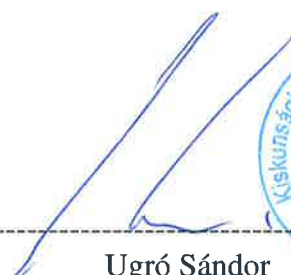

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság jelentése a 2024-ben végzett tevékenységéről

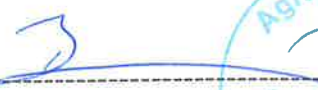
**Kiskunsági
Nemzeti Park**

Ugró Sándor
igazgató

Kecskemét, 2025. augusztus 11.

Jóváhagyom:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Felterjesztésre jóváhagyta: Ugró Sándor igazgató

Szerkesztette: Sipos Ferenc általános igazgatóhelyettes

A jelentés összeállításának fontosabb közreműködői:

Bakró-Nagy Zsolt, Buzás Krisztina, Czitor Beáta, Deák Dávid, Juhász Szabolcs Olivér, dr. Kolozsvári-Kovács Rita, Kiss Mónika, Klucsai Dávid, dr. Kovács Éva, Kurmai Péter, Lóránt Miklós, Ludnai Tünde, dr. Mile Orsolya, dr. Mizsei Edvárd, Nagy Anett, Német László, Orci Kirill, Orgoványi Erika, Ötvös Imre, Puskás Gabriella, Rácz Beáta, Sági Tamás, Sipos Ferenc, Szabóné Bazsó Ágnes, Szöllősi Szabolcs, Ugró Sándor, dr. Vadász Csaba, Vajda Zoltán, Varga Tímea

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
2. Személyi állomány	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek	7
3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)	9
3.1.5. Natura 2000-területek	9
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek	100
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)	12
3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek	12
3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Országos Ökológiai Hálózat, helyi jelentőségű védett természeti területek)	12
3.4. Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT)	13
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)	166
4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	166
4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	23
4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként	466
4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)	466
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	466
5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2022-ben készült, előkészített, kihirdetett)	467
5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (2022-ben készült vagy felülvizsgált)	477
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)	50
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	50
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	52
5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)	53
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)	54
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	54
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	55
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése	60
5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei	60
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek	61
5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység	63
6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység	65
6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)	67
6.2. Génmegőrzés	67
6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében	67
6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük	71
6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében	71
6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése	72
6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás	79
6.5. Halgazdálkodási vízterületek	84
6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek	86
6.5.2. Védett természeti területen található halastavak	86
7. Tájvédelem	87
7.1. Egyedi tájértékek	87
7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben	89
7.3. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás	89
7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása	89
7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások	89
8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása)	91
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység	100

9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma	100
9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára	100
9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	101
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára	104
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	104
9.2. Szabálysértés	104
9.3. Természetvédelmi bírság	104
9.4. Büntetőügyek	105
9.5. Polgári perek	105
9.6. Egyéb jogi ügyek	105
10. Természetvédelmi Őrszolgálat	106
10.1. Alapadatok	106
10.1.1. Személyi feltételek	106
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák	106
10.1.3. Polgári természetőrök	107
10.2. Feladatellátás	107
10.2.1. Hatósági feladatellátás	108
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal	108
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása	110
11. Költségvetés és vagyon	111
11.1. Kiadások	111
11.2. Bevételek	111
11.3. Vagyon	113
11.3.1. Befektetett eszközök	113
11.3.2. Forgóeszközök	114
11.4. Épületek	114
11.5. Eszközök	115
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok	116
12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra	117
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok	117
12.1.2. Tanösvények	118
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek	119
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	119
12.1.5. Szálláshelyek	120
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	120
12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	120
12.2.1. Szakvezetési túrák, speciális túrák	120
12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények	120
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	121
12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	122
12.2.5. Kiadványok	124
12.2.6. Látogatóstatisztika	124
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika	125
12.3. Társadalmi kapcsolatok	126
12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer	128
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat	128
12.3.3. Kommunikáció - hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok	129
12.4. Tervezett fejlesztések	130
12.5. Együttműködési megállapodások	130
12.6. Fontosabb események	131
13. Közfoglalkoztatás (személyi feltételek, elvégzett feladatok, eredmények)	131
14. Belföldi és külföldi együttműködés	132
15. Ellenőrzés	133
16. Éves munka összefoglalása	134
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása	155

1. Bevezetés

Magyarország második legrégebbi nemzeti parkja és a természetvédelmi kezeléssel megbízott Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2024-ben 49. éve szolgálta a Duna–Tisza köze szikes pusztáitól, szikes tavaitól, turjánvidéki vizes élőhelyeitől a homokbuckások élőhely-együtteseinek át az alsó-tiszai hullámtér legértékesebb részeiig terjedő természeti értékek, illetve a hagyományos állattartási módok megőrzését. Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként ugyancsak gondoskodik a nemzeti park törzsterületén kívül eső, de a működési területén található további, természetvédelmi szempontból jelentős értékek (ex lege vagy egyedi jogszabály révén védett természeti területek, Natura 2000 területek, védett vagy fokozottan védett növény- és állatfajok) megőrzéséről, fennmaradásáról. Az ehhez szükséges tevékenységek közül kiemelkedő jelentőséget kapnak a tájban keletkező természetes vízkészletek megőrzéséért, a vízháztartási helyzet kedvezőbbé tételéért folytatott küzdelmek, a hajdani erdőssztyeppi élőhely-együttesek utolsó maradványainak – köztük a végletes fajszegénnyel fenyegetett nyílt és zárt homoki tölgyeseknek – fenntartásáért, a természetközeli erdőgazdálkodás és a fenntartható gyepgazdálkodás elterjesztéséért tett erőfeszítések, továbbá a természetes gyepek továbbra is intenzíven zajló feltörése elleni fellépés.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői tevékenységében kiemelt szerepet kap az európai uniós pályázati források minél teljesebb körű kiaknázása. Ahol a védelmi célok különösen indokolják, az Igazgatóság igyekszik vagyonekezelésbe venni a legértékesebb területeket. Amennyiben a természetvédelmi kezelés csak aktív élőhelykezeléssel biztosítható, ott lehetőség szerint régi magyar háziállatfajtákat – főként magyar szürke marhát és bivalyokat – alkalmaz erre. Ahol a kezelés saját állatállománnyal nem oldható meg gazdaságosan és a természetvédelmi célok elérése más módon is biztosítható, az igazgatóság vagyonekezelésében lévő területek kezelésére földhaszonbérlet útján egyéni gazdálkodók vagy gazdasági szervezetek közreműködését veszi igénybe.

2. Személyi állomány

2024-ben az igazgatóság tevékenységi köreit az alábbi személyi állománnyal valósította meg.

Szakképzettség	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	12	95	107
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	11	7	2	20
Mindösszesen	11	19	97	127*

*Ebből EU-s projekt keretében foglalkoztatott: 6 fő

Munkatársaink alap-, közép- vagy felsőfokon beszélnek angol, német, olasz, orosz, szerb, francia, spanyol nyelven. Személyzeti állományunk nyelvismereti megoszlása:

Személyi állomány	fő/nyelvvizsgák száma
Kormánytisztviselő	47/69
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	3/3
EU-s projekt keretében foglalkoztatott szerződéses munkavállaló	1/1
Mindösszesen	51 fő/73 nyelvvizsga

A személyi állomány létszáma 2024. december 31. napján 127 fő volt. 2024. évben összesen 26 fővel csökkent a foglalkoztatottak létszáma. Ebből 14 főnek közös megegyezéssel, 8 főnek munkáltatói felmondással, 4 főnek határozott idő lejártával szűnt meg a jogviszonya.

Az igazgatóság 18 fő kormánytisztviselővel és 5 fő munkavállalóval létesített jogviszonyt az elmúlt évben. 2024 folyamán 8 fő kormánytisztviselő volt fizetés nélküli szabadságon gyermek nevelése, ápolása céljából, melyből 1 fő 2024. év folyamán ismét munkába állt, 1 fő jogviszonya megszűnt.

Az alkalmazottak javadalmazása a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénynek, a Munka törvénykönyvének és a Közszolgálati Szabályzatnak megfelelően történt. A cafetéria-juttatások a törvényi előírások, felettes szervi irányítás és belső szabályzat szerint valósultak meg.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000-területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	63
1.2. Szerződéses munkavállalók	6
1.3. MTv munkavállalók	20
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő), 1. és 2. program	1: 17 2: 17
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	5
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	98
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	532
3.4. Egyéb	32

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület

A KNPI működési területe 1 005 858 ha.

Működési terület (ha)	1 005 858 ha					
	Védett természeti terület	Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett ¹		
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	50 523,00	12 778		2 bővítés	9362,05
Tájvédelmi körzet	3	26 833,00	1 174		1 bővítés	424,7
Természetvédelmi terület	21	5275,23	228		1 + 2 bővítés	1462,6
Természetvédelmi terület védőövezet						
Természeti emlék	3	3,86				
Összesen	28	82635,09			7	11249,35

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal kihirdetett védett természeti területek

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
KNP, Felső-kiskunsági-puszt	109/NP/74	11 851,24	1281,7449
KNP, Peszér-Adacsi-rétek	109/NP/74	5 797,70	
KNP, Fülöpházi-buckavidék	109/NP/74	2 104,60	
KNP, Kolon-tó	109/NP/74	3 057,93	28,9184
KNP, Bócsa-Bugac	109/NP/74	11 670,41	7143,2797
KNP, Orgoványi-rétek	109/NP/74	3 972,91	2214,1343
KNP, Felső-kiskunsági-tavak	109/NP/74	4 968,74	2109,5757
KNP, Mikla-puszt	109/NP/74	6 124,13	
KNP, Szikra és az Alpári-rét	109/NP/74	975,32	
Mártélyi tájvédelmi körzet	94/TK/71	2 276,12	
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	122/TK/76	22 332,74	1174,2207
Körös-éri tájvédelmi körzet	330/TK/12	2 224,07	
Kiskörösi-turjános tt.	221/TT/90	641,24	
Péteri-tavi Madárrezervátum tt.	124/TT/76	779,79	192,4236
Csolyospálosi földtani feltárás tt.	168/TT/78	1,16	1,1628
Kéleshalomi-homokbuckák tt.	121/TT/75	176,26	
Kunfehértói Holdrutás-erdő tt.	120/TT/75	116,36	
Császártöltési Vörös-mocsár tt.	219/TT/90	930,32	
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	251/TT/92	33,67	
Bácsalmási Gyapjasgyűszűvirág termőhely tt.	252/TT/92	3,89	
Csongrádi Kónya-szék tt.	291/TT/98	454,00	
Érsekhalmi Hét-völgy tt.	288/TT/98	27,02	
Kunpeszéri Szalag-erdő tt.	289/TT/98	119,25	
Hajósi-homokpuszt tt.	290/TT/98	186,09	
Jászszentlászlói Kalmár-erdő tt.	300/TT/05	8,88	
Pusztaszeri Hétvezér emlékmű tt.	213/TT/90	4,34	
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	214/TT/90	41,65	
Hajósi-kaszáló és -löszpartok tt.	229/TT/90	123,53	
Pirtói-homokbuckás tt.	326/TT/12	591,31	34,2641
Szelidi-tó tt.	123/TT/76	652,54	
Bajai földikutya-rezervátum tt.	422/TT/17	114,252	
Bajai földikutya-rezervátum védőövezet	422/TT/17	10,1885	
Madarasi Marhajárás tt.	425/TT/18	43,76	
Madarasi Marhajárás védőövezet		2,1744	
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	380/TE/15	2,0438	
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	384/TE/15	1,2389	
Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék	389/TE/15	0,5755	
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák tt.	441/TT/23	225,93	

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Terület	kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Bácsalmási gyapjas gyűszűvirág termőhelye természetvédelmi terület (bővítés)	27,60	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2009) felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges.
KNP Felső-kiskunsági szikes puszták bővítése	2312,22	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2019) szakmai egyeztetése szükséges

KNP Peszeradaci rétek bővítése	1097,39	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata (2010) és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Töserdő és Alpári rét bővítése	2845,83	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2009) felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes tavak bővítés	2010,46	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2009) felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Miklapusztai bővítés	1100,52	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2009) felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Pusztaszeri tájvédelmi körzet bővítés	424,69	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció (2009) felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Tázlári homokbuckák természetvédelmi terület	1057,07	a területi egyeztetés megkezdéséhez kezelési tervdokumentáció (2009) készítése, annak szakmai egyeztetése szükséges
Gátéri Fehér-tó	698,44	a területi egyeztetés ismételteséhez a kezelési tervdokumentáció (2018) felülvizsgálata, annak szakmai egyeztetése szükséges
Érsekalmi Hét völgy TT bővítés	470,18	a területi egyeztetés megkezdéséhez kezelési tervdokumentáció (2009) készítése, annak szakmai egyeztetése szükséges
Összesen	12 044,40	

3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek

Ex lege védett természeti területek*	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
lápok	25	4 596 ha	101	18 270 ha
szikes tavak	27	1 794 ha	193	12 945 ha
kunhalom	154	-	-	-
földvár	8	-	-	-
forrás	2	1,0994 ha	-	-
víznyelő	-	-	-	-

*Legutoljára 2014-ben frissített adatbázisból számított adatok, nem tartalmazzák az egyedi jogszabállyal (is) kihirdetett védett természeti területekre eső lápok és szikes tavakat (a darabszám az egymástól külön álló poligonok számát jelenti).

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	118	9965	126	22866
Szikes tavak	98	5334	220	14739
kunhalom	21	-	132	-
földvár	5	-	3	-
forrás	-	-	2	1,0994
víznyelő	-	-	-	-

Kunhalmok és földvárak:

A Duna–Tisza közén napjainkban is, folyamatosan zajlik a halmok és földvárak felülvizsgálata, nyilvántartásba vétele. 2024-ben egy-egy település teljes közigazgatási területét lefedő, szisztematikus kunhalom és földvár felülvizsgálatra nem került sor, ugyanakkor az ex lege jogi jelleg bejegyzés előkészítése érdekében kunhalom szemléket végeztünk Csongrád-Csanád vármegyében. A területellenőrzés eredményeként egy új kunhalom felvételére került sor Öttömös településen (Templomhalom), illetve 10 kunhalom – Temető-halom (Röszke), Tervár halma (Tiszasziget), Lebő-halom

(Szeged-Tápé), Kis-rét halma (Szeged-Szőreg), Sáregyházi-halom (Pusztaszer), Fekete-halom (Csengele), Sós Pál halma (Balástya), Szárnyék-halom (Pusztaszer), Kéttanyás halom (Csengele), Zöld-halom (Ópusztaszer) – ex lege jogi jelleg bejegyzése történt meg.

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)

Az igazgatóság működési területén a Tvt. definíciójának megfelelő barlang vagy víznyelő nem található.

3.1.5. Natura 2000-területek

Az igazgatóság természetvédelmi kezelésében álló (HUKN... kódnevű) Natura 2000-területek kiterjedése:

csak különleges madárvédelmi terület (kmt.)	58 833 ha
csak különleges természetmegőrzési terület (ktt.)	50 205 ha
kmt. és ktt. is egyben	71 307 ha
Összes Natura 2000	180 345 ha

Az igazgatóság működési területén található Natura 2000-területek kiterjedése (függetlenül attól, ki a természetvédelmi kezelő): 168 742 ha.

Natura 2000-területek	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	21	
Látogatóközpontok száma*	6	
Projekttel (KEHOP, LIFE+) érintett területek száma	10	168 742

*Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsza-ház, Szalakóta látogatóközpont, Kurgán Természetvédelmi Bemutatóház, Pusztai Kapuja Információs Központ, Sztyeppék Háza Oktatóközpont, Kolon-tavi Fürkésző Oktatóközpont.

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projektet is figyelembe vettük („A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” - LIFE17 IPE/HU/000018), így az összesített Natura 2000 terület értéke szerepel működési területen belül.

Natura 2000 terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
HUKN10001, Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék	7	1		4
HUKN10002, Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék		2	23,2 LIFE12 NAT/HU/001188	4
HUKN10004, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete		1		1
HUKN10007, Alsó-Tisza-völgy		4		3
HUKN10008, Balástya-Szatymaz környéki homokvidék				1
HUKN20001, Felső-Kiskunsági szikes puszták	4	2		3
HUKN2002, Peszéri-erdő				1

HUKN20003, Felső-Kiskunsági turjánvidék	3	1	70,6 LIFE18 NAT/HU/000799	3
HUKN20008, Déli-Homokhátság		2		2
HUKN20009, Felső-Kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá		2		4
HUKN20011, Fülöpházi homokbuckák		3		1
HUKN20015, Ágasegyháza-orgoványi rétek				1
HUKN20019, Baksi-pusztá				2
HUKN20022, Kiskőrösi turjános				2
HUKN20024, Bócsa-Bugaci homokpusztá		3		3
HUKN20027, Péteri-tó		1		1
HUKN20028, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet		1		1
HUKN20031, Alsó-Tisza hullámtér				2
HUKN20032, Dél-Őrjeg		2		2
HUKN20033, Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek		1		1
HUKN20035, Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák		1		1
HUKN30001, Csongrád-bokrosi Sós-tó				1
HUKN30002, Gátéri Fehér-tó				1
HUKN30003, Izsáki Kolon-tó		4		2

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

A 3.1.5. fejezetben felsorolt Natura 2000-területeken túlmenően az igazgatóság működési területén található, természetvédelmi szempontból nemzetközi jelentőségű területek kiterjedése:

Nemzetközi jelentőségű vizes (Ramsari) terület	31 827 ha
MAB bioszféra-rezervátum*	33653 ha
Biogenetikai rezervátum (Kolon-tó)	2 962 ha

*Magterület és puffterület

MAB Bioszféra rezervátumok

A Kiskunsági bioszféra-rezervátum 2023-ban 18 település külterületét (Kiskunlacháza, Apaj, Kunszentmiklós, Kunadacs, Szabadszállás, Kerekegyháza, Fülöpháza, Fülöpszállás, Ágasegyháza, Izsák, Soltszentimre, Csengőd, Páhi, Orgovány, Kaskantyú, Bócsa, Bugacpusztaháza, Bugac) foglalja magában.

MAB Bioszféra-rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése*	0	
Tanösvények száma	9	
Látogatóközpontok száma**	3	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (11 projekt)	1	33653

** Naprózsa-ház, Szyceppék Háza Oktatóközpont, Pusztá Kapuja Információs Központ

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projektet is figyelembe vettük (LIFE17 IPE/HU/000018), így az összesített MAB-Bioszféra + átmeneti zóna terület értéke szerepel működési területen belül.

Ramsari területek

A Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari területen tovább folytatódott a nagyléptékű hidrológiai átalakítás, az V. csatorna medrének áthelyezése.

Nemzetközi jelentőségű vizes terület	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	9	
Látogatóközpontok száma	3	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma	5	31827

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projektet is figyelembe vettük (LIFE17 IPE/HU/000018), így az összesített Ramsari terület értéke szerepel működési területen belül.

Biogenetikai rezervátum

A Kolon-tó biogenetikai rezervátumban a közelmúlt jelentős vizes élőhelyrekonstrukcióját (nagy kiterjedésű nyíltvizes élőhelyek kialakítása) követően 2024-ben használatbavételi engedélyt kapott a Kolon-tavi Fürkésző Oktatóközpont.

Biogenetikai rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	4	
Látogatóközpontok száma	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (4 projekt)	1	2 962

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projektet is figyelembe vettük (LIFE17 IPE/HU/000018), így a teljes Biogenetikai Rezervátum terület szerepel a táblázatban.

Az igazgatóság működési területe Európa-diplomás területtel, UNESCO-világörökségi területtel, illetve UNESCO-geoparkkal nem érintett.

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari terület		2		3 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15 NAT/AT /000834 LIFE17 IPE/HU/000018
Csongrád-bokrosi Sóstó Ramsari terület				0
Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari terület		2	23,2	3 LIFE12 NAT/HU/001188 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE17 IPE/HU/000018
Kolon-tó Ramsari terület		5		3 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE17 IPE/HU/000018

Mártély Ramsari terület				1 LIFE17 IPE/HU/000018
Pusztaszer Ramsari terület		2		3 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 LIFE17 IPE/HU/000018 KEHOP-4.1.0-15-2021-00105
Kolon-tó biogenetikai rezervátum		5		3 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE17 IPE/HU/000018
Kiskunsági bioszféra-rezervátum		15	70,6	5 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE18 NAT/HU/000799 LIFE17 IPE/HU/000018

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

Az Igazgatóság működési területén két földtani képződmény (Csólyospálosi földtani feltárás, Császártöltési magaspárt) országosan védett természeti terület részeként, további három természeti emlékként (Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék, Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék, Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék) áll természetvédelmi oltalom alatt.

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Az Igazgatóság működési területén védett mesterséges üreg nem található.

3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Ökológiai Hálózat, helyi jelentőségű védett természeti területek)

Erdőrezervátum-területek

Erdőrezervátum megnevezése	Kihirdető jogszabály	Magterület kiterjedése (ha)	Pufferterület kiterjedése
Nagybugaci ősbórókás Erdőrezervátum	10/2005. (V. 13.) KvVM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő védett természeti terület erdőrezervátummá nyilvánításáról	75.8	173.6
Sasér Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	19.6	18.2
Közös-erdő Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	29	0
Összesen		124,4	191,8

Országos Ökológiai Hálózat

1. táblázat (KNPI javaslatai)

Típus	Kiterjedés
Magterület	177991,1 ha
Ökológiai folyosó	80002,4 ha
Puffer	23528,0 ha
Összesen	281521,5 ha

2. táblázat (Országos Területrendezési Terv /MaTrT/ szerinti adatok)

Típus	Kiterjedés
Magterület	176 376,74 ha
Ökológiai folyosó	67 786,13 ha
Puffer	34 993,81ha
Összesen	279 156,68 ha

Az 1. táblázat az Igazgatóság javaslatait tartalmazza, míg a 2. táblázat a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTrT) térképi mellékletében részletezett adatokat. Az 1. táblázat módosulhat évről évre az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott természetvédelmi kezelői egyeztetések során. A MaTrT-hez képest a helyi településrendezési eszközök szintjén eltérő lehatárolás szerepeltetésére az MaTrT 22-23. § alapján van lehetőség, az aktuális módosítások és korrekciók az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott természetvédelmi kezelői egyeztetések eredményeként, az Agrárminisztérium jóváhagyásával kerülnek elfogadásra. 2024-ben Kiskunfélegyháza, Algyő településeket érintően került sor az Országos Ökológiai Hálózat módosítására, továbbá kisebb térmértékű korrekciók átvezetése történt Soltvadkert és Tass települések közigazgatási területén.

Helyi jelentőségű védett természeti területek

Helyi jelentőségű védett természeti terület vagy védett természeti emlék létrehozásával kapcsolatban 2024-ben 6 esetben, helyi jelentőségű védett természeti terület vagy védett természeti emlék fenntartásával, kezelési tervének véleményezésével kapcsolatban 18 esetben adott véleményt a KNP Igazgatóság önkormányzati megkeresésre, a Tvt. 25.§ (4) bekezdése valamint a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet 6. § szerinti feladatkörében.

A helyi védettség feloldásával kapcsolatban a Tvt. 24.§ (4) bek. szerinti véleményt 3 esetben adott a KNP Igazgatóság.

3.4. Magas természeti értékű területek (MTÉT)

A Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT) programjának területei a Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjainak végrehajtására kijelölt és lehatárolt, kimagasló természeti értékkel rendelkező területek. E célprogramok a természetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazását támogatják a biológiai sokféleség, valamint a tájképi és a tájba illeszkedő kulturális (építészeti, történeti) értékek megőrzése érdekében.

Az MTÉT program általános célkitűzései: „A Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási programjának keretében meghirdetett zonális természetvédelmi célprogramok (tematikus előírás csoportok) az ún. Magas Természeti Értékű Területeken (MTÉT) támogatják a gazdákat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában. E területeken a természetközeli, természetkímélő mezőgazdasági hasznosítás fenntartása különösen fontos feltétele a táj(karakter), az élővilág, valamint az épített és kulturális értékek hosszú távú megőrzésének” (forrás: természetvedelem.hu)

A Magas Természeti Értékű Területeken a 2016-2020-as, meghosszabbított programozási időszakban (amelynek része a 2020-2024 közötti időszak is) elérhető előírássorok tartalmukban hasonlóak voltak a korábbi időszak célprogramjaihoz. A VP4-10.1.1-21 kódszámú pályázatban a VPAKG2015-höz hasonlóan 16 tematikus előírás-csomagból lehetett választani, amely horizontálisan és csak bizonyos feltételeknek megfelelő területeken gazdálkodókna elérhető zonális előírásokat is tartalmaztak. Az MTÉT zonálisan elérhető csomagok kötelezően választandó előírásai részben átfedtek a horizontális előírássorok előírásaival, ugyanakkor – tekintettel a speciális természetvédelmi célokra – azokon túlmenően további előírásokat tartalmaztak. A 2024-es év a meghosszabbítási időszak utolsó éve volt, így ezzel egy 5 +3 éves ciklus zárult.

2024-ben az MTÉT területek és a Tematikus Előírás-csomagok (TECS) is átfogó felülvizsgálaton estek át. A KNPI működési területén található 3 MTÉT vonatkozásában a Tematikus Előírás-csomagok tartalmilag és formailag is változtak. E folyamatban az Igazgatóság az alábbi feladatokat látta el az Agrárminisztérium koordinálásával:

1. MTÉT területek átfogó felülvizsgálata (MÁK/AM/KNPI koordináció)
2. Tematikus Előírás-csomagok átfogó felülvizsgálata (AM/KNPI koordináció)
3. MTÉT értekezlet megszervezése és lebonyolítása (AM/KNPI koordináció)
4. Kaszálási bejelentések rendszerének átalakítása (MÁK/AM koordináció)

Az MTÉT tűzok- és madárvédelmi szántók Tematikus Előírás-Csoportjaiban (TECS) történt érdemi változások például a növényvédő-szerek és műtrágya kijuttatásának, valamint a talajfelszín megsértésével járó műveletek időbeli korlátozásának növelése a talajon fészkelő madárfajok védelme érdekében.

A gyepek védelmét elősegítő intézkedések egységes TECS-ként (MTÉT élőhely-védelmi gyepek) történő megjelenése szakmai tartalomcsökkenéssel nem járt, ugyanakkor átláthatóbbá tette a korábban külön TECS-ként megjelenő előírásokat. Az új elemként megjelenő „gyeprezervátum” előírás korábban nem elérhető, egyedi kezelések megvalósulását teszi lehetővé olyan speciális igényű fajok esetében (pl. hamvas rétiheja), amelyek védelme csupán a korábbi előírások betartásával nem volt biztosítható.

A 2024-es felülvizsgálat eredményeként így 2025-től a fent megfogalmazott célok továbbra is érvényesülnek.

Az Igazgatóság működési területén belül található MTÉT területek teljes kiterjedése a 2024-es felülvizsgálat eredményeként:

MTÉT neve	2024. évig	2025. évtől
Dunavölgyi-sík MTÉT	110 644,12 ha	111 295,50
Homokhátsági MTÉT	121 444,16 ha	123 581,59
Tiszavölgyi-sík MTÉT	43 260,43 ha	39 465,48
Összesen	275 348,71 ha	274 342,60

A Dunavölgyi-sík MTÉT Bács-Kiskun vármegye északi és Pest vármegye déli részén helyezkedik el, a régió nagy kiterjedésű szikes pusztáira és a Homokhátság nyugati peremén húzódó, lápi élőhelyekben gazdag vizes élőhelyfolyosóra, az ún. Turjánvidékre kiterjedően. A Homokhátsági MTÉT a Duna-Tisza köze legnagyobb természetföldrajzi tájegységének természetközeli állapotú homoki élőhelyegyütteseinek állapotát hivatott oltalmazni, a száraz homoki gyepektől a helyi mélyületekben még megmaradt vizes élőhelyekig, üde rétekig. A Tiszavölgyi-sík MTÉT a Tisza jobb partján elterülő egykori, mentett ártéri, főként szikes területeket, továbbá hullámtéri élőhely-együtteseket érint.

A Magyar Államkincstár (MÁK), a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Agrárminisztérium (AM) között érvényben lévő „A 2014–2020-as – meghosszabbított - programozási időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedésének, valamint a Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásában, továbbá a Kölcsönös Megfeleltetés valamint a Feltételelenség rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítéséhez kapcsolódó, az Igazgatóságok részére átruházott feladatokról” Együttműködési Megállapodás (DSZ/15-2024.) értelmében a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat szakértői feladatokat látott el 2024-ben is.

A szakértői közreműködések díja ellenőrzésenként általános jegyzőkönyv esetében bruttó 60 000 Ft/ellenőrzés, eseti jegyzőkönyv esetében bruttó 25 000 Ft/ellenőrzés volt.

2024-ben 194 általános és 198 eseti ellenőrzésben vett részt a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat szakértőként, a jogszabályban foglalt gazdálkodói kötelezettségek (JFGK 2,3), a Natura 2000 gyepterületek után járó kompenzációs kifizetések, valamint az agrár-környezetgazdálkodási program természetvédelmi szakterületet is érintő (MTÉT) kifizetéseinek ellenőrzésében. A MÁK által kezdeményezett helyszíni ellenőrzések szakértői közreműködések elszámolása során a KNPI összesen 16 590 000 forint értékben nyújtott be kifizetési kérelmet a MÁK felé.

Az együttműködés 2025-től a KAP Stratégiai Terv AKG és Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásához, valamint a Feltételelesség rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítéséhez kapcsolódó, a nemzeti park igazgatóságok részére átruházott feladatokról szóló megállapodás keretében folytatódik.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

No	Kutatói projekt tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Legelőterületek lemezescsápú bogárfaunájának vizsgálata: fauna átalakulási folyamatok detektálása referencia irodalom alapján	Enyedi Róbert (Horizont Egyesület)	Apaj, Bugac, Fülöpháza települések közigazgatási határaihoz tartozó legelőterületek	Intézményi keret	600	A Kiskunság, illetve a KNPI működési területén előforduló lemezescsápú bogárfaunára vonatkozóan az első átfogó és célirányos adatgyűjtésre a <i>The Fauna of the Kiskunság National Park</i> c. kiadványt megalapozó munka részeként került sor. Jelen felmérés során is az abban foglaltakat tekintettük kiindulási, ill. összehasonlítási alapnak. A vizsgálat célja 1) recens lemezescsápú bogáradatok gyűjtése (nappali és éjszakai egyelés), aktuális faunalista összeállítása, gyakorisági adatok megállapítása, valamint 2) az elkészült faunalista összevetése az 1987-ben publikált adatokkal, a lemezescsápú bogarak faunalistájában bekövetkezett változások kimutatása és ökológiai szempontú értékelése. Az 1987-es publikáció 106 lemezescsápú bogárfaj előfordulását említi Apaj, Bugac és Fülöpháza települések közigazgatási határaitól. Ezek közül 2024-ben 70 faj példányait találta meg a felmérő, és további 8 faj újonnan került kimutatásra. Egy faj, a szarvas álgánytűró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>) jelen felmérés során nem került kimutatásra és az összehasonlítás alapját képező publikáció sem említi, de a korábbi években sikerült igazolni a fülöpházi jelenlétét. Bár a mostani jelentés 9 új lemezescsápú faj előfordulását említi a referencia irodalomban foglaltakhoz képest, ez csupán a kutatottság mértékével és a fajok sokszor nehéz kimutathatóságával korrelál, semmint valódi terjeszkedésről lenne szó. Ez azonban sajnos nem mondható el az eltűnt fajok (magyarföldi trágyatűró - <i>Cheironitis ungaricus</i>, fényes trágyatűró - <i>Lucidonthophagus lucidus</i>, pontusi törpegalacsinhajtó - <i>Gymnopleurus mopsus</i>, jámbor galacsinhajtó - <i>Actinophorus pius</i>) esetében, amelyek kiskunsági és/vagy magyarországi kihalása erősen vélelmezhető. A kihalt fajok mindegyike viszonylag nagyméretű trágyafogyasztó, így az eltűnésüket akár az állattartásban bekövetkező változások (pl. az ivermectin tartalmú parazita-irtók fokozott használata) is indukálhatták.
2.	Bugacpuszta-házi mintaterület ízeltlábú faunájának vizsgálata: fauna átalakulási folyamatok	Lőrincz Ádám, Dr. Lőrinczi Gábor, Nagy Anna Viola, Magyar Botond, Pécsy Fanni, Dr. Torma	Bugacpuszta-háza (2,5 hektáros, egykori JATE mintaterület)	Intézményi keret	2600	A mintaterületen az 1970-90-es évek között intenzív rovar ökológiai és faunisztikai vizsgálatok folytak, melyek adatai referenciaként szolgálhatnak a rovarfaunát érintő átalakulási folyamatok vizsgálatához. Öt rovarcsoport (futóbogarak, poloskák, hangyák, kabócák és egyenesszárnyúak) vizsgálatával igyekeztünk detektálni a lehetséges átalakulási folyamatokat a 2024. évi mintavételünkéből származó és az 1980-as évek referencia irodalmában szereplő adatok összevetése alapján. A 2024 évi mintavétel módszertana követte a referencia irodalom szerint leírtakat. Eredményeink alapján i) összességében, az ízeltlábú fauna drasztikus elszegényedését nem tapasztaltuk, a természetvédelmi jelentőségű, tipikusan xerothermofil fajok jelentős része él a

	detektálása referencia irodalom alapján	Attila (BIOM Bt.)				területen (pl. a magyar futrinka). ii) Ugyanakkor, egyes csoportoknál alacsonyabb faj- és egyedszámot detektáltunk, mint a referencia években. Ennek hátterében állhat a 2024-es év extrém időjárása, de a tapasztaltak alapján egyes fajok fenológiájának eltolódása is. iii) A szárazodás következtében a növényzetben már kimutatott változások, mint a buckaközi társulások visszaszorulása, az ízeltlábú faunára is hatással van. Ez a rovarközösségek homogenizálódásához vezet, azaz egyre hasonlóbba válik a fajok összetétele a szárazabb buckatető és a nedvesebb buckaköz között, és egyes nedvesebb mikrokörnyezetet igénylő fajok eltűnhetnek. iii) Az eredményeink nem általánosíthatók minden homoki gyepra. A mintaterületen nem jellemző változások, mint az inváziós növények nagy denzitása, idegenhonos fafajok ültetése, intenzív legeltetés, stb. más területeken okozhatnak komoly változásokat a rovarfaunában.
3.	A Kolon-tó védett területének lepkefauniszti- kai feltárása	Szabadfalvi András (Tűzlepke Bt.)	Izsáki Kolon- tó Natura 2000 terület (HUKN30003)	Intézményi keret	700	Lepkefaunisztikai vizsgálat folyt, különös tekintettel a nagy tűzlepkére (<i>Lycaena dispar</i>), a területkezelési szempontból jelentős szerepű vérfű-hangyaboglárkára (<i>Phengaris teleius</i>) és szürkés hangyaboglárkára (<i>Phengaris alcon alcon</i>). A vizsgálat alatt 5 alkalommal történt felmérés, összesen 10 terepnap (7 nappai + 3 éjszakai) erejéig, 5 kiválasztott fókuszterületre koncentrálva. A mintavételi módszer nappali lepkék esetében eBMS protokoll szerinti általános 15-perces számlálás, az éjszakaiaknál pedig élvefogó UV LED vödörccsapák, kiegészítő éjszakai hálózással történtek. Az eddigi felmérések során 253 nagylepke- és molylepkefaj, ezen belül 26 védett, köztük 1 fokozottan védett, 3 közösségi jelentőségű és 7 Vörös Könyvben szereplő faj került elő. A munkát nehezítette, hogy 2024-ben az aszeptusok és rajzásidők megkavarodtak, összecsúsztak. Az <i>L. dispar</i> két fókuszterületről került elő. A <i>Phengaris teleius</i> a megfelelő vérfűves élőhelyeken mindenütt jelen volt. A <i>Phengaris alcon</i> imágóit és petéit a kutatók hiába keresték a kornistárnics foltokban, nem találtak. Augusztus legvégén, a szokottnál később és kisebb számban a természetvédelmi őr végül mégis talált petéket. A hazánkban ritka vendégként előforduló vándorfaj, a déli boglárka (<i>Leptotes pirithous</i>) egy példánya is előkerült a területről. A területkezelés, a kaszálás időzítése és a hagyásfoltok mérete, illetve néhol a korlátozott legeltetés, megfelelő a célfajok számára. A szárazodás, mint fő probléma enyhítése csak tájleptéktű, vízmegtartó és -visszapótló vízgazdálkodással volna lehetséges.
4.	Bugaci nőszőfű ismételt felmérése a faj megőrzését biztosító erdőgazdálkodási gyakorlatok kidolgozásához	Glózer Mátyás és társai (Futóhomok Egyesület)	Kolon-tó örkerület	Intézményi keret	200	A Kolon-tó örkerület teljes bugaci nőszőfű (<i>Epipactis bugacensis</i>) állománya felmérésre került. A felmérés 504 db 20x20 méteres ETRS négyzetben, mintegy 350 erdőrészletet érintve történt meg, ahol összesen 1 701 virágzó tövet sikerült észlelni. Megállapítható, hogy az érintetlen területeken a részállományok erősen növekednek, de hosszú távon az állományok csökkenésére, elterjedésének szűkülésére számíthatunk, mivel a faj számára alkalmas élőhelyek kiterjedése az erdőgazdálkodás következtében erősen csökken (a nyárasokat letermelik, melyek helyére akác elegyes nyárasokat telepítenek, bizonyos akácborítási % felett már kedvezőtlennek válik az élőhely a bugaci nőszőfű számára). A bugaci nőszőfű jövőbeli megmaradásának a kulcsa az egyes erőteljesebb állományok (4-6 erdőrészlet) legalább részbeni megkímélése, illetve a KNPI saját vagyongazdálkodási területein a faj számára kedvező erdőszerkezet átalakítások elvégzése.

5.	Kornistárnics felmérés szürkés hangyaboglárka védelmi célból	Glózer Mátyás és társai (Futóhomok Egyesület)	Kolon-tó örkerület	Intézményi keret	500	A kornistárnics (<i>Gentiana pneumonanthe</i>) felmérés célja a szürkés hangyaboglárka állományok megőrzését biztosító természetvédelmi kezelések magalapozása és a tervezett áttelepítések helyszíneinek kijelölése. A faj egyedei 871 db 20x20 méteres ETRS négyzetben voltak megtalálhatók. A korábbi felmérések adataival összevetve az állomány stabil, de 2024-ben a négyzetenkénti egyedszám csökkent az előző felméréshez képest, ez valószínűleg az aszályos időjárásnak volt köszönhető.
6.	Virginiai holdruta populációgenetikai vizsgálata (eredetvizsgálat)	Dr. Sramkó Gábor	Magyarország, Szlovénia, Pennsylvania	Intézményi keret	800	A virginiai holdruta (<i>Botrypus virginianus</i> (L.) Michx.; syn.: <i>Botrychium virginianum</i> (L.) Sw.) egyetlen hazai állománya a Kunfehértói holdrutás erdő TT területén tenyészik. Őshonosságának kérdése régóta vitatott a szakemberek között, ennek eldöntése a vizsgálat célja, a teljes plasztisz genom meghatározásával, valamint annak a környező országbeli populációkból származó mintákkal történő összehasonlításával (DNS-kivonás és minőség-ellenőrzés, Illumina-szekvenálás (8x10Gbp), bioinformatikai elemzés). A kunfehértói állomány mellett eredetileg 2-2 szlovéniai és romániai populáció megmintázását terveztük. Kiderült, hogy az utóbbi években a romániai populációk felszámolódtak, csak a szlovén állományokból tudtunk mintát gyűjteni. Referenciaként amerikai mintát is bevonunk a vizsgálatba. A minták be lettek gyűjtve, ill. a DNS kivonás megtörtént. A vizsgálat befejezésére, az eredmények értékelésére 2025-ben kerül sor.
7.	Hód felmérés	KNPI szakemberei (koordinálta: Czitor Beáta)	Alsó-Tisza mente	Intézményi keret	85	2024-ben a fajról 86 pontadat gyűlt a KNPI védett értékeket tartalmazó adatbázisába. Zömében kotorék és rágásnyom adatok. A Duna és Tisza folyók mentére koncentrálnak az adatok zöme, illetve már ismert hód élőhelyekre, két új, a korábbi észlelésektől távolabbi ponton került elő: Csukás-éri-főcsatorna Kiskunfélegyháza és Városföld külterületén. Az adatok alkalomszerűen gyűltek, egyedül az Alsó-Tiszán (a Maros torkolat és az Atkai-Holt-Tisza között) kb. 20 km-es Tisza partszakasz volt szisztematikusan, csónakból átvizsgálva. Ezen a szakaszon 2 hód példányt és 20 kotorékot észleltek a felmérők.
8.	Közös-erdő Erdőrezervátum alapállapot felmérése	Horváth Soma	Csengőd, Páhi	Intézményi keret	687,5	A Közös-erdő Erdőrezervátum felmérése során az SH4/13 jelű svájci együttműködési pályázatban kidolgozott módszertant alkalmaztuk, mely számos erdőszerkezeti változóról gyűjt, főleg ordinális skálán, adatokat, és teszi lehetővé térben explicit módon való elemzésüket. A rezervátum fő értékét az adja, hogy a fellelhető történeti térképek alapján valószínűleg elsődleges erdő, amely termőhelyénél fogva alkalmatlan volt más hasznosításra. Ily módon különleges betekintést ad a Turjánvidék déli folytatásában levő növényzeti örökségbe, és láttelepet ad a Homokhátságban, annak peremén található, kiszáradó élőhelyek átalakulásáról. A területen kőrisláp-erdő és gyöngyvirágos-tölgyes fordul elő. A főállomány egykorú, sok a sarj eredetű egyed, de túlnyomórészt mageredetű állományokról beszélhetünk. A kőrisesek esetében előrehaladott a szárazodás miatti egészségromlás, amelyért a behurcolt kőrisorontó nyelescscsészegomba (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>) a fő felelős. Ócsán, és a jobb vízállapotú élőhelyeken általában az tapasztalható, hogy a gomba nem tud állományszinten, teljes területeket letarolva hódítani, azonban a környezeti stresszhatások erősödése a kőrisek gyengítésével elősegíti a megtelepedését. A dölések mintázata elgondolkodtató, a betöltődés nagyon sporadikus és elhúzódó, ráadásul a

						nyugati rezervátum-oldalon a nyugati ostorfa a folyamatok fő „nyertese” a honos cserjefajok mellett, szileket ritkábban (sajnos főleg a szilfavészre fogékonyabb mezei szilt – <i>Ulmus minor</i>), kocsányos tölgyet még ritkábban találtunk. A magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia ssp. pannonica</i>) újulata sporadikus és erősen rágott. A terület termőhelyi mintázatait szépen jelzik a cserjék és a lágyszárúak is (elsősorban a veresgyűrű som – <i>Cornus sanguinea</i>, mogyoró – <i>Corylus avellana</i>, kutyabenge – <i>Frangula alnus</i>, illetve a széleslevelű salamonpecsét – <i>Polygonatum latifolium</i>, és a gyöngyvirág – <i>Convallaria majalis</i> emelhetők ki). A nitrofil nagy csalán (<i>Urtica dioica</i>) a dölések kísérője. A dinamikai folyamatok a magyar kőrises állományok esetében megindultak, ami elsősorban a felsőszint összeomlását, és a keletkezett záródásihiányok stabilizálódását, lassú, cserjékkel való betöltődését jelentik. A tölgyes foltok stabilabbak. Az inváziós fásszárúak közül mind a nyugati ostorfa, mind a fehér eper jelentős veszélyt jelent.
9.	Sasér Erdőrezervátum alapállapot felmérése	Horváth Soma	Sándorfalva	Intézményi keret	előző-vel egyben	A Sasér Erdőrezervátum fő értékét az adja, hogy a hosszú ideje tartó háborítatlanság miatt a hullámtéri (degradált puhafás ligeterdők) állományok fejlődését figyelhetjük meg benne. Ez magában foglalja a megváltozott hidrológia (a vízjáték tartománya extrém módon megnőtt; hosszú száraz periódusok és hirtelen, magas árvizek a hordalékkal feltöltött hullámtér és a bevágódott meder miatt), és az inváziós fajok okozta degradációt, de az őshonos fafajok extrém méreteit is (43-44 m-es felsőmagasság, több 1,5-2,3m közötti átmérőjű faegyed), és a holtfa-minőség okozta különbségeket pl. a gomba és lágyszárú diverzitásra is. Helyenként az őshonos fafajok erősödésével lehet találkozni. A területen kizárólag a puhafás ligeterdő fordul elő, a fehér fűz (<i>Salix alba</i>) a kubikgödrök és a holtág közvetlen környezetében dominál, az uralkodó fafajok az egyéb helyeken a szürke nyár (<i>Populus × canescens</i>), a fekete nyár (<i>Populus nigra</i>) és a nemes nyarak (<i>Populus × euramericana</i>). Az alsószintben az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), a fehér eper (<i>Morus alba</i>) és a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) a domináns. A területen 1941-ben jelölnek először összefüggő erdőt a történeti térképeken, a légifelvételek alapján 1975-ig fordult elő nyílt (gyep) folt. A felvételeken soroknak nem lehet nyomát látni, az erdősülés valószínűleg spontán ment végbe, először őshonos, majd a '70-es évektől inváziós fajokkal (elsősorban amerikai kőrissel), ezt az elegyarányok és a méretosztály-eloszlások mutatják. A mikrohabitatok gazdagsága kötődik a méretes állományok összeroskadó méretes fáihoz. Érdekes tanulság volt, hogy a nagy méretű fekvő holtfa gombadiverzitása messze meghaladja az inváziós fajok vékonyabb (és másképp is bomló) faanyagán megtalálhatót, illetve a páfrányok is kizárólag az előbbieken fordultak elő. Az újulat döntő része amerikai kőris és zöld juhar, foltokban jelennek meg a magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia ssp. pannonica</i>), a vénicszil (<i>Ulmus laevis</i>) magoncai és a szürke nyár sarjai. Az újulati vadkár mérsékelte, a vadtlárások aránya azonban jelentős, a jelen levő vad a vaddisznó.

						A területen nem fordult elő őshonos cserje, ami érdekes egy hullámtéri erdőben. Uralkodik a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>), és a parti szőlő (<i>Vitis riparia</i>). A gypsizint szegényes, minimális a nem nitrofil fajok száma. A dinamikai folyamatok részben megindultak, ami elsősorban a felsőszint összeomlását, és a keletkezett záródáshiányok zöld juhar és amerikai kőris általi betöltődését jelenti. Érdekes jelenség egy nagyobb dőlés, ami a '90-es évek végén keletkezett a rezervátum közepén, azóta a gyalogakác bozót, illetve a parti szőlő stabilizálta. Az utolsó nyílt foltok a '70-es évektől amerikai kőrissel verődtek fel, ezekben már tapasztalhatók dölések és az inváziós ciklus újraindulása. Ahol magyar kőris, vagy vénicszil jelen van, az inváziós fajok térfoglalása alacsonyabb, ami az árnyalásnak köszönhető.
10	Erdőtervezéshez szükséges adatok előállítása szakértői csapat bevonásával: denevérek felmérése.	Dobrosi Dénes	Kelebiai ETK területe	Intézményi keret	700	A Kelebiai Erdőtervezési Körzet előre kiválasztott 70 db erdőrészletében végeztünk erdei denevér felmérő munkát, mely során összesen 84 mintavételi pontról gyűjtöttünk denevérhangokat. A denevérek mozgásintenzitásának mérésére az Audiomoth típusú denevérdetektorokat használtuk. Minden mintavételi helyen 1 teljes éjszakát működtettük az eszközöket. Összesen 19 denevérfajt sikerült kimutatnunk, melyek közül 3 fokozottan védett, 2 további faj pedig közösségi jelentőségű faj. Leggyakoribb faj a szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>) volt. Ez nem meglepetés, hiszen az Alföld erdős tájain mindenütt ez a denevérfaj dominál. Az állatok többsége minden bizonnyal az itt lévő idős faegyedek faodvaiban és hasadékaiban tanyázik. A második leggyakoribb faj a kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>). Ennek a fajnak az egyedei valószínűleg a környező települések épületeinek padlásaiban és tornyaiban nappaloznak, s csak este járnak ki az erdőbe táplálkozni. A harmadik leggyakoribb faj a korai denevér (<i>Nyctalus noctula</i>). Az itt előforduló példányok többsége elhagyott harkályodvakban tanyázik. A gyakoriság szempontjából a középmezőnyben helyezkedik el a fokozottan védett pisze denevér (<i>Barbastella barbastellus</i>). E faj viszonylag magas aktivitási értéke valószínűleg annak köszönhető, hogy a vizsgálati helyszíneken még találhatóak idős tölgy és fehér nyár hagyásfa-csoportok. Az öreg tölgyfák kérgei alatt, továbbá az idős megroppant törzsű, hasadékokban és odvakban gazdag idős nyárfák törzsében keresi búvóhelyét ez a denevérfaj. Ezeknek az idős facsoportoknak és a tölgy tanúfáknak a megőrzése segíti a fokozottan védett denevérfaj helyi populációjának a további fennmaradását.

11	Erdőtervezéshez szükséges adatok előállítása szakértői csapat bevonásával: szaproxilofág bogarak felmérése.	Enyedi Róbert, (Horizont Egyesület)	Kelebiai ETK területe	Intézményi keret	700	A felmérés során vizsgált 81 db erdőrészlet Bácsalmás, Bácsszőlős, Kelebia, Kisszállás és Tompa települések közigazgatási határian belül található. A felmérés során boros-banános csapdákat alkalmaztunk, valamint elhalt fa bontását és egyelést végeztünk. A felmérés során a következő védett szaproxilofág bogárfajok kerültek elő: skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), kis hőscincér (<i>Cerambyx scopoli</i>), nagy daliáscincér (<i>Acanthocinus aedilis</i>), diófacincér (<i>Aegosoma scabricorne</i>), díszes nyárfacincér (<i>Saperda perforata</i>), sápadt éjicincér (<i>Trichoferus pallidus</i>), kis szarvasbogár (<i>Dorcus parallelipipedus</i>), orrszarvúbogár (<i>Oryctes nasicornis</i>), pompás virágbogár (<i>Protaetia aeruginosa</i>), smaragd zöld virágbogár (<i>Protaetia affinis</i>). Rögzítésre kerültek más védett rovarfajok adatai, hulló és madáradatok. A skarlátbogár a vártnál ritkább a vizsgált területen. Ennek lehetséges okai: 1) a tartósan száraz és meleg időjárás a lárvák számára kedvezőtlennek teszi a fák kérge alatti nedvességviszonyokat; 2) a sokszor fiatalos vagy középkorú, de alapvetően egykorú állományok többnyire szegények a skarlátbogarak számára is alkalmas holtfában; 3) az erősen túltartott csülkösvad – főleg a dām vad és a vaddisznó – állomány nagymértékben lerágja a holtfák kérgeit, ezzel drasztikusan csökkentve a faj számára alkalmas mikrohabitat kiterjedését. Állományfejlesztési javaslatok: a szaproxilofág fajoknak általánosan kedvező erdőkezelés (változatos korcsoportstruktúra, helyszínen hagyott holtfa) a skarlátbogárnak is előnyére válik. Diszperziós képessége aránylag gyenge (az imágó ritkán és keveset repül), ezért fontos biztosítani a holtfa térbeli és időbeli kontinuitását. Nagy hőscincér ismert állományai el vannak szigetelve egymástól, az általuk elfoglalt élőhelyek többnyire kis kiterjedésűek és veszélyeztetettek. Állományfejlesztési javaslatok: A nagy hőscincér védelme érdekében főleg az idős tölgyfákat kell megőrizni, elsősorban azokat, amelyek napnak kitett, erdőszéli helyzetben, lécek körül, tisztásokon állnak. A szálaló erdőművelés, a faállomány változatos korcsoport struktúrájának kialakítása ezt elősegíti. Fontos a folyamatos erdőborítás, és vele a hagyásfák, tanúfák meghagyása, hogy a hőscincérállomány térbeli és időbeli folytonossága biztosítva legyen. A nagy hőscincér tipikus esernyőfaj: a hőscincéres fákban – a széles lárvajáratokból kiindulva – erőteljes az odvasodás, ami nem csupán más szaproxilofág bogárfajoknak – pl. a sápadt éjicincérnek (<i>Trichoferus pallidus</i>) –, de madaraknak és kisemlősöknek is kedvez.
12	Természetvédelmi kezelések és a klímaváltozás hatásainak vizsgálatához adatgyűjtés	Kovács Orsolya, (Öko-Hang Kft.)	Kolon-tó örkerület	Intézményi keret	750	A Kiskunsági Nemzeti Park Kolon-tó törzsterületén a természetvédelmi kezelések vizsgálatára cönológiai felvételezések történtek, különös tekintettel a legeltetésre, illetve a klímaváltozás hatására gyors ütemben változó élőhelyekre. A felmérés során 29 db, 20x20m-es négyzet felmérése készült el, a teljes fajlista, az egyes fajok borításértéke, rövid jellemzés, ÁNÉR-élőhelytípus és a (Németh, Seregélyes félé) természetesség meghatározásával. A mintanegyzetek helyének kijelölése (az illetékes természetvédelmi örrrel közösen) részben a már korábban a területen folytatott kutatási helyszínek felhasználásával történt, az esetleges rövid- és középtávú változások nyomon követhetőségének érdekében.

13	Vaddisznó túrások természetvédelmi szempontú rehabilitációjának vizsgálata (1. ütem)	Dr. Tölgyesi Csaba (BIOM Bt.)	Kolon-tó örkerület	Intézményi keret	700	A Kiskunsági Nemzeti Park Kolon-tavi területén a láp- és sztyepprétek egyik látványos veszélyeztető tényezője a vaddisznók kiterjedt túrása, ami a növényzet gyökerestől történő kiforgatásával a gyepszövet jelentős sérülését eredményezi. A regenerációs potenciál nem feltétlenül rossz, megfelelő vízállapot és inváziós fajoktól mentes fajkészlet esetén pár év alatt sok faj visszatelepedésére van esély. Az egyenetlen gypfelszín azonban nehezíti a kaszálást, és ez hosszabb távon a növényzet degradációját, azaz gyom- és fás szárú fajok felszaporodását és az értékes gyepi fajok visszaszorulását eredményezheti. E természetvédelmileg és gazdaságilag egyaránt kedvezőtlen folyamat megelőzésére különféle gyepi fajok magvetés útján történő betelepítését végeztük el kísérletes elrendezésben. Két szempontot vettünk figyelembe a fajválasztás során: (i) A fajok rossz terjedő képességűek legyenek, azaz ne olyan fajokkal foglalkozunk, melyek spontán is nagy valószínűséggel gyorsan betelepülnének, illetve (ii) a térség általános szárazodása miatt a jövőre gondolva a talaj és az aktuális növényzet szerinti állapotoknál kissé szárazságtűrőbb fajok is legyenek közöttük. Ezzel a szárazodás során várható spontán fajkészletbeli eltolódást kívántuk segíteni. Enélkül a nedvességkedvelő fajok megritkulását követően a szárazságkedvelőbb fajok megjelenése közötti fajhiányos állapotot sokszor inváziós fajok használják ki országszerte, mely természetvédelmi szempontból kedvezőtlen lenne a vizsgálati területen is. A rétsztyeppi irányba történő lokális elmozdulási potenciál felismerésében leginkább az élesmosófű, illetve a pusztai és sovány csenkesz jelenlétére támaszkodtunk. Összesen 23 fajt vetettünk, melyek közül fűnemű mátrixként pusztai csenkesz szolgált, a többi 22 faj évelő, nem fűnemű virágos növény volt. Minden magot 2024. második felében, a Kiskunság területén gyűjtöttük. Összesen 10 kiterjedt túrást jelöltünk ki, melyek mindegyikén két 10-15 m ² -es folton végeztük el a vetést. Az egyik folton a feltúrt gyepcsomókat eltávolítottuk, és így egységes sima talajfelszínre tudtuk kijuttatni a magokat, melyeket gereblyével dolgoztunk bele 1-2 cm 2 mélységig a talajba, majd enyhén tömörítettük a jobb talaj-mag kontaktus érdekében. Az eltávolított gyepcsomókat közeli fiatal parlagokon terítettük el. A másik folton talajelőkészítés nélkül, közvetlenül a feltúrt gyepre szórtuk rá a magokat. A tisztított foltok esetén nagyobb kelési arányt várunk, viszont jelentősen nagyobb munkaráfordítással jár, míg a kezeletlen foltok vetését minimális időráfordítással lehet végezni, de kisebb megtelepedési siker várható. Ezek mérlegelésével és a későbbi monitorozás eredményei alapján a természetvédelmi kezelő aktuálisan választhat a két lehetőség közül.
14	Vízpótlási útvonalba bekapcsolt holtágak természeti alapállapot-felmérése	Dr. Horváth András Zsolt	Alpári-Holt-Tisza és Sulymos-tó	Intézményi keret	1100	A projekt célja vízgazdálkodási fejlesztés vegetációra gyakorolt hatásának vizsgálata. Elvégzett munkák: 1:5000 léptékű (egyres helyszíneken 1:1000 léptékű), Á-NÉR alapú élőhelytérkép készítése a két területre, részletes, növényfajlistákat magában foglaló feltérképezésekkel. Térképezett élőhelyfoltok száma: Alpári-Holt-Tisza: 633 db, Sulymos-tó: 186 db, összesen: 819 db. Az Alpári-Holt-Tisza mintaterületén térképezett foltok középtávú élőhelytörténeti jellemzése 2005-től, műholdfelvételekre és terepi megfigyelésekre alapozva. A Sulymos-tó területén 19 db, az Alpári-Holt-Tisza mintaterületén 29 db, természetközeli állapotú élőhelyfoltokban készített, rögzített helyű, 5x5 m-es cönológiai felvétel készítése, amelyeknek legalább 20%-a hínárnövényzetről készült.

						Módszertan: Élőhely-térképezés módszertana: NBmR kézikönyv II. kötet, NBmR kézikönyv XI. kötet, a térképezéshez használt légifotók: 2024, 2022, 2019, 2015, 2009, 2005, valamint a teljes terület 81 százalékaról 2024. július 25-26. között készült saját légifotók. A repülési magasság 50–120 m között volt. A drónfelvételek az Alpári-Holt-Tisza mintaterület 80%-át, a Sulymos-tó 85 %-át fedik le, felbontásuk a repülési magasságtól függően 1,0-4,5 cm/képpont közötti.
--	--	--	--	--	--	--

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

No	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Forrás	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Országos puhatestű monitorozás (NBmR projekt)	Farkas Roland Tibor, Horváth Éva (SZÉLTAP OGATÓK Kft), Vidéki Róbert, Dr. Majoros Gábor, Dr. Varga András Ödön	Kardoskút Fehér-tó, Klárafalva, Soponya halastavak, Bakonybél Gerence-patak mente, Hollókő Várhegy északi oldala, Mátra Zagyva-völgy, Tabdi láperdő	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	2100	A monitorozás 2024-ben 8 élőhely (sziki mocsárrét, 2 puhafás ligeterdő, 2 mocsárrét, szurdokerdő, sziklaerdő, kékperjés láprét) csigaközösségének és 4 kijelölt csigafaj (bánati csiga - <i>Drobacia banatica</i>, kúposhéjú orsócsiga - <i>Balea perversa</i>, kövér fénylőcsiga - <i>Cochlicopa nitens</i>, harántfogú törpecsiga - <i>Vertigo angustior</i>) vizsgálatával folytatódott. A vizsgálat célja az NBmR országos puhatestű monitorozásának megszervezése, valamint az Európai Unió felé történő Élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke alapján készített hatévente esedékes országjelentések megalapozása. A csigaközösségek vizsgálatához a felmérők avarmint gyűjtési módszert alkalmaztak (25x25 cm-es kvadrát), melyet időlimitált egyeléses gyűjtéssel egészítettek ki. A különböző élőhely típusokban lokálitásonként három mintavételi helyszín lett kijelölve, ezek mindegyikén 5 (fátlan élőhelyek esetében) vagy 10 (fás élőhelyek esetében) párhuzamos mintafelvételt végeztek. Vizsgált változók: fajszám, egyedszám, a közösséget alkotó fajok egymáshoz viszonyított aránya, védett és közösségi jelentőségű fajok egyedszáma és aránya a közösségben. A mintavételi területekről minden esetben részletes terepi leírások készültek (pl. avar mennyisége, növényzet magassága, holtfa mennyisége, növényzet borítása, gazdálkodásra utaló jelek, inváziós növényfajok jelenléte, stb.), ennek célja a későbbi ismétlések során, az élőhelyeken bekövetkező esetleges változások megértése. A vizsgálatok során 71 faj vagy faji szinten nem határozható taxon 88 742 egyede került meghatározásra. A lelőhelyekről származó biotikai adatokat egységes biotikai adatközlő táblázatban kerültek rögzítésre.
2.	Országos Nappali Lepke monitorozás (NBmR): magyar színjátszólepk	Dr. Sum Szabolcs	Kiskörös: Erdőteleki-erdő	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés-ben	Az erdő fő állományalkotói különböző nyárfélék (<i>Populus spp.</i>), valamint a fehér fűz (<i>Salix alba</i>), amely egyben a magyar színjátszólepké tápnövénye. Az élőhely természetessége változó, szárazabb részein akác, míg az Örködi-csatorna felől mezőgazdasági művelés alatt álló parcellákat is találunk. A fűzállomány talajvízbázisa bő (pontosabban a legutóbbi időkhig bő volt), amely biztosította azt a párás mikroklimát, amely megfelelhet a lepkefaj optimális élőhelyi igényeinek. A korábbi évek (2020 és 2021) tapasztalataihoz képest 2024-ben az élőhely

	e (<i>Apatura metis</i>)					természeti állapotát illetően számottevő mértékű romlás volt megfigyelhető (melynek hatása a terepi felmérés eredményeiben is egyértelműen megmutatkozott). A mintavételi útvonal északi oldalán lévő erdőtömbben jelentős mértékű tarvágásra került sor. A fakitermelés érintette a magyar színjátszólepke tápnövényét képező fehér fűz (<i>Salix alba</i>) állományát, azonban további problémát jelenthet, hogy a lombkorona eltűnésével közvetlen napsugárzásnak kitett talaj száradása jellemzően felgyorsul (nő a kipárolgás), ami hátrányosan befolyásolhatja a lepkefaj számára optimális – kellően üde, párás – mikroklima fennmaradását. A biotóp egyébként is igen sokat száradt az elmúlt évek során, a vízbázis tendenciózus csökkenése érzékelhető, mely körülmény ugyancsak kedvezőtlen a lepkefaj itteni tenyészése szempontjából. Fentiekén kívül a negatív változások között említhető még a területen áthaladó gépjárműforgalom további növekedése is. A NBmR keretében 2020-ban indult el a monitorozása, tehát jelenleg három év vizsgálati eredményei állnak rendelkezésünkre. Ezek alapján a magyar színjátszólepke kiskőrösi állománya szignifikáns csökkenést mutat.
3.	Országos Nappali Lepke monitorozás (NBmR): magyar ősziaraszoló (<i>Chondrosoma fiduciarium</i>)	Pál Attila, Tóth Balázs (Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület)	Apaj-pusztá, Kunpeszér, Kastély-peszér, Ásotthalom	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés -ben	A 2024-es felmérés alapján továbbra sem bizonyos, hogy a faj a hazai recens lepkefauna tagja lenne, egyik korábbi élőhelyén sem sikerült észlelni jelenlétét. A legutolsó, (fényképpel vagy bizonyítópéldánnyal) meg nem erősített észlelés 1999-ben volt, azonban az azóta végzett többkörös kutatás is eredménytelen volt. A másik jelentős tanulság, hogy jelenleg nagy kiterjedésű, összefüggő gyepek élőhelyeknek gyakran csak egy kis részterületén (akár csak 1-2 hektár) él a faj. Ha nem találjuk meg ezt a részterületet, akkor nem derül fény a faj tenyészésére, hiába járjuk be a gyepek nagy részét. Ez nagyon megnehezíti olyan tájakon a faj kimutatását, ahol nagy kiterjedésben vannak természetközeli gyepek (pl. Kiskunság).
4.	Országos Nappali Lepke monitorozás (NBmR): díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)	Peregovits László, Győri Gabriella, Sulyán Péter (Pars Szofverház Kft.)	Kunpeszér: Peszéri-erdő	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés -ben	Eddigi vizsgálataink alapján, a Duna–Tisza közén e faj legerősebb ismert állománya a Peszéri-erdőben van. Ennek a populációnak speciális a helyzete a galéri erdei állományokkal szemben, hogy egy nagyon erősen szárazodó környezetben él. A faj hazai karsztbokorerdei állományai már kipusztultak. 2024-ban hasonlóan az előző évekhez az egyedszámbecslést intenzív, a teljes rajzási időszakot lefedő jelölés-visszafogásos módszerrel végeztük. Összesen 40 napnyi mintavételt végeztünk. Összesen 2098 fogási esemény során 1714 példányt (1023 hím és 692 nőstényt) jelöltünk meg, 383 volt a visszafogások száma (18%). Megfigyeléseink, adataink rámutatnak, hogy az inváziós fa- és cserjefajok visszaszorítása, őshonos fa- és cserjefajokra cserélése, az erdő belső szegélyeinek a felnyitása, további 3–4 méter széles nyiladékok létesítése, nemcsak élőhelyeket, hanem jobb diszperziós lehetőséget is teremt, nemcsak a díszes tarkalepkének, hanem szinte valamennyi nappali lepkének. A nyiladékok mentén a tápnövények ültetése stabilizálhatja állományait, illetve lehetővé teszi megtelepedésüket.
5.	Országos Nappali Lepke	Danyik Tibor	Felső-kiskunsági	2024. évi Természeti	HNPI szer-	Az aszályos évek sorozata kedvezőtlen volt a vizsgált fajok számára. Egyrészt az élőhelyek és a vegetáció kedvezőtlen kondíciója miatt, másrészt a szárazság arra készítette a gazdálkodókat,

	monitorozás (NBmR): vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), szürkés hangyaboglárka (<i>Maculineaalcon</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)		turjánvidék Natura 2000 terület	értékek védelme szakmai keret	vezés -ben	hogyan kíváranak, ennek eredménye a rajzási időszakra eső kaszálás lett, ami különösen kedvezőtlen. A vizsgálati terület növényzete folyamatosan alakul át, így a kékperjés láprétek sztyeppesednek. Az őszi vérfű ennek következtében az egykori láprétek helyén kialakult rétsztyepp foltokban is jelen van, valamint a követte a számára kedvezőbb hidrológiai grádiens, megjelenik a kiszáradó mocsárrétekben. A tipikus kékperjés láprétek már csak nagyon kis foltokban és/vagy szegélyzónában találhatók meg. A kunpeszéri élőhelyek természetessége, állapota és kezelése kedvezőnek mondható, ennek megfelelően a két hangyaboglárka faj állománya stabil. A <i>Maculinea teleius</i> rajzása a korábbi vizsgálati évhez képest (2022) korábban, július második harmadában kezdődött. Valószínűleg a rajzás még augusztusban is kitartott. A július második felében észlelet tömegesség közel azonos volt a 2022-ben tapasztalathoz képest. A faj egyedeinek döntő többségét a mozaikosabb, mélyebb/jobb vízellátottságú és heterogénen legeltetett területrészen sikerült regisztrálni. A <i>Maculineaalcon</i> továbbra is csak egy-egy példányban került kimutatásra, azonban a tápnövény virágain lerakott peték száma magasabb volt, mint 2022-ben. Ennek oka, hogy a <i>Gentiana pneumonanthe</i> nagyobb tömegben virágzott a korábbi évekhez viszonyítva. A nagy tűzlepke felmérése országosan is erősen limitált volt az aszályos évek után. Ennek megfelelően a faj egyetlen egyedét sem sikerült rögzíteni a vizsgálati területen. A 2024-es vizsgálati évben a veszélyeztetető tényezők közül az élőhely folyamatos szárazodása és a növényzet átalakulása, valamint az extrém meleg (38+) napok számának növekedése említhető.
6.	Országos Éjjeli Lepke monitorozás (NBmR): Metelka medvelepke (<i>Rhyparioides metelkana</i>)	Szabadfalvi András (Tűzlepke Bt.)	Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN2000 3), Izsáki Kolon-tó (HUKN3000 3) Natura 2000 terület	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szerzés -ben	A cél faj egyetlen példányát sikerült észlelnünk, a fejlámpás keresés mindenütt eredménytelenül zárult. A gyöngye eredményt több tényező is magyarázhatja. Egyrészt 2024 újra extrém száraz és meleg időjárást hozott, ami a legtöbb lepkénél atipikus rajzási időszakot és lefutást, illetve igen korai rajzást eredményezett. Noha a 2020-as felmérés során a lepke még javában rajzott július-augusztus fordulóján, sőt, augusztus első dekádjában is, 2024-ben az akkor pozitív eredményt produkáló helyek július végi mintavételezése feltételezhetően kései volt. Másrészt az akkori és a Csengőd-Kullér illetve Páhi környéki új mintavételi helyek láthatóan nagymértékben szárazodtak a korábbi állapothoz képest. Volt olyan Balázspusztá környéki, 2020-ban még pozitív mintát eredményező hely, ahol az akkori mocsárrét helyén jelenleg vadmurommez és szántóföld található. A többi, a mocsárrétek növényzetét még jobban őrző mintavételi helyszín is rendkívül száraz, mindenütt száraz lábbal járható volt, a Kolon-tó illetve Páhi környékén pedig egyedül a Csengőd-Kullér határában húzódó III. (Kolon-tói) övcsatorna őrzött állandó vizet. Tekintve a többi potenciális élőhely (beleértve Ócsát és a teljes Turjánvidéket) hasonló szárazodását, a lepke tartós fennmaradása a jelen állapotok mellett kérdéses. A probléma megoldására, vagy legalább is enyhítésére, komplex, tájleptéktű, vízmegtartó és -visszapótló vízgazdálkodásra volna szükség.

						Természetesen, egyetlen néhány alkalmas vizsgálat nem elégséges a lepke jelen helyzetének korrekt értékeléséhez, ehhez további intenzívebb felmérésre volna szükség.
7.	Magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (Orci Kirill Márk)	Harkai-tó Natura2000 terület (HUKN20020)	Intézményi keret	48	2024-ben történt meg a területen a magyar tarszára vonatkozó állandó monitorozási helyszín kijelölése és az első felmérés. A mennyiségi felvételezésekhez használt monitoring hálópontokat a területre vonatkozó előzetes adatok alapján alakítottuk ki. Három, egyenként 9 felvételi pontot négyzetes elrendezésben tartalmazó gridet jelöltünk ki. A felvételezéseknél használt Pettersson D240x típusú ultrahang detektorral 25-30 méternek mértem a legnagyobb detektálási távolságot (szúnyogháló-falú kalitkában ciripelő hímekkel végzett mérések alapján). Annak érdekében, hogy ugyan azt a hímeket kétszer véletlenül se regisztráljuk, a szomszédos grid-pontok közötti távolságot 70 m-nek választottuk. A pontokon 3 percig történt az észlelés. A Módszertani Kézikönyv által mennyiségi vizsgálatokhoz ajánlott 24 felvételezési pont helyett a 3x9 pont nem sokkal több, de a három külön kisebb grid alkalmazásával az állomány területi heterogenitását jobban reprezentáló mintát kaphatunk. Az állomány kiterjedésének vizsgálatához felvett jelenlét/hiány adatok gyűjtéséhez szintén ultrahang detektoros észlelést alkalmaztunk ugyancsak 3 perces detektálási idővel. A Harkai-tó Natura 2000 területen 2024-ben összesen 89 ponton vizsgáltuk a faj jelenlétét, továbbá 27 ponton végeztünk mennyiségi becslést. A populáció által elfoglalt élőhely kiterjedése 2 km²-re tehető. A mennyiségi felvételezés során összesen 125 példányt ciripelését észleltem a 27 mintavételi ponton. Pontonként 1963.5 m² detektálási területtel számolva és 1:1 ivararányt feltételezve ez 0.004716 példány per négyzetméter minimum állomány sűrűséget jelent. Ezt beszorozva a faj becsült lokális elterjedési területével 9267 példány adódik állomány nagyságnak. A faj Harkai-tó Natura 2000 területen belüli elterjedése hasonló a korábbi adatok alapján kirajzolódó elterjedési mintázathoz. Mind a mennyiségi adatok és az elterjedés nagysága arra utal, hogy az aszályos időjárás miatt feltűnően alacsonyra nőtt növényzet ellenére a területen élő magyar tarsza állomány a korábbi évekhez hasonló elterjedésben és más populációkkal összevethető denzitásban tudott szaporodóképes korú példányokig fejlődni. Azt, hogy a kedvezőtlen körülmények meglátszanak-e a szaporodási sikeren és így a következő évek tarsza állományain, csak további vizsgálataink alapján fogjuk tudni megbecsülni.
8.	Egyenesszárnyú közösségek monitorozása (NBmR)	Kisbenedek Tibor (Dél- Pannon Múzeu- mókért Közhasznú Egyesület)	Fülöpszállás: Kelemen-szék	Intézményi keret	210	Az NBmR keretei között a fülöpszállási Kelemen-szék melletti nedves szikésekre kijelölt mintavételi lokalitáson az egyenesszárnyú-együttesek vizsgálata 2004-ben indult, eleinte 2 évenkénti, 2006 óta 3 évenkénti ismétlésben. A megmintázott mintagyep egyenesszárnyú-együttese közösség-szerkezetében hasonló az alföldi nedves szikések egyenesszárnyú-együtteseinek közösség-szerkezetéhez. Azaz kis fajszerű az együttes, alkalmanként nagy egyedszám figyelhető meg. Általában egy faj „szuperdomináns”, mellette 1-2 másodlagos domináns fajjal, ezek gyakran válthatják egymást egyik helyen például a rövidszárnyú rétisáska (<i>Euchorthippus declivus</i>) a domináns faj, máshol esetleg a sziki sáska (<i>Epacromius coerulipes</i>), mellettük néhány karakter faj jelenléte mutatható ki pl. a törös szöcske (<i>Gampsocleis glabra</i>)

					vagy éppen a tengerzöld sáska (<i>Aiolopus thalassinus</i>). A mi vizsgálati területünk érdekessége, hogy a domináns faj már a kezdetektől a tengerzölksáska (<i>Aiolopus thalassinus</i>), mely egyben az Alföldön inkább a száraz szikesekre jellemző. Kísérő karakter faj/fajok a sziki v. pannon sáska (<i>Epacromius coerulipes</i>) szintén enyhén nedvességkedvelő faj, a gyepek magasabb térszínein illetve a magas szálfüves szegély zónában rendszeresen előforduló kis kúpféjűszöcske (<i>Conocephalus fuscus</i>), illetve a jelenleg hiányzó védett törös szöcske (<i>Gampsocleis glabra</i>). Gyakran előforduló faj a homoki gyepek védett faja a sisakos sáska (<i>Acrida ungarica</i>) is. Az egyenesszárný-együttesek közösségszerkezete 2024-ben is a korábbiakhoz hasonló felépítést mutatott – ebben az évben nagyobb egyedszám mellett. 2015-től, ugyan váltakozó (fluktuáló) egyedszám és denzitás értékek mellett, enyhe trendszerű növekedést mutat az egyenesszárný-együttes diverzitása. Egy ilyen sajátos környezeti feltételek mellett kialakult és fennmaradt élőhelyen, mint a nedves szikes gyepek, a növekvő egyenesszárný fajsza és diverzitás új fajok betelepülésére utalnak. Mesofil és/vagy mindenütt előforduló úgynevezett ubikvista fajok jelennek meg pl.: vöröshasú tarlósáska (<i>Omocestus rufipes</i>). A környezet szárazsága=hőmérséklet/csapadék arány feltételezhetően az egyik oka az egyenesszárný-együttes közösség-szerkezetváltozásának. A hőmérséklet növekszik (2024-ben júliusban 46 °C fokot is mértek), illetve a csapadék mennyisége, annak eloszlása és minősége megváltozott. Hiányzik a talajt tavasszal átnedvesítő téli hótakaró és a csapadék ritkán, nagy mennyiségben érkezik. Meg kell említeni a mintaterületünkön átmenő/pihenő legelő bivalycsordát. Az enyhe úgynevezett extenzív legeltetés jót tesz a gyp jellegzetes felépítésének (vegetáció, talajvízháztartás stb.) fenntartásában, megőrzésében, de az egyre növekvő számú bivalycsorda hosszabb területen tartózkodása, a gyepek letaposását eredményezi. Az egyszerűbb vegetáció más mikroklimát más fenn, és ez is hozzájárulhat a minta egyenesszárný-együttes megváltozásához. 2024-ben mérsékeltbb legeltetés volt a területen, a gyp láthatóan jobb állapotú volt. A változó klíma miatti kevesebb biomasszához a gyp gyengébb legeltetésével lehet alkalmazkodni.
9.	Halközösségek monitorozása (NBmR országos projekt)	Sallai Zoltán Károly, Dr. Antal László, Dr. Tóth Balázs, Olajos Péter, Dr. Keresztessy Katalin (VAS-HAL Bt.), Dr. Halasi-	Víztér: Taktaközi öntöző-főcsatorna, Hejő, Hortobágy, Kálló-főcsatorna, Kállói(VII.sz.)-főfolyás, Konyári-Kálló, Lónyai-főcsatorna,	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	4000 2024-ben az NBmR országos halmonitorozás keretei között a Maros három, míg a Kiskunsági-főcsatorna öt szelvényében végeztük a halegyüttes monitorozását. - A vizsgált területek közül a River 3 kategóriába sorolható lokalitásokon 600 méteres transzekteket vizsgáltunk, a River4 kategóriába sorolhatókon 1000 métert. Kiegészítő módszerként az élőhelyi adottságok figyelembevételével a Maroson 600 méter, a Kiskunsági-főcsatorna 300 méter vizsgálatát végeztük el elektromos keccével. - A két vízfolyáson végzett felmérések eredményeként összesen 33 faj 2456 egyedet regisztráltuk. A Maros három szelvényéből 23 faj 1389 egyede, míg a Kiskunsági-főcsatornából 21 faj 1067 egyede került elő. - A Maros három szelvényében a kimutatott fajsza az alsó szakasz irányába emelkedő. Az abundancia értékei a MAR01 szakaszon alacsonyabbak. Mindhárom szakaszon dominánsak a reofil fajok, ezek közül is kiemelkedik a sujtásos kűsz és a márna. A legfelső szakaszon ezek mellett magas értéket mutatott a paduc, domolykó, magyar bucó, valamint a specialista stagnofil

		Kovács Béla (SCIAP Kft.)	Máriapócsi (IV.sz.) főfolyás, Nyugati- főcsatorna, Sárréti- főcsatorna, Kiskunsági- főcsatorna, Maros, Alsó- Tápió, Egyesült Tápió, Felső- Tápió, Bokodi- Kígyós- csatorna, Császárvíz, Igali- főcsatorna, Kígyós- főcsatorna, Mátételkei- Kígyós- csatorna, Nagy-éri- csatorna (Fűzölgyi- csatorna), Sárvízi II-es csatorna, Szelidi-tavi- csatorna, Szelidi-tavi- csatorna (Megkerülő- csatorna)		szivárványos ökle. A két alsó szakaszon ezeknek a reofil fajoknak a gyakorisága csökkenő, míg az euritóp fajok gyakorisága nő. A legalsó szakasz irányába szintén egyre gyakoribbá vált a feketeszájú géb (<i>Neogobius melanostomus</i>). A három szelvényben hét természetvédelmi oltalom alatt álló faj jelenlétét igazoltuk. • A Kiskunsági-főcsatornából előkerült fajok egyértelműen egy alföldi kis-közepes csatorna halközösségeinek jellemzőit mutatja. A vizsgált szakaszok halközössége egyveretű, amelyben meghatározóak a generalista és zavarástűrő fajok, valamint nagyobb arányban vannak jelen a tájidegen és invazív fajok is. Minden szakaszon magas gyakoriságú a védett, stagnofil specialista szivárványos ökle (<i>Rhodeus amarus</i>). A két védett faj jelenléte (szivárványos ökle, halványfoltú küllő) jelzi a csatorna természetvédelmi jelentőségét az 51 akvatikus szervezetek megőrzése területén is. Az 1000 méterre számított abundanciaértékek 265 és 392 között változnak, ami a szakaszok között kiegyenlített eloszlást jelent, közepes abszolút értékkel. • A funkcionális jellemzők a Maroson bizonyos gradiens jellegű változást jeleznek a szakaszok között. A táplálkozási habitat szerinti csoportosítás azt jelzi, hogy a nyílt vízi fajok relatív gyakorisága az alsó szakasz irányába fokozatosan nő, ezzel együtt a bentikus fajok relatív gyakorisága pedig csökken. A szaporodási guildok közül a fito-litofil fajok az alsó szakasz irányába mutatnak növekedést. Szintén jelentősebben csökken az alsó szakasz irányába a specialista fajok gyakorisága, miközben a zavarástűrők gyakorisága ezzel együtt nő. Az idegenhonos fajok relatív gyakorisága a legalsó szakasz irányába kismértékben növekedő. • A Kiskunsági-főcsatorna funkcionális jellemzők alapján történő értékelése a vízfolyás mintaszelvényeinek egyveretűségét megerősíti, szakaszonkénti jellemző változás nem volt kimutatható. Minden szakaszon a nyíltvízi és a metafitikus fajok relatív gyakorisága meghatározó. A szaporodási guildok közül egyértelműen a fito-litofil guild dominál. A csatorna valamennyi szakaszáról hiányoznak a reofil fajok, dominánsak az euritóp fajok, de a stagnofil halak is nagyobb számban vannak jelen. Legmagasabb a zavarástűrő fajok relatív gyakorisága. Az őshonos fajok gyakorisága 93-83% között mozog, azonban amennyiben figyelembe vesszük az EKE-vel végzett vizsgálatok eredményeit is, ahol jellemzően kizárólag idegenhonos fajok – jellemzően a két ponto-kaspikus gébfaj (csupasztorkú géb - <i>Babka gymnotrachelus</i>, folyami géb - <i>Neogobius fluviatilis</i>) – fordultak elő, a kép ennél rosszabb.
--	--	--------------------------------	--	--	--

10.	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) felmérése a KNPI működési területén	Felmérés: KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Mizsei Edvárd, Dr. Kovács Éva), Elemzés: CSEMETE Egyesület	KNPI működési területe	Intézményi keret	626	Az Igazgatóság szakemberei már évek óta felfigyeltek a vöröshasú unka megfigyeltetésére a tájban. Ezért egy, a teljes KNPI működési területét érintő felmérést terveztünk a természetvédelmi örök bevonásával. A felméréshez készült protokoll és telefonos adatgyűjtő felület (OpenBioMaps). Az örökterületeket fedő 10×10 km-es ETRS négyzetekben a felmérőknek kellett választania minimum 5 elkülönülő vizes élőhely-foltot, ami a vöröshasú unának alkalmas lehet. A kiválasztott vizes élőhely bejárását maximum 5×50 m sávtranszekttel felmérésével, minimum 20 percig kellett végezni. A vizuálisan, vagy akusztikusan észlelt vöröshasú unka egyedek térbeli helyzetét kellett rögzíteni. A bejárás során a vöröshasú unka mellett, az élőhelyen előforduló többi kétélű és hullófaj adatát is rögzítettük. Feljegyzésre kerültek a környezeti paraméterek adatait (pl. vízmélység, kiterjedés), az élőhely típusa és a veszélyeztető tényezők. A bejárás során minimum 5 db élőhely fotó is készült. 2023-2024. év során összesen 584 adatrekord gyűlt a KNPI adatbázisába vöröshasú unka vonatkozásban. Az elemzés célja a vöröshasú unka ökológiai állapotának feltárása volt, különös tekintettel a populációk elterjedésére, a környezeti tényezők hatásaira és az élőhelyek minőségére. A vöröshasú unka esetében az elemzés rávilágított, hogy a populációk elterjedését leginkább a vizes élőhelyek minősége és elérhetősége befolyásolja. A faj előfordulása szoros összefüggést mutatott a sekély, hosszabb ideig víz borította élőhelyekkel, amelyek vízínövényzetben gazdagok és kevésbé terheltek veszélyeztető tényezők által. A legfontosabb kockázati tényezők közé tartozik a klímaváltozás okozta csapadékmennyiség csökkenés, az élőhelyek kiszáradása, valamint a mezőgazdasági tevékenységek során kijuttatott műtrágyák és egyéb szennyezőanyagok. Az elemzések szerint a faj potenciális elterjedési területe a töredékre zsugorodhatott, és a populáció fennmaradása nagymértékben függ az élőhelyek védelméről és helyreállításától. A vöröshasú unka esetében a vizes élőhelyek helyreállítása és védelme elengedhetetlen.
11.	Dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>) felmérése kiválasztott Natura 2000 területeken	Wenner Bálint, Rák Gergő Attila, Budai Mátyás, Lestyán Boldizsár Botond (CSEMETE Egyesület)	Tass-szalkszentmártoni szikes puszták (HUKN20005), a Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003), a Felső-kiskunsági szikes puszták (HUKN20001), valamint a	Intézményi keret	800	A kiválasztott Natura 2000 területeken a kétélűek számára alkalmas víztestekben végeztünk vizuális, akusztikus és hálózatos kétélűkeresést a dunai tarajosgöte jelenlétének, vagy hiányának kimutatása céljából. Palackcsapdás mintavételt 24 helyen végeztünk, az összes peszéradaci vizesélőhely-rekonstrukcióban és ezek környékén. A mintavételi helyeken változatos sikerességgel lehetett kimutatni a dunai tarajosgöte jelenlétét. Tass-szalkszentmártoni szikes pusztán a dunai tarajosgöte nem került elő, a nagy tavibékán és a zöld levelibékán kívül más kétélűfaj egyedeit nem észleltük. A területen kevés az alkalmas vizes élőhely, emiatt a dunai tarajosgöte jelenléte nem valószínű. Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület északi részén a dunai tarajosgötét kizárólag rekonstruált vizesélőhelyeken, valamint csatornáknál találtuk meg, a természetes turjánfoltok nagy részén állományai drasztikusan lecsökkentek. Összesen 3 kifejlett és 25 lárv állapotú dunai tarajosgötét sikerült kimutatni a Natura 2000 terület különböző vizsgálati pontjain, számos más kétélű faj észlelése mellett. Felső-kiskunsági szikes puszták Natura 2000 terület vizes élőhelyeiről összesen 19 dunai tarajosgöte lárv adat gyűlt. A fűfajokkal, főként a borjúpázsittal benőtt, mélyebb, hosszú időn

			Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapuszt (HUKN20009) Natura 2000 terület		át vízzel borított vizes lápok a területen a dunai tarajosgöte és emellett más kétéltűek kulcsfontosságú, megőrzendő élőhelyeinek tekinthetők. Felső-kiskunsági tavak és Miklapuszt Natura 2000 területen 43 dunai tarajosgöte lárvá jelenlétét mutattuk ki. Az 53-as úttól délre a dunai tarajosgöte nem került elő, a víztestek jellegéből adódóan jelenléte kétséges ezen a területen. A legfontosabb korlátozó tényező az élőhelyek kiszáradásának ideje lehet, hiszen a göté szaporodásához és a lárvák átalakulásához elengedhetetlen fontosságúak a legalább nyár közepéig fennmaradó víztestek. A vizesélőhely-rekonstrukciónál a kotrások és így a benne található víz mélysége kulcsfontosságúnak bizonyult. A növényzet jelenléte is fontos, a göté ugyanis a víz alatti növényekre rakják petéiket, emellett a dús növényzettel rendelkező vizekben a bővebb táplálékbázis és a ragadozóknak való mérsékelt kitétség is jelentős szereppel bírhat. A rekonstrukciók esetében a kétéltűek preferálták a diverzifikációs céllal felülvetett növényzetű és a szénaráhordással valamint a direkt növénytelepítéssel rendelkező kotrásokat. A csatornáknál, illetve a nagyobb tavakban általában a halak jelenléte miatt nincs sikeres göte szaporulat, ugyanis több halfaj is előszeretettel, nagy számban fogyasztja a göté petéit, lárváit, vagy akár a kifejlett egyedeket. A tarajosgöte korábbi kutatások és tapasztalataink alapján a fehérvízű szikes és egyéb, magas ionkoncentrációval rendelkező vizeket elkerülik. A nyár közeledtével valószínűleg csak kényszerből húzódnak vissza ilyen élőhelyekre, amikor a környező, optimális vízparaméterekkel rendelkező vizes élőhelyek kiszáradtak. A víz megtartása a tájban létfontosságú nemcsak a kétéltűek, de általában az élővilág számára is, ehhez minden eszközt érdemes bevetni. Az egyre gyakoribb és súlyosbodó aszályok miatt a Peszéradaci-réteken létrehozott vizesélőhely-rekonstrukciók létesítése is indokolt lehet, hiszen ezek a környező vízhez kötődő élővilág utolsó mentővái. A rekonstrukciónál a nagyobb mélység és az utólagos vízi- és vízparti növénytelepítés, illetve felülvetés is hatékonyak bizonyult. A legelőkön található vizes foltokat érdemes lehet a túllegetetés káros hatásaitól megkímélni. A legelő állatok koncentrált jelenlétét a kétéltűek szaporodási időszakában érdemes lehet kontrollálni, így kímélve a vízi és vízparti növényzetet, valamint megőrizve a vízminőséget. Fontos kiemelni, hogy a jól kontrollált legeltetés ennek ellenére egy támogatandó gyephasznosítási forma a víznek fokozottan kitett gyepeken, mert megakadályozza a nádasodást, és segít fenntartani az élőhelyek heterogenitását, a növényzet faji, strukturális és funkcionális diverzitását. A legeltetés célzott alkalmazása megfelelő élőhelykezelési mód lehet a kisebb (vizsgált 22 db) csatorna esetében, hiszen felnyitja a záródó nádas, gyékényes vizeket alkalmassá téve azokat a kétéltűek szaporodására. Ahol a csatornák kilegettetése problémás, ott kézi vagy gépi erővel szükséges kisebb szakaszokat kikotorni néhány évenként, hogy maradjanak olyan nyíltabb vízfelületek, amit a kétéltűek preferálnak.
--	--	--	---	--	---

12.	Kockás sikló (<i>Natrix tessellata</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (Bárdos Tibor, Tamás Ádám)	Baja: Sugivica; Harta: Duna- folyó	Intézményi keret	15	A kockás sikló (<i>Natrix tessellata</i>) populációk kiválasztott mintavételi egységekben való folyamatos előfordulásának igazolása és a vizsgált állományok trend monitorozása a célja: a populációk egyes minőségi paramétereinek és a mennyiségi viszonyaiban bekövetkező változások nyomon követése és az esetlegesen szükségessé váló természetvédelmi intézkedések megalapozása. 2024-ben két állandó lokalitáson történt, kockás sikló két egyede került elő Hartán, Baján a felmérés alatt egyedet nem sikerült észlelni, viszont az év során a városban több helyen előkerültek elűtött példányai.
13.	Vidrafelmérés a KNPI működési területén	Felmérés: KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva), Elemzés: CSEMETE Egyesület	KNPI működési területe	Intézményi keret	627	A KNPI működési területét átfogó vidrafelmérés korábban 2014-2016 között zajlott Dr. Lanszki József és társai által (svájci együttműködési program) 2013-ban kidolgozott protokoll szerint. Ismételt felmérésre került sor 2024-ben, a továbbiakban a felméréseket 6 éves gyakorisággal tervezzük elvégezni. A protokoll továbbfejlesztésével készült egy telefonos OpenBioMaps applikáció az adatok rögzítéséhez. 2014-ben a KNPI működési területét érintő minden 10x10 km-es UTM négyzetben, a potenciális vidra élőhelyeken átlagosan 4 (3-6) db mintavételi hely lett kijelölve, egymástól legalább 5 km távolságban. A felmérési helyszínen 600 méter hosszú partszakaszon jelkeresést és környezeti állapot felmérést kell végezni. Adatgyűjtés a vidráról: lábnyom, hulladék/jelölés, kotorék (vár), egyéb másodlagos jelek keresése (pl. fűlabdák, lékek, csapák, jelölőhelyek, táplálékmaradványok, csúszások, kaparások). A felmérés eredményeképpen összesen 356 lokalitáson történt felmérés, 537 (beleértve a nullás adatokat is) adatrekord gyűlt a KNPI adatbázisában vidrára vonatkozóan. 148 ponton észleltek a felmérők vidrára utaló jelet (egy esetben volt vár és egy esetben volt élő példány). A 2018-2024 időszakban összesen 59 db 10*10 km ETRS gridben volt vidra észlelésünk. Ez alapján tehát 72%-ra zsugorodott a faj által lakott élőhelyek kiterjedése. Ugyanebben az időszakban az állomány minimális becsült nagyságában 42%-os csökkenés tapasztalható. A vidra populációi jelenleg stabilnak és egészségesnek tűnnek, azonban a faj komoly kihívásokkal néz szembe az élőhelyvesztés és az emberi zavarás miatt. Az elemzés megállapította, hogy a vidra előfordulását leginkább a vízmélység befolyásolja, míg a parti növényzet borítása és a part környezetének természeti jellege kevésbé bizonyult meghatározónak. Az emberi tevékenységek, különösen a szennyezés és az infrastruktúrafejlesztés, gázolások továbbra is fenyegetést jelentenek a vidrákra nézve.
14.	Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) monitorozása (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	NBmR protokoll szerinti felmérés 31 lokalitáson, teljes körű ürgelyuk	Intézményi keret	150	A monitorozás célja a fokozottan védett ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) állapotának nyomon követése, a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettség kielégítése. A felmérés relatív létszámbecslést lehetővé tevő lyukszámlálási módszer alkalmazásával zajlik. 2001-től minden évben április 22-én (+/- 1 hét), helyszínenként állandó 5 db, egymástól 50 m-re eső 250 m hosszú párhuzamos egyenesek mentén végezzük a számlálást. Feljegyzésre kerülnek az ürge szempontjából releváns élőhelyi jellemzők is, pl. a gyepek magassága, ragadozók jelenléte, faja és mennyisége, talajtípus, talajvíz állapota, a terület hasznosítása, stb.

			feltérképezés: Lajosmizse, Kiskunfélegyháza			2024-ben összesen 31 lokalitáson történt felmérés az országos standard mintavételezés szerint a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével. A fajra vonatkozóan 2024-ben 6641 pont adatrekord került az Igazgatóság biotikai adatbázisába. Pl. Lajosmizsén és Kiskunfélegyházán kerültek elő új populációk. A bugaci puszták északi részét is belakták az ürgek, behatolva az egykori szikes tó meder területére is. Az NBmR monitorozással érintett élőhelyek közül (azok mintavételi egységeit tekintve) az utóbbi hat évben 13-on növekedés volt tapasztalható, 11-en ingadozással együtt kb. szinten maradás, 8-on csökkenés jellemző. Utóbbiakból is 2 területnél jól megadatoltan rövid távú elvándorlás történt, nem pedig érdemi pusztulás, 1-nél pedig évek óta kitelepítés folyik (kecskeméti repülőter). A bugaci puszták egykor szántott óparlagjain, trendszerű a szétterjedés, de ugyanez figyelhető meg Szabadszálláson (telepített populáció) is. Azzal együtt is, hogy vannak lokális megritkulások, összességében mérsékelt növekedési trenddel jellemezhető a faj a Duna-Tisza közén. A hosszú távú fennmaradáshoz a KNPI működési területünkön elegendőnek tűnik az állomány mérete. Lajosmizse térségében több (sok) évtizede fennáll a relatíve kis méretű (százak nagyságrendű), és időnként migrációra kényszerülő, egymással vélhető kapcsolatban lévő állományokból álló metapopulációs hálózat (pl. a lajosmizsei pusztatemplom melletti terület pár évtizede még szántó volt, ma jelentős ürgekolóniának ad otthont, környékéről települtek oda). A gyepek művelési ág megváltoztatásának kiterjedt korlátozása nélkül (ÉTT) rosszabb lenne a régió állományainak helyzete. Szerintünk az élőhelyek helyreállítása is fontos, a spontán vagy célzottan helyreállított gyepek élőhelyeket többnyire képes elfoglalni az ürge.
15.	Délvidéki földikutya (<i>Nannospalax monthanosyrmensis</i>) monitorozása (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Tamás Ádám, Krnács György, Dr. Kovács Éva)	Baja, Kelebia, Madaras, Öttömös	Intézményi keret	76	Az állománybecslés alapjául szolgáló felmérésekre ősszel került sor, amikor az esőzések után már megjelentek a friss túsók, melyek jól láthatóak a már elszáradt fűben. A földikutya állományoknak élőhelyet biztosító területek térképére ráhelyezett négyzettrács háló segítségével történt az egyes túsócsoporthoz szisztematikus felmérése. A földikutya magányos állat, ezért az egymás szoros közelségében levő túsókat egy egyedtől származó életnyomnak tekinthetjük. Az őszi túsócsoporthoz számlálás idején Baján 245, Kelebián 131, Öttömösön 23, Madarasra 35 délvidéki földikutya mutatott aktivitást 2024-ben. 2021-ben összesen 654, 2022-ben 468, 2023-ban 420, 2024-ben 451 túsócsoporthoz számoltak a felmérők. A 2023-ig tartó csökkenés megtorpanni látszik, 2024-ben több állat mutatott aktivitást, mint 2023-ban. Bajai Földikutya-rezervátum területén kívül 25 túsócsoporthoz tartozó további 4 túsócsoporthoz helyezkedik el. Az ipari park területéről folyamatosan telepítik ki a földikutyákat (Madarasra). Baján megoldódott a terület kezelése, 300 birkával fognak ellenőrzött módon, időszakosan legeltetni a területen. Inváziós növények irtását tervezzük, és továbbra is probléma a rengeteg, már többnyire gyeppel fedett hulladék a talajban, valamint a katonai tevékenység során keletkezett sok kráter. Keressük a lehetőséget a problémák megoldására, a földikutya számára alkalmas terület kiterjedésének és minőségének növelésére (a védett területen kívül és belül).

						Kelebia-Ásotthalom környéki élőhelyek kis mérete, elszigeteltsége és kezeletlensége a legnagyobb probléma, inváziós növényfajok előretörése itt is számottevő. Madarason a terület egy része nagymértékben felgyomosodott (első sorban aszat dominanciával), részben szárazúzóva lett a terület, 2025-től ismét lesz megfelelő legelőállat mennyiség a területen.
16.	Országos kisemlős monitorozás bagolyköpet analízis alapján (NBmR)	Dr. Mátics Róbert (Magyar Természetkutató Egyesület)	Duna-Tisza-közi síkvidék, Bácska, Dunamenti síkság	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	600	Az országos NBmR projekt célja, hogy a bagolyköpetekből kimutatható védett kisemlősök elterjedéséről, relatív gyakoriságáról, állomány nagyság-változásáról kapjunk információkat. A köpetelemzések elsőként a védett cickány (<i>Soricidae</i>) fajok elterjedéséhez adnak információt. A köpetekből kimutatott zsákmány-összetétel monitorozásával elemezhető a kisemlős fauna és a táj élőhely-mozaikossága közötti összefüggések. A monitorozás 2000-ben indult. A standard protokoll évi minimum két mintavétel begyűjtését határozza meg, ami a gyöngybagoly első, illetve második költését követő időszakban, tavasszal, illetve a nyár első felében (május-július) és ősszel (október - november első fele) történik. 1 db minta 250-500 db köpetből áll. A szakemberek összesen 1827 zsákmányállatot határoztak meg. A mezei pocok aránya 2024-ben a Bácskában 69-86%-nak adódott, a gradáció tehát nem omlott össze. A Duna-menti síkon nagyobb szórás tapasztalható, itt (a kora tavaszi mintákat leszámítva) 38-89% a faj aránya. A ritka pocokfajok közül 2023-ban és 2024-ben a Bácskában mind a csaltjaro pocok, mind a földipocok, míg a Duna-menti síkról csak a földipocok került elő. Az erdei pocok és a vízipocok 2024-ben hiányzik mindkét középtájról. A mezei hörcsög a 2024-es 6 bacsikai mintából csak Bácsborsódon került elő 1 példányban. A Bácskában összesen 796 zsákmányállatot határoztak meg. A mezei pocok aránya a mintákban 69-86%, ismét erős gradáció tapasztalható. A vízcickányok minden mintából hiányoznak. A <i>Soricidae</i>-n belül a fehérfogú cickányok 2024-ben egyértelműen dominálják az összes mintát. Hat mintából 3-ban a vörösfogú cickányok elő sem kerültek, a maradék 3-ban pedig csak 1-1 példányban. Az egerek közül 2024-ben a törpeegér hiányzik, a többi faj jelen van. Színesítő elemként Csátalján egy gyík, Bácsbokodon egy menyét, Bácsborsódban pedig a mezei hörcsög fordult elő. Utóbbi faj a 2020-as megjelenése óta és a 2021-2024 közötti eredmények alapján lokálisan, egyes párok vagy élőhelyek esetében stabil tagjává válik a tápláléklistának. A Duna-menti síkvidéken összesen 1002 példányt határoztak meg. A mezei pocok aránya 2024-ben a jobb parti mintákban 51-89%, grádiens nélkül, de erős gradációkra utalva. A bal parti minták 21-63%-os számai inkább csak lokális gradációkat jeleznek. A ritka pocokfajok közül Bátán 1 példány földipocok került elő, a többi 8 mintából hiányoznak. A Murinae alcsalád a bal parti mintákban 0-6%-ot, a jobb partiakban 4-23%-ot adott. A gűzűgér csak a jobb parti, dunaszentgyörgyi mintában volt jelen 2,2%-kal, a bal parton a 3 helyszín közül 2-ben megvan 0,9-2%-ban. A törpeegér a bal parti 3 helyszínből 1-ben van jelen, a jobb parti mintákból hiányzik. Az összesen 1002 példány közül mindössze 1 volt vízcickány (Sátorhely, jobb part). A vörösfogú cickányok a jobb parti 5 mintából 4-ben hiányoznak, a bal parti 3 helyszínből 3-ban viszont jelen vannak, bár igen alacsony arányban. Mindkét középtájon egyértelmű a fehérfogú cickányok előretörése a vörösfogúak és a vízcickányok rovására.

17.	Épületlakó denevérek monitorozása (NBmR)	Dobrosi Dénes	Ágasegyháza, Apostag, Balástya, Hajós, Hetényegyháza, Kalocsa, Kerekegyháza, Kiskőrös, Kistelek, Kunszállás, Kunszentmiklós, Lakitelek, Mindszent, Ordas, Orgovány, Solt, Szabadszállás, Szentés, Tass	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	850	Az NBmR protokollnak megfelelően zajlott az épületlakó denevérek kolóniák felmérése a kolóniáknak otthont adó épületek (templomok, magtárak, üdülő, erdei iskola, hivatal, palota, kastély) átvizsgálásával. A denevérek kolóniákban a következő denevérfajok fordultak elő: hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>), kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>) és szürke hosszúfűlű-denevér (<i>Plecotus austriacus</i>). A Duna-Tisza-közén a legveszélyeztetettebb denevérfaj a hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>). A valaha gyakori fajnak számít, s a templomokban nagy kolóniákat kitevő hegyesorrú denevérek ma már csak elvétve találhatók meg. Ezeknek az épületeknek a gazdáival igyekszünk olyan jó kapcsolatot fenntartani, ami szavatolhatja a kolóniák nyugalma. Országos adatelemzések kimutatták, hogy a hegyesorrú denevér nemcsak kiskunsági, hanem a teljes magyarországi populációja is csökkenő tendenciát mutat. Sajnos a Kiskunságban az ismert kolóniák nőstényeinek száma nem éri el a százat. Az utóbbi évtizedben összesen 3 kolóniáját ismertük, de 2021-ben szerencsére egy régi szállást ismét elfoglaltak. Az épületlakó denevérek szálláshelyeinek 2024. évi ellenőrzése során a hegyesorrú denevérek (<i>Myotis blythii</i>) mért egyedszáma örömdetenesen nőtt a tavalyi évhez képest. A kunpusztai templomban kifejezetten erőteljes volt az emelkedés, de a hajósi kölykező kolónia erősödése szintén figyelemre méltó volt. A Duna-Tisza-közi hegyesorrú denevér állomány megszámolt nőstényeinek száma így 30%-os emelkedést mutatott a tavalyi évhez képest. A korai denevér (<i>Nyctalus noctula</i>) helyi állománya eltűnt a vizsgált épületekből. A kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>) állománya valamelyest csökkent, a szürke hosszúfűlű-denevér (<i>Plecotus austriacus</i>) és a szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>) állománya azonban nőtt.
18.	Ritka és telepesen fészkelő madarak felmérése (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Tamás Ádám)	KNPI működési területe	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	791	A ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése a jelenlegi formában 2008 óta folyik a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén. 2024-ben a felméréseket elsődlegesen a természetvédelmi őrszolgálat végezte az RTM protokoll alapján, az adatbázis kiegészült a területbejárások során rögzített, költségre utaló madármegfigyelések adataival is, így a teljes adatbázis létrehozásakor összesen 55 észlelő megfigyelési adatát dolgoztuk fel. A 2024-es év rendkívül aszályos volt, ami kedvezőtlenül hatott sok madárfaj költsére. Elsősorban a vízimadaraknál (partimadarak, géme, fekete gólya) volt érzékelhető állománycsökkenés, vagy alacsony költsi siker. Fekete gólyából 14 pár kezdte meg a költsét, melyből minimum 9 pár repített ki fiókákat. Az előző évekkkel összevetve récékből átlagos számú költsét regisztráltak. Barátrécéből 70, cigányrécéből 46 pár költsé nyert bizonyítást. Mindkét költő sirályfajunk eredményes évet tudhat magának. Szerecsensirályból 125 pár, dankasirályból 655 pár fészkel. A 422 pár gulipán és 393 pár gólyatöcs egy ideális vízviszonyokkal jellemezhető évet mutatott volna, de a költsi siker tekintetében egyáltalán nem volt optimális év. Sok pár költsé a kötlási időszakban leszáradó vizes élőhelyek miatt ment tönkre, a másodköltsék pedig már a nyári aszályban kezdődtek, így azon zöme is meghiúsult.

						A parlagi sas és rétisas állomány növekedése tovább folytatódott, bár a költési siker nem volt kimagasló. Parlagi sasból 35 pár kezdte meg a költést, rétisasból pedig összesen 52 párról van tudomásunk a működési területünkön. Kiemelt figyelmet fordítottunk a 2024-es évben az év madarának választott kerecsensólyomra. 29 párt/revírt sikerült felderítenünk, mely 10 párral több, mint egy évvel korábban. Jó éve volt a hamvas rétihéjának is, amiből 35 revír vált ismertté. A rágsálókat fogyasztó fajok szempontjából az idei év átlagos volt. A 2023-as országos mezei pocok gradáció összeomlása után csak igen lokálisan maradtak fenn pocokban bővelkedő mezőgazdasági területek. Ezek közelében mind a baglyok, mind pedig a nappali ragadozók (és részben gémfélék is!), táplálékban bővelkedő, sikeres évet tudhatnak maguk mögött. Egyes fajok kétszer is költöttek, mint például a gyöngybagoly. Továbbra is rossz éve volt például a harisnak és az ugartyúknak, hiszen előbbiből mindössze 5, utóbbiból is csupán 12 revírről érkezett be adat. A vetési varjú térségi állomány növekedése az idei évben tovább nőtt. Az Igazgatóság működési területére eső varjútelepek nagysága a 2023-as csökkenést követően 5119 párról, 6463 pár-ra nőtt. A 2024-es évben létrehozott RTM adatbázisban 936 költési adat található. Az Igazgatóság munkatársai által gyűjtött összes madár észlelési adat ebben az évben pedig 14 747 volt.
19.	Állandó Ráfordítású Gyűrűzés (CES)	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Vörös-mocsár TT.	Intézményi keret	más feladat részeként	Az Állandó Ráfordítású Gyűrűzés (CES – Constant Effort Sites) program olyan információk gyűjtését tűzi ki céljául, amelyek segítenek feltárni a madárpopulációk változásait a költési időszakban történő egyedi jelölés módszer segítségével. A program a BTO (British Trust for Ornithology) által indított CES program alapjaira épül és az EURING számára kidolgozott EURO-CES programba integrálódik. A programban minden madárgyűrűző részt vehet, aki a költési időszakban tud dolgozni egy „Állandó Ráfordítású” helyen. Az évenként befogott adult madarak száma az egyedszám változás indexét adja. A kirepülés utáni költési sikerről a juvenilis és az adult madarak aránya ad információt. Az évek közötti visszafogások biztosítanak adatokat az évek közötti adult túlélési ráta meghatározásához. Az így nyert adatok a populációk változását és annak hátterét segítenek megérteni más már futó monitorozó-programokkal (MMM, RTM) együttesen értelmezve. 2024-ben összesen 16 madárfaj 132 példánya került a hálóba, ebből 105 példány kapott gyűrűt, 27 példány visszafogás volt. Idegen gyűrűs madár idén nem került a hálóba. Érdekeség egy 2023-ban az Izsáki Madárvártán gyűrűzött cserregő nádiposzáta, illetve egy minimum 8 éves hím barátposzáta, melyet 2016-ban gyűrűztek ugyanitt.

20.	Éjszakai vonuló madarak monitorozása	KNPI szakemberei (Agócs Péter)	Hajósi kaszálók és löszpartok TT.	Intézményi keret	más feladat részeként	Éjszakai vonuló madarak monitoringja (erdei szalonka gyűrűzési projekt): A Hajósi kaszálók és löszpartok TT-n. A lassan egy évtizede végzett monitoring minden ősszel és tavasszal zajlik, melynek során hőkamera, reflektor és borítóháló segítségével fogjuk be a gyepen éjszaka tartózkodó madárfajokat, főleg szalonkafajokat. A 2024-es évben február-március valamint november-december hónapokban összesen 13 alkalommal történt célzott befogás melynek során 10 erdei szalonka, 2 sárszalonka, 5 réti pityer illetve 1 énekes rigó lett meggyűrűzve. Az OBM-adatbázisba bekerültek a csak megriasztott egyedek is, így közel 50 adattal sikerült bővíteni az adatsort.
21.	Kucsmás sármány (<i>Emberiza melanocephala</i>) magyarországi költőállományának vizsgálata	KNPI szakemberei (Nyúl Mihály, Tamás Ádám)	Csávoly, Kunbaja	Intézményi keret	más feladat részeként	A 2024-es évben 1 alkalommal 2 példány kucsmás sármány fiókat sikerült gyűrűzni egy megtalált fészekben. Csávolyon és Kunbaján összesen 3 éneklő hímek sikerült detektálni, tojó madarat idén a megtalált fészekenél láttunk.
22.	Vízimadár monitoring a Dunán	KNPI szakemberei és önkéntesek (koordinátor: Tamás Ádám)	Dunaföldvár-Baja Duna szakasz (1560-1479.fkm)	Intézményi keret	20	2024-ben kiemelt figyelmet fordítottunk a hajóról észlelhető fokozottan védett madárfajok gallyfészkeinek felderítésére, melynek eredményeképpen 5 barna kánya (<i>Milvus migrans</i>) és 2 rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) új fészke került elő a hullámtéri erdőkben. Az évi 12 alkalommal történő bejárás során összesen 58 faj, 36 026 példány került feljegyzésre. A számlálások alkalmával több faunisztikai érdekesség is felbukkant. A Dunán első ízben, hazánkban is mindössze a 4. alkalommal sikerült dokumentálni a fehérécsőrű búvár (<i>Gavia adamsii</i>) előfordulását. A monitorozás további folytatásával még teljesebb képet kaphatunk a folyót használó vízimadarak állománydinamikájáról, valamint a folyó menti vizes élőhelyek minőségéről, táplálékellátottságáról.
23.	Természetvédelmi beavatkozás élővilágra gyakorolt hatásának vizsgálata: vízimadár monitorozás Csaj-tón	Nagy Tamás	Tömörkényi Csaj-tó: I-XIII. tőegységek, és az egykori Dong-ér medertavai	Intézményi keret	450	A Csaj-tó halastórendszere a Dél-Alföld egyik legjelentősebb vízimadár élőhelye. Bár a gémfélék régi költőmennyiségei visszaestek, de még így is kiemelkedő költőfajoknak számítanak. A halgazdálkodás intenzívra extenzívra váltott a tavon. A felmérés ennek madárvilágra gyakorolt hatását célozza kimutatni. Egyrészt vonuló vízimadár monitorozás zajlott, elsősorban lúd- és sirályalkatúakra, de minden más vizes élőhelyhez köthető madárfajra vonatkozóan is. Másrészt a fészkelő madárfajok felmérését és állománybecslését végeztük el, az RTM (Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása – MME) fajokra koncentrálna, de a terület szempontjából jelentős közepesen gyakori fajokra is közelítő állománybecslést adtunk. Havonta két alkalommal történt felmérés (a hó közepi vízimadár monitorozási szinkron mérés és a havi fordulónap környékén). Javaslatok: A sekély vízi tó kulcsfontosságú szerepet játszik nem csak a Csaj-tó, hanem az egész Dél-Alföld viszonylatában. Egy ilyen állapotban lévő tavat márciustól decemberig folyamatosan

						font kellene tartani, sőt hasznos lenne akár évenként két tavat erre betervezni. Mivel a kora tavaszi lecsapolások fizikailag nem mindig valósíthatók meg, ezért célszerű lenne egy tónál ezt az állapotot már előző év végén kialakítani. Mivel a költőzátanyok egy mesterséges halastómederben vannak, fészekanyagnak alkalmas növényzet egyáltalán nincs rajtuk, ami miatt jelentős a zivatarok pusztító hatása. Emiatt a tavalyi sikeres évhez hasonlóan érdemes lenne a jövőben a fészkelés kezdetén fészekanyagnak használható törmelékkel az állattartó telepről bevinni, amit a madarak teljes egészében fel is használnak. A 8-as tó felszínének részleges (kb. 50%-os) elárasztásával egy jelentős mocsárréti élőhelyet lehetne létrehozni. Ezt a vízborítást aztán a nyár második felében már nem kellene pótolni, hagyni lehetne, hogy magától leszáradjon. A megfelelő bivalylétszám kialakításával a nádas előretörése megakadályozható lenne. A 4-es tó sirályszigetét már a víz sem védi meg. Érdemes lenne elgondolkodni, hogy a szigetet kerítéssel körbevéve sikerülhet megvédeni a vaddisznóktól. A szerkők, feketenyakú vöcsökök költését egy tündérrózsás, vízitökös, tündérfátylas hínárfajokkal borított tó hosszútávon megoldaná. Ezeket a fajokat be is lehetne telepíteni. Az Ér menti zsombékosok tavaszi elárasztásával a nagy godának és társfészkelőinek lehetne létrehozni alkalmas tavaszi költőhelyeket. Ez a Dong-éri főcsatornából meg is lenne oldható szivornyával, szivattyúval, vagy hosszabb távon akár műtárgy kiépítésével. Sajnos a vadlúd vadászati szezon országos egységesítése miatt a vadludak, - közöttük a fokozottan védett kis lilikek és vörösnyakú ludak – fokozott veszélynek vannak kitéve már októberben is, ezért célszerű lenne új vadászati pufferterületeket létrehozni a törendszer körül. Ez a darvak helyzetén is javítana, akiknél szintén nagy problémát jelentett a hajnali vagy esti intenzív lúdvadászat.
24.	Fehérmájvirág (<i>Parnassia palustris</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Zákányszék: Lódri-szék (2 lok)	Intézményi keret	45	2024. évben egyik lokalitáson sem lehetett megtalálni a faj egyedeit. A területek megfelelően voltak kezelve (kaszálas), viszont nagyon ki voltak száradva az elmúlt aszályos éveknek köszönhetően, valószínűleg ez az egyik oka a faj eltűnésének, esetleg lappangásának.
25.	Gyapjas csüdfű (<i>Astragalus dasyanthus</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Bócsa-Bugaci homokpuszták ; Pirtó	Intézményi keret	84	Kaskantyú-Bócsa-Orgovány területen az 1x1 km-es NBmR mintanegyzetten kívüli teljes állomány felmérésre 2023-2026 közötti időszakban kerítünk sort. 2024-ben 10 ember/nap ráfordítással 1255 pontban, összesen 8429 tő adatát rögzítettünk. Soron kívül a Pirtói állomány felvételezése is megtörtént 2024-ben: a tövek száma 41, hajtások száma 288, virágzó hajtások száma 82 volt.
26.	Hármaslevelű vidrafű (<i>Menyanthes trifoliata</i>)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kiskőrös: Kis- Csukások-tó, Nyilasok (Remerenció-)	Intézményi keret	68	A faj egyedei már csak Kiskőrösön fordulnak elő két foltban (2044 tő, melyek közül 16 virágzott), a tőszám csökkenő tendenciát mutat. 2024-re a nemesnádudvari populáció után (2018-ban voltak az utolsó tövek) a keceli élőhelyről is eltűntek a faj egyedei. Minden terület végtelenül száraz volt már április végén.

	monitorozás (NBmR)	Dr. Kovács Éva)	dűlő), Meleg-halom-dűlő; Kecel: Kender-halom; Nemesnád-udvar: Liba-legelő			
27.	Heverő iszapfü (<i>Lindernia procumbens</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Érsekcsanád; Baks (2 lokalitás); Ópusztaszer (2 lokalitás); Sándorfalva; Újsolt	Intézményi keret	66	2024-ban a faj nem volt kimutatható egyik korábbi ismert élőhelyén sem. Újsolton került elő újonnan egy példánya, de már száraz állapotban, így állományméret becslésre nem volt lehetőség.
28.	Homoki nőszirm (<i>Iris arenaria</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Bugaci ETK és Kelebiai ETK beavatkozással érintett egyes erdőrészei; Bócsa nemzeti parki terület egy részterülete	Intézményi keret	105	NBmR „E” típusú mintavétel zajlott 17 terepnap ráfordítással. A KNPI működési területéről 2024-ben 2125 főre vonatkozó 250 adatrekord gyűlt a homoki nőszirmról.
29.	Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák Natura 2000 terület előre kijelölt részterületein; Kelebiai ETK 18 erdőrésztében. Szórvány adatok gyűlte:	Intézményi keret	122	2024-ben összesen 13 278 pont és 9 poligon adat rögzítésére került sor, ezzel a homoki kikerics 293 219 virágzó fő adata került a védett értékeket tartalmazó adatbázisba.

			Ballószög, Bugac, Öttömös, Bugacpuszta- háza, Csávoly, Lakitelek Harkakötöny, Pirtó Kecskemét, Kiskunhalas, Kunadacs területén.			
30.	Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Szalkszent- márton 13C; Solt 10B és 13B erdőrészlet	Intézményi keret	62	Szalkszentmárton 13C erdőrészletben a hóvirág és a ligeti csillagvirág tőszámokat 657 db 10x10 méteres rácsháló celláihoz rendeltük. Az első felmérést 2023-ban végeztük el, erdő letermelés előtt, majd 2024-ben a pásztás felújítást követően. 2023-ban összesen 311 403 tő hóvirág és 173 856 tő ligeti csillagvirág volt a mintaterületen, 2024-ben összesen 303 786 tő hóvirág és 226 300 tő ligeti csillagvirág. A hóvirágból kevesebb lett, a ligeti csillagvirágból több. 2023-ban 30 db olyan 10x10 méteres cella volt, ahol nem fordult elő hóvirág, 2024-ben pedig 26, ligeti csillagvirág esetében ez mindkét évben 19 db-nak adódott. Solt 13B erdőrészlet felmérésére letermelést követően, de még beszántás és telepítés előtt került sor, 2025-ben tudjuk dokumentálni, hogy az állományból mi maradt meg.
31.	Illatos csengettyű- virág (<i>Adenophora liliifolia</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kiskőrös; Csengőd	Intézményi keret	25	Kiskőrösön a megtalált 99 töből 64 tövet számlál a természetes populáció (ebből 12 tő szaporulat), melyek közül 34 hozott virágot, 35 pedig 2021-ben ex situ szaporított, kiültetésből származó tő, az utóbbiak közül 21 hozott virágot is. Csengődön 37 tő volt megtalálható (mind ültetett), melyek közül 16 virágzott. A tőszámok alakulása csökkenő tendenciával jellemezhető.
32.	Légybangó (<i>Ophrys insectifera</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunpeszér (5 lokalitás)	Intézményi keret	68	A tőszám a korábbi időszakhoz képest tovább csökkent, 273 virágzó tő volt észlelhető 2024-ben. A tövek 10-20 cm magasak (sokkal alacsonyabbak a szokásosnál), csupán 1-2 virág volt rajtuk, némelyik már elszáradt a felmérés/virágzás idejére, más tövek feketék voltak az elfagyástól. A területek már tavasszal is túl szárazak. Amíg 2021-ben még 5 lokalitáson, addig 2024-ben már csak 3 lokalitáson voltak meg a tövek.
33.	Kúszó zeller (<i>Apium repens</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Császártöltés (3 lokalitás), Sükösd; Nemesnád- udvar (4	Intézményi keret	130	Az összes ismert lokalitáson (10 db) fel lett mérve az állomány, az összesített egyedszám 404 341 tő volt 2024-ben, magasabb, mint a 2021. évi érték (355 649 tő), de a 2018-as adatoktól igencsak elmaradt (1 508 689 tő). Az utolsó három mintavétel alapján csökkenő tendencia állapítható meg az állomány méretben, ami valószínűleg a szárazságnak és az élőhelyek kezeletlenségnek tudható be.

			lokalitás); Érsekcsanád; Baja			
34.	Kisfészekű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	KNPI működési területén 32 település külterületén	Intézményi keret	155	2024-ben összesen 734 pont és 12 poligon rekord került a fajra vonatkozóan nyilvántartásába. Összesen 41 267 tő adatát rögzítették a KNPI dolgozói. A gyűjtött adatok részben célzottan a régi adatok ellenőrzéseként, az állományok újra felmérése során keletkeztek, részben más igazgatósági tevékenységek közben észlelt új előfordulási adatok.
35.	Kornistárnics (<i>Gentiana pneumonanthe</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunadacs/ Tatárszent- györgy: Ordító; Fülöpháza: Hosszú-rét	Intézményi keret	45	A faj monitorozása 2 db 1x1 km-es mintakvadrátban zajlik. A kunadacsi kvadrátban tovább növekedett a tőszám (4667 tő), az összes hajtás száma valamelyest visszaesett (12865 hajtás), a hajtások több, mint 96%-a virágzott (12369 virágzó hajtás, a korábbinál magasabb érték). A fülöpházi kvadrátban mindhárom mért számosság erőteljes csökkenést mutatott (111 tő, 332 hajtás, 109 virágzó hajtás volt jelen 2024-ben). Az észlelhető tövek vitalitása is igen gyenge volt. A szárazodás következtében a mintakvadrátok vegetációja átalakulóban van.
36.	Óriás útifű (<i>Plantago maxima</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunpeszér: Szalag-erdő	Intézményi keret	36	2024-ben 1055 óriás útifű tövet sikerült fellelni, melyből 87 tő bontott virágot (8%). A tövek kistermetűek, maximum térdig érnek a virágzati tengelyek (már rég nem láttunk 60-80 cm-es töveket). A levelek egy része korán (a felmérés/virágzás idejére) elszáradt, megfeketedett. 2000-ben kezdődött a faj állományának állandó módszer alkalmazásával történő nyomon követése, a vizsgálat ideje alatt a tőszám 631 és 2899 között ingadozott.
37.	Szibériai nőszirm (<i>Iris sibirica</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunadacs/ Tatár- szentgyörgy: Ordító	Intézményi keret	52	Az NBmR 1x1 km-es mintaterületen tovább nőtt a vegetatív hajtások száma (2021. évi adatokhoz képest majdnem 60 %-kal több, 270 075 hajtás), ehhez képest nagyon kevés hajtás hozott virágot (9 499), ez a hajtások csupán 3,5 %-a. A polikormon szám 6307. A terület nagyon kiszáradt, átalakulóban. A szibériai nőszirm tövek a szokásosnál sokkal kisebb termetűek.
38.	Tarka sáfrány <i>Crocus reticulatus</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Császártöltés: Téglagyár; Harkakötöny: Vigyzó- major mellett; Madaras: Közlegelő; Nyárlőrinc: Nyárlőrinci tölgyes; Szeged- Kiskun-	Intézményi keret	110	5 helyszínen összesen 822 586 virágzó tarka sáfrány tövet számláltak a felmérők. Az utolsó három felmérési időpontot tekintve, 3 állomány méretét illetően nem állapítható meg trend (a tőszám fluktuál a vizsgált időszakban), 2 állomány mérete csökkent. Ha az előző felmérési időpont adataival (2021) vetjük össze a 2024. évben mért adatokat, akkor ahhoz képest 3 állomány mérete növekedett (madarasi, harkakötönyi és Császártöltés téglagyári), kettő csökkent (nyárlőrinci és szegedi).

			dorozsma: Öreghegy- dűlő			
39.	Növénytársulá- sok monitorozása (NBmR): Szolonyec vaksziknövény- zet (<i>Camphoros- metum annuae</i>)	Barina Zoltán	Apaj: Kisapaji-rét (Birkajárás); Fülöpszállás: Kelemen-szék	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/ 2024.)	104	A fajszámok 2023-ban mindkét területen meghaladtak minden korábbi értéket, de 2024-re az átlagos szint alá estek vissza. A társulásra jellemző karakterfajok mindkét mintaterületen megvannak, az állományok képe, fajösszetétele természetes viszonyokat mutat. Az életforma-típusok megoszlásában kisebb változások figyelhetők meg. Apajon megnőtt az egyévesek aránya az előző évihez képest, Fülöpszálláson pedig ugyanezek aránya épp csökkent. Az életformákkal összefüggésben a természetvédelmi értékkategóriák alapján, Apajon nőtt a nem bárányparéjos társulásra jellemző kísérőfajok aránya, míg Fülöpszálláson az „egyéb” kategóriába tartozó fajok részesedése. A pseudohalophiton fajok részaránya egyik területen sem változott jelentősen, a stenohalophitonok részesedése Apajon emelkedett.
40.	Növénytársulá- sok monitorozása (NBmR): Tündérfátyol hínár (<i>Nymphoide- tum peltatae</i>)	Barina Zoltán	Drágszél: Sárközi III (Maloméri) csatorna	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/ 2024.)	52	A társulás állapota 2010 óta folyamatosan romlik, maga a társulás átalakul. 2023-ban először a tündérfátyol nem volt megtalálható egyik mintakvadrátban sem. 2024-ben a tündérfátyol és maga a társulás újra megjelent a területen, ezzel együtt megnőtt a természetes kompetitor fajok aránya. A Simpson-diverzitás értékeiben eltérő változások mentek végbe az egyes szinteken. Az alámerült szint diverzitása tovább csökkent, a többi szinté minimálisan növekedett 2023-hoz képest. A vízmélység 2016-ig folyamatosan csökkent, azóta viszonylag állandó a 2023-as kiugrástól eltekintve. A fajok életforma szerinti megoszlása jelentősen egyszerűsödött, hemikryptophytáinak és hydato-helophyták fordulnak csak elő. 2023-hoz képest idén látványos a természetes kompetitorok visszaszorulása, ezzel együtt a tájidegen, agresszív kompetitorok eltűnése. Amennyiben a csatornában a <i>Nymphoidetum peltatae</i> társulás, vagy más, természetes vízi és vízparti társulások fenntartása a cél, a meder rendszeres kotrását mellőzni kellene. Emellett figyelmet kell fordítani a megfelelő vízszintre és a vízminőségre is. Javasolt intézkedéseket tenni az idegenhonos úszó hínárfajok terjedése ellen.
41.	Növénytársulá- sok monitorozása (NBmR): Magyar sóbállás (<i>Suaedetum pannonicae</i>) monitorozás	Barina Zoltán	Dunatetőtlen: Maka-szék; Szatymaz	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/ 2024.)	104	A dunatetőtleni mintaterület 2024-ben száraz volt, döntő részét kaszálták. Itt a záródó gyeppen fokozatosan csökkent a heverő sóballa gyakorisága, az idei évre pedig a faj eltűnt. A szatymazi mintaterület kezdetektől lényegesen fajszegényebb, ennek oka, hogy itt nem keveredik több társulás, azaz a mintaterület homogén. Eddig összesen 12 faj fordult elő a mikrokvadrátokban, az idei évben a kimutatott fajok száma tovább csökkent, összesen 3 faj volt megtalálható. 2020-ban mikrokvadrátonként átlagosan 3,48 faj fordult elő, 2024. évben ez az érték 1,78-ra csökkent. A mikrokvadrátok zömében kizárólag egy faj, a sziki mézpzánsit fordult elő. Idén viszonylag nagyobb gyakorisággal volt megtalálható benne a heverő sóballa, azonban teljesen eltűntek a nedvesséigényesebb fajok (közönséges nád, sziki káka) és a tavasz óta tartó szárazságban a pozsgás őszirózsa egyedeinek is csak száraz kórói voltak láthatók.
42.	Növénytársulá- sok	Barina Zoltán	Fülöpszállás: Kelemen-szék	2024. évi Természeti	52	A monitorozási időszak alatt a természetes kompetitor fajok csoporttömege 2024-ben az egyik legalacsonyabb értéket érték el. Jelentős volt a zavarástűrő fajok arányának növekedése. Ebben

	monitorozása (NBmR): Mézpázsitos szikfok (<i>Puccinellietum limosae</i>)			értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)		az évben a generalista fajok és ruderalis kompetítorok aránya ért el minden korábbinál magasabb értéket. Az évek során a fajok csoporttömeg-closzlását tekintve nőtt a szárazságjelző fajok aránya, ez 2024-re magas szintre emelkedett. Ezzel párhuzamosan a nedves termőhelyek fajai szinte eltűntek. A terület fajainak sőtűrésbeli stratégia szerinti megoszlása alapján megállapítható volt, hogy a valódi sőtűrő sztenohalophytonok visszaszorulóban vannak, a pszeudohalophytonok aránya 2024-re tovább növekedett. A karakterfajok közül a sziki mézpázsit hosszú ideig nagy gyakorisággal volt jelen, 2012-től elkezdett visszaszorulni, 2024-ben a záródott gyepekben minimumát érte el. Az össz fajszám növekedést mutatott, az újonnan kimutatott fajok zöme nem a társulás jellemző fajai, ezek a változások a társulás átalakulására utalnak. A mintaterületen 2015-ig trendszerűnek vélt változások részben visszafordultak és az addig növekvő dominanciájú, a terület szárazodására utaló fajok 2018-ra eltűntek onnan, 2024-re több gyom jellegű fajnak adva át a helyet. A vizsgált mézpázsitos gyorsan változó összetételű társulás: dominanciaviszonyai mind éven belül, mind egymást követő években változnak. Emiatt a detektált változások egy részéért a felmérés időpontjában a vegetáció fenológiai állapota, más részéért pedig az aktuális évi csapadék- és nedvességviszonyok függvényében a vegetáció összetételének változása felelhet.
43.	Növénytársulások monitorozása (NBmR): Fűz-nyár ligeterdő (<i>Salicetum albae-fragilis</i>)	Barina Zoltán	Tiszaug: Lakiteleki-Holt-Tisza, Tiszasas: Alpári-Holt-Tisza (mintakettes)	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	102	A kimutatott fajok száma lényegesen elmaradt a 2022-es felmérés értékeitől, egyik mintaterületet sem borította víz, így a hínárfajok hiányoztak. A Simpson diverzitási index a füzes mintaterület kvadrátjaiban szinte nem változott, míg a nemesnyarasban csökkent. A fajgazdagság a fűz-nyár ligeterdőben magasabb. A fűz-nyár ligeterdő állománya a társulásra jellemző élőhelyen jött létre, azonban a holtágban az élőhely fokozatosan átalakul. A lombkoronaszint borítása 5–70% közötti, melyben állományalkotó a fehér fűz, illetve az 1–2. kvadrátokban mára szinte kizáróan az amerikai kőris. A fehér fűz, újulat hiányában, visszaszorul, ezért az állomány elkörisesedik, ebbe az irányba mutat a 2024-ben észlelt intenzív kőriscsírázás is. A 3. kvadrát döntő részben már nem sorolható a fehér füzes társuláshoz, ugyanis zárt fásszárú-borítása nincsen. A nemesnyaras lombkoronaszintjének borítása csökkenő, 55–60% közötti, ebben egyeduralkodó az ültetett <i>Populus×euramericana</i>. A cserjeszint sűrű, fokozatosan záródik, borítási értéke 70–75%, monodomináns faja a gyalogakác. A gyepszint relatív borítása a zárt cserje- és lombkoronaszint miatt kisebb.
44.	Növénytársulások monitorozása (NBmR): Borókás-nyáras (<i>Junipero-</i>	Barina Zoltán	Nagybugaci ősbörökás ER (mintahármas)	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	156	A 2012-ben bekövetkezett tűz meghatározó a mintaterületek képének és fajösszetételének alakulásában. A tűz után eleinte nyílt, lágyszárúak dominálta vegetáció volt jellemző az érintett területeken, majd megkezdődött a cserjék előretörése, 2020-ra összefüggő, zárt, nehezen áthatolható fehér nyaras cserjés alakult ki, ami 2024-re a legtöbb helyen 3–6 m magas állománnyá fejlődött, helyenként nyílt homokpusztagyep-foltokkal. Emiatt a magterületen a legtöbb esetben látványos „V”, illetve „A” alakú a fajok gyakoriságának lefutása 2008–2024. között: egyes fajok a tűz után visszaszorultak, majd újra erőre kaptak, mások pedig a tűz hatására

	<i>Populetum albae</i>)			(TMF/278/2024.)		szaporodtak fel, majd fokozatosan szorultak vissza. A záródó állományokban megnőtt a mohák gyakorisága, emellett mindenütt sűrűbb lett a lombkoronától mostanra elváló cserjeszint. Jelentősen megnőtt a fényes sás (<i>Carex liparicarpos</i>), a siska nádtippa (<i>Calamagrostis epigeios</i>) és a homoki pimpó (<i>Potentilla arenaria</i>) gyakorisága is. A magterület kvadrátjaiban a nyílt homokpusztagyepi és erdei fajok megjelenése a terület regenerálódására utal, ugyanakkor nagy számban jelennek meg gyomfajok és idegenhonos fajok is, ami a tűz utáni szukcesszió folyamatát kedvezőtlen irányba viheti el. Hasonló a helyzet a puffterületen is, ahol értékes homoki fajok mellett gyomok és idegenhonos fajok is megtelepedtek. Az ültetvény állományokban újonnan kimutatott fajok ugyan mind honosak, azonban az állomány képét a gyomjellegű és nem honos fajok határozzák meg. A megelőző felméréshez képest az előforduló növényfajok száma kismértékben csökkent a magterületen és a puffterületen, és a korábbi körül ingadozott az ültetvény kvadrátjaiban. A mintakörönkénti átlagos fajszám nőtt a magterületen és ingadozott a puffterületen és az ültetvény területén.
45.	Növénytársulások sok monitorozása (NBmR): Gyöngyvirágos tölgyes (<i>Convallario-Quercetum roboris</i>)	Kun András (Sziklagyep Bt.)	Kunpeszéri Tilos-erdő (mintahármas)	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	180	Megállapítható, hogy a korábban mindhárom állományban megfigyelhető kedvezőtlen változások sebessége csökkent, néhol kifejezetten kedvező irányba fordult. Az erdőrezervátum idős, kiemelkedően értékes gyöngyvirágos tölgyesét továbbra is sújtja az általános kiszáradás, ám ezzel együtt koronaszintje kevésbé nyílt, mint a megelőző időszakokban. A cserjeszintben kisebb számban mutatkoznak az inváziós fafajok egyedei, ám csemeték, magoncaik továbbra is nagy mennyiségben vannak jelen. Az akácodosó és a fenyvesített állományokban az inváziós térhódítás sebessége csökkent, köszönhetően a LIFE-programban lebonyolított pályázat keretében (OAKKEYLIFE) végzett beavatkozásoknak (széleskörű és módszeres inváziós-irtás az erdő területén), illetve a fenyő ültetvény letermelésének. A vadkár mintavételi területeinken csökkent az elmúlt években, ám a vadlétszám további korlátozása szükséges.
46.	Élőhely-térképezés: Bácsalmás-Dobokanagyjárás 5x5 km-es tájkvadrát (NBmR O5x5_015)	Barina Zoltán	Bácsalmás-Dobokanagyjárás (NBmR O5x5_015)	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	849	2002 és 2015 után 2024-ben megtörtént a Bácsalmás–Dobokanagyjárás NBmR mintanegyzet ismételt élőhelytérképezése és a bekövetkezett változások értékelése. A kvadrát szinte teljes egészében művelés alatt álló kultúrterület: elsősorban szántók és faültetvények borítják, mellette tanyák és telephelyek találhatók benne. Természetes élőhelyek rendkívül alárendelt szerepet játszanak a területen, néhány nedves lapos sorolható ide (jóindulattal), azonban ezek sem tekinthetők „ösgyepnek”, minden állományuk másodlagos és fajszegény. A korábbi felmérések jeleztek nyílt homoki gyepeket és homoki sztyepréteket a területről; az idei felmérések során ezek az élőhelyek nem voltak megtalálhatók, illetve azonosíthatók: helyükön jellegtelen száraz gyepek találhatók. A természetes gyepek karakter- és védett fajait sem sikerült kimutatni, bár ezek a korábbi felmérések során is elszigetelten és kis egyedszámban voltak megtalálhatók. A területet érintő 3 felmérés összesen 3 védett növényfajt mutatunk ki a területéről, ami alföldi viszonyok között is igen alacsonynak számít. Ráadásul ezek előfordulása és egyedszáma is igen korlátozott a kvadráton belül.

					A kvadrátban számos idegenhonos és inváziós növényfaj előfordul, ezek közül öt fajról készült részletes elterjedési térkép. A mintaterületen belüli növénytani viszonyok megértésében, a várható trendek vázolásában sokat segíthet néhány további idegenhonos és inváziós növényfaj elterjedésének elemzése (pl. fehér akác, fehér eperfa, nyugati ostorfa). Szintén nem esett részletes vizsgálat alá a területen átfutó vasút mentén helyenként tömeges a fenyércirok (<i>Sorghum halepense</i>), mely nem csak itt, de szántókon és szántószegélyeken, egyéb szegélyeken is növekvő gyakorisággal jelenik meg. A terület mintegy 54%-án nem történt változás, használatának módja megegyezik a 2015-ös állapottal (dőntően szántók, faültetvények). Megállapítható volt, hogy az utóbbi 10 évben nagy területeket érintett a felhagyás, azaz a korábban művelt területek, tanyák művelésből való kivonása, egyszerű otthagynása. Hasonló nagyságrendet érintenek a szukcesszionális változások okozta eltérések, amik sajnos elsősorban idegenhonos inváziós fajok előretörését jelentik, de kisebb mértékben őshonos fajok (fehér nyár) spontán terjedését is magukban foglalják. Az azonosított változások egy része módszertani okokra vezethető vissza (eltérő kategóriarendszer, határ pontosítása) és sok esetben a változások összetettek, nehezen vezethetők vissza egy-egy okra. Védett terület a kvadráton belül nem fordul elő, az Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyósójához is csak egy keskeny sáv tartozik a Kígyós-főcsatorna mentén. Ennek ellenére természetvédelmi szempontból látszik potenciál a területen. A nagy kiterjedésű művelés alól kivont területen jobb állapotú gyepek élőhelyek alakíthatók ki megfelelő kezelésekkel és fontos az idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása is.
47.	Közösségi jelentőségű élőhely felmérése (NBmR)	Dr. Majláth Imre	Akasztó (1), Ágasegyháza (1), Csengőd (5), Harta (1), Izsák (1), Kunszentmiklós (1), Orgovány (3), Soltvadkert (1), Szabadszállás (5), Tass (1)	2024. évi Természeti értékek védelme szakmai keret (TMF/278/2024.)	900 A 2024. évben húsz közösségi jelentőségű élőhely felmérését végeztük el a vonatkozó érvényes felmérési protokollban leírtak alkalmazásával a következő élőhely-típusokban: 3150 – Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja, 3160 – Láptavak hínárja, 1530 – Pannon szikesek, 6260 – Pannon homoki gyepek, 6410 – Kékperjés láprétek, 6440 – <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei és 7230 – Mészkedvelő üde láp- és sásrétek. Az élőhelyek többsége közepes természetességi állapotú (45%), valamint természetközeli és erősen leromlott állapotban volt (20 és 25%). Természetes állapotba csak két élőhely volt besorolható (10%), melyeknél egyrésről a termőhely edafikus viszonyai (F5), másrésről a növénytársulás nagyobb táji élőhely komplexumba való integritása, zavartalansága biztosítja a természetközeli viszonyok fennállását. A maradék részüket elsősorban a Homokhátságot általánosan sújtó vízhiány az utóbbi évek aszályos időszakával tetőzve veszélyezteti, valamint a termőhelyi abiotikus viszonyok megváltozását törvényszerűen követő fajkompozíciós, fiziognómiai és tömegességi változások. Ezeket követi a helytelen gyepterkezelés (kaszálás) gyakorlat, valamint az EU számára fenyegetést jelentő növényfajokon kívüli egyéb inváziós fajok elterjedése. A veszélyeztető tényezők jelentősége a legtöbb esetben (85%) magasnak bizonyult. Ugyanakkor az élőhelyek mintegy egynegyedét láthatóan semmi zavarás vagy veszély nem fenyegette.

						Az élőhelyek kétharmada nem elszigetelt, a növényzet regenerálódásának teljes-közepes (45-15%-ban) mértékű esélyt adva a jövőben. Teljes mértékű regenerációra képes/várható a felmért élőhelyek mintegy felénél (45%). Két esetben (10%) semmi lehetősége sem látszik a jövőbeli regenerációnak a növényzet kis kiterjedése, súlyos elszigeteltsége, jelentős fiziognómiai változásai, illetve a szükséges vízforrásoktól való elszigeteltsége miatt.
--	--	--	--	--	--	---

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Biotika Modul

KNPI saját adatbázisba 2023. év végétől nem kerülnek be adatok, hanem a több tízezres mennyiségű adat validálása zajlik. A validálás befejeztével az adatok átvezetésre kerülnek az OpenBioMaps felhasználók által használt felületére.

KNPI saját adatbázis 2024 év végi állapot

	validált	validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	264548	16298	280846
Növény poligon	10430	754	11184
Madár pont	115949	20831	136780
Madár poligon	456	305	761
Gerinces pont	32652	24752	57404
Gerinces poligon	956	696	1652
Rovar pont	16874	4886	21760
Gomba, moha zuzmó pont	358	6	364
Puhatestű pont	2984	63	3047
Összesen	445207	68591	513798

Egyéb modul feltöltések:

Az OpenBioMaps-be 2024. december 31-ig 290891 db adat került rögzítésre, ezek közül 125019 a validált. 2024. évben 90192 rekord került feltöltésre az OpenBioMaps-be.

A biotikai adatgyűjtés súlypontja az OpenBioMaps szolgáltatás keretében gyűjtött adatok felé tolódik, tekintettel ennek folyamatos - szakmai közösségi alapú - fejlesztésére, ingyenességére, mobiltelefonokra telepíthető applikációjára. A kétféle adatbázisban tárolt biotikai információk egységes adatbázisba szerkesztése folyamatban van, a madár adatok döntő része már átkerült az OpenBioMaps-be. Cél 2025. végére minden dokumentált biotikai adat egy helyen, együttesen kerüljön tárolásra.

4.4. Jelentési kötelezettség

Egyedi hatósági határozatból (például: engedélyezett kutatásokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek), felettes szervi utasításokból és jogszabályi rendelkezésekből fakadó jelentéstételi kötelezettségeinek az igazgatóság maradéktalanul eleget tett. Fontos természetvédelmi kezelési információkat összesített az idegenhonos, inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről alkotott 1143/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó inváziós fajokkal kapcsolatos védelmi intézkedésekről szóló jelentéseiben.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2024-ben készült)

2022. év első negyedében felterjesztésre került a Kiskunsági Nemzeti Park mind a kilenc területegységének (Fülöpházi buckavidék, Orgoványi-rétek, Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta, Kolon-tó, Peszéradacsi-rétek, Felső-kiskunsági-puszta, Felső-kiskunsági-tavak, Miklapuszta, Szikra és az Alpári-rét) természetvédelmi kezelési terv tervezete. Ennek kihirdetési ütemezéséről nincs információnk.

Meglévő (kihirdetett, vagy területi egyeztetés után felterjesztésre került) kezelési tervek:

A tervezési terület neve	Terület (hektár) ¹	Védett /védelemre tervezett	Kihirdető jogszabály
Bajai földikutya-rezervátum tt.	114,25	Védett	7/2017. (II. 28.) FM rendelet
Jászsztlászói Kalmár-erdő tt.	8,88	Védett	15/2017. (III. 27.) FM rendelet ²
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	41,65	Védett	31/2016. (V. 2.) FM rendelet ³
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	2,04	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	1,23	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék	0,57	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Szelidi-tó tt. bővítése	244,32	Védett	6/2014. (IX. 1.) FM rendelet
Pirtói homokbuckás tt.	591,31	Védett	12/2012. (II. 21.) VM rendelethe
Csölyospálosi földtani feltárás tt.	1,16	Védett	127/2011. (XII. 21.) VM rendelet
Pusztaszeri TK bővítése	15,90	Védett	71/2011. (VII. 27.) VM rendelet
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	35,07	Védett	14/1992. (VI. 30.) KTM rend. ⁴
Gátéri Fehér-tó tt.	698,44	Tervezett	-
Madarasi Marhajárás tt.	43,76	Védett	36/2018 (XII.10.) AM rendelet
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák tt.	225,93	Védett	24/2023. (VI. 5.) AM rendelet
Körös-éri tk.	2128,2 3	Védett	28/2023. (VII. 5.) AM rendelet a 146/2012. (XII. 27.) VM rendelet módosításáról

A területadatok a KNPI térinformatikai nyilvántartásából származnak.

² Az eredeti kezelési tervet a 16/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet hirdette ki.

³ A védettséget, kezelési terv megállapítása nélkül a 6/1990. (III. 31.) KVM rendelet⁴ mondta ki.

⁴ Kezelési terv nélkül kihirdetett védettségű terület, melynek kezeléstervezete a területi egyeztetés után felterjesztésre került.

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (meglévő, ill. 2024-ben készült)

A Natura 2000 fenntartási tervek kapcsán 2024-ben változás nem történt, a KNPI valamennyi Natura 2000 területe rendelkezik fenntartási tervvel.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő ^a	2008
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék	35722,19	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10004	Alpár-bokrosi Tisza-ártéri öblözet	5026,95	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10007	Alsó-Tisza-völgy	36292,86	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,8	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN20001	Felső-kiskunsági szikes puszták	15776	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	meglévő ^c	2016
HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20005	Tass-szalkszentmártoni szikes puszták	1655,22	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20007	Solti ürgés gyepek	110,21	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2385,97	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszták	19679,72	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gyepek	74,01	ktt.	meglévő ^c	2014

HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20012	Szegedi ürgés gyp	187,88	ktt.	me glévó ^c	2014
HUKN20013	Fülöpszállás–Soltszentimre–csengődi lápok	3122,99	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20014	Hajósi-homokpuszta	463,31	kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN20015	Agasegyháza–orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gyp	155,66	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1341,34	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20019	Baksi-puszt	4875,17	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek–Keceli-lápok	2517,88	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2870,96	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszta	11660,45	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20026	Móricgáti-lápok	766,97	kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN20027	Péteri-tó	782,1	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20028	Tiszaalpar-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	me glévó ^d	2009
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20032	Dél-Örjeg	4585,08	kjtt.	me glévó ^d	2009
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN20034	Nyárlőrinci erdő	207,17	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20035	Harkakötöny–kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN20036	Imrehegy–Pirtó–kiskunhalasi homokbuckák	1564,32	kjtt.	me glévó ^c	2014
HUKN20037	Kékhegyi lőtér	460,05	kjtt.	me glévó ^b	2016
HUKN30001	Csongrád–bokrosi Sós-tó	714,15	kmt., kjtt.	me glévó ^c	2015
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	me glévó ^d	2009
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3581,79	kmt., kjtt.	me glévó ^d	2009

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

^a Tűzok LIFE program keretében; ^b A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken (Svájci-Magyar Együttműködési Program, Végrehajtási Megállapodás száma: SH/4/8) c. projekt keretében; ^c EMVA forrásból; ^d a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című projekt részeként készült.

2023-ban az Igazgatóság a Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása tárgyú VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint 13 Natura 2000 terület céldokumentumának elkészítését irányozta elő, amik felterjesztése 2023. szeptember 30-i határidővel megtörtént az AM Természetmegőrzési Főosztály részére.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN20004	Dél-Bácska	36292,86	kjtt	me glévó	2023
HUKN20007	Solti ürgés gyp	74,01	kjtt	me glévó	2023
HUKN20008	Déli-Homokhátság	15776,02	kjtt	me glévó	2023
HUKN20013	Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok	1628,46	kjtt	me glévó	2023
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1655,22	kjtt	me glévó	2023
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek–Keceli lápok	2117,13	kjtt	me glévó	2023
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	463,31	kjtt	me glévó	2023
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszta	4321,14	kjtt	me glévó	2023
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	155,66	kjtt	me glévó	2023
HUKN20026	Móricgáti lápok	4875,17	kjtt	me glévó	2023
HUKN20034	Nyárlőrinci-erdő	661,94	kjtt	me glévó	2023
HUKN20036	Imre-hegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt	me glévó	2023
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	455,96	kmt és kjtt	me glévó	2023

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület;

2023-ban 10 céldokumentum felülvizsgálata zajlott és fejeződött be.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Céldokumentum elkészítésének éve
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gye	74,01	kjtt.	2022
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	2022
HUKN20015	Ágasegyháza-orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	2022
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gye	155,66	kjtt.	2022
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	2022
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	2022
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	2022
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszölgyek	240,26	kjtt.	2022
HUKN20035	Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	2022
HUKN22037	Kékhegyi Lőtér	460,05	kjtt.	2022

* Rövidítések: kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület;

2024-ben az Igazgatóság a Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása tárgyú VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint felterjesztett céldokumentumok közül 20 céldokumentum egységesítést, felülvizsgálatát végezte el.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Céldokumentum elkészítésének éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	41 815,96	Kmt.	2023
HUKN30001	Csongrád-Bokrosi Sós-tó	714,15	kmt. és kjtt.	2022
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt. és kjtt.	2022
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3 578,00	kmt. és kjtt.	2023
HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	2023
HUKN20007	Solti ürgés gye	110,21	kjtt.	2023
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2 385,97	kjtt.	2023
HUKN20013	Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok	3 122,99	kjtt.	2023
HUKN20014	Hajósi-homokpuszta+ kompenzációs terület	463,31	kjtt.	2022
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1 341,34	kjtt.	2023
HUKN20019	Baksi-puszta	4 875,17	kjtt.	2022
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek-Keceli lápok	2 517,88	kjtt.	2023
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2 870,96	kjtt.	2023
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszta	11 660,45	kjtt.	2023
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	2023
HUKN20026	Móricgáti lápok	766,97	kjtt.	2023
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	2022
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7 929,60	kjtt.	2022
HUKN20034	Nyárlőrinci-erdő	207,17	kjtt.	2023
HUKN20036	Imre-hegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckák	1 564,32	kjtt.	2023
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	41 815,96	kmt.	2021
HUKN30001	Csongrád-Bokrosi Sós-tó	714,15	kmt. és kjtt.	2022

* Rövidítések: kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; kmt. = különleges madárvédelmi terület

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A 2024-es évi középhőmérséklet országos átlagban 12,91 °C volt, így 2,16 °C-kal volt melegebb az 1991-2020-as éghajlati normálnál, közel 0,7 °C-kal haladta meg az eddigi legmelegebb (2023) évet. 2024-ben november volt az egyetlen olyan hónap, amikor az 1991-2020-as sokévi átlag alatt maradt a havi középhőmérséklet. Fagyos napból ($T_{\min} \leq 0\text{ °C}$) 66 nap volt, ez 24 nappal kevesebb az 1991-2020-as normálnál. Téli napból ($T_{\max} \leq 0\text{ °C}$) 2 nap fordult elő a szokásos 24 helyett. A zord napok ($T_{\min} \leq -10\text{ °C}$) száma mindössze 1 volt, míg a normál 8 nap. A nyári napok száma ($T_{\max} \geq 25\text{ °C}$) 118 volt, ami 32 nappal, tehát jelentősen meghaladta az 1991-2020-as átlagot (87 nap). A hóhullámos napok ($T_a \geq 25\text{ °C}$) 2024 nyarán az Alföld túlnyomó részén 40-nél több ilyen nap fordult elő, a déli területeken pedig meghaladta az 50 napot. 2024-ben hőségnapból ($T_{\max} \geq 30\text{ °C}$) a normál (29 nap) kétszerese adódott, összesen 61 napot jegyeztek fel. Baja Csillagvizsgáló állomáson volt a legtöbb, összesen 86 hőségnap. A forró napok száma ($T_{\max} \geq 35\text{ °C}$) országos átlagban 15 nap volt, ami az 1991-2020-as átlag 5-szöröse.

2024-ben az országos évi csapadékösszeg 525,5 mm volt, mely az 1991-2020-as sokévi átlag 85%-a, ezzel a 25. legszárazabb év lett 1901 óta. Az év mintegy felében a havi csapadékösszegek 30-70%-kal elmaradtak az 1991-2020-as normáltól. Csapadék szempontjából átlagos januárral indult az év, amit egy száraz február és március követett. Februárban a megszokott mennyiség fele, míg márciusban közel a harmada hiányzott az ilyenkor megszokott csapadéknak. Majd egy átlagos április következett, amit két kissé csapadékosabb május és június követett. Júliusban és augusztusban jelentős csapadékhiány alakult ki, az előbbi a 7., az utóbbi a 9. legszárazabb július, illetve augusztus volt 1901 óta. Ezt a száraz időszakot egy csapadékos szeptember követte, a szokásos mennyiség 165%-a hullott, így a 10. legcsapadékosabb szeptember lett az elmúlt 124 évben. A csapadékos szeptember után egy átlagos október jött, majd az 1991-2020-as normálnál szárazabb hónapokkal ért véget az év, novemberben a megszokott mennyiség 65%-a, míg decemberben 56%-a hullott.

Ahogy a fentiekből látszik, 2024 időjárási és környezeti körülményei sajátos kétarcúságot mutattak. Az év eleje a 2023 utolsó hónapjaiban lehullott, sok éves havi átlagokat jelentősen meghaladó csapadéknak köszönhetően rég látott mennyiségű felszíni vizet hozott a folyóvölgyek - zömmel szikes - vizes élőhelyein és a hátságperemet kísérő, felszínalatt áramló talajvizekkel táplált lápi élőhelyeken. A Homokhátság egykori vizes élőhelyein jellemzően azonban még így sem jelentek meg felszíni vizek: az Ágasegyháza-Orgoványi rétek egykor több száz hektáros felszíni vízállásaiból (a szintén csapadékosan induló 2010-ben még bőven voltak ilyenek) semmi nem mutatkozott 2024-ben, beleértve az év első hónapjait. A hasonló típusú felszínalatti vízáramlási rendszerek által táplált izsáki Kolon-tó vízszintje szintén nem emelkedett jelentősen. A tó vízszintje egész évben a sokéves (1999-2023) minimum közelében volt. Az őszi minimum szeptember közepén volt 162 cm-en (korábban 169 cm), utoljára 1985-ben volt ilyen alacsony. A szeptemberi esőzések hatására a vízszint növekedett, azonban a későbbi csapadékok nem voltak elegendőek, hogy az év végi minimum ne dőljön meg. A 208 cm 12 cm-rel alacsonyabb, mint a korábban mért legalacsonyabb év végi minimum. Ezek a jelek határozottan arra utalnak, hogy a Kolon-tavat napjainkban már nem táplálják érdemi mértékű, felszínalatti talajvízáramlások, mert a magasabb homokhátsági térszintek talajvízkészlete a régóta tartó monoton süllyedés miatt már nem rendelkezik a tartós regionális talajvíz-áramlási rendszer működtetésére képes potenciálkülönbséggel, leürült az áramlások fenntartásához szükséges potenciálkülönbség szintje alá. A Homokhátságon a talajvízszint általánosan olyan mélyre süllyedt, mélyen az egykori vizes élőhelyek vízáró rétegei alá, hogy a hajdani vizes élőhelyeken is egyből a mélybe szivárgott a nagy mennyiségű lehulló csapadék.

Áprilistól sokéves átlagot meghaladóan meleg és száraz időszak kezdődött: a vegetációs időszak nagy része a KNPI működési területének zömén még az emlékeztető 2022-es évnél is melegebbnek és aszályosabbnak bizonyult, csak ennek következményeit szerencsésen enyhítette az év eleji vízbőség. Nagyon fontos, sokfelé dokumentált tapasztalat, hogy az év elejének sokfelé relatíve nagy mennyiségű felszíni vize szinte mindenhol eltűnt már a tavasz végére, és a nyár ismét a vizes élőhelyek tartós kiszáradását eredményezte. Ezek a megfigyelések alátámasztják azt a kíváncsiságot, hogy a Duna-Tisza közén az időszakosan soknak, nagy mennyiségűnek tűnő felszíni vizekből sem szabad semennyit

elvezetni a régióból, mert az aktuálisan jellemző időjárási körülmények között spontán is eltűnnek ezek még a vegetációs időszak elején, és az eltávolított vizek tovább növelik a nyáron menetrendszerűen bekövetkező aszályos időszakok okozta ökológiai és mezőgazdasági problémákat.

A sokéves átlagot meghaladóan meleg és száraz időjárás összességében 2024 második felében is folytatódott, így 2025 év elejére a régióban szinte mindenütt a mostanában szokásosnál is kevesebb felszíni víz maradt, és a talajvízszintek ismét lesüllyedtek a sokéves minimumok szintjére, helyenként rekordot döntő mélységbe. 2024 év vége tehát téli aszályal "köszöntötte" az újévet, ami korábban szinte ismeretlen fogalom volt, de a tapasztalatok szerint gyakorisága nőtt az elmúlt évtizedben.

A szaporodásukhoz felszíni vizet igénylő állatfajok számára az év eleje ígéretesnek mutatkozott arra, hogy jelentős egyedszámú új generációnak adjanak életet, de a gyorsan (többnyire már április végére) elfogyó vizek számos helyen nem bizonyultak elég tartósnak ahhoz, hogy a szaporulat biztonsággal felnövekedjen.

A monitorozási adatok alapján növényfajok közül a legintenzívebb növekedésüket, élettevékenységüket az év korai időszakára időzítő, és a nyár szárazságát már inaktív állapotban átvészelő fajok egy része, így egyes hagymás-gumós növényfajok viszonylag jó évet tudhattak magukénak, egyedszám-növekedéssel és jó virágzási, terméskötési sikerrel. Egyes erdőssztyeppi növényekállományok, így a mélyre nyúló gyökerű kocsányos tölgy állományok is profitáltak az év eleji vízbőségből, és időszakosan megemelkedő talajvízszintekből. A vegetációs időszak későbbi részében legaktívabb növényfajok állománydinamikájára már az erős nyári aszály nyomta rá bélyegét, populációik jellemzően tovább gyengültek.

Összességében a 2024-es év időjárási eseményei továbbra is igazolták a Duna-Tisza közén a klímamodellek jóslatait arra vonatkozóan, hogy folyamatosan növekedni fog a szélsőséges klímajelenségek gyakorisága, ez pedig számos természeti értéket egyre nagyobb próbatételek elé állít, amikhez egyre nehezebb alkalmazkodniuk.

2024 nyarán - sokadjára - ismét nehézséget jelentett a gazdálkodóknak a gazdálkodási, illetve természetvédelmi problémákat nem okozó legeltetési terhelések „eltalálása”, a túllegeltetés elkerülése. A sokéves átlagot jelentő fűhozamra beállított állatlétszámok a vegetációs időszak második felére újból túllegeléshez – vagy annak közvetlen veszélyéhez – vezettek, különösen természetvédelmi, ökológiai, de akár gazdálkodási szempontból is. E probléma mértékének, elterjedtségének megértéséhez azt is tudni kell, hogy a gazdálkodási szempontból értelmezett, jogszabályokban is definiált túllegelés (a 269/2007 kormányrendelet szerint például „túllegeltetés: a gyepek magas állatsűrűséggel történő legeltetéséből eredő károsodása, melynek során a gyepekben állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyepek foltokban kiritkul, a talajfelszín fedetlenné válik”), a nyílt talajfelszínnek és gyomok intenzív megjelenése, a gyepek záródásának jelentős csökkenése, a fűhozam drasztikus visszaesése egy olyan előrehaladott leromlási fázist jelent, amit már jóval korábban megelőz a természetes gyepi életközösség kompetíciós és egyéb kapcsolati viszonyainak, majd szerkezetének átalakulása, számos érzékenyebb növény- és állatfaj populációjának csökkenése, illetve (időszakos avagy tartós) eltűnése, vagyis az ökológiai állapot romlása. Egy pár centiméteres magasságúra - ahogy mondani szokás, asztallap simaságúra - rágott gyepek kötöttebb talajon még nem feltétlenül nyílik fel, vagyis jogi értelemben még „vitatható” a túllegeltetés, amikor ökológiai, természetvédelmi szempontból már réges-rég túlhasznosított, és eredeti természetes élővilága már nagymértékben elszegényedett. A jó ökológiai állapotú természetes gyepek, például a mocsárrétek, láprétek, sztyepprétek általában többszintűek, akár sok deciméteres magasságú felső gyepszinttel, és ehhez az ideális állapothoz képest a duna-tisza közti táj gyepeinek egy jelentős része túlhasznosított volt 2024-ben is.

A vaddisznóállomány predációja és túrása sok éve jelentős veszélyeztető tényezője a gyepekhez kötődő természeti értékeknek, illetve a földön fészkelő madárfajok állományainak. 2024-ben is nagy területen, jelentős gyepek károsodott ez a faj a túrása révén. Ahol igazán sűrű az állománya, ott annak hatékony szabályozása még kívánnivalókat hagy maga után. A KNPI saját vadászterületein az állományszabályozásban aktívan részt vesznek az Igazgatóság hivatásos vadászként is szolgáló természetvédelmi őrei, valamint a természetvédelmi szakszemélyzet, de ahol más a vadászatra jogosult,

ott a szemlélet nem mindig azonos a természetvédelmi közérdekből következővel. Az országos mentesítési terv már nagyarányú állománycsökkentést ír elő országosan, ezért ennek kedvező természetvédelmi hatásai a jövőben remélten jelentkezni fognak.

2024-ben tovább folytatódó, tájszinten is érvényesülő kedvező élőhelyváltozás volt a területi oltalom alatt álló erdőkben a holtfa mennyiségének gyarapodása (nem csak a nemzeti parki vagyongazdálkodásban lévő erdőterületeken). Ez az erdőgazdálkodók részéről viszonylag egyszerűen végrehajtható, és természetes folyamatokkal, a klímaváltozással párhuzamosan növekvő intenzitású széltörésekkel is „segített” intézkedés, aminek kedvező hatásai legkönnyebben a harkályfajok állományainak tájszintű terjedésén keresztül vehetők észre.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

A Közös-erdő erdőrezervátum gyepszegélyeinek kezelése

Helyszíne: Páhi **Forrása:** Saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az elmúlt években a KNPI jelentős erőfeszítéseket tett a Kolon-tó gyepterületeinek térben és időben mozaikos kezelése érdekében. A Közös-erdő erdőrezervátumra és környezetére a körises láperdők és láprétek mozaikja jellemző. A belső tisztások és a szegélyzőna láprétjei, magaskórósai kiemelkedő értékkel bírnak. A természetvédelmileg indokolt extenzív kaszálás és jelentős méretű, több éves hagyásfoltok rendszere azonban nem védi meg a gyepeket kellően a beerdősülés veszélyétől, másfelől azonban ügyelni kell arra is, hogy megfelelő kiterjedésben legyenek jelen az egyebek között a rovarközösségek számára fontos szegélycserjések az élőhelymozaikban. A megfelelő időszakokban végzett, részleges erdőszegélyi szárúzással tartotta fenn a különböző szukcessziós stádiumot képviselő élőhelyek közötti egyensúlyt az Igazgatóság.

Nyílt vizes foltok kialakítása egykori anyaggyerő helyek területén a Kolon-tóban

Helyszíne: Kolon-tó, Izsák **Forrása:** Saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az elmúlt száraz évek miatt még olyan vizes élőhelyek vízszintje is le tud jelentősen csökkenni, mint a Kolon-tó. A tó szegélyében korábbi illegális anyaggyerő gödrök találhatók, melyek teljesen benővényesedtek. 2024 során 4 db gödör került kitakarításra, ezzel is növelve a nyílt vizes élőhelyek nagyságát a kritikusan alacsony vízszintű nyári és őszi időszakban élőhelyet teremtve a fokozottan védett lápi pócnak (*Umbra krameri*).

Csongrád-Bokrosi Sóstó vízpótlása

Helyszíne: Csongrád-Bokrosi Sóstó **Forrása:** KNPI saját forrás, Alpári Tisza Vadásztársaság **Kivitelezést végzi:** KNPI, Alpári Tisza Vadásztársaság **Főbb eredményei:** 2024-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Alpári Tisza Vadásztársaság (ATVT) a korábban kiépített ideiglenes vízkormányzó művek segítségével vízpótlást hajtott végre, az ATIVIZIG 0515-0006/2021. sz. hozzájárulása alapján. A tómeder feltöltése a természetvédelmi kezelői és vadgazdálkodási célok eléréséhez is hozzájárult, hiszen a kb. 100 ha kiterjedésű, különleges természeti értéket képviselő szikes tó igen fontos vonuló-, pihenő- és fészkelőhely, a madarakon kívül számos kételtű- és hüllőfaj élőhelye, vizes élőhelyként unikális érték a Duna-Tisza közí hátság keleti peremén. A védett fajokon kívül jelentős a vadászható vadfajok állománya is.

Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található feltárás (lőszfal), valamint előterének növényzetmentesítése és karbantartása

Helyszíne: Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék. **Forrása:** KNPI saját költségvetési kerete. **Főbb eredményei:** Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található lőszfal és közvetlen környezetének, a földtani alapszelvény térségében nagyobb számmal költő védett partifecske (*Riparia riparia*) és fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*) költőüregének, továbbá az alapszelvény tudományos kutatását és bemutathatóságát biztosító falfelületek karbantartása.

Karbantartás során a következő munkafolyamatokat végeztük el:

- Az alapszelvény partfal tetőszintjének, előterének és meredek rézsűinek kézi szerszámos kaszálása.

A Baksi-pusztai vízpótlása

Helyszíne: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Baksi-pusztai (HUKN20019) és az Alsó-Tiszavölgy (HUKN10007) Natura 2000 terület. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A 2022-es vízállás-kezelési-tervezéseknek köszönhetően 2024-ben is az Igazgatóság további vízpótlást hajtott végre a Dong-érből a Búdös-széki csatornán keresztül a Baksi-pusztán található egykori Dong-ér medrekbe és a pusztán található szikes laposokba (Vesszős-szék, Hatvani csatak, Búdös-széki Mocsár). Február 14.-én az ATIVIZIG-el egyeztetve felnyitásra került a Dongér zsilip, így megkezdődött a vízpótlás a pusztába. 2024-ben került árasztásra az Ős-Dongér meder eddig szárazon lévő része, a Hosszúhátú nádas, valamint kis intenzitással, de a Rontóba is elkezdett folyni a víz. A 2024-es évben a vízpótlással érintett terület elérte a 200 ha-t. A vizes élőhelyekhez kötődő, fészkelő és táplálkozó madárfajok állományai látványosan megnöttek a területen, jellemzően a térségbeli lakosság, illetve gazdálkodói kör is kedvezően fogadta a beavatkozást.

Mesterséges vizes élőhelyek fenntartása a vízhez kötődő madárfajok számára a Csaj-tavon

Helyszíne: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet, Csaj-tó, Tömörkény. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A halastórendszer 4-es tőegységben (65 ha) évek óta nem folyik halgazdálkodás. A tó sekély, fél vízen tartott vizes élőhely táplálkozó-, pihenő- és költőhelyet biztosítva a vízhez és a nádasokhoz kötődő madárfajok számára. 2024-ben 1500 kg egynyaras ponty telepítése történt, melynek jelentős része madártáplálékként hasznosult. A 7. számú tó (64,4 ha) esetében a sekély vizű vizes élőhely és partmadár-fészkelőhely biztosítása volt a fő cél, ahol 46 pár gulipán (*Recurvirostra avosetta*) és 11 pár gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) kezdett fészkelésbe. Az ún. Ér (33 ha) alacsony vízszinten volt tartva, halgazdálkodás nem történt, itt is az elsődleges cél a vízimadarak számára megfelelő élőhely kialakítása volt.

A KNPI vagyonkezelésében lévő gyepterületek élőhelyfenntartó kezelése:

Az Igazgatóság saját vagyonkezelésű gyepterületeit részben saját állattalománnyal, részben természetvédelmi kijelölések kihirdetésével hasznosítja. A nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. AM utasítás alapján kijelölt területekre vonatkozóan az Igazgatóság kezelési előíráscsomagot állított össze. (A bérbeadás a korábbi 5 éves ciklusokkal ellentétben 25 éves ciklust határozott meg, melyre tekintettel hosszútávú hasznosítási koncepció kidolgozása volt indokolt.)

Az egyes kijelölések a területeken megtalálható természetvédelmi értékek (fajok és élőhelyek) meghatározásával kezdődtek. Ezek hosszútávú megőrzését biztosító gazdálkodási és élőhelykezelési, -fenntartási gyakorlatokból álltak össze a területenkénti előíráscsomagok. Az előíráscsomagok összeállításának alapját képezték a vagyonkezelési szerződés, Natura 2000 területek fenntartási tervei, fajfenntartási tervek is.

A működési területen az utóbbi években általánosan tapasztalható szárazabb éghajlati viszonyok hozzájuk igazodó, adaptív gazdálkodást indokolnak. Ezért általánosan elmondható, hogy a saját vagyonkezelésben lévő gyepterületeinken a hasznosítás intenzitásának csökkentése vált szükségessé. Melyet mind a természetvédelmi kijelölések előíráscsomagjaiban, mind természetvédelmi kezelői nyilatkozatainkban, mind az intézmény által hasznosított területeink kezelése során alkalmaztunk. A legeltetéssel hasznosított területeken a korábbi a legelőnyomás és a legeltetési időszak is csökkentésre került. A kettős hasznosítás a területek jelentős részén pedig háttérbe szorult. A gyepek kezelése így alkalmazkodik a megváltozó, és kisebb eltartóképességet, alacsonyabb hasznosítási intenzitást eredményező klimatikus viszonyokhoz.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

Folytatódott az élőhely-rehabilitációs célú uniós (KEHOP, LIFE) pályázatok végrehajtása (lásd a 8. Projektek c. fejezetet).

Homoki gyepek helyreállítása Bugacpusztán a keskenylevelű ezüstfa visszaszorításával

Helyszíne: Kiskunsági Nemzeti Park, Bugacpuszta, Lőtér. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** A 2023-ban megkezdett élőhelyrekonstrukció során 25 hektáron került lezúzásra a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) felsarjadt állománya. Ezzel a beavatkozással nem csak a fokozottan védett rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) élőhelye, hanem a terület természetvédelmi kezelését végző szürkemarha gulya legelőterülete is bővült 25 hektárral.

Keskenylevelű ezüstfa visszaszorítása Bösztörpusztán

Helyszíne: Kiskunsági Nemzeti Park, Bösztörpuszta, Kunszentmiklós. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az élőhelyrekonstrukció során, 135 hektáron került vegyszeres előlésre a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) felsarjadt állománya, ezzel javítva a terület állapotát.

Löszgyepek cserjementesítése az Érsekalmi Hét-völgy TT területén

Helyszíne: Érsekalmi Hét-völgy TT, Érsekhalma **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek Natura 2000 (HUKN20033) területen található a Duna- Tisza köze utolsó néhány megmaradt fajgazdag löszgyepe. A 240,25 hektáros Natura 2000 terület 6 kisebb területegységből áll. A mára már zsebkendőnyi kiterjedésűre zsugorodott területek egykor egy nagyobb legelőterület részei voltak. A sík területek felszántásával ezek a többnyire meredek löszlejtőket magukba foglaló foltok izolálódtak, a legeltetési területkezelés megszűnt. Ezzel párhuzamosan megindult a területek hazai és tájidegen fa- és cserjefajokkal történő becserjésedése. Ez a folyamat mára már oly mértéket öltött, hogy csak drasztikus beavatkozásokkal (cserjék letermelése, az újulat visszaverése) lehet megőrizni azokat a gypfoltokat, amelyek otthont adnak olyan, a Duna-Tisza közén ritka növényeknek, mint a tavaszi hérics, sárga len, sömörös kosbor, csajkavirág, kései pitypang vagy a törpe mandula. 2024-ben közmunkások segítségével több kisebb folton történt meg az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) visszaszorítása.

Erdei tisztások kezelése a Nyárlőrinci-erdőben

Helyszíne: Nyárlőrinci-erdő Natura 2000 terület. **Forrása:** KNPI saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** A már korábban rendszeresen kezelt erdei tisztások cserjésedésének és elgyomosodásának megakadályozása volt a beavatkozás célja. A feladatot a KNPI munkatársai végezték el 1 munkanap alatt, kb. 1 ha-on, a Nyárlőrinc 11A és 19C erdőrészekben. A kitermelt

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A 2024 év tavasza csapadék szempontjából valamivel kedvezőbb időjárást hozott, mint az előző évben, de nyáron és ősszel így is a vízhiány nyomta rá a bélyegét a Duna-Tisza köze nagy részére. A korábbi évekhez hasonlóan, sok faj állománydinamikájára a változó klímakörülmények, illetve klimatikus szélsőségek voltak legnagyobb hatással. Az egyre enyhébb telek számos fagyérzékeny faj állományának növekedését serkentik, sajnos köztük olyan inváziós fajokét is, mint a bálványfa, vagy az édesvizek adventív hínárfajai. A vegetációs időszakban trendszerűen növekvő aszályossági index, a hosszú száraz tavaszi és nyári időszakok számos faj állományára kedvezőtlen hatást gyakorolnak.

A negatív állományváltozás kimutatható volt egyebek között puhatestűeknél, szárazabb homoki gyepek egyenesszárnú közösségeinél, homoki gyepek védett növényfajainál, a kornis tárnicsnál valamint a vízhez kötődő madárfajoknál. Utóbbiaknál a legszembetűnőbb a telepeseen költő gémfélék, a bölömbika és a fülemülesítke megfogyatkozása. A csapadékhiány és a felszíni alatti vizek szintjének drasztikus csökkenése miatt a nyár közepére szinte minden természetes és mesterséges vizes élőhely (belvízelvezető csatornák, vályogvető gödrök) megint teljesen kiszáradtak.

A kedvezőtlen klimatikus viszonyok miatt a kialakult helyzetben egyre nagyobb szerepet kapnak a vízhez kötött madárfajok megőrzésében a mesterségesen fenntartott vizes élőhelyek. A Baksi-pusztai árasztások és a Csaj-tó különböző vízmélységű tavai sok vízhez kötött madárfajnak biztosítottak táplálkozó-, pihenő- és költőhelyet.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Bánáti csiga (*Helicigona banatica*)

2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. 2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. A Peszéradacsi-rétek erdőszegélyein/tisztásain történt felmérés alapján az állomány 34 000 imágó példányra volt tehető, ami alapján a faj itteni állományának túlélését valószínűnek látszik.

Ezüstsávós szénalepke (*Coenonympha oedippus*)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Kunpeszér, Kunadacs. **Forrása:** KNPI saját Kivitelezést végezte: KNPI. **Főbb eredményei:** a faj ismert élőhelyein legeléskizárás történt, így az élőhelyek növényzete a faj táplálkozásához, szaporodásához megfelelő állapotú és háborítatlan maradt.

Szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. 2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés, de a 2022-ben (Budapest-Belgrád vasútvonal fejlesztése miatt) áttelepített állományok nyomonkövetése folytatódott. A területbejárások során nyert adatok alapján mind az öt áttelepítés sikeresnek bizonyult, a faj jelen van ezeken az élőhelyfoltokon.

Vérfü hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Fajmegőrzési beavatkozás helyszíne:** Izsák, Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végezte:** KNPI. **A beavatkozás módja:** a kaszálók vérfüben gazdagabb fáiensei ki voltak hagyva a kaszálásból. 2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés a többi ismert állomány tekintetében.

Pusztai gyalogcincér (*Dorcadion fulvum cervae*)

2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Elevenyszülő gyík (*Zootoca vivipara*)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. A Peszéradacsi-réteken a fajt 2020-óta nem sikerült kimutanunk, de a korábbi éköhelyek megóvása legeléskizárással 2024-ben is megtörtént.

Rákosi vipera (*Vipera ursinii*)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Bugac, Kunpeszér, Kunadacs. **Forrása:** LIFE18NAT/HU/000799 és KNPI saját. **Kivitelezést végezte:** Külső vállalkozók, KNPI. **Főbb eredmények:** Vadkerítés építése vaddisznó kizárás céljából. Ragadozó gyérítés vadászati eszközökkel. Terület lehálózás ragadozó madár kizárás érdekében. Vipera élőhely bővítés gyespítéssel. Viperaélőhelyek szekunder szukcessziójának moderálása cserjeirtással.

Barátréce (*Aythya ferina*)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. 2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyén vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Bíbic (*Vanellus vanellus*)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** Tömörkény, Apaj, Pusztaszer, Sándorfalva **Forrása:** KNPI saját, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Kivitelezést végzi:** KNPI, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Főbb eredményei:** A Csaj-tó 7-es csapolása a tavaszi vonulási időben kedvező

táplálkozó- és pihenőhelyet biztosított a fajnak. Az árasztások Apajon és a Baksi-pusztán kedvező vonuló- és fészkelőhelyei voltak a fajnak. A sándorfalvi Fertőn egy légvezeték-szakasz a föld alá került az MVM DÉMÁSZ-szal való együttműködés keretein belül, ezzel fontos veszélyeztető tényező került megszüntetésre.

Cigányréce (Aythya nyroca)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. 2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyein, mint például a Kolon-tó aktív vízmegőrzéssel és vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Darázsölyv (Pernis apivorus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. Célzott felmérés nem történt, erdőtervezési eljárásokhoz kapcsolódó adatgyűjtés és alkalmi megfigyelések alapján az újonnan megkerült fészek és násztelekenységek felvételre kerültek a biotikai adattárba, ami alapján ahol szükséges volt, ott erdőgazdálkodási tevékenység korlátozásának elrendelését kezdeményezte a KNPI.

Fehér gólya (Ciconia ciconia)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** KNPI működési területe, Kecskemét. **Forrása:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Kivitelezést végzi:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Főbb eredményei:** A KNPI működési területén a leromlott állapotú gólyafészek magasítók cseréje, az újonnan létesülő fészek esetében azok magasítása folyamatosan szükséges. A KNPI éves szinten adatszolgáltatást tesz a magasítandó gólyafészkekről az MVM Démász Áramhálózati Kft. részére. Az áramszolgáltató a természetvédelmi kezelővel együttműködve végzi el a szükséges fészekmagasításokat, illetve a fészek karbantartását, annak érdekében, hogy fehér gólyák fészkelése a költségi siker és áramhálózati szempontból egyaránt a lehető legmegfelelőbb legyen. 2024-ben a költségi időszak megkezdése előtt összesen 15 gólyafészek esetében történt beavatkozás (fészekmagasítás, fészekmagasító csere, túlméretes fészek részbeni visszabontása). A fehér gólyafészkeket közvetlenül érintő, vagy annak közelében tervezett villamoshálózat-fejlesztési munkák esetében a KNPI természetvédelmi kezelői nyilatkozataiban rendszerint madárvédelmi eszközök és megoldások betervezését javasolja, többek között burkolt vezetékek alkalmazását a kritikus szakaszokon, oszloptranzformátorok utólagos szigetelését, illetve madárvédelmi szempontból megfelelő oszlopkapcsolók alkalmazását.

Hamvas rétihéja (Circus pygargus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001), Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003), Ágasegyháza-orgoványi rétek (HUKN20015), Kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék (HUKN10002), Izsáki Kolon-tó (HUKN30003). **Forrása:** KNPI, MME Hamvasrétihéja-védelmi Munkacsoport. **Kivitelezést végzi:** Haszonbérlok és földtulajdonosok. **Főbb eredményei:** fészkelések felderítése és ellenőrzése. Fészekvédelmi in situ beavatkozások. Hasznosítások befolyásolása direkt védelem miatt vagy több évre, megelőző céllal. Az ismert 56 természetközeli fészkelőhely közül a prioritásként értékelt 20 helyszínen a fészkelések idejére a hasznosítások (legeltetés, kaszálás, aratás) időbeli korlátozás alá kerültek védőzónák kijelölésével, amennyiben erre szükség volt. Akasztó, Kunszentmiklós térségében a hagya-területek meghosszabbításra kerültek a következő év fészkefoglalási időszakig. Egy esetben, gabonában fészek védőháló került kihelyezésre. A visszaellenőrzött 11 fészekből 22 fióka repült ki. A 2025-ben induló MTÉT élőhely-védelmi gyeptecs kialakításához a faj igényeinek megfelelő élőhelykezelési célállapotok meghatározásra kerültek.

Kék vércse (Falco vespertinus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** Apaj, Szabadszállás, Fülöpszállás, Akasztó, Soltszentimre, Pusztaszer. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A faj kiskunsági állománya 2024-ban is felmérésre került, ezzel párhuzamosan az optimális fészkelőhelyeit biztosító vetési varjú kolóniákról szintén pontos képet sikerült kapni. A KNPI saját állatállományával és a helyi gazdálkodók által végzett legeltetés a kék vércsék számára értékes

élőhelyeket tart fenn. A korábbi LIFE pályázatokból kialakított odútelepek még betöltik funkciójukat, de hosszú távon be kell ütemezni ezek felújítását és az esetlegesen megsemmisült költőládák pótlását.

Kerecsensólyom (Falco cherrug)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. A faj megőrzése érdekében a rendszeres állományfelmérés és a költési sikeresség ellenőrzése mellett más, célzott fajmegőrzési tevékenység nem történt. A 20 éve, az első kerecsen LIFE pályázat keretében kihelyezett költőtálcák ellenőrzését és pótlása megkezdődött, a munkát 2025. évben folytatjuk.

Kígyászölyv (Circaetus gallicus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Forrása:** KNPI GRASSLAND HU IP LIFE, MME. **Kivitelezést végzi:** KNPI, MME Kígyászölyv Védelmi Munkacsoport. **Kezelés helyszíne:** Kunadacs-0170/6b „Leányvár”, KNPI működési területe. **Főbb eredményei:** 2023-ban helyszíni szemlén egyeztetés a költőhely védőzónájáról védett növényfajok és kígyászölyv kapcsán. További 10 potenciális vagy biztos költőhelyeken a költési siker ellenőrzései történtek meg, részben drón használatával: Szabadszállás (Strázsa-hegy), Fülöpháza: Kondor-tó térsége, Ballószög, Bócsa-Bugac. Ahol szükséges volt korlátozásokat kértünk a tervezett erdészeti tevékenységekben. 2024 tavaszán a „Leányvár” költőhelyen elfoglalták a korábbi fészkelőhelyet, sikeres költés volt. A többi költőhelyen is drónos fészkelőhelyek ellenőrzés, majd gyűrűzés történt.

Kis lilik (Anser erythropus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** Szabadszállás, Fülöpszállás, Apaj. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** A fajról általános biotikai adatgyűjtés zajlik minden évben a KNPI szakemberei révén. Vadászati ellenőrzések történnek olyan helyeken, ahol a ludak nagy számban vonulnak át, és ahol a kis lilik is előfordulhatnak. A legeltetés a táplálkozó-területeken a kis lilik számára is kedvező volt, ezzel több madarat a védett természeti terület határain belül lehetett tartani, ahol vadászati tilalom van. A Zab-széken a terület északi nádszegélyén folytatódott a legeltetés, ezzel várhatóan olyan helyet sikerül majd pár éven belül kialakítani, ahol a lúdcsapatok fokozottan védett területen további, megfelelő táplálkozó-területeket találnak. Apajon az árasztás megfelelő élőhelyet biztosít a lúdfajok, így a kis lilik számára is.

Kis őrgébics (Lanius minor)

Védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. A faj megőrzése érdekében a rendszeres állományfelmérés és a költési sikeresség ellenőrzése mellett más, célzott fajmegőrzési tevékenység nem történt.

Nagy goda (Limosa limosa)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** Tömörkény, Apaj, Pusztaszer, Sándorfalva **Forrása:** KNPI saját, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Kivitelezést végzi:** KNPI, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Főbb eredményei:** A Csaj-tó 7-es csapolása a tavaszi vonulási időben kedvező táplálkozó- és stopover-helyet biztosított a fajnak. Az árasztások Apajon és a Baksipusztán kedvező vonuló és fészkelőhelyei voltak a fajnak. A sándorfalvi Fertőn egy légvezeték-szakasz a föld alá került az MVM DÉMÁSZ-szal való együttműködés keretein belül, mely egy fontos veszélyeztető tényező volt.

Nagy póling (Numenius arquata)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. A faj megőrzése érdekében a rendszeres állományfelmérés és a költési sikeresség ellenőrzése mellett más, célzott fajmegőrzési tevékenység nem történt.

Pirosládú cankó (Tringa totanus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Kezelés helyszíne:** Tömörkény, Apaj, Pusztaszer, Sándorfalva **Forrása:** KNPI saját, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Kivitelezést végzi:** KNPI, Szomor Dezső, MVM DÉMÁSZ **Főbb eredményei:** A Csaj-tó 7-es csapolása a tavaszi vonulási időben kedvező táplálkozó- és stopover-helyet biztosított a fajnak. Az árasztások Apajon és a Baksipusztán kedvező vonuló és fészkelőhelyei voltak a fajnak. A sándorfalvi Fertőn egy légvezeték-szakasz

a föld alá került az MVM DÉMÁSZ-szal való együttműködés keretein belül, mely egy fontos veszélyeztető tényező volt.

Szalakóta (Coracias garrulus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. A faj megőrzése érdekében a rendszeres állományfelmérés és a költési sikeresség ellenőrzése mellett más, célzott fajmegőrzési tevékenység nem történt.

Széki lile (Charadrius alexandrinus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Felső-Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék HUKN10002 Natura 2000 terület. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Az élőhelyein (Kelemen-szék, Zab-szék, Soltszentimrei-pusztta, Miklapusztta, Bába-szék) végzett célirányos élőhelykezelés következtében (benádasodott területek kilegeltetése, lokális túllegetetés rövid fűvű élőhelyek létrehozása céljából) az alkalmasnak tűnő fészkelési lehetőségei nagy területeken biztosítottak, így eredményesen tudott költeni a faj. **Élőhelykezelés helyszíne:** Miklapusztta. **Forrása:** LIFE20NAT/HU/001404 **Kivitelezést végzi:** külső vállalkozó, Dunatáj Közalapítvány. **Főbb eredményei:** A Dunatáj Közalapítvány – mint projektpartner – Miklapusztta területén kb. 130 ha területen legelteti a széki lile (*Charadrius alexandrinus*) egykori élőhelyéül szolgáló, a korábbi években rendszeres kezelésben nem részesülő szikes pusztarészeket. A nem kívánatos dűvadak gyérítését az Akasztói és a Hartai vadásztársaságok végzik a KNPI által biztosított csapdákkal.

Túzok (Otis tarda)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Forrása:** KNPI saját; LIFE04 NAT/HU/000109. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Vad tűzokcsibék egyedi jelölése; biotikai adatgyűjtés a táplálkozó-, telelő- és fészkelőhelyeken; regionális szintű ragadozógazdálkodás megvalósítása a KNPI koordinációjában; tűzokvédelmi szempontú szántóföldi növénytermesztés Kunszentmiklós/Nagy-rét területén (KNP Felső-kiskunsági puszták területegysége, HUKN10001), a KNPI saját kezelésében lévő ingatlanokon; korábbi években visszagyepesedett szántók minőségének legeltetéssel történő javítása és a tűzok számára kedvezőtlen állapotú gyepterületek átalakítása.

Délvidéki földikutya (Nannospalax montanosyrmensis)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. 2024-ben nem történt célzott fajmegőrzési tevékenység a faj természetes és áttelepítéssel létrehozott állományainak rendszeres monitorozásán, az élőhelyein megvalósuló gyepterkezelés természetvédelmi kontrollján és szabályozásán túl.

Farkas (Canis lupus)

2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Északi pocok (Mycrotus oeconomus mehelyi)

2024-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Légvezetékek okozta madárpusztulás felmérése:

Áramütés vagy légvezetéknek ütközés miatt elpusztult madarak fellelt tetemeire vonatkozó adatok rögzítésére 89 alkalommal került sor 2024-ben. Ezeken a helyszíneken a szabadvezetékek alkalmoszerű felmérése is részben megtörtént.

Egyhajúvirág (Bulbocodium vernum)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Ásotthalom, Kelebia. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérlet. **Főbb eredményei:** Az ismert lokalitások nagy részén igazgatóságunk január végén végzett területkezelést, ennek során cserjeirtással és kaszálással eltávolítottuk a felnőtt fás szárú vegetációt, mérsékeljük az avaros növényzettel való borítottságát. Az Ásotthalmi-lápréten található állományán az élőhelykezelés a korábbi években bevett gyakorlat alapján évi egyszeri, késői kaszálás történt.

Illatos csengettyűvirág (Adenophora liliifolia)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Kiskőrös Szücsi-erdő, Csengőd: Közös-erdő. **Forrása:** KNPI intézményi keret. **Kivitelezést végzi:** KNPI és BfNPI szakemberei. **Főbb eredményei:**

A fajvédelmi tervvel (2021) rendelkező illatos csengettyűvirág Magyarországon fokozottan védett, az élőhelyvédelmi irányelv alapján közösségi jelentőségű jelölő faj. A faj az utóbbi 50 évben az ismert hazai előfordulási helyeinek háromnegyedéről valószínűleg kipusztult, a KNPI területén is csökkenő tendenciával jellemezhető a tőszám alakulása. A fajvédelmi terv szerint külön figyelmet kell fordítani az élőhelyek teljes becserjésedésének és erdősődésének megakadályozására és a nagyvadak okozta rágási, túrási károk kiküszöbölésére. A faj fennmaradása szempontjából az élőhelyek megőrzésén kívül fontos szerepe lehet a mesterséges felszaporításnak is.

Az élőhelyeken az eddigi természetvédelmi beavatkozásokhoz hasonlóan folytattuk a cserjék visszaszorítását és fűavar elhordást. 6 részpopulációt kerítés óv a vadak lerágásától/kitúrásától, megtörtént a sérült kerítések kijavítása.

2021-ben ex situ szaporított tövek kitelepitésével hoztunk létre egy új populációt Csengődön, ezek közül 2024-ben 37 tő volt megtalálható, melyek közül 16 virágzott is. Ezt a kis egyedszámú populációt szeretnénk további ex situ szaporított, előnevelt tövekkel megerősíteni. Ennek érdekében 300 palánta vetésével és kiültetésig történő gondozásával bízunk meg a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Pécselyi szaporítókertjét. 2026. őszén tervezzük az előnevelt tövek kiültetését elvégezni.

Mocsári kardvirág (Gladiolus palustris)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Kunpeszér, Kunbaracs, Ásotthalom. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérlok. **Főbb eredményei:** Kunpeszérén a Kovács-réten szeptember 1. után egy egyszeri legeltetés zajlott a növény élőhelyén, az Ósnyíresben található előfordulási helyén pedig a vegetációs időszakot követően történt kaszálás, illetve itt a vaddisznó kizárása érdekében kerítés telepítése történt. A Peszéri-erdő szélén lévő állomány élőhelyén nem történt kezelés. Kunadacson a 2024-ben magszórással kialakított új állomány növényzete extenzív legeltetés kapott, a kerítéssel bekerített Gubó-hegy I. nevezetű állományán tisztító kaszálás történt, a Gubó-hegy II. élőhelyen pedig szeptember 1. után a terület meglegeltetésre került. A bekerítésnek köszönhetően a korábbi években jellemző, vaddisznók általi túrás már nem okozott problémát. Az ásotthalmi előfordulási helyén egy egyszeri, magszórást követő késő őszi kaszálás történt. A faj fennmaradásának érdekében célunk új populációk kialakítása magvetéssel, amelyet a szükséges engedélyek beszerzését követően végeztünk. Ebben az évben Csengőd és Páhi külterületén található Közös-erdő öblözetiben történt magvetés, ennek során 2617 mag került kijuttatásra. A faj igényeit figyelembe véve többféle környezeti tényező által befolyásolt élőhelyekre történt a mag elvetése, főként az átmeneti zónában. A magok különféle területekre kerültek kijuttatásra, vetettük már bolygatott talajfelszínre, disznótúrásba, illetve ép gyepebe, nyílt talajfelszínre és fűavarral betakarva is. Ennek módja pontosan dokumentálásra került, a magvetés sikerességének monitorozását a jövőben végezni fogjuk.

Tartós szegfű (Dianthus diutinus)

Fokozottan védett faj, fajmegőrzési tervvel rendelkezik. **Élőhelykezelés helyszíne:** Bócsa, Kiskunmajsa-Bodoglár, Harkakötöny. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A 2006–2012 között folyó LIFE-pályázat során elvégzett élőhelykezelési, ill. -fejlesztési munkálatok, illetve ezek hatásainak nyomon követése az utánkövetési időszak alatt folyamatosan zajlott és a 2018 áprilisában zárult After LIFE időszakot követően is folytatódott. Az erdészeti élőhely-rekonstrukciók során kialakított tisztások fenntartása a bócsai projektterületen 2024-ben is folytatódott, az idegenhonos akácállományok letermelését követően a gyeptegenerációs folyamatok segítése céljából. A tisztások regenerálódó szegélyei jelentik a tényleges összeköttetést a nagyobb természetes élőhely-foltok között. A bodoglári projektterületen a selyemkóró kis mennyiségben megmaradt, illetve a LIFE projekt időszaka alatt kezelt és visszaszorított, de egy évtized elteltével ismét megjelent egyedeinek visszaszorítása folytatódott. Harkakötöny külterületén a MOL állomás melletti tartós szegfű állományt védő vadkizáró kerítés javítása megtörtént 2024-ben.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

2024-ben két esetben kezdeményezett a KNPI védett fajokkal kapcsolatos eljárást.

Kecelen levertek egy lakott molnárfecske fészket, melynek következtében a fészekben lévő fiókák a földre zuhantak. Sérülés nem látszott rajtuk, ezért a természetvédelmi hatósághoz fordultunk, akiknél eljárás indult a fészkek engedély nélküli eltávolítása és a madarak zavarása miatt. Az eljárás még nem zárult le.

A tiszalipári Csongrád-bokrosi Sós-tónál mocsári teknősök tetemei kerültek elő. Az elhullások okainak kiderítésére laboratóriumi bevizsgálásra küldtük el a tetemeiket és ezzel párhuzamosan természetkárosítás miatt feljelentést is tettünk az illetékes rendőrségen.

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	Termény esetén a kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma	A panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)
1. eurázsiai hód	A Duna és Tisza árvízvédelmi töltések szerkezetében és az erdőgazdálkodási jelentőségű faállományban okozott károk	egész évben folyamatosan	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
2. vetési varjú	szántóterületeken okozott kárt panaszoltak, főként frissen vetett kukoricában és napraforgóban + lakossági panaszok városban fészkelő varjúkolóniák hangoskodása, szennyezése miatt	március-május	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
3. nagy kárókatona	halállományban okozott kár, halastavakon és horgászvizeken	egész évben folyamatosan, a folyók halágyainál téli időszakban	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
4. seregély	gyümölcs- és szőlőültetvényekben okozott kár	április-július, szeptember-október	nem lett meghatározva		nem lett meghatározva

A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszíni-bejárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelése az NPI szerint
1. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 6 esetben	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
2. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés, a

Mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 2024-ban 212 új észlelést, összesen 616.237 egyedet rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai.

Kezelés:

Helyszín: Bajai földikutya-rezervátum TT területén, 300-400 négyzetméteren
Fülöpszállás 0440/2 hrsz-ú ingatlanon, a Kígyósháti állattartó-telep területén, 2 ha nagyságban
Kunpeszér 29 F, G, H, TI2, TI3, 32 A, B, C, D, E, F, CE1, CE2, CE3, Kunadacs 67 J erdőrészek területén elszórtan található bálványfa egyedek

Forrása: saját költségvetés **Tevékenységet végzi:** a KNPI munkatársai, önkéntesek **Főbb eredményei:** A kis kiterjedésű bálványfafoltok visszaszorítása vegyszeres kezeléssel.

Keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) féken tartása

Helyszín: Körös-éri Tájvédelmi Körzet részét képező Öttömösi-baromjárás (Öttömös 0100/59, 0100/108, 0100/79, 0100/77 hrsz.)

Forrása: „Állat, növény és GMO-kártalanítás” fejezeti kezelésű előirányzat. **Tevékenységet végzi:** a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály által megbízott vállalkozó (S.M. Consulting Kft.). **Főbb eredményei:** Védett természeti területen kis foltokban, lokálisan történt beavatkozás, gyepterület művelési ágú, homoki gyepeken. Az ezüstfa és akác terjedése számos növénytársulást és védett növényfajt, fokozottan védett állatfaj állományát veszélyezteti.

Kisebbségi foltokban, korábban kezelt állományokban történt vegyszeres beavatkozás. A természetvédelmi hatóság állami védekezést rendelt el, aminek feltétele volt, hogy korábban dokumentáltan történt az inváziós faj kiirtására irányuló kezelés a beavatkozási területen. Az állami védekezést elrendelő határozat és a vállalkozói szerződés megkötése a KNPI által összeállított beavatkozási terv alapján történt. Az öttömösi Baromjárás 415 ha nagyságú területe igen változatos élőhelyi összetételű. Korábban jelentős kiterjedésű szőlő ültetvények és szántók voltak, melyek nagy részét mára felhagyták és lassan visszatelepedik a természetközeli vegetáció. Természetközelinek mondható a térség északnyugati nyúlványának számos kisebb, üde gyepterület foltja. Itt főleg a glikofil homoki növényzet – inkább száraz gyepek – és szikes rétek foltjai váltakoznak. Ezt az összefüggő gyepterületet legelőként hasznosítják, főleg birkával legeltetnek. A legeltetés intenzitása az utóbbi időben többször változott, nem egyenletesen érintve a legelő minden részét. A legeltetés intenzitásának csökkenésének következtében a legelőterületnek a nedvesebb részein erős ezüstfa terjedés (cserjésedés) tapasztalható, mely a legelőt több helyen is tagoló, szélesebb ültetett erdősávokból terjedt szét.

Homoki prérifű (*Sporobolus cryptandrus*) észlelése és kezelése

Az észak-amerikai származású növényfajnak 286 lokalitásban közel 3800 tő új előfordulást észleltek a KNPI és az Ökológiai Kutatóközpont munkatársai. A növényfaj ugyan nem szerepel az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló 2016/1141. végrehajtási rendeletben, de a tervezett nemzeti lista „megfigyelési listáján” szerepel, ezért fontosnak tartjuk, hogy beszámoljunk terjedéséről. A növény állományai főleg Kiskunmajsa, Tázlár, Harkakötöny, Kiskunhalas, Imrehegy külterületén, földutak mentén, degradált homokterületeken jelentek meg, de kecskeméti, kerekegyházi és zsanai előfordulása is ismert.

Inváziós halfajok, rákok és hüllők észlelése és kezelése

Törpeharcsa - nagyrészt fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas*) lehalászás történt, aminek ellenőrzésében a KNPI munkatársai részt vettek. 2024. decemberében a lakitelki Szikrai Holt-Tiszán végzett varsás törpeharcsa szelektív halászat során 392 kg törpeharcsát távolítottak el a holtágból. A dunapataji Szelid-

Bodzás víztérből 3500 kg törpeharcsát távolítottak el. A KNPI munkatársai 3 lokalitásban 43 egyedet fogtak.

Naphal (*Lepomis gibbosus*) - a KNP Igazgatóság munkatársai által elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai kutatás során 1 lokalitásban 5 példány került elő, amelyek eltávolításra kerültek.

Kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*) - a KNP Igazgatóság munkatársai által elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai kutatás során 2 lokalitásban 35 példány került elő, amelyek eltávolításra kerültek.

Cifrarák (*Orconectes limosus*) - a KNP Igazgatóság munkatársai 4 lokalitásban 4 egyedet észleltek.

Vörösfülű ékszerteknős (*Trachemys scripta (elegans)*) - a KNP Igazgatóság munkatársai 1 lokalitásban 2 adult egyedet észleltek.

Inváziós emlősfajok észlelése

Pézsmapocok (*Ondatra zibethicus*) – 6 élő egyed és 2 db. tetem észlelése történt.

Mosómedve (*Procyon lotor*) - 1 db tetem került elő.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. A Természetvédelmi Őrszolgálat Ügyeleti száma: +36-30-555-61-71. A telefonszám számos kiadványban, a KNPI honlapján fel van tüntetve, valamint a KNPI vonalas telefonján munkaidő után a telefonközpont bemondja az ügyelet elérhetőségét, így munkaidő után is elérhetőek vagyunk.

Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi őr és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt, heti váltásokban munkaidő után. Munkaidőben az igazgatóság telefonközpontjába érkeznek a hívások, és a telefonközpontos kolléga fogadja azokat.

Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások leggyakoribb kérdései:

- Madármentés, állatmentés;
- Nemzeti Park látogathatósága, programokról, megközelíthetőségről érdeklődés;
- Földhasználattal kapcsolatos kérdések;
- Ügyintézés, ügyfélfogadás rendje.

2024-ben is ezres nagyságrendű hívás érkezett az ügyeleti számra. Továbbra is jelentős a védett állatok mentése. Működési területünkről 34 faj 100 egyedet mentettük, főleg a Szegedi Vadaspark, illetve a Kecskeméti Vadaspark közreműködésével. Igazgatóságunk működési területén a lakosság 2024-ben is jelentősen közreműködött a sérült állatok eljuttatásában a vadasparkokba. Az állategészségügyi zárlatok befolyásolták a vadasparkok sérült állatokkal kapcsolatos mentési munkáját, a zárlat alatt nem fogadhattak sérült egyedeket.

mentett	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces (hüllő, kételtű)
113	100	29	13	9	0

	Mentett védett és vagy fokozottan védett faj neve	Egyedszám:
1.	egerészölyv	10
2.	fehér gólya	16
3.	füstifecske	5
4.	kakukk	1
5.	sárgalábú sirály	1
6.	molnárfecske	7
7.	nagykócsag	2
8.	denevér	8
9.	kerecsensólyom	1
10.	mókus	1
11.	kuvik	5
12.	vörös vércse	22
13.	macskabagoly	1
14.	szürke gém	2
15.	erdei fülsesbagoly	2
16.	vidra	1
17.	sün	3
18.	bütykös hattyú	2
19.	kabasólyom	2
20.	nagy fakopáncs	1
21.	héja	1
22.	darázsölyv	2
23.	vetési varjú	1
24.	erdeiszonka	1
25.	kis póling	1
26.	szalakóta	1
27.	rétisas	3
28.	sarlósfecske	3
29.	örvös galamb	1
30.	parlagi sas	1
31.	gyurgyalag	2
32.	búbosbanka	1
33.	karvaly	1
34.	széncinege	1
35.	ÖSSZESEN:	113

A mentőközpontokba szállított, fokozottan védett fajok közül a vörös vércse (22 pld) és fehér gólya (16 pld) példányszáma volt a legmagasabb. A sérülések okai leggyakrabban áramütés, vezetékkel való ütközés, fészekből mentés a szülőmadarak elpusztulását, sérülését követően.

A mentőtevékenységre fordított munkaórák mennyisége a 2023-as évhez hasonló nagyságrendben mozgott. A KNPI gyakran kérte a bejelentő állampolgárok segítségét a sérült állatok mentőközpontba juttatásához. A mentőtevékenységre fordított munkaórák becsült mennyisége: a telefonhívásokra kb. 215 óra, a mentésekre kb. 190 óra. A ráfordított kilométerfutás kb. 19 500 km.

6. Saját vagyongazdálkodási területeken folyó tevékenység

Az alábbi táblázat az Igazgatóság saját vagyongazdálkodási területeinek művelési ág szerinti megoszlását mutatja 2024.12.31-i állapot szerint:

Saját vagyongazdálkodási területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe + megbízással kiadva	
				ha	%	ha	%
Szántó	0,0000	229,7167	2 768,9080	1 157,5023	41,80	1 611,4057	58,20
Rét	746,4416	0,0000	9 089,7840	3 213,8246	35,36	5 875,9594	64,64
Legelő	803,6457	0,0000	28 295,4046	9 149,4009	32,34	19 146,0037	67,66
Kert	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	NR	0,0000	NR
Szőlő	0,5507	0,0000	6,4414	5,4700	84,92	0,9714	15,08
Gyümölcsös	0,0000	0,0000	1,8502	1,4707	79,49	0,3795	20,51
Nádas	0,0000	13,7592	3 084,3542	2 379,4851	77,15	704,8691	22,85
Halastó	0,0000	0,0000	1 323,7252	1 321,4442	99,83	2,2810	0,17
Erdő	0,0000	26,6563	9 543,6614	9 494,3403	99,48	49,3211	0,52
Fásított terület	3,6625	0,0000	89,0414	44,6151	50,11	44,4263	49,89
Kivett	0,0000	194,9436	4 727,3855	3 894,6853	82,39	832,7002	17,61
Összesen	1 554,3005	465,0758	58 930,5559	30 662,2385	52,03	28 268,3174	47,97

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő területek nagysága a 2023. évben közölt adatokhoz képest 1.089,2247 ha-ral növekedett. 2024-ben 3 db vagyongazdálkodási szerződés jött létre, összesen 77 db ingatlan került az Igazgatóság vagyongazdálkodásába (1.091,3078 ha).

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásából kikerült 9 db ingatlan (1,4643 ha), melyek a következők: Sándorfalva külterület 012/2, 0109/2, 0110/2, 0113/2, Kunszentmiklós külterület 031/2, 036/2, Dunapataj belterület 4453/33 és 4453/34 helyrajzi számú ingatlanok, illetve Kunszentmiklós külterület 0156/41 helyrajzi számú ingatlan 'a' alrészletéből 0,0798 ha.

Az Igazgatóság a vagyongazdálkodásában lévő területek 47,97 %-át (28.268,3174 ha) földhaszonbérlet és megbízási szerződés útján kezeli. 2024. december 31. napján 406 db földhasználati jogosultságot keletkeztető szerződéssel rendelkezett az Igazgatóság (308 db haszonbérleti szerződés és 98 db megbízási szerződés).

Az Igazgatóság a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény 20/B §-a, valamint a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. (VIII. 3.) AM utasítás alapján 2024. évre vonatkozóan 223 db haszonbérleti szerződést kötött pályázat nélkül 20.982,2327 hektárnyi területre vonatkozóan. Emellett 85 db korábban megkötött haszonbérleti szerződés maradt hatályban 2024. december 31-én (2.944,7625 ha). Év végén 98 db megbízási szerződéssel rendelkezett az Igazgatóság (4.341,3222 ha).

2024-ben az Igazgatóság egy esetben kényszerült haszonbérleti szerződés azonnali felmondására haszonbérleti díj meg nem fizetése okán.

Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, ezek során a következőket vizsgálja:

- a hasznosítási és természetvédelmi előírások betartását, különös tekintettel az inváziós növényfajok irtásának elvégzését,

- a haszonbérlet terület állapotát,
- a nyertes pályázók pályázatában szereplő gazdálkodási tervben foglalt vállalásaik betartását,
- a földhasználati bejelentkezésekre vonatkozó tényeket,
- a hatósági engedélyek meglétét,
- átfogó ellenőrzések során a díjfizetési kötelezettség teljesítését

2024-ben 16 haszonbérletnél 23 db haszonbérleti szerződés átfogó, cél-, és utóellenőrzése valósult meg. Az adott évben ellenőrzött haszonbérletnél 4 esetben további ellenőrzésre volt szükség. Emellett a Természetvédelmi Őrszolgálat minden haszonbérbe adott területen rendszeresen helyszíni szemlét tart.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, vagyonkezelésben lévő területek több mint felén (52,03 %-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. Igazgatóságunk 2024-ben 7 512,8125 ha területre igényelt egységes területalapú (BISS+CRISS), illetve AÖP támogatást, továbbá 46,6409 ha termeléshez kötött szálas fehérjetakarmány-növények támogatást. Továbbá 2 032,2971 ha VP-AKG, 3 724,1128 ha VP-ÖKO, és 7 143,3839 ha VP Natura 2000 igénylés szerepelt az igénylésben. A termeléshez kötött anyatehén-támogatásban (átmeneti nemzeti és európai uniós támogatás) 1082 db magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly anyaállattal pályáztunk. A VP-Öshonos állatok in-situ támogatás keretében 816 állattal veszünk részt.

Ebből a pénzügyi forrásból az élőhely-kezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly és a ló állományainak fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálas takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági géppark működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében, a területek természetvédelmi szempontú, magas szintű legeltetéséhez szükséges állatállomány szakszerű elhelyezése és ellátása érdekében, a projekt területen kialakított egy nyári szállásként működő karámrendszert. Az Igazgatóság részéről a projektben 3 egyed ló (Furioso-North Star), valamint 150 egyed (magyar tarka fajtájú) szarvasmarha beszerzése valósult meg. A projekt forrásaiból megvásárlásra került az ún. izsáki 100-as telep. Az állattartó telep megvásárlására azért került sor, mert szükség van az állatok téli elszállásolására alkalmas létesítményre is, ahol az állatok teletetése zajlik. A takarmánytárolóból, 3 istállóból, mázsaházból, szociális lakásból álló telep mintegy 6,5 hektár területen helyezkedik el.

A BISS/Alaptámogatás támogatott területeink összesítése hasznosítási adatok szerint:

Kultúra megnevezése	mérték (ha)
Állandó gyepterület (legeltetett)	4 909,7588
Állandó gyepterület (kaszált)	2 126,8247
Ideiglenes gyepterület (legeltetett)	14,0853
Ideiglenes gyepterület (kaszált)	128,0765
Tarló	274,4517
Lucerna	46,6409
Füves lucerna	6,1583
	7 512,8125

Az Igazgatóság a saját vagyonkezelésében lévő 8 db náddal borított birtoktest nádaratását pályáztatta meg, melyből 5 birtoktest nádtermésének, mint lábon álló termésnek az adásvétele valósult meg.

Nagy hangsúlyt helyezünk a védett területek fenntartására és gondozására, valamint az őshonos állatok tartására, mely egyaránt szolgálja a génmegőrzési és területfenntartási-kezelési célokat. Az Igazgatóság maga is biogazdálkodó, a Biokontroll Hungária Kft. minősítésével rendelkezik. A szálastakarmány-termelés és a háziállatok legeltetése a jelenlegi 8 186,951 ha-os biogazdálkodás alá vont átállt, és 668,9986 ha átállás alatt álló területen valósul meg.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

Földterület-vásárlás	db	Területnagyság (ha)	Vételár
védeltségi szint helyreállítása saját forrásból	-	-	-
elővásárlási jog révén saját forrásból	2	0,5754	1 200 000 Ft
pályázati (LIFE), uniós forrásból vásárolt	-	-	-
kisajátítás révén, (LIFE) uniós forrásból	-	-	-
Együtt	2	0,5754	1 200 000 Ft

A földek összesített átlagára 2 085 506 Ft/ha, ez 1 109 951 Ft/ha vételár-csökkenést mutat az előző év átlagához viszonyítva

Elővásárlási jog

Az Igazgatóság 2024-ben 2 esetben - 1 db ingatlanra vonatkozóan - élt az elővásárlási jogával. A Homokmégy külterület 0848/4 helyrajzi számú, kivett tanya és szántó megnevezésű ingatlan 2 eladótól (0,5754 ha) került megvásárlásra. A kifizetés a tárgyévben megtörtént összesen 1 200 000 Ft értékben. A 2025. évi vagyonkezelésbe vételi kérelmünkben szerepeltetjük majd az ingatlant.

Földcsere

Földcsere miatt a Hódmezővásárhely 02148/5, 02172/1, 02172/2, 02151/1 hrsz.-ú ingatlan esetében az Igazgatóság már tájékoztatta a tulajdonosi joggyakorlót, hogy lemond a vagyonkezelői jogáról, azonban a vagyonkezelési szerződés módosítása még nem történt meg.

Vagyonkezelési szerződés

2024-ben az alábbi vagyonkezelési szerződések kerültek aláírásra:

Nemzeti Földügyi Központtal, illetve az Agrárminisztériummal, mint jogutóddal:

- VK-2018/19/11 számú vagyonkezelési szerződés kiegészítés – 42 db új ingatlan
- 2024. május 22-én aláírt VK-2018/19 számú vagyonkezelési szerződés részleges megszüntetése 4 db ingatlan vonatkozásában
- 2024. augusztus 27-én aláírt VK-2018/19 számú vagyonkezelési szerződés részleges megszüntetése 1 db ingatlan vonatkozásában
- 2024. augusztus 29-én aláírt VK-2018/19 számú vagyonkezelési szerződés részleges megszüntetése 2 db ingatlan vonatkozásában

Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-vel:

- SZT153339 számú vagyonkezelési szerződés módosítás – 19 db új ingatlan
- SZT155719 számú vagyonkezelési szerződés módosítás – 16 db új ingatlan
- SZT157031 számú adásvételi szerződés alapján két ingatlan került ki a vagyonkezelésből

6.2. Génmegőrzés

6.2.1 Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében

Az Igazgatóság a használatában lévő gyepterületek kezelését, legeltetését a saját tulajdonában lévő magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly, Furioso-North Star ló, illetve magyartarka szarvasmarha őshonos állatállományával oldja meg. Az állomány hat állattartó telepen van elhelyezve, amelyek Fülöpszállás-Kígyóshát, Izsák-Páhi, Izsák 100-as telep, Bugacpusztaháza, Pusztaszer és Kunszentmiklós-Nagyállás. Az állatállományról saját törzskönyvi nyilvántartás készül, a bugacpusztaházi, izsáki és a kunszentmiklós-nagyállási gulya a legmagasabb kategóriájú génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő magyar szürke szarvasmarha állatállomány „bio” minősítésű, a Biokontroll Hungária Kft. által folyamatosan monitorozott.

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány növekedés (db)	Tárgyévi állomány csökkenés (db)
Tyúk	Sárga magyar			
	Fehér magyar			
	Fogolyszínű magyar			
	Kendermagos magyar			
	Fekete erdélyi kopasznyakú			
	Fehér erdélyi kopasznyakú			
	Kendermagos erdélyi kopasznyakú			
Pulyka	Rézpulyka			
	Bronzpulyka			
Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk			
Kacsa	Magyar kacsa			
Lúd	Fodrostollú magyar lúd			
	Simatollú magyar lúd			
Nyúl	Magyar óriásnyúl			
Sertés	Szőke mangalica			
	Vörös mangalica			
	Fecskehasú mangalica			
	Fekete mangalica			
Juh	Cikta			
	Cigája			
	Fekete hortobágyi racka			
	Fehér hortobágyi racka			
	Gyimesi racka			
	Magyar merino			
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	629	243	361
	Magyar tarka szarvasmarha	124	63	36
	Kárpáti borzderes			
Bivaly	Magyar házibivaly	865	183	99
Ló	Hucul			
	Shagya-arab	0	0	0
	Gidrán			
	Furioso- North Star	57	12	7
	Nóniusz			
	Lipicai			
	Kisbéri félvér			
	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló			
Szamar	Magyar parlagi szamar			
Kutya	Pumi			
	Mudi	5	0	0
	Puli			
	Komondor			
	Kuvasz			
	Magyar agár			
	Rövidszőrű magyar vizsla			
	Drótszőrű magyar vizsla			
	Erdélyi kopó			
Egyéb				

Az állomány változása a korábbi évekhez viszonyítva:

Faj	Fajta	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám
		2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.	2023.12.31.	2024.12.31.
Szarvasmarha	magyar szürke	905	820	726	716	629

	magyartarka	147	141	104	101	124
Bivaly	magyar házi bivaly	1023	747	602	719	865
Ló	arab telivér	1	1	1	1	0
	angol telivér	1	0	0	0	0
	Furioso-North Star	58	58	55	52	57
	egyéb félvér	2	2	0	0	0

Bugacpusztaháza: 2015. óta az állatok gondozását vállalkozói szerződésben biztosítja az Igazgatóság, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénrel, példamutató tenyésztői munkával. 112 tehén, 59 növendék üsző alkotja aktuálisan az anyaállat állományt. A tenyészetben túlnyomórészt a ritkább, értékesebb vonalak az uralkodók (A, C, K). Fenotípusos megjelenésükben a tehenek a finomabb, nemesebb típust testesítik meg. A korábban Bugacpusztaházán tartott „B” vonalú gulya, a 2020-as évtől kezdődően az Izsák-Páhi őshonos állattartó telepen, majd a 2022-es évtől kezdve a Kunszentmiklós-Nagyállási telepen nyert elhelyezést.

Izsák-Páhi: 2014-től vállalkozói szerződés keretében történik a telepen az állatok gondozása, génmegőrző, nukleusz tenyészet, túlnyomórészt nukleusz tehenekkel. 62 tehén, 14 növendék üsző, és 18 tenyészbika alkotja aktuálisan az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészet egyedei származásuk alapján a V vonalba sorolhatók. Izsákon a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyészbikák teletetése is.

Az izsáki őshonosállat-tartó telepen működik az igazgatóság Furioso-North Star ménese, mely 2020.05.25-től szintén vállalkozó üzemeltetésében van, korábban a saját állatgondozóink látták el a napi feladatokat. Az állomány jelenleg 27 három év feletti tenyészkanca, 2 tenyészment, 2 heréltet, 5 növendék kancacsikót, 9 növendék méncsikót, és 12 szopós csikót számlál. Az apaállati feladatokat jelenleg egy Furioso „C” vonalú, és egy North Star „C” vonalú, saját tenyésztésű mén látja el.

Fülöpszállás (Kígyóshát): Az állattartó telep saját üzemeltetésben van. A telepen található anyaállat állomány mintegy fele 2021-ben Pusztaszerre került áthelyezésre, a Tiszamenti Tájegységben felmerülő újabb területkezelési célok ellátására. A kígyósháti telepen ebben az évben 154 bivaly tehén és a szaporulata, 1 tenyészbika, és 206 növendék állat került elhelyezésre.

Pusztaszer: Az állatgondozási feladatokat szerződéses vállalkozó látja el a telepen. A házibivaly állományt jelenleg 108 tehén és a szaporulata, 2 tenyészbika és 155 növendék állat alkotja. Ezen a telepen vannak elhelyezve a magyar szürke szarvasmarha tenyésztési utánpótlásra szánt évjáratok nőivarú egyedei (201) is.

Kunszentmiklós (Nagyállás): A telepet 2016 óta vállalkozó üzemelteti. A telepen található magyar szürke marha állomány (összesen 113 tehén, 50 növendék üsző) 3 genealógiai vonalba sorolható, az igazgatóság által fenntartott 7 vonalból az M, T, B vonalak képviseltetik magukat az állományban. Szintén a telepen nyert elhelyezést 2 kiállítási bemutatókra szánt növendék üsző is.

Izsák 100-as telep: Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében vásárolta az állattartó telepet, ahová 2019. áprilisában és májusában érkezett 150 db magyartarka szarvasmarha növendék üsző, szintén a projekt részeként. A telep téli szállásként működik. Nyáron a szintén projektből kialakított legelőegységbe mennek az állatok a dunatetőtleni Böddi-székre. Az állományt jelenleg 95 tehén, 28 növendék üsző, és 1 tenyészbika alkotja.

Az őshonos állatállomány telepeken történő elhelyezése 2024. december 31-i állapot szerint:

Magyar szürke szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összesen
Bugac	112	0	59	0	0	0	171
Izsák	62	16	14	0	0	0	92
Pusztaszer	1	0	200	0	0	0	201
Kunszentmiklós/Nagyállás	113	0	52	0	0	0	165
Összesen:	288	16	325	0	0	0	629

Magyar házi bivaly

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Pusztaszer	108	2	102	0	53	111	376
Kígyós-hát	154	1	115	0	91	128	489
Összesen:	262	3	217	0	144	239	865

Magyartarka szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész tehén	Tenyész bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Izsák 100-as telep/Böddi	95	1	28	0	0	0	124
Összesen:	95	1	28	0	0	0	124

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó kezelt (legeltetett) védett területek nagysága:

Tartási hely (majorság)	Legeltetett terület (ha)
Bugacpusztaháza	1 722
Izsák-Páhi	1 046
Izsák 100-as/Böddi-szék	205
Pusztaszer	1 394
Kígyós-hát	2 399
Kunszentmiklós/Nagyállás	694
Összesen:	7 460

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó védett, legeltetett területeken kívül, a nyári legeltetéses szezonban kihelyezett legeltetést végzünk a hajósi legelőkön, mintegy 76 ha-on, valamint a gátéri Fehértavon mintegy 300 ha-on, magyar házi bivaly gulyákkal.

A magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly állományunk fejlesztése folyamatos, azonban nélkülözhetetlen a selejtezés, a tenyésztésre alkalmatlan állatok értékesítése is.

2024-ben a magyar szürke szarvasmarha állományból összesen 361 egyed került ki a tenyészetekből (289 db értékesítés, 8 db kényszervágás, 37 db bérvágás, 27 db elhullás).

Magyar házi bivaly állományunkból 66 db állat értékesítésre került, 18 db saját célú vágásra, illetve 5 db kényszervágás és 10 db elhullás történt.

A magyar tarka szarvasmarha állományból 31 egyed értékesítésre került, 5 egyed elhullott, kényszer- és bérvágott állat a 2024-es évben nem volt. A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesületének tulajdonában álló 2 tenyészbika áthelyezésre került más tenyésztőkhöz.

Az őshonosállat-tartó telepekről 7 914,14 tonna „bio” minősítésű mélyalmos szarvasmarha- és bivalytrágya értékesítése valósult meg.

Mudi: Az Igazgatóság 2016. év elejétől fogva foglalkozott az őshonos ebfajták közé tartozó mudi tenyésztésével. 2016. december 31-ig összesen 9 egyed beszerzése történt meg. A 9 egyedből 1-1 egyed a 2017-es, a 2018-as és 2019-es évben elpusztult. 2018-ban az egyik betanítást végző dolgozó kilépésekor kérvényezte az általa trenírozott eb megvásárlását, melyhez Igazgatóságunk hozzájárult. Ezáltal 5 egyed pásztorkutyánk maradt, 4 szuka és 1 kan. A tenyészcélú a pásztoroló állattartáshoz

használható kutya génmegőrzésében, tenyésztésében foglalmaztuk meg, ennek megfelelően a beszerzett kölykök kiképzése a saját állományban lévő gulyásoknál valósult meg.

Igazgatóságunkon 2024. májusában átszervezés következtében a gulyások munkaviszonya megszűnt. Mivel a mudi is egygazdás kutya, így felajánlottuk a gulyásoknak, hogy jutányos áron megválthassák az általuk betanított és használt kutyát. A gulyások éltek ezzel a lehetőséggel, így jelenleg nincs az Igazgatóságon mudi kutya.

2024-ben a takarmány betakarításunk a következőképpen alakult:

megnevezés	betakarított / betárolt mennyiség 2024.12.31-ig (bála)	ebből vásárolt mennyiség 2024.12.31-ig (bála)
réti széna	11 574	0
lucerna széna	943	500
fű szenázs	531	0
rozsos borsó	420	0
szalma	3 958	3 713

A korábbi évek takarmánykészletéhez képest a kevesebb mennyiség a száraz tavaszi-nyári időjárásnak tudható be. Mivel nincs nagy gabonatermő területünk, ezért a kevés szalma termelésünket vásárlással kellett pótolni, melynek egy része már télen (január-februárban: 2 750 bála) került beszállításra 2024-ben. A maradék kisebb rész (963 bála) júliusban került beszállításra.

A tárgyévben 840 ha-on történt szalastakarmány-betakarítás saját munkaerővel, valamint 1 690 ha-on vállalkozóval, amely a tervezett 2 419 ha-hoz képest kevesebb, a területek gazdaságtalan kaszálása miatt. A szalastakarmány betakarításának terv szerinti elvégzéséhez az Igazgatóság gépparkjának további bővítésére egy KEHOP projekt keretében 2022. július és november között erőgépek és munkaeszközök érkeztek.

Igazgatóságunk 2022.01.26-án 3342956381 iratazonosítóval támogatási kérelmet adott be VP - Őshonos állatok in situ támogatás jogcímben 548 egyed magyar szürke szarvasmarha, 287 egyed magyar házi bivaly, 86 egyed magyartarka szarvasmarha és 23 egyed Furioso-North Star ló vonatkozásában. A Támogatói okiratot is megkaptuk 2022.11.09-én (3403940942), mind a 944 egyed vonatkozásában. Tervezzük, hogy 2025. februárban az új ciklusra is igénylünk támogatást!

6.2.2 Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság a fentebb említetteken kívül egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében

Az Igazgatóság 2018-ban végzett növény-génmegőrzési tevékenységet. Tavasszal az Orgovány 084/50k alrészletből 0,3 ha gyümölcsös kertet hozott létre, az alábbi gyümölcs fajtákból. 2019. év őszén a telepített fák 40%-át pótolnunk kellett a tavaszi és nyári aszály miatt. A kiszáradás öntözés mellett történt, amely a jelek szerint nem volt kielégítő. A probléma orvoslására 2019 őszén csepegtető öntözőrendszert telepítettünk a gyümölcsösbe.

Faj	Fajta	Besorolása fajta szerint	Mennyiség (db)
<u>ALMA</u>	Húsvéti rozmaring	Államilag elismert	5
	Asztracháni piros	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	5
<u>KÖRTE</u>	Citrom körte	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	3
	Kieffer	Szaporításra egyedileg engedélyezett	4
	Vilmos	Államilag elismert	4
	Kecskeméti muskotályos		3
	Bosc	Államilag elismert	3
	Magyar kajszi	Államilag elismert	3
<u>KAJSZIBARACK</u>	Magyar kajszi	Államilag elismert	3

<u>CSERESZNYE</u>	Kelebiai korai	Államilag elismert tájfajta	2
	Szomolyai fekete	Államilag elismert	2
<u>MEGGY</u>	Csengődi	Államilag elismert	3
	Cigány	Államilag elismert	3
<u>SZILVA</u>	Ageni	Államilag elismert	5
Összes:			45

6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Az igazgatóság saját vagyonkezelésében homoki és ártéri erdei élőhelyeken jellemző őshonos erdőtípusok, illetve idegenhonos (erdei-, feketefenyő, nemesnyár, fehér akác, bálványfa, zöld juhar, amerikai kőris) főfafajokkal jellemezhető, a jövőben erdőszerkezet-átalakításra kerülő kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők találhatók.

Jellemző őshonos élőhelytípusok a vagyonkezelt erdőterületeken: nyílt homokpusztagyepek (egyéb részletekben és erdőrésztelken belül is mozaikosan); borókás, galagonyás cserjések (egyéb részletekben és erdőrésztelken belül is mozaikosan); borókás-nyárasok; homoki tölgyesek; keményfás ligeterdők; fűz-nyár ligeterdők; bokorfűzesek; láperdők; rekettyés fűzlápok.

Az igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága (hektár):

Saját vagyonkezelésben lévő saját kezelésű terület	10233,38
Vagyonkezelésben nem lévő saját kezelésű terület	0,00
Szabad rendelkezésű erdő	264,64
Összesen:	10498,02

Védettség szerint:

Fokozottan védett és Natura 2000 erdőterület	5947,48
Védett, Natura 2000 erdőterület	4126,61
Nem védett, Natura 2000 erdőterület	370,70
Fokozottan védett vagy védett, nem Natura erdőterület	19,23
Védettségi oltalom alatt nem áll	34,00

Az Országos Erdőállomány Adattár (OEA) nyilvántartása szerinti kimutatásban:

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek (OEA alapján)	Terület (ha)	Erdőrésztelkek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	5947,48	1219	5
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	19,23	10	3
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	3861,97	1259	11
Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	370,70	156	7
Nem védett területen lévő erdő	34,00	24	3
Szabad rendelkezésű erdők	264,64	245	
Összesen	10498,02	2913	13

A fenti táblázat adatai – a szabad rendelkezésű erdők kivételével – az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott védett/Natura2000 területeken található erdők adatainak az Agrárminisztérium általi legfrissebb (2024. évi) átadásából származnak.

Jelentős előrelépést jelentene az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelési feladatkörének ellátásában az Országos Erdőállomány Adattár aktuális adataihoz biztosított elektronikus hozzáférés (ESZIR-TIR) SZŰRŐ/LEVÁLOGATÓ FUNKCIÓVAL történő felvértezése. A több együttes szűrőfeltétel alapján történő, különböző szempontú leválogatások, kimutatások elkészítése e nélkül nem valósítható meg időhatékonyan.

Az igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága egyéb részletekkel együtt (hektár):

Vagyonkezelt erdők (ha)	Védelmi	Gazdasági	Közjóléti	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Bács-Kiskun vármegye	7666,89	54,35		7721,24	1393,99	9115,23
Csongrád-Csanád vármegye	911,40			911,40	50,54	961,94
Pest vármegye	10,84			10,84		10,84
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	51,58	83,08		134,66	10,71	145,37
Összesen:	8640,71	137,43	0	8778,14	1455,24	10233,38

(A táblázat a szabad rendelkezésű erdőket nem tartalmazza.)

Az Országos Erdőállomány Adattár alapján készült, természetességi kategória-csoportok szerinti kimutatások:

Faállománytípusok, élőhelytípusok:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c, d természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján) KNPI vagyonkezelésben		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	0	
Gyertyános tölgyesek	0	
Tölgyesek	275,14	L5, M4, RC / 91F0, 91I0
Cserések	0	
Molyhos tölgyesek	0	
Hazai egyéb kemény lombosok	226,42	J2, J6, RC / 91F0
Hazai nyárasok	4076,37	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Víztűrő egyéb lágylomb	166,67	J4, RB / 91E0
Hazai egyéb lágylomb	0	
Erdei fenyves - ahol tájhonos	0	
Borókás	939,70	M5 / 91N0
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	114,19	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)
Erdőtörvény 7.§ szerinti e, f természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Akácok	1466,84	M5 / 91N0
Idegenhonos kemény lombosok	343,06	J4, RB / 91E0
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	337,86	
Víztűrő egyéb lágylomb	19,96	J4, RB / 91E0
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	729,39	
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	82,54	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)

A rosszabb természetességi kategóriájú erdőrészek is gyakran megfeleltethetők természetközeli élőhelytípusoknak és lehet jelentős természeti, ökológiai értékük. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Evt.) alapján ugyanis csak d) átmeneti erdő természetességi állapotba sorolhatók az olyan erdőállományok, amikben intenzíven terjedő fafajok 20-50%-os elegyarányban vannak jelen. A KNPI működési területének szárazabb termőhelyein különösen gyakori, intenzíven terjedő fafaj a fehér akác, kisebb területen a fekete fenyő, üdőbb termőhelyeken pedig az amerikai kőris és a zöld juhar. Ezek 20-30%-os elegyaránya mellett, különösen, ha egyedeik eloszlása nem egyenletes, az átmeneti erdőnek minősített természetességi állapotú, védelemre és állapotjavításra szoruló erdőállománynak még igen jelentős természeti értékei, és akár kiváló természetességi állapotú élőhelyrészei lehetnek. A természetességi állapotra vonatkozó adatközlés különösen azokban a gyakori esetekben félrevezető az erdőállomány természetvédelmi, ökológiai értékére nézve, amikor heterogén szerkezetű az erdőrészlet, és jelentősen különböző természetességű, faállomány-szerkezetű élőhelyfoltokat tartalmaz. A kis térléptéken is nagy domborzati diverzitású buckavidékeken ez szokványos eset.

Fentiek miatt az a), b), c) és d) természetességi kategóriákat vontuk össze a faállomány-típusokat szemléltető táblázatban, az e) és f) természetességi kategóriát taglaltuk külön.

Üzem mód szerinti területi arányok:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	132,33
	Fokozatos felújítógátás	0
	Szállalógátás	0
Vágásos üzem mód összesen		1825,44
Átmeneti üzem mód		74,88
Örök erdő üzem mód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		2196,14

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	2497,39
	Fokozatos felújítógátás	11,12
	Szállalógátás	0
Vágásos üzem mód összesen		4315,35
Átmeneti üzem mód		51,83
Örök erdő üzem mód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		314,50

Az igazgatóság természetvédelmi erdőkezelésének legfontosabb célkitűzése a meglévő erdeink természetvédelmi helyzetének, állapotának javítása erdészeti eszközökkel. A Natura 2000 területeinken - ahol a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok megőrzése fontos szempont - és a fokozottan védett vagy védett erdők esetében előnyben kell részesíteni a természetes erdődinamikai folyamatokat. Kiemelt feladatunk a területen jelenlévő nagyarányú idegenhonos faállományok területének csökkentése, illetve átalakítása őshonos fafajokból álló erdőállományokká. A teljes erdőszerkezet átalakítással nem érintett területeink erdőszerkezetét is javítani kívánjuk.

Fokozni kívánjuk erőfeszítéseinket különösen az alábbiak terén:

- a környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák növekvő intenzitású irtása, beleértve a vállalkozó megbízásával végzett védekezési tevékenységet;
- a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek (természetes felújítások) arányának további növelése, száraló erdőszerkezet kialakítása;
- az erdőfelújítások vadkárelhárító kerítéssel történő védelme;
- vállalkozói inváziós irtás mennyiségét tervezzük növelni;
- a közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok élőhelyeinek megőrzése, növelése.

Fontos, hogy a megkezdett élőhely rekonstrukció, szerkezetátalakítás és különösen az egyéb részletek (tisztás, cserjés) kialakítása a jövőben is folytatódjék. A természetes állapotokhoz legközelebb álló élőhelyeken az emberi beavatkozástól mentes állapot fenntartását kívánja az igazgatóság biztosítani, különösen a kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek és a szubkontinentális peripannon cserjések, mint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyek állományaiban.

Erdőművelési tevékenység:

Erdőművelési tevékenységünk elsősorban a korábban tarvágott, idegenhonos fafajú erdőállományok után erdőfelújítási kötelezettség alá került területek felújítására (erdőszerkezet átalakítására) irányult.

Erdősítés területi adatai	
Első kivittel érintett terület:	32,10 ha
Pótlással érintett terület:	14,05 ha
Összesen:	46,15 ha

Erdőfelújítás:

Az erdőfelújításainkat kizárólag d-e-f természetességi állapotú erdőben végeztük el ebben az évben. Az igazgatóság erdőfelújítási kötelezettség alá vont területe 2024. évben: 200,66 ha, 90 db erdőrészlet. 2024. évben befejezésre került erdőfelújítás: 24,31 ha, 12 db erdőrészlet.

3 db erdőrészlet esetében, összesen 2,2 hektárról törölve lett az erdőfelújítási kötelezettség terméketlenné nyilvánítás és adattári hibajavítás miatt.

Az erdőfelújítások első kivitele 32,10 hektáron történt meg. 30,50 hektár volt mesterséges felújítás. 1,60 hektáron szürke nyár sarj felújítást végeztünk.

Fontos a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás minél nagyobb mértékű alkalmazása, viszont a jelentős tájidegen állománynagyság miatt szükség van azonban a teljes talajelőkészítéssel járó mesterséges erdőfelújításokra is, ezt a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele mellett végezzük. A természetes és mesterséges felújítások aránya a fentiek miatt különböző években jelentős szórást mutathat, de a távlati cél a minél kisebb mértékű mesterséges beavatkozás az erdők életébe. Növelni kívánjuk a természetes nyár sarjfelújítás arányát.

A szélsőséges időjárási viszonyok (pl: szélvihar) következtében a jövőben károsodhatnak az idősebb szürke nyár állományaink, ezzel nagyban növelve a természetes sarj erdőfelújításaink területét.

Természetes módon magról jól újuló állományaink nincsenek. Erdőfelújításaink célja legtöbb esetben az erdőszerkezet átalakítása, de a korábban kötelezettség alá vont területek újraerdősítése is a feladataink közé tartozik. A biodiverzitás növelése érdekében őshonos fa és cserjefajokkal elegyítjük a főfajokat, minimum 20%-nyi elegyben. Az erdőfelújításaink zömét elsősorban a hazai nyáras, egyéb lomelegyes – hazai nyáras faállomány-típusok teszik ki. Az erdőfelújítások során, néhány helyen létrehozunk kocsányos tölgy - egyéb lomb, fűz - egyéb lomb, mézgás éger - egyéb lomb faállomány-típusokat is. Kiemelt cél a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek, módszerek bevezetése, arányának növelése a saját vagyionkezelésű erdőterületeinken. Így csökkenthetjük az erdőfelújítások során a teljes talaj-előkészítés alkalmazásának arányát.

2024-ben nem keletkezett erdősítési hátralékunk.

Makkvetések:

A korábbi makkvetéses, bekerített területeket további makkvetésekkel egészítettük ki a korábbi kedvezőtlen időjárás miatti kipusztulások pótlása, illetve újabb korosztályok bevitelére érdekében. Összesen kb. 2 mázsa makkot vetettünk.

Erdőtelepítés

2023. évben szabad rendelkezésű erdőt létesítettünk 3,43 hektáron a Tiszaug 0162/12 hrsz.-ú ingatlanon, így ennyivel nőtt a vagyonkezelésünkben lévő szabad rendelkezésű erdők területe.

A Bugacpusztaháza nyugati részén elhelyezkedő kb. 40 ha-nyi területet a jövőben tervezzük betelepíteni. A terület vagyonkezelésbe vétele jelenleg kérdéses. Remélhetőleg a vagyonkezelésünkbe kerülnek ezek a természetvédelmi problémák kiváltása érdekében szükséges területek, melyeket a későbbiekben csereerdősítésként fel tudnánk használni.

Mag, csemetetermelés és beszerzés:

Az igazgatóságnak önálló csemetetermesztése nincs. 2024-ben az erdészeti szaporítóanyag beszerzésünk összesen 46 000 db volt. A pótláshoz és diverzifikáláshoz felhasznált, megvásárolt őshonos fajok: szürke nyár, fekete nyár, kocsányos tölgy, mezei szil, vénic szil, mezei juhar, tatár juhar, vadkörte, bibircses nyír, fehér fűz, vadalma, közönséges fagyal, magyar kőris. A szaporítóanyagot novemberben szereztük be.

Erdőápolási feladatok:

A folyamatban lévő erdőfelújításainkban, illetve erdőtelepítéseinkben elültetett facsemetéket ápoltuk. A sor- és sorközápolásokon zömében vállalkozók dolgoztak. Kézi munkaerővel a sor- és sorközápolást 152,28 halmozott hektáron történt. Gépi sorközápolás 162,63 halmozott hektáron valósult meg, melyből 30,27 hektárt a saját gépeinkkel végeztünk el. Csak a géppel nem ápolható erdőrészekben végeztünk kézi sorközápolást. Erdőfelújítás befejezett ápolását 4,68 hektáron végeztük el.

Erdővédelmi tevékenység:

A megnövekedett nagyvadállomány jelenléte miatt fokozott vadkárelhárításra kényszerülünk. Ezt hatékonyan vadkárelhárító kerítések létrehozásával lehet megtenni. Az elegyfajokat csak kerítés védelmében lehet felnevelni, csak így lehet megőrizni az erdőfelújítást. Ebben az évben nettó 22 350 000 Ft beszerzési értékben 6500 fm kerítés építést szereztünk be, melyet 2025. év elején építettünk meg a vállalkozóval.

A lassan növő őshonos kemény lombos célállományú erdősítések, illetve a kemény lombos fafajú elegyítés sikeressége hatékony vadkizárás nélkül kétséges. Azokban az erdősítésekben, ahol a vadkárelhárító kerítés létesítése akadályoztatott (pl.: Tisza hullámtér) villanypásztorral, illetve vadriasztó szerekkel védekezünk a vadkár ellen. Vadriasztó szeres kezelés területe: 1,41 hektár, villanypásztor: 260 folyóméter.

Nettó 4 000 000 Ft értékben szereztünk be nyiladék karbantartást, mellyel legalább 14 600 fm nyiladék tűzvédelmi karbantartását tudjuk megoldani 2025. év tavaszáig.

Károsodott területek:

Erdőtűz: Szerencsére ebben az évben nem károsította tűz az erdeinket. A Homokhátság Tájegységben erdőtűz megelőzés céljából a tűzveszélyes területeinken lévő nyiladékokat, útszéleket tűzvédelmi szempontból karbantartottuk saját dolgozóinkkal és vállalkozókkal.

Viharkárok: 2024-ban kisebb, felújítási kötelezettséget nem keletkeztető vihartörések fordultak elő területeinken. „B” típusú erdővédelmi kárbejelentő lapon 1,15 hektárt jelentettünk be. A vihartörések felszámolása lábon értékesítésben történt.

Aszálykár: A több éve tartó aszályos időszak, és a nyári hőhullámok az erdőállományok eddig nem tapasztalt mértékű pusztulásához vezettek. „B” típusú erdővédelmi kárbejelentő lapon 99,68 hektárt jelentettünk be.

Vadkár: „B” típusú erdővédelmi kárbejelentő lapon 2 hektárt jelentettünk be.

Inváziós fásszárú fajok irtása:

Összesen bruttó 79,80 hektáron végeztük el, melyből 38,50 ha volt a mechanikus irtással és 41,30 ha volt a vegyszeres kezeléssel érintett terület.

Mechanikus irtást 7,70 hektáron a-b-c természetességi állapotú és 30,80 hektáron pedig d-e-f természetességi állapotú erdőben végeztünk. 8,90 hektáron végeztünk vegyszeres kezelést a-b-c természetességi állapotú erdőkben. A többi vegyszeres kezelés d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben történt.

A vegyszeres kezeléseink sikeressége közelít a 100 %-hoz az OAKEYLIFE projekt (www.oakeylife.hu) során gyűjtött tapasztalatoknak köszönhetően. Az invazív fafajok vegyszeres visszaszorítása a továbbiakban is szükséges, a természetvédelmi kezelés alapvető része. Különösen fontos az akác visszaszorítása az érzékeny természeti területekről, a bálványfa és a nyugati ostorfa szórvány foltjainak, valamint a keskenylevelű ezüstfa területek felszámolása. A mechanikus irtás sikeressége sok tényezőtől függ. Függ a pillanatnyi talajállapottól (hogyan milyen könnyen tudjuk kihúzni). Az ügyességünkön is múlik, hogy beleszakad-e a magonc vagy nem. Továbbá hosszútávon a talajban lévő magbank is felülírhatja mechanikus irtásunk sikerességét. Összességében elmondható, hogy az inváziós fás fajok irtása révén javul erdeink természetességi állapota.

Különösen nagy problémaforrás a bócsai területre elhatalmasodó bálványfa fertőzöttség. Ez olyan nagy költséget jelent, hogy valószínűleg csak pályázati forrásokból oldható meg, azonban kezelhető léptékben saját erőforrásból is szükség van a vegyszeres és/vagy mechanikus védekezésre.

A vegyszeres kezeléssel és a mechanikus irtással érintett területek nagyságának növelését nehezíti a kezelés nagy élőmunka igénye.

Az inváziós/idegenhonos/tájidegen fasszárúak visszaszorítása valósul meg az erdőszerkezet átalakításaink során is.

KNPI 2024. évi erdőművelési tevékenységeinek összefoglaló táblázata:

Erdőművelési feladatok		Terület (ha)	Saját kivitelezés (ha)	Vállalkozói kivitelezés (ha)
Teljes talaj-előkészítés	szántás	28,09	0,00	28,09
Részleges talaj-előkészítés		1,95	1,95	0,00
Erdősítés	első kivitel	32,10	0,00	32,10
	pótlás	14,05	14,05	0,00
Erdősítés összesen:		46,15	14,05	32,10
Ápolás	sorápolás (kézi)	152,28	0,00	152,28
	gépi sorközápolás	162,63	30,27	132,36
Inváziós fafajok irtása		79,80	79,80	0,00

Fahasználati tevékenység:

Tisztítást 0,56 hektáron végeztünk a-b-c természetességi állapotú erdőben.

Törzskiválasztó gyérítést 1,00 hektáron végeztünk d-e-f természetességi állapotú erdőben.

Növedékfokozó gyérítést nem végeztünk.

Véghasználatot kizárólag d-e-f természetességi állapotú erdőkben végeztünk 19,47 hektáron.

Egészségügyi és egyéb termelést összesen 35,09 hektáron végeztünk. 6,11 hektáron a-b-c természetességi állapotú erdőkben, míg 28,98 hektáron d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben (tisztás, cserjés és terméketlen).

Az erdőkezelési tevékenységünk kiemelt célja az idegenhonos faállományok átalakítása őshonos fafajúakká. Ezen erdőszerkezet átalakítás leghatékonyabban mesterséges úton történhet, melynek első intézkedése a területen lévő faállomány kitermelése. Fahasználatunk túlnyomórészt ezen tarvágások végrehajtására irányultak. A nevelővágások és az egyéb termelés végrehajtása során javítjuk az erdőszerkezetet, az őshonos fafajok elegyarányát növeljük, visszaszorítjuk az inváziós fafajokat. Lehetőség szerint hagyásfa foltok és holtfa visszahagyásával őrzünk meg élőhelyeket. Holtfát mesterségesen is előállítunk.

KNPI fahasználati feladatainak teljesítése fahasználati módonként 2024-ben

Fahasználati mód	Terület (ha)	Fatömeg (nettó m ³)
tarvágás (véghasználat)	19,47	6 861
törzskiválasztó gyérítés	1,00	32
növedékfokozó gyérítés	0,00	0
tisztítás	0,56	5
egészségügyi és egyéb termelés	35,09	336,91
összesen:	56,12	7 234,91

A fakitermelések jelentős részét lábon értékesítési és kiseladásos lábon értékesítési formában valósítottuk meg.

Értékesítés:

Értékesítés	Bruttó fatömeg (m³)	Árbevétel (bruttó Ft)
Kiseladásos lábon értékesítés	994	7 852 454
Készletről (nettó m³)	234,9	7 004 000
Lábon értékesített (pályáztatással)	8 388	35 560 000
Mindösszesen:	bruttó 9 382 m³ és nettó 234,9 m³	50 416 454

Vállalkozók által végzett erdészeti munkák, beszerzések összesítése:

Beszerzések, vállalkozói munkák megnevezése		2024. év	
		Mennyiség (ha, db, m³, fm)	Beszerzés nettó értéke/keretösszege (Ft)
Erdőfelújítás	Ültetés*	65 150 db	5 863 600
	Ápolás	376 ha	20 036 000
	Gépi munkák*	22,57 ha	30 767 555
	Csemete beszerzés	46 000 db	2 367 550
	Összesen:		59 034 705
Fakitermelés		303,41 m³	3 430 690
Vadkárrelhárító kerítés építése*		6 500 fm	22 350 000
Vadkárrelhárító kerítés bontása*		6 662 fm	2 942 580
Inváziós fajok állapotfelmérése szakmai javaslattal		1 db	300 000
Erdő illegális igénybevételének megszüntetése		1 db	950 000
Erdészeti eszköz, jelölőfesték és vadriasztó szer		-	703 533
Stihl talajfűró és csigafűró szár		2 db	658 164
Tölgyesekre vonatkozó digitális adatszolgáltatás		1907 db és 6058,10 ha	507 742
Nyiladékok tűzvédelmi karbantartása*		14 600 fm	4 000 000
Veszélyes fák kitermelése		27 db	295 002
	Mindösszesen:		95 172 416

*A kivitelezés áthúzódik 2025. évre.

Eszköz és infrastruktúra ellátottság, humánerőforrás:

A KNPI erdészeti tevékenységében résztvevő dolgozók száma 2024-ben:

	Szerződéses (fő)	Kormánytisztviselő (ebből kerületvezető erdész és természetvédelmi őrkerületvezető) (fő)
KNPI központ	-	1
KNPI Dunamenti TE Erdészeti Csoport	-	1 (1)
KNPI Tiszamenti TE Erdészeti Csoport	-	2
KNPI Homokhátság TE Erdészeti Csoport	-	5 (1)
KNPI Homokhátság TE	3	-
Összesen:	3	9 (2)

Az önerős erdőkezelési feladatainkat a rendelkezésre álló eszközeinkkel megfelelő minőségben el tudjuk végezni. A kevésbé gépesíthető erdőkezelési tevékenységeink elvárt szintű teljesítésének jelentős hátráltató tényezője a fizikai munkaerő hiánya/alkalmatlansága.

Erdőtervezés:

2024-ben a Kecskeméti erdőtervezési körzet körzeti erdőterve készült el. A Bugaci erdőtervezési körzet 2024-ben megkezdett tervezése 2025-ben zárul le. A Kecskeméti erdőtervezési körzetek saját vagyonkezelésű erdeire vonatkozóan benyújtott, a természetvédelmi kezelés megvalósítása céljából összeállított erdőgazdálkodói tervjavaslataink átvételre kerültek.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány-szabályozás

Mikla-pusztai vadászterület, 03-602250-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 4157 ha.

Vadászatra jogosult: Szelíd Vt.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Kolon-tó vadászterület, 03-602650-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 3386 ha.

Vadászatra jogosult: Mondok Kft.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP Bócsai vadászterület, 03-603150-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 5404 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Kurmai Péter

Jellemzők:

Természetvédelmi célú, különleges rendeltetésű vadászterület (EVgF/283-8/2018). A KNPI bócsai vadászterületéből 5350 ha (a terület 99%-a) a KNPI VI. számú „Bugac” nemzeti parki törzsterületére esik. A fokozottan védett területek kiterjedése 3685 (68%). A Natura 2000 területek kiterjedése: az érintett Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 5035 hektárja, ami a nettó terület 93%-a. Legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípusai: 1530 pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260 pannon homoki gyepek, 91N0 pannon homoki borókás-nyárasok.

A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5022 ha (a nettó terület 93%-a). Ebből erdő 3899 ha (72%), rét, legelő: 1135 ha (21%)

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület zömmel homokbuckás, nyílt és zárt homoki gyepek vegetációjú, valamint nyáras-borókás őshonos erdőtársulásokkal jellemezhető, gyenge vadeltartó képességű terület. A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek: tartós szegfű (*Dianthus diuthinus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), bugaci nőszőfű (*Epipactis bugacensis*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*), gyapjas csüdfű (*Astragalus dasianthus*), főtű boglárka (*Plebejus sephirus*), bütyköshátú ormányos (*Herpes porcellus*), homoki gyík (*Podarcis taurica*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), nyuszt (*Martes martes*).

2 fő természetvédelmi őrt teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (mindketten felsőfokú vadgazdálkodási képesítéssel).

A védett természeti értékek védelme érdekében megvalósítandó vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Természetvédelmi célú, extenzív vadgazdálkodás.
- Gímszarvas és őz állományának természetes eltartóképesség szintjén tartása.
- Dám megtelepedésének megakadályozása.
- A vaddisznó állomány minimális szinten tartása.
- Ragadozógazdálkodás.

A területen az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek valósultak meg a KNPI közreműködésével:

- „A pannon benntartós tartós szegfű védelme” (LIFE06 NAT/H/000104).

- „Élőhely-rekonstrukciós tevékenységek a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság területén” KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0014.

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2024.03.01.- 2025.02.28.):

Gímszarvas:

- Terv: 11 példány (2 fiatal bika, 1 középkorú bika, 4 tehén, 4 borjú).
- Tény: 12 példány (2 fiatal bika, 1 középkorú bika, 4 tehén, 5 borjú).

Dám:

- Terv: 2 példány (fiatal bika)
- Tény: 0

Őz:

- Terv: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).
- Tény: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).

Vaddisznó:

- Terv (ASP: BK/EBAO/481-131/2024. sz. módosított határozat alapján):

129 példány (kor és ivar meghatározás nélkül)

- Tény: 79 példány (15 kan, 12 koca, 38 süldő, 14 malac).

Szőrmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke:

- Róka teríték: 18 példány.
- Borz teríték: 5 példány.
- Aranysakál teríték: 28 példány.
- Szarka teríték: 12 példány.
- Dolmányos varjú teríték: 14 példány.

A tervben szereplő trófeás vadból 5 őzbakot belföldi bérvadászoknak értékesítettünk, 4 példány fiatal selejt bakot hivatásos vadász ejtett el a vadászati idény végén. Gímszarvasból 3 példány fiatal selejt bikát szintén hivatásos vadász ejtett el a terv teljesítése érdekében. A hivatásos vadászok által a terv teljesítése érdekében, vagy egészségügyi okból elejtett egyedek trófeái a KNPI tulajdonát képezik, leltárba kerültek. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztálya által az ASP mentesítési akcióterv miatt előírt 129 példány vaddisznó elejtését/elfogását nem sikerült elejteni. Pedig 2 befogót is üzemeltetünk és a szakszemélyzet, valamint a hivatásos vadászok komoly erőfeszítéseket tettek a fegyveres gyérítésre. Irreálisan magas előírás volt, nem volt jelen ennyi vaddisznó a területen.

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 6 állandó szórót üzemeltetünk, emellett 6 ideiglenes szórót a szakszemélyzet kezel. Szórás általában kétnaponta, de hetente minimum három alkalommal van. A hivatásos vadászok felváltva végzik két-három óra munkaidő ráfordítással.

10 mobil magaslest helyeztünk ki a túráskárral veszélyeztetett gyepek, saját kezelésű extenzív szántók és a rágáskárral érintett erdősítések közelében.

8 szózt üzemeltetünk a vadászterületen.

6 itatót működtetünk, amiket madár- és denevéritatóként védett fajok is rendszeresen használtak.

3 szálastakarmány etetőt helyeztünk ki a vadászterületre, de feltöltésüket csak extrém időjárási körülmények esetén írja elő az üzemterv (idén nem volt rá szükség).

A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség:

Afrikai sertéspestis: A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala a BK/EBAO/481-131/2024. számú módosított határozatában aktív közreműködésre kötelezte a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságot, vaddisznók ASP diagnosztikai célú kilövésével kapcsolatban. Az állategészségügyi hatóság 26 db vaddisznó vér- és mandulaminta leadására kötelezte a KNPI-t. Teljesítettük, minden minta negatív lett.

Takarmány felhasználás:

7,4 tonna szemes kukorica a szórók üzemeltetésére.

Vadföldünk: 3 ha, vadlegelőként a 10 hektáros visszagyepesített szántók (Bócsa 0196/v) vannak feltüntetve a vadgazdálkodási jelentésben.

Apaj-pusztai vadászterület, 13-578250-301:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 6204 ha.

Vadászatra jogosult: Apaj-ürbőpusztai Természetvédő Vadásztársaság

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP. Kunszentmiklósi vadászterület, 03-600550-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 9199 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Pálincás Csaba

Jellemzők

A KNPI kunszentmiklósi nettó 9199 ha kiterjedésű (bruttó 10239 ha) társult hasznosítású vadászterületéből 6681 ha (a nettó terület 72%-a) a KNPI I. számú „Felső-Kiskunság” nemzeti parki törzsterületére esik Kunszentmiklós település határában. A fokozottan védett területek kiterjedése 1281 ha, amely a teljes vadászterület 13 %-a. Az ex-lege védett területek kiterjedése 165 ha, ami a teljes nettó vadászterület 2%-a. A Ramsari területek kiterjedése 7127 ha (77%). A MAB Bioszféra Rezervátum területek kiterjedése 4390 ha (48%). A vadászterület 100%-a Natura 2000 terület, az érintettek: Felső-Kiskunsági szikes pusztai (HUKN20001), Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001). A legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípus a 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.

A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5272 ha (a nettó terület 57%-a).

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület jellemzően nyílt pusztai élőhely-mozaikból áll: szikes gyepek 5290 ha (58%), szántóterületek 3189 ha (35%). A település a nettó terület 624 ha 7%-át teszi ki, az erdőszűkség rendkívül alacsony 44 ha (0,45%). A védett területek és a KNPI vagyonkezelésében lévő területek magas aránya kedvező a védett fajok számára, ugyanakkor a terület gyenge vadeltartó képességűnek tekinthető. A KNPI nagy kiterjedésben valósított meg élőhely-fejlesztési beavatkozásokat, elsősorban szántó területek visszagyepesítésével. Főként tűzokvédelmi szempontok miatt a vadászterületen magas az ugarterületek aránya, ami a védett fajokon túl a vadászható fajok állományának is kedvez.

A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek:

- Tűzok (*Otis tarda*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A területen található a Kárpát-medence legnagyobb dürgőhelye (Nagy-rét), amely a párzási időszakban mintegy 250-260 példánynak ad otthont. Ez a magyarországi tűzokállomány 15-20%-át teszi ki. További jelentős dürgőhely a Lapos-rét. A költőállomány a teljes területen mintegy 15-20 pld-ra tehető. (A terület jellegéből adódóan jellemzően dürgőhely. A költő madarak száma az utóbbi években érezhetően megnőtt, részben a vadgazdálkodási tevékenység eredményeként, részben a pontosabb monitoring tevékenység miatt, ami szintén a vadgazdálkodási tevékenységre vezethető vissza. A gazdálkodásunk kezdetekor ez a szám 5-10 között volt, jelenleg a 15-20 reális becslés, bár inkább 20 körüli.)
- Ugartyúk (*Burhinus oedicephalus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj Költő- (8-10 pár) és gyülekező állománya (80-100 pld) is jelentős a területen.
 - Kerecsensólyom (*Falco cherrug*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterületen költ, és jelentős táplálkozóhelyének számít.
 - Rétisas (*Haliaetus albicilla*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
 - Parlagi sas (*Aquila heliaca*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.

- Vetési varjú (*Corvus frugilegus*): védett, a vadászterületen 3 telepe is van, vadgazdálkodási szempontból jelentős fajnak minősül.
- Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. Kiemelt jelentőségű faj a vadászterületen, rendszeres költőállománya 2-3 párra tehető.
- Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj, több kolóniája is található a vadászterületen. Hazai- és európai uniós jelentősége is kiemelkedő.

Összesen 3 fő hivatásos vadász teljesít szolgálatot a területen. 2 fő természetvédelmi őr egyben hivatásos vadászként is (vadgazdálkodási technikusként), továbbá a tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109) keretében fel lett véve 1 fő hivatásos vadász. E szakemberek munkáját a hatékony ragadozó gazdálkodás megvalósítás érdekében további egy fő természetvédelmi örkerület-vezető segíti.

A felsorolt védett természeti értékek védelme érdekében megvalósuló speciális vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Hatékony ragadozógazdálkodás: a talajon fészkelő madárállományok és apróvadfajok védelme érdekében elsősorban territórium-térképezésen és csapdázási módszereken alapuló ragadozó-gazdálkodás alkalmazása, különös tekintettel a róka (*Vulpes vulpes*), borz (*Meles meles*), dolmányos varjú (*Corvus cornix*) és szarka (*Pica pica*), valamint potenciálisan az aranyakál (*Canis aureus*) fajokra. A ragadozó-gazdálkodás részét képező löfegyveres gyérítés során a Ramsari területek magas arányára való tekintettel a KNPI a közeljövőben kizárólag acélsörétes löszert kíván használni, amennyiben ezt pénzügyi erőforrásai lehetővé teszik.
- A vaddisznó (*Sus scrofa*): jelentős túsáskárt okozhat a védett és fokozottan védett gyepterületeken, az európai közösségi jelentőségű pannon szikes gyepek degradációját eredményezve (az inváziós lágyszárú növényfajok megtelepedését és terjedését is elősegítve). Kedvezőtlenül befolyásolja az élőhelyfejlesztési célú visszagyepesítések folyamatát is. Érzékeny károkat okozhat a talajon fészkelő madárállományokban (pl. tűzok). Rendszeresen előforduló váltóvadként van jelen a területen. Állományának teljes visszaszorítása kiemelt természetvédelmi érdek, amit elsődlegesen megfelelő élőhely-kezeléssel valósít meg a KNPI, kiegészítve a hagyományos vadászati módokkal. 2024-ben a BKKMK élelmiszerlánc-felügyeleti szerve 7 pld vaddisznó elejtését írta elő, de ASP mintavételezésre nem kötelezett minket. Az előírt határozatban szereplő tervszámokat nem tudtuk teljesíteni, mert a tavalyi évben nem került vaddisznó elejtésre. Ez annak köszönhető, hogy az elvégzett élőhelykezelések nem teszik lehetővé a faj számára a tartós megtelepedést. Időszakosan a területen továbbra is átvált, de huzamosabb ideig nem tartózkodik ott. Időszakosan a területen továbbra is átvált, de huzamosabb ideig nem tartózkodik ott. 2024-ben a BKKMK élelmiszerlánc-felügyeleti szerve fokozott vaddisznóhulla-keresést írt elő, amit teljesítettünk, de elhullott vaddisznó sem került elő a területen.
- Az apróvad vadászata a vadászterületen nem szolgál természetvédelmi célt, így hasznosításukat állományuk jelentős mértékű megerősödéséig nem tervezi a KNPI. Tekintettel arra, hogy a vadászterület 77%-a a Ramsari-egyezmény hatálya alá esik, a vízivad hasznosításának teljes tilalma továbbra is kiemelt szempont a vadászterületen.
- Kiemelt cél a területen olyan hatékony vadgazdálkodási gyakorlat megvalósítása, ami egyben nem jár a védett természeti értékek zavarásával. (Például elsődlegesen csapdázásos módszerek alkalmazása a ragadozó-gazdálkodás során, kíméleti időszakok és területek kialakítása az őz vadászata során).

A területen 2024-ben az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek folytak a KNPI közreműködésével:

- „A tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109).

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2024.03.01.- 2025.02.28.):

- Őz:
 - o Terv: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
 - o Eredmény: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
- Vaddisznó:
 - o Terv: 7 példány.
 - o Eredmény: elejtés nem történt (csak váltóvad, nincs jelen folyamatosan).
- Szörmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke:
 - o Róka teríték: 71 példány (tervben 45 pld kötelezettség).
 - o Borz teríték: 10 példány (tervben 5 pld kötelezettség).
 - o Aranysakál teríték: 0 példány (tervben 0 pld kötelezettség).
 - o Szarka teríték: 168 példány (tervben 80 pld kötelezettség).
 - o Dolmányos varjú teríték: 89 példány (tervben 40 pld kötelezettség).

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 3 ideiglenes szórót üzemeltetünk, szórás általában csak a vaddisznók jelenlétének észlelése esetén van. A tavalyi évben nem volt szükség a szórók üzemeltetésére.

10 magaslest üzemeltetünk, a túráskárral veszélyeztetett területeken, illetve az őzek és rókák által legnagyobb sűrűségben látogatott helyeken. Itatót nem működtetünk, mert a területet teljesen behálózzák a csatornák és az árkok; ha szükséges, akkor a XXX/-as csatornából tudunk vizet kiengedni a XXX/a csatornába. A vadak a legaszályosabb években is találhatnak vizet a területen. A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség: Mintaadási kötelezettségünk 2024-ben nem volt.

Parazitológiai monitoring: Ilyen jellegű monitoring szolgáltatást nem kellett végezni.

Sertéspestis, afrikai sertéspestis: A vadászterületünk közepes kockázatú besorolásban van még mindig. Az állategészségügy írja elő a vaddisznók elejtési tervszámait, ez jelen esetben 7 pld volt. Mintázási kötelezettséget nem írtak elő, csak elejtéseket. A területen a vaddisznó váltóvad, ezért jeleztük is az állategészségügy számára, hogy nem biztos, hogy akár egyetlen példányt is el tudunk ejteni, de erről minden hónapban leadunk egy jelentést a Kalocsai Járási Hivatal felé, illetve egy összegző éves jelentést BKKM Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztály részére.

Takarmány felhasználás:

0,3 tonna szemes kukorica áll rendelkezésre a „szórók” üzemeltetésére, de felhasználásra nem került. Gyakorlatilag az egész kunszentmiklósi Nagy-rét vadföldként, illetve vadlegelőként funkcionál a gazdálkodás extenzív jellege miatt. Formálisan is kijelölt 50 hektárnyi vadföld és 100 hektárnyi vadlegelő.

Szelid vadászterület, 13-578250-301:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 6204 ha.

Vadászatra jogosult: Apaj-ürbőpusztai Természetvédő Vadásztársaság

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

Név	Víztérkód	Leírás	Természetvédelmi besorolás
Császártöltési tőzegödrök	03-0009-1-4	Császártöltés határában a löszpart alatt húzódik a Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtelepek képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzegödrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület
Szelidi-tó	03-0013-1-5	A Szelidi-tó a Duna-völgy alföldi szakaszán a Kalocsai síkságon helyezkedik el. A jégkorszak után a Dunából lefűződött jellegzetes morotvató. Ez az egyetlen mély vizű, szikes jellegű tó hazánkban. Vize a szikesekre jellemző nátrium- kálium- és magnéziumsók mellett minimális jódot is tartalmaz.	természetvédelmi terület
Keceli tőzegetavak	03-0034-1-1 03-0035-1-1 03-0036-1-1	Kecel határáig is elér a löszpart alatt húzódó Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtelepek képződtek. A tőzeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tőzegödrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület
Kiskunsági-főcsatorna vízrendszer	03-0051-1	A Kiskunsági-főcsatorna a főváros és a Duna-Tisza közének egyik legkedveltebb horgászvíze. A Ráckevei-Dunából ágazik ki és Akasztónál csatlakozik a Duna-völgyi-főcsatornába. A múlt század hatvanas, hetvenes éveiben épült és a hajdan volt mocsaras, később labilis vízellátottságú Duna-völgy mezőgazdasági céljait hivatott kiszolgálni. Több mint 50 kilométeren át kacsaringózik Akasztóig, ezért is ragadt rá a Kígyós név. Szélessége átlagban 40-50 méter, mélysége 1,6-2,0 méter, pontos hossza 58,75 cskm, területe 303 ha.	nemzeti park
Lakitelek, Szikrai Holt-Tisza I.	03-0057-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár, Lakitelek és Tiszaug községekhez tartozik. Közvetlenül az Alpári Holt-Tisza fölött helyezkedik el, azzal csatorna köti össze. Hossza 9,7 km, átlagos szélessége 122 m, területe 118 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 1,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, vagyongazdálkodója a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága közepes mértékű, vízi növényzettel való benőttisége eléri a 30%-ot. Vize a "tisza", illetve "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. A Tiszából alacsony vízállás esetén a holtág déli végén lévő szivattyútelep segítségével szivattyúsán tölthető. 2000-ben a 2,3 km hosszú Ugi-rétségi csatorna felújításával megoldották a holtág északi részének felső vízpótlását is. Gravitációsan a Tisza felé üríthető, vize az összekötő csatornán keresztül az Alpári Holt-Tiszába. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, természetvédelem, strandolás.	nemzeti park
Tiszaalpári Holt-Tisza	03-0081-1-4	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti, nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár (ez Alpár és Tiszaújfalu egyesítéséből jött létre) és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszasas községek területéhez tartozik. Hossza 9,9 km, átlagos szélessége 148 m, területe 147 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 2,3 millió m ³ . Feliszapoltsága közepes mértékű, vízfelületét 40%-ban borítja vízi növényzet, főleg nád, gyékény és tavirózsa. Szivattyúsán és gravitációsan tölthető a Tiszából (a szomszédos Szikrai-holtágból átvezetett vízzel), de belvizekből	nemzeti park

		és szivárgás útján is töltődik. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, strandolás, természetvédelem. Természeti és tájképi értékekben gazdag, értékes élővilággal rendelkező holtág.	
Körtvélyesi Holt-Tisza	06-0008-1-1	A holtág a Tisza-szabályozás során végrehajtott 87. számú átmetszéssel 1862 - 1887 között alakult ki a folyó bal parti hullámterében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,7 km, átlagos szélessége 128 m, területe 60 ha, átlagos vízmélysége 3 m, víztérfogata 1,8 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, kezelője az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medre közepes mértékben feliszapolódott, vízi növényezettel való benőtsége előrehaladott. A Tiszához az alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül kapcsolódik. Szivárgó vízből és az árhullámokból töltődik. A Körtvélyesi szivattyútelepen keresztül belvizekből is tölthető (a 155 km ² kiterjedésű Kenyereéri belvízöblözet vizeinek befogadója). Leüríthető a holtág alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül. Vízének minősége változó, általában a "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. Tájképi szempontból kitüntetett figyelmet érdemlő terület, élővilága nagyon változatos és gazdag.	tájvédelmi körzet
Mártélyi Holt-Tisza	06-0023-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1889 - 1892. évi 86. számú átmetszéssel alakult ki, a folyó bal parti hullámtérben, Mártély község közelében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,6 km, átlagos szélessége 100 m, területe 46 ha, átlagos vízmélysége 2 m, víztérfogata 920 ezer m ³ . Az élő Tiszával alsó végén torkolati tiltós műtárggyal ellátott tápcsatorna köti össze. A Magyar Állam tulajdona. Kezelője az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága és vízi növényezettel való benőtsége közepes mértékű. Víztiszasága változó, időnként az eutrofizálódás jelei mutatkoznak. A holtág a környező területek belvizeinek befogadója. Közepes tiszai vízállás esetén gravitációsan, míg alacsony tiszai vízállásnál szivattyúsan tölthető. Leüríthető a holtág alsó végén lévő zsilipen keresztül. Rendeltetése: öntözővíz-tározás és öntözővíz-szállítás, belvíztározás, horgászat, üdülés. A holtág hatásterületén folytatott tevékenységek közül kiemelkednek az üdülőtelephez kapcsolódóak, úgymint a strandolás, a pihenés és a vízisportok. A Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik. A festői táj az egykori tiszai ártér értékes maradványait őrzi.	tájvédelmi körzet
Atkai Holt-Tisza	06-0031-1-1	A patkó alakú holtág a Tisza szabályozásakor, 1862 - 1889 között végrehajtott 88. számú átmetszéssel alakult ki. A jobb parti ármentesített területen helyezkedik el, közigazgatásilag a Csongrád megyei Sándorfalva és Algyő községekhez tartozik. Felső ágának hullámtéri folytatása a Sasér. Hossza 6,8 km, átlagos szélessége 122 m, területe 83 ha, átlagos vízmélysége 3,5 m, víztérfogata 2,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. A holtág medrének feliszapoltsága előrehaladott, vízi növényezettel való benőtsége csekély. Feltölthető belvizekből, magas tiszai vízállás esetén a folyóból (zsilipen keresztül), végül - szivattyúsan - az Algyői öntözőrendszerből. Leüríthető gravitációsan, illetve magas tiszai vízállás esetén szivattyúzással. A vízminőségi mutatók értékei alapján vize "kissé szennyezett" (II. osztályú), de öntözővízként és halgazdasági hasznosításra megfelelő. Rendeltetése: belvíztározás, öntözővíz-tározás, horgászat, természetvédelem.	tájvédelmi körzet
Labodári holtág		A holtág a Tisza-szabályozás során az 1863 - 1886 között végrehajtott 85. számú átmetszéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámterén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Csongrád megyei Felgyő és Csanytelek községekhez tartozik. Hossza 750	tájvédelmi körzet

		m, átlagos szélessége 120 m, területe 9 ha, átlagos vízmélysége 1,5 m, víztérfogata 180 ezer m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. Feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttisége közepes mértékű. Vize a tiszai árvizekből és szivárgásból pótlódik. Rendeltetése: természetvédelem. A holtág a fokozottan védett, kiemelkedő természeti jelentőségű, a Ramsari nemzetközi vízivadvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó terület. Természeti értékei alapján a "szentély" típusú holtágak közé tartozik.	
--	--	--	--

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén négy kihirdetett különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület található: Kis-Tisza, Tiszasas (víztérkód: 03-098-2-1), Szikrai Holt-Tisza I. (víztérkód: 03-0057-1-1), Lakitelek Dög-Tisza (víztérkód: 03-0101-2-1) és a Tiszaalpári réti vizek (Nagy-tó, Sulymos, Tőzegbánya-tó) (víztérkód: 03-0099-2-1) elnevezésű területek.

Igazgatóságunk a következő területeket javasolta még természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületnek: Labodári-holtág (Tisza), Saséri-holtág (Tisza), atkai Kis-Tisza, apaji Söderbánya-tó, XXXI. számú csatorna védett szakasza, tiszalpári Becső.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

Az egyre gyakoribbá váló száraz időszakok miatt, amikor a természetes vízfelületek száma erősen megfogyatkozik a Duna-Tisza közén, a halastavak, mint mesterségesen fenntartott vizes élőhelyek természetvédelmi jelentősége egyre nő, ezért a KNPI kiemelt figyelmet fordít a hozzájuk kötődő természeti értékek fenntartási szempontjainak, és a természetvédelmi jogszabályoknak megfelelő üzemeltetés biztosítására, akár saját vagyonkezelésben lévő, akár idegen tulajdonú tavakról van szó.

Az Igazgatóság saját vagyonkezelésében lévő halastavak tekintetében a 2024. december 31-i állapotot mutatja be:

Halastavak	KNPI által vagyonkezelt terület (ha)	KNPI által hasznosított (ha)	Haszonbérleti/Megbízási szerződéssel hasznosított (ha)
KNP (Apaji-halastó)	0,1	0,1	0
Pusztaszeri TK (Csaj-tó)	758,03	243,31	514,72
Pusztaszeri TK (szegedi Fehér-tó)	393,18	65,09	328,09
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,13	170,13	0
Meggyesi-tó	2,28		2,28
Összesen:	1323,72	478,63	845,09

Az Igazgatóság vagyonkezelésében négy halastórendszer, és egy 2,28 hektár kiterjedésű halastó van, összesen 1323,72 hektár kiterjedésben; ebből három saját hasznosítású. Megbízási/haszonbérleti szerződéssel az Igazgatóság összesen 845,09 hektárt hasznosított 2024-ben: a szegedi Fehér-tóból az Igazgatóság vagyonkezelésében álló tőegységeket megbízási szerződéssel a Szegedfish Kft. működtette 328,09 ha-on, a 2,28 ha-os csanyteleki Meggyesi-tavat haszonbérleti szerződéssel a Csanyteleki Horgász Egyesület tagjai, illetve a Csaj-tóból 514,72 ha-t megbízási szerződéssel a Király és Társai Kft. működtetett.

Saját hasznosítású halastavak 2023-ban:

Apaji-halastó (Apaj): A három tőegységből álló rendszer, amióta az igazgatóság vagyonkezelésében van, nem üzemelt halastóként, mert a medrek kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltését követően az állandó vízszint tartása csak folyamatos, aránytalan erőforrást igénylő vízutánpótlással lenne megoldható. A három tőmederből kettő részleges feltöltését száraz években

ősszel szokta megkezdeni a KNPI, május végéig tartóan. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánozva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszáltatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége az időszakosan feltöltött állapotban sem haladja meg a 0,5 métert. 2024-ben – hasonlóan a korábbi évekhez – nem történt vízpótlás a tavakon.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tőegységből áll. 2024-ben egyik tóban sem folyt halgazdálkodás. A kevés lehulló csapadék és a feltöltő csatornák (Dong-éri-főcsatorna, Kővágó-ér) kiszáradása miatt nem volt lehetőség feltölteni a tavat. A tavak fenntartásának célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése elsősorban a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít.

Tömörkényi-halastavak (Csaj-tó, Tömörkény): A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodású, halastó művelési ágban nyilvántartott terület 758,03 ha. Ez 13 tőegységből, telelő és raktár tavakból áll. A terület hasznosítása részben (514,72 ha-on) megbízási szerződéssel (1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 13-as tőegység és a teleltetők) és részben saját (4-es tőegység) extenzív gazdálkodás során történt. A 13 tőegységből a 2., 3., 4., 5., 6., 9., 10., 12., 13. sz. tavakban történt halgazdálkodás. A megbízási szerződéssel kezelt tőegységek vízzel üzemi szintre való feltöltése és halak kihelyezése a megbízott részéről megtörtént az 1-es tó kivételével. A KNPI által üzemeltetett tavak a 4, 7, 8, 11 sz. tó és az Ér. Halgazdálkodás csak a 4-es tőegységben történt, ahova 2024-ben 1500 kg egynyaras pontyot telepített a KNPI. A tó sekély, fél vízen tartott vizes élőhely (gémtelep, sirálysziget), ahol extenzív halgazdálkodást folytatunk. Nincs bejuttatott haltakarmány és más hozamfokozó. A 8. számú tó (58 ha) medrét bivalyok (24 egyed) legeltetésével hasznosítottuk. A tóban 4-5 ha-on volt sekély vízborítás. A 7. számú tó (64,4 ha) sekély vizű vizes élőhely és partimadár-fészkelőhely biztosítása volt a fő cél. Az év során összesen 7266 kg 3 nyaras pontyot értékesítettünk. Az halastó rendszeren belül a 1. és a 11. számú tavak és teleltetők maradtak szárazon. Az ún. Ér (33 ha) alacsony vízszinten volt tartva, halgazdálkodás nem történt. E területen csak természetes vízutánpótlás volt a kevés csapadékból, ezért az év jelentős részében szárazon volt. A tavakat a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, illetve belvizes időszakban (2024-ben ilyen nem volt) az ún. Alsó-csatornából belvízzel, szivattyús átemeléssel. 2024-ben 5 977 762 m³ víz került a halastórendszerbe szivattyúzás útján a Tiszából. Ugyanebben az évben a lehalászások időszakában minimális 100 000 m³ vízelengedés történt a Tisza irányába. A csapolások során a víz visszaforgatásra került más tavakba. A megbízási szerződéssel kezelt tőegységek közül 2024-ben (ősszel) csak a 3, 12, 13-as tőegység lett lecsapolva és lehalászva. A 9-es tó csapolását és halászatát megkezdtek, de az időjárás és a rossz útviszonyok miatt félbemaradt.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

Egyedi tájérték felmérésre 202-ben nem került sor, a KNPI nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek száma év végén változatlanul 2854. A felmért települések száma 69 (a működési területhez egészében vagy nagyobb hányaddal tartozó 142-ből).

Településnév	Felmérés éve	Tájértékek száma
Apaj	2017	34
Ágasegyháza	2010	51
Bácsbokod	2013	70
Bácsborsód	2010	27
Bácsszentgyörgy	2012	26
Baks	2010	30
Ballószög	2010	27
Bátya	2013	65
Bordány	2017	28
Bugacpusztaháza	2010	20

Csanytelek	2010	39
Csávoly	2013	55
Csengőd	2017	28
Csikéria	2015	33
Dóc	2017	21
Drágszél	2012	17
Dunaegyháza	2016	106
Dunaszentbenedek	2010	39
Dunatetőtlen	2016	46
Érsekhalma	2015	13
Felsőlajos	2010	15
Fülöpháza	2010	42
Fülöpjakab	2010	23
Fülöpszállás	2010	79
Gátér	2010	21
Géderlak	2010	41
Harkakötöny	2017	51
Harta	2018	60
Helvécia	2010	47
Imrehegy	2010	14
Izsák	2010	48
Kaskantyú	2010	10
Katymár	2017	93
Kerekegyháza	2010 (2016)	111
Kunadacs	2010	17
Kunbaja	2015	43
Kunbaracs	2018	70
Kunfehértó	2016	60
Kunszállás	2010	20
Lakitelek	2010	15
Mátételke	2013	25
Ordas	2010	37
Orgovány	2010	70
Öregesertő	2015	42
Öttömös	2010	23
Páhi	2010	38
Pirtó	2010	22
Pusztamérgecs	2010	17
Pusztaszer	2010	71
Rém	2010	35
Solt	2018	78
Soltszentimre	2017	19
Szabadszállás	2018	137
Szentkirály	2010	27
Tabdi	2017	11
Tataháza	2012	26
Tiszaalpár	2010	33
Tiszasziget	2013	29
Tiszaug	2010	22
Újsolt	2015	34

Újszentiván	2012	29
Újtelek	2012	44
Uszód	2010	67
Üllés	2010	16
Városföld	2010	28
Vaskút	2016	99
Zákányszék	2010	43
Zsana	2010	42
Zsombó	2017	35
összesen		2854

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

2023-ban került kidolgozásra a Duna-Tisza Közi Homokhátság Területfejlesztési Koncepciója és Programja, amit a KNPI is véleményezett. A dokumentációban bemutatott átfogó, stratégiai és horizontális célok kötött több szempontból releváns cél is megfogalmazásra került, ezen belül a Homokhátság szempontjából az egyik legfontosabb cél a fenntartható térségi víz- és tájgazdálkodás kialakítása, amit az Igazgatóság is támogat. 2024-ben nem került kidolgozásra olyan átfogó, táji szinten is meghatározó fejlesztési koncepció amit a KNPI is véleményezett.

7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként részt vett a településrendezési eszközök módosításával kapcsolatos tervezési eljárásokban, 2024-ben 66 települést érintő ügyben tett ügyféli nyilatkozatot. Az esetek zömében az Igazgatóságnak nem kellett a természetvédelmi közérdek érvényesítése érdekében érdemi jelentőségű módosítási javaslatot tennie. Amely ügyekben tett ilyet, az legtöbbször az Országos Ökológiai Hálózat olyan, természetközeli állapotú élőhelyeinek megóvására irányult, amelyek védett természeti területnek vagy Natura 2000 területnek nem képezik részét. A tervezők a legerősebb jogi oltalom alatt álló, védett természeti területeken és Natura 2000 területeken túlmenően, jellemzően figyelembe veszik az ökológiai hálózat által jelentett tervezési korlátokat, de az esetek egy részében az igazgatóság ügyféli nyilatkozata szükséges a természetvédelmi közérdek érvényesítéséhez. Településképi arculati kézikönyvek és a helyi településképi rendeletek készítésével és módosításával kapcsolatos megkeresés 2024-ben 3 település vonatkozásában érkezett az Igazgatósághoz.

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

Nem történt ilyen 2024-ben a KNPI működési területén.

7.5. Tájképvédelmi jelentőségű beavatkozások

A településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezésén túl közel 200 db, érdemi tájvédelmi jelentőséggel bíró ügyben tett természetvédelmi kezelői nyilatkozatot a KNPI. A szóban forgó eljárások leggyakoribb típusai:

- nagyberuházások létesítése, állattartó telepek fejlesztése, bővítése, valamint védett, Natura 2000 területeket, illetve egyéb természetvédelmi oltalom alatt álló területeket érintő egyéb építési ügyek – 54 db;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése (közút, vasút, kerékpárút) – 61 db;
- hírközlési infrastruktúra és villamoshálózat fejlesztés és vezetékJogi eljárások – 28 db;
- napelemparkok és egyéb energetikai beruházások – 20 db,
- bányászati tevékenységgel kapcsolatos ügyek – 35 db.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztések közül kiemelendő a Budapest-Kelebia vasútvonal fejlesztése, aminek kivitelezési munkái 2024-ben folyamatosak voltak. A vonal számos védett és/vagy Natura 2000 területet érint vagy határos azokkal. A vasúti pálya kiépítése a pálya térszintből való kiemelése és a párhuzamosan futó, két oszlopsoros vasúti felsővezeték kialakítása miatt tájvédelmi szempontból is meghatározó. Az engedélyezés során a KNPI a meglévő takarónövényzet lehető legnagyobb mértékű

meghagyására, illetve a madárvédelmi szempontból is kritikus szakaszokon takarófásításra tett javaslatot, amivel kapcsolatban a tervezés 2024-ben megindult, a kivitelezés 2025-re várható.

Tájvédelmi szempontból is jelentős ügy a Duna–Tisza közét kelet-nyugati irányban átszelő, M8-as gyorsforgalmi út tervezése és engedélyezése, amivel kapcsolatban az Igazgatóság elsősorban élővilágvédelmi szempontú kárenyhítő intézkedések megtételére tett természetvédelmi kezelői javaslatot.

A jelentős mértékben megnövekedett elektromos-energia igények kielégítése érdekében több nagyfeszültségű légvezeték tervezése is elindult, amelyek közül kiemelkedő a Szeged (Sándorfalva) – Szolnok vonal átépítése 400 kV-os hálózatra. A meglévő nyomvonal a Szegedi Fehér-tó térségében vizes élőhelyek között halad, ami az ütközések miatt madárvédelmi szempontból is kritikus, de egyben tájképvédelmi szempontból is jelentős. A KNPI ezen okok miatt a nyomvonal kitérítésére tett javaslatot. Amennyiben az alternatív nyomvonal kerül kialakításra, az tájképvédelmi szempontból is kedvezőbb lesz.

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

Projekt címe	Támogatási szerződés hatályba lépése (dát.)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek			Kapcsolódó bemutatói elem	Projekt költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Pályázat 2024. évi teljesítése
					Megcélzott védett természeti terület/ Natura 2000 terület megnevezése	Célterület (ha)				
„Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” KEHOP-4.1.0-15-2016-00071	2016.12.01.	2023.12.15.	ERFA	A projekt célja a Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása. A beruházás a KNPI kezelésében lévő 4 védett területen valósul meg, tanösvények és bemutatóhelyek fejlesztése révén. A beruházás elemei: Kolon-tavi Fürkészház, Ős-Dunai kalandok a Vörös-mocsárban, Kurgán Természetvédelmi Bemutatóház és a mórachalmi Natura 2000 információs pont.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN20032 Dél-Őrjeg (Császártöltés) HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy (Szatymaz) HUKN20008 Déli-Homokhátság (Mórachalom)	Nem releváns.	Kolon-tavi Fürkészház és digitális tanösvény; Vörös Mocsár tanösvény 6 km hosszan; fogadó/ előadó, pihenő szatellit; halászati bemutató stég; 2 db madár-megfigyelő torony; madártani bemutató és gyűjtési hely; 10 + 2 tanösvény tábla. Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely-interaktív kiállítással Mórachalom, Információs pont, és kültéri installációk (információs táblák)	527 002 161 Ft	527 002 161 Ft	A záró elszámolás 2024.05.23-án elfogadásra került. A fel nem használt 1 Ft támogatás összeg kerekítésből adódott és nem keletkezett visszafizetési kötelezettség.

„A puszta kapuja, természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” – KEHOP-4.1.0-15-2016-00052	2016.10.18.	2023.12.15.	ERFA	A beruházás a természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatását szolgáló bugaci fogadótér létrehozását célozza meg, melynek elemei: Natura 2000 Központ – "KNP Bugac kapuja" fogadóépület és a „Homoki erdők emléktája” tanösvény létesítése, túraútvonal kialakítása, továbbá tájékoztató és oktatási kiadványok, túrák és foglalkoztatások kialakítása, működtetése.	HUKN20024 KNP Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta	Nem releváns.	Puszta kapuja fogadóépület (hasznos alapterület 234,18 m ²) kültéri és beltéri installációs elemekkel.	287 076 397 Ft	287 076 397 Ft	A záró elszámolás 2024.05.07-én elfogadásra került. A fel nem használt támogatás összege (1 375 035 Ft) 2024.04.09-én visszafizetésre került.
„Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi szántók kezelése”- KEHOP-4.1.0-15-2016-00045	2016.10.06.	2023.11.30.	ERFA	A projekt célja a Felső-Kiskunsági puszták, a Felső-kiskunsági tavak és a Kolontó környéki füves élőhelyek kezelését végző őshonos állatállomány tartásához szükséges infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, illetve a területekhez kapcsolódó szántók természetvédelmi célú kezelése során alkalmazott gépek és eszközök beszerzése. Emellett a projekt célkitűzései között említhetjük a Kunszentmiklós-nagyállási állattartó telepen kialakítandó, látogatható őshonos állatbemutatót is, amely idegenforgalmi célok mellett igen jelentős marketing értékkel is bír majd.	HUKN30003 Izsáki Kolontó HUKN20001 Kunszentmiklós-Böszörménypuszta, HUKN10001 A Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék HUKN20009 Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá	2 242,42 ha	Nem releváns.	436 576 579 Ft	436 576 579 Ft	A záró elszámolás 2024.04.22-én elfogadásra került. A fel nem használt támogatás összege (62 106 393 Ft) 2024.04.19-én visszafizetésre került.
“Csaj-tó ökológiai	2021.10.22.	2023.11.30.	ERFA	A projekt keretein belül megvalósítani kívánt célok:	HUKN20019 Baksi-pusztá,	Nem releváns.	Nem releváns.	42 389 510 Ft	42 389 510 Ft	A záró elszámolás 2024.04.23. napján elfogadásra került.

állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2021-00105				- a terület egyes egységeinek, élővilágának, élőhelyi sajátosságainak bemutatása; - a Csaj-tó egyes területeinek időszakos védelme (pl. költési időszak, vonulási időszakok), szeparálási lehetőségek biztosítása; - Csanytelek felőli bekötő út mentén parkolás biztosítása; - halászati gazdasági épületek elhelyezése, a közlekedési rendszer koncepciójának meghatározása; - látogatók részére fogadóépület/ látogatóközpont, madárszínház, kiszolgáló elemek (pl. pihenők) építészeti terveinek elkészítése, tematikus tanösvény koncepciójának kialakítása; - a terület vadvédelmi kerítéssel történő bekerítésének megtervezése, elsősorban a vaddisznó-károk elkerülése érdekében; - középvezetékű légkábel földkábelre történő cseréjének megtervezése;	HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy					
„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”, -LIFE12 NAT/HU /001188	2013.09.06.	2025.12.31.	LIFE+ Nature	A projekt a Kárpát-medence egyik legnagyobb és természetvédelmi jelentőségű időszakos szikes taván és annak vízgyűjtő területén célozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek	HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá (Böddi-szék)	2 345 ha	Tanösvény: 350 m pallósor (3 szakasz), 13 db információs tábla Magasles 4 db.	KNPI teljes költségvetése: 6 457 169 Euro (A projekt tervezett	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 4 706 588 Euro;	A Dunatetőtlen V. számú csatorna áthelyezésének megvalósításához szükséges teljes felületű megelőző régészeti feltárás a létesítendő műtárgyak helyszíneinek kivételével megtörtént. A kivitelezés során, régészeti megfigyelés közben eddig ismeretlen lelőhelyeken régészeti jelenségek kerültek elő, melyek

				helyreállítását, a Kiskunság középső részén. Az itt található nyílt szikes tőfelületek a hasonló élőhelyek országos összállományának 18%-át teszik ki. A projekt célterületén található Böddi-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózatnak, hazai törvényi szabályozás révén már 1997 óta területi oltalmat élvez. Fő kedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság További kedvezményezettek: Dunatáj Közalapítvány, Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület				összköltségvetése 7 199 323 Euro)	Minisztériumi társfinanszírozás összege: 1 424 805 Euro (A teljes projekt EU támogatása 5 399 492 Euro)	feltárására szerződést kötöttünk a Kecskeméti Katona József Múzeummal. A megkerülő csatorna kivitelezése az év során folyamatosan zajlott, azonban a csapadékos időjárás miatt a régészeti munkálatok a tervezettnél lassabban haladtak, így a csatornaáthelyezés a tervezett 2024. decemberi határidőre nem valósulhatott meg. Kérelemmel fordultunk az Európai Bizottsághoz a projekt megvalósítási határidejének 2025.12.31-re történő módosítása érdekében. A kérelem elfogadásra került, így a megkerülő csatorna létesítésére megkötött szerződés teljesítésének határideje közös megegyezéssel 2025.11.15-re módosult.
„A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” - LIFE15 NAT/AT /000834 (KNPI Társkezdvezményezett)	2016.07.25.	2024.10.31.	LIFE Nature	A pályázat a tűzok határon átnyúló védelmének erősítését célozza meg 4 ausztriai és 5 magyarországi területen, a védelmi tevékenységek összehangolásával. Intenzív információcsere és kommunikáció tervezett Ausztria, Magyarország, Németország, Szlovákia, Csehország és Szerbia között, megvalósítva a teljes közép-európai tűzokállomány egységes védelmét. A projekt fő célkitűzése a kifejtett tűzokok elsőszámú veszélyeztető tényezője, a repülés közbeni ütközések gyakoriságának csökkentése	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15 776,02 ha	Látogatóközpont kialakítás (Kunszentmiklós 031/1 hrsz) alapterület összesen 692,32 m ² 5 db madármegfigyelő kilátó, egyenként 3x3 méter alapterülettel.	KNPI teljes költségvetése: 1 615 783 Euro (A teljes projekt költségvetése: 8 399 265 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1 157 366 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 458 417 Euro	A Sztieppék Háza Látogatóközpont működtetéséhez szükséges bútorok, oktatási eszközök beszerzése megtörtént. A ragadozógazdálkodási tevékenység és a monitoring feladatok ellátása folyamatos a helyi vadásztársaságokkal együttműködésben. A szemléletformáló tevékenységek ellátásához kapcsolódóan reklám- és marketingeszközök beszerzése valósult meg. A kommunikációs célok eléréséhez gazdálkodóknak és vadászoknak szóló tájékoztató kiadvány elkészült. A projekt fizikai megvalósítása lezárult. A könyvvizsgálat 2025. évben fejeződik be.

				középfeszültségű légvezetékek földkábelrel történő kiváltásával. Tűzokvédelmi oktató- és látogatóközpont, valamint egy minimum 5 állomásos tematikus tanösvény kerül kialakításra a Felső-Kiskunságban (Kunszentmiklós). Fő kedvezményezett: Österreichische Gesellschaft Großtrappenschutz (Ausztria) További társkedvezményezettek: ELMŰ Hálózati Elosztó Korlátolt Felelősségű Társaság, BNPI, KMNPI, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), Amt der Burgenländischen Landesregierung - Abteilung 5 – Anlagenrecht, Umweltschutz und Verkehr (Ausztria), Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung - Abteilung Naturschutz (Ausztria)						
A rákosi vipera természet- védelmi helyzetének javítása a	2019.10.07.	2024.12.31.	LIFE Nature	A rákosi vipera Kiskunságban található élőhelyeinek javítása a következő 5 évben, különböző akciótervekkel:	HUKN20024 HUKN20003	9 000 ha	Nem releváns.	KNPI teljes költségvetése:	KNPI részére: EU-s támogatás összege:	Az Élőhelyek összekötése akció keretében megtörténtek a tervezett növénytelepítések. A beavatkozási terület 6,1 ha területrészen 79 kg G1 nyílt homokpusztagyep magkeverék,

Pannon régióban - LIFE18 NAT/HU-/000799 (KNPI Társkezdvezményezett)				rákosi vipera élőhelyeken a vadászatra jogosultakkal együttműködési megállapodás a dúvad gyérítésben; bugaci homokpuszta területen élőhelyösszekötés gyeprekonstrukcióval; alsó-peszéri élőhelyeken láptó rekonstrukciók többletvízhatással érintett földterületek vásárlása, amik alkalmasak viperák számára megfelelő élőhelyek kialakítására, kunpeszéri Látó-hegyen 4 ha kiterjedésű vadkizáró hálórendszer felállítása, így teljes ragadozó kizárás elérése (ragadozó madarakat és emlősöket beleértve); alsó és felső peszéri gyeppek diverzifikáltságának növelése rákosi vipera monitoring módszerek fejlesztése a peszéri és bugaci élőhelyeken; Fő kedvezményezett: MME További társkezdvezményezettek: DINPI, FHNPI, FÁNK				1 461 180 Euro (A teljes projekt költségvetése: 4 162 182 Euro)	1 095 880 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 365 300 Euro	valamint 3 ha területén 42,7 kg H5b homoki sztyeppréti magkeverék került elvetésre. Az elvetett magkeverékek a fajoként - mintegy 25 faj - gyűjtött magok magjait tartalmazó magkeverékből álltak. A gépi aratás a megrendelt mennyiségnél több magot eredményezett. Megtörtént a fásszárú sarjak zúzása mintegy 4,5 hektár kiterjedésben. Kijelölésre került a rákosi vipera kibocsátási helyszíne, mely terület 4 soros vaddisznókizáró villanykerítéssel került körbe kerítésre. Gyep diverzifikálás keretében három spontán gypesedett parlagon diverzifikáló vetés került elvégzésre, összesen bruttó 22 hektár területen. A gépi vetés mellett kézi vetésre is sor került. A B2 akció keretében vásárolt és kisajátított ingatlanokon a gyeprekonstrukciós vetések 35 hektáron elvégzésre kerültek. Megtörtént a bugaci projektterület fásszárú eltávolítása utáni zúzás. A megvalósult vizes élőhely rekonstrukciók helyén növénytelepítésre került sor, mintegy 20 fajt tartalmazó magkeverékekkel. Kivitelezésre kerültek a bugaci projektterület talajvízszint-észlelő kútjai és egy itató kút, a vízjogi üzemeltetési engedély beszerzésre került. Megtartásra került a gyep és vizes élőhely rekonstrukciós jogakörök kiadvány készítéséhez kapcsolódó workshop, ahol 46 kutató és természetvédelmi szakember vett részt, elkészült az útmutató füzet és a tanulmánykötet. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára
---	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

										üzemeltetésre átadott csapdákkal vörös róka, borz, aranybakó, dolmányos varjú és szarka gyérítése zajlott. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hulló denzitás monitoringot, meteorológiai adatgyűjtést, valamint talajvízszint-monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosvipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, lakossági és gazdálkodói fórumok kerültek megtartásra.
A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával - LIFE17 IPE/HU/000018 (KNPI Társkezelő-nyezet)	2018.12.19.	2026.12.31.	LIFE IP	A LIFE IP GRASSLAND-HU projekt célja a füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése:: Gyepkehez kötődő zászlóshajó fajok hazai és nemzetközi akcióterveinek elkészítése/revíziója. Országos szintű természetmegőrzési tanácsadó szolgálat felállítása, ami a gyepterületek megfelelő gyakorlati kezelését, illetve megőrzését segíti a gazdálkodók számára. A tanácsadó szolgálat tagjai részt vesznek biotikai adatok gyűjtésében és természetvédelmi ismeretterjesztésben is. Alapállapot-felmérés és változások monitorozása. Élőhelyrekonstrukció a Baksi-pusztán területén,	HUKN20019 Baksi-pusztán	1 463 ha	Nem releváns.	KNPI teljes költségvetése: 1 179 371 Euro (A teljes projekt költségvetése: 17 258 307 Euro)	EU-s támogatás összege: 707 623 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 471 748 Euro	A projekt E.1.3. akciója keretében megvalósítandó gyepterületi tanácsadói feladatok ellátására ismételt pályázatát követően 2 fővel vállalkozási szerződést kötöttünk 2024 júniusában. A tanácsadó kollégák a természetvédelmi őrszolgálattal együttműködve folyamatosan ellátják feladataikat. A projekt E.2.4 akciója keretében vállalt gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelési tevékenységek ellátására vállalkozási szerződést kötöttünk 2024.05.03-án 2024-ben 111 db előadás került megtartásra a gyepterületek védelme témakörben.

				vízkezelési műtárgyak felújítása. Fő kedvezményezett: Herman Ottó Intézet Társkezelvényezettek: BfNPI, BNPI, DINPI, FHNPI, HNPI, KMNPI, ŐNPI, Budapesti Erdészeti Zrt. Nemzeti Agrárkamara, Magyar Természettudományi Múzeum, Magyar Madártani és Természetvédelmi E., Zöld Akció E.						
Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében LIFE20NAT/HU/001404	2021.11.13	2027.12.31	LIFE Nature	A LIFE20 NAT/HU/001404 azonosítószámú projekt elsődleges célja a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, valamint a pannon löszpusztagyepek természetvédelmi állapotának javítása. Ezen túlmenően néhány féltermészetes száraz gyepterület állapota is javulni fog a meszes talajon. A projekt ezt a természetvédelmi kezelést kiegyensúlyozott keverékének megvalósításával kívánja elérni, beleértve a hagyományos kezelésre vonatkozó legjobb gyakorlati akciókat és a projekt hozzáadott értékét európai léptékűre emelő innovatív megközelítéseket. Főkezelvényezett: Ökológiai Kutatóközpont. Társkezelvényezettek: Debreceni Egyetem Dunatáj Közalapítvány	Mikla-puszt, HUKN20009, HUKN10002	4235 ha	Nem releváns	KNPI teljes költségvetése: 333 445 Euro (A teljes projekt költségvetése: 3 394 616 Euro)	EU-s támogatás összege: 71 009 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 262 436 Euro	A D3 akció keretében növénymonitorozás és cönológiai felvételek elkészítése történt meg összesen három élőhelytípuson (lőszhát, szikes gyepterület, szikes rét) és hat kezeléstípus tekintetében (rovarbarát juhlegeltetés, rovarbarát marhalegeltetés, konvencionális juhlegeltetés, konvencionális marhalegeltetés, kaszálás, nincs kezelés) 48 db mintavételi helyen. A terület folyamatos kezelésének és a kezelések hatására bekövetkező változások figyelemmel kísérése érdekében a területen történő növénymonitorozási és florisztikai kutatások folyamatosan zajlanak. A C8 akció keretében a nem kívánt dűvadak gyérítése folytatódott az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal együttműködésben.

A mórachalmi Nagyszéksós-tó ökoturisztikai fejlesztése KEHOP_PLUS Z-3.2.1-24-2024-00001	2024.12.03.	2026.09.30.	KEHOP Plusz	A KEHOP_PLUSZ-3.2.1-24-2024-0001 azonosító számú projekt célja a Déli-Homokhátság (HUKN20008) kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület (2 385,97 hektár) és a Körös-éri Tájvédelmi Körzet (2223 hektár) védett, illetve közösségi jelentőségű természeti értékeinek, területeinek, és élővilágának bemutatása, amelyet a KNPI és a Mórachalom Városi Önkormányzat konzorciumi együttműködés keretében valósít meg. A projekt megvalósítani kívánt elemei: Gólyamenedékház és látogatóközpont, 5 kilátó, tanösvény, családi pihenőtér, kültéri foglalkoztató, játszótér, látványkaram.	HUKN20008 Déli-Homokhátság (Mórachalom)	Nem releváns	Gólyamenedékház és látogatóközpont parkolóval, játszótérrel és gyógynövénykerttel, interaktív foglalkoztató tér, látványkaram, szálláshelyek (az új és a régi iskola, az állomásépület és a monitoring ház) energetikai korszerűsítése és a szálláshelyek környezetének kertészeti rendezése, Kilátók építése: Nádirigó, Levelibéka, Bölömbika kilátók, a Bivalyos teraszos kilátó és az Ökológiai kilátó.	KNPI teljes költségvetése: 9 919 423 Ft (A teljes projekt költségvetése: 1 542 982 538 Ft)	KNPI teljes támogatási összege: 9 919 423 Ft (A teljes projektre jutó támogatás összege: 1 400 000 000 Ft)	A projekt megvalósításának kezdeteként 2024. decemberben a munkaterület átadásra került. A Gólyamenedékház és látogatóközpont, valamint az ökológiai kilátó kivitelezése megkezdődött. A kivitelezéshez kapcsolódóan támogatási előleg és szállítói előleg igénylése és átutalása is történt.
---	-------------	-------------	-------------	--	---	--------------	--	---	---	---

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/belföldi jogsegély a hatóságok számára

	Főszám	Alszám	Összesen
Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és	863	1392	2255
Természetvédelmi Főo.	(771)	(1610)	(2381)
Erdészeti hatóság	12	32	44
	(22)	(53)	(75)
Önkormányzat	102	218	320
	(78)	(211)	(298)
NFA	15	38	53
	(15)	(51)	(66)
Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és	4	20	24
Vidékfejlesztési TFE	(2)	(42)	(44)
Agrárminisztérium	209	249	458
	(201)	(468)	(669)
Ügyfelek, egyéb hatóságok*	2838	23402	26240
	(2717)	(20943)	(23660)
Ügyiratforgalom	4043	25351	29394
	(3806)	(23378)	(27184)

Zárójelben a 2023. évi adatok feltüntetve,
összehasonlításként.

* Egyéb hatóságok: katasztrófavédelmi igazgatóságok vízügyi hatóságként, bányakapitányságok bányahatóságként, vadászati hatóság, rendőrség, ügyészség, stb.

Igazgatóságunk 2024-ben is a Poszeidon ügyviteli rendszert használta és a lehető legteljesebb mértékben átállt a teljes elektronikus ügyviteli rendszerre. A papír alapon intézett ügyek száma alacsony, csak a legszükségesebb esetben kerülnek kinyomtatásra az anyagok. Az ügyintézési folyamatunk az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a korábbi évekhez viszonyítva gyorsabb, tekintettel arra, hogy a kollégák hamar meg tudják küldeni a vezetők irányába az elkészített irataikat, és ez a vezetők számára is jóval rugalmasabb aláírási lehetőséget biztosít. Az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a bejövő iratok szignálása is hatékonyan és gyorsan valósul meg, illetve az iktatás is pontosabbá és gyorsabbá vált, mivel az ügyintézők iktatják saját irataikat, így jobban átlátják azok útját és újra tudták strukturálni az eljárásaikat iktatási szempontból. Az iratokhoz elektronikusan hamarabb, hatékonyabban hozzá lehet férni, és a tájegységekkel való kommunikáció is zökkenőmentes az ügyviteli programnak köszönhetően.

Összességében elmondható, hogy az Igazgatóság hatékonysága, időkihasználtsága jelentősen javult az ügyviteli rendszernek köszönhetően, nem mellesleg a környezet megővését is szolgálja a felhasznált papír mennyiségének jelentős mértékű csökkenése.

Ahogy az jellemző volt a korábbi években is, az ügyiratforgalom tovább nőtt 2024-ben, a főszámok és az alszámok együttesen több, mint 8%-al. Mivel az Igazgatóság ügyintézői létszáma nem követi ezt a monoton feladatnövekedést, az ügyintézési színvonal megtartását veszélyezteti a folyamatos feladatbővülés.

A megkereső hatóságok jellemzően figyelembe veszik, döntéseikbe beépítik a kiadott természetvédelmi kezelői nyilatkozat tartalmát.

Ahogy az az önálló természetvédelmi hatóság létrejötté óta minden évben (2005-ben történt meg a természetvédelmi hatósági és kezelői feladatkör szervezeti elkülönítése), úgy 2024-ben is elmondható volt, hogy a KNPI természetvédelmi kezelői tényállás-tisztázása, adatszolgáltatása és szakértői javaslatai alapvető jelentőségűek a természetvédelmi hatósági döntéshozatalban. Ez a csapatmunkában történő szakmai döntés-előkészítés előnyeinek túl hátrányokat is magában hordoz, egyebek között azért, mert megnehezíti az irányító szervek, illetve döntéshozók számára a természetvédelmi hatósági

döntések teljes munkaerő- és költségigényének, azok intézmények közötti megoszlásának áttekintését, és az erőforrások szükség szerinti mértékű és eloszlású biztosítását.

A KNPI és a természetvédelmi hatóság közötti együttműködés jó, rendszeresek a hivatalos ügyiratváltáson túli egyeztetések is ügyintézői szinten a szakmai alapelvekről, koncepciókról. A legnagyobb jelentőségű ügytípusok, szakmai kérdések kapcsán vezetői szintű egyeztetésekre is sor kerül. Ennek ellenére, nem minden esetben egyezik meg a hatósági érdemi döntés a természetvédelmi kezelői javaslattal, előbbi jogértelmezése időnként eltér a természetvédelmi kezelőétől.

2024-ben is igen sok megkeresés érkezett a kormányhivataloktól az érzékeny természeti területeken (ÉTT) tervezett művelési ág váltások – erdőtelepítések és felszántások - ügyében (ÉTT-n a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött a gyeperdő és nádas művelési ág megváltoztatása).

Az Igazgatóság továbbra is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az ügyfelektől, magánszemélyektől érkező, a természetvédelmi hatóság részéről engedélyköteles tevékenységekre vonatkozó előzetes tájékoztatás-kéréseket magas színvonalon válaszolja meg. Az előzetes tájékoztatás-kérésekre biztatja ügyfeleit is. Az ilyen kommunikáció révén ugyanis számos későbbi, engedélyezési szakaszban jelentkező konfliktus megelőzhető, és ez az ügyfeleknek és a természetvédelmi közérdeket képviselő államigazgatási szerveknek egyaránt érdeke.

Igazgatóságunk a munkáltatói intézkedéseket elektronikusan kézbesíti az e-HR rendszeren keresztül. Az igazgatóság kormánytisztviselői, munkavállalói mind rendelkeznek Ügyfélkapuval, amely szükséges feltétele az e-HR rendszer működtetésének.

Az Ügyfélkapu 2025. évi megszűnése kapcsán a kollégáknak tájékoztatást és segítséget nyújtottunk az az új, kétfaktoros azonosítással működő Ügyfélkapu+ működéséről, áttérési feladatairól, illetve a Digitális Állampolgárság (DÁP) alkalmazásáról.

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	74,83	14	3
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	627,83	218	8
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	1354,24	478	12
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	6451,09	2429	13
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	11671,64	4576	12
Összesen	20179,63	7715	13

Az Országos Erdőállomány Adattár 688 db erdőrészlet esetében tartalmaz közösségi jelentőségű erdei élőhely adatot. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott nem erdei élőhelyek mennyiségét az Igazgatóság a rendelkezésére álló adattári hozzáféréssel nem tudja meghatározni.

2024-ben a Kecskeméti erdőtervezési körzet körzeti erdőterve készült el. A Bugaci erdőtervezési körzet 2024-ben megkezdett tervezése 2025-ben zárul le. Az erdőtervezéssel érintett, védett/Natura2000 területen található erdőrészek száma: 1817 db.

Az **erdőtervezési eljárások** során az alapvető természetvédelmi célkitűzés a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A természetvédelmi érdekek érvényesítésének főbb szakmai szempontjai védett természeti területeken, és - a vonatkozó jogi szabályozásoknak megfelelő pontokban – a Natura 2000 területeken:

- jelölő élőhelyek kiterjedése nem csökkenhet, kivéve, ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességgű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be;
- a jelölő élőhelyek természetessége nem csökkenhet, kivéve, ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (pl. időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, erdei élőhelyek megóvandó tulajdonsága a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészséggű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint;
- az őshonos erdőállományok, jelölő erdei élőhelyek tíz éves felbontású korosztályszerkezetében nem csökkenhet a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése (nem véghasználható több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba);
- erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban nem csökkenthető véghasználat révén egyetlen korosztály területe sem;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növekedhet;
- ahol az őshonos erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani kell a természetes felújítás lehetőségét;
- védett/Natura 2000 területen az őshonos fafajok javára szükséges elvégezni a nevelővágásokat;
- őshonos állományok esetében egészségügyi termelést csak kivételes esetben (nagymértékű károsítás, vagy zárlati károsító fellépése esetén) lehet végezni;
- a jelentős természeti értéket képviselő állományokban a vágásérettségi kort a biológiai vágáskorhoz közelítve, a vágásérettségi szakasz felső határánál kell meghatározni,
- az erdők véghasználata során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat kell visszahagyni;
- a hagyásfa csoportok kiterjedésének meghatározása minden erdőrészlet esetében egyedi mérlegelés alapját képezi, a véghasználandó állomány természetvédelmi értékétől függően;
- a faültetvényeket, kultúrerdőket, átmeneti erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké, ez alól kivételt jelentenek egyes, nem kiemelt tiszai hullámtéri nemesnyáras erdőállományok, amik esetében a több lépcsős, fokozatos szerkezet-átalakítás is elfogadott (korábbi miniszteri erdőterv-rendelet rendelkezését követve);
- az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;
- természetes, természetszerű erdőtársulások, erdei jelölő élőhelyek esetében fahasználat csak a kedvező természetvédelmi állapot fenntartása, helyreállítása érdekében tervezhető;
- vegetációs időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve végezhető, amennyiben védett természeti értékeket érdemben nem veszélyeztet;
- támogatott a faanyagtermelést nem szolgáló, átmeneti és örökerdő üzem módok megállapítása;

- támogatott a felnyíló erdővé minősítés, illetve a fátlan állapotban tartás, amennyiben természetes, természetszerű erdőállomány záródása természetes ökológiai folyamatok következményeként csökken;
- a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

A természetvédelmi érdekek az erdőtervezési eljárásban adatszolgáltatással, természetvédelmi kezelői nyilatkozatokkal, és az erdőrésztelenkénti tárgyalások során érvényesíthetők. A körzeti erdőtervezési igazgatási szakaszában a tervezett körzet releváns biotikai adatai átadásra kerülnek, az eljáró hatóság a tervjavaslat készítése során az adatokat figyelembe veszi, az érintett erdőrészt leíró lapokon szerepelteti. Az elkészült tervjavaslat véleményezése természetvédelmi kezelői nyilatkozat útján történik. A véleményezés a védett/Natura2000 területen található erdőrésztelkek mellett a természetvédelmi oltalom alatt nem álló, de biotikai adattal rendelkező erdőrésztelkekre is kiterjed. A nyilatkozat a fent részletezett szempontok szerinti kezelői javaslatokat tartalmazza. Véleményeltetés esetén erdőrésztelenként tárgyalásra kerül sor, az érintett erdőgazdálkodók bevonásával. A körzeti erdőtervezés szakhatósági eljárásában szintén természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására kerül sor. A tapasztalatok szerint a természetvédelmi kezelői nyilatkozaton alapuló szakhatósági állásfoglalás az esetek többségében elégséges a természetvédelmi közérdek érvényesítésére, az előírásait az eljáró hatóság átvezeti. Új eleme a természetvédelmi érdekérvényesítésnek az erdőgazdálkodói javaslatok kidolgozása során történő egyeztetés, erre elsősorban az erdőtervezési körzetek jelentős területű védett/Natura2000 erdőt kezelő erdőgazdálkodói (jellemzően az állami tulajdonban lévő erdők kezelőivel) esetében kerül sor. Az erdészeti hatóság a természetvédelmi szempontok szerint egyeztetett erdőgazdálkodói tervjavaslatokat átvezeti. 2024-ben az erdőtervezési eljárásokban a tervjavaslatok véleményezése során 843 db erdőrésztelt érintően, a szakhatósági eljárások során 48 db erdőrésztelt érintően került sor természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására.

A körzeti erdőtervezési eljárások során a természetvédelmi érdekérvényesítés leküzdhetetlen akadállyal, jelentős nehézséggel nem szembesült. Az együttműködés az eljáró hatósággal, szakhatósággal, és az érintett erdőgazdálkodókkal konstruktív. A vonatkozó jogi szabályozás alkalmas a természetvédelmi kezelési szempontok érvényesítésére. A megszűnő Nemzeti Földügyi Központ erdőtervezéssel kapcsolatos feladatait az Agrárminisztérium vette át, az erdőtervezési eljárás természetvédelmi szakkérdését a Kormányhivatal helyett az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya vizsgálja.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői feladatkörében hatósági megkeresésre a természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 20. §-a alapján írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozattal segíti a tényállás tisztázását, egyéb ügyfél esetén az írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozat mellett más tájékoztatási formákat is alkalmaz (pl. helyszíni szemle, jegyzőkönyv, szóbeli egyeztetés). A hatósági megkeresések jellemzően a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. §, 38. §-a szerinti engedélyezési eljárások, a fent részletezett körzeti erdőtervezési eljárások, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 104/A. § (1) bekezdés d) pontja szerinti engedélyezési eljárások, illetve a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 69. § szerinti természetvédelmi szakkérdések vizsgálatára irányuló eljárások esetében érkeznek. 2023-ban 183 db, erdővel kapcsolatos államigazgatási ügyben történt ügyintézés.

A nem védett, nem Natura2000 területek erdeit érintő legjellemzőbb ügycsoport a védett növény és állatfajok megőrzésére irányuló eljárások, vonatkozó szabályozás Tvt. 42. § (1), 43. § (1), 78. § (1), Evt. 28/A. (1) d). Az eljárások kezdeményezése a természetvédelmi kezelő adatszolgáltatásával, illetve a szükséges fajvédelmi intézkedésekre tett javaslattal történik, a döntést a természetvédelmi hatóság, illetve a természetvédelmi hatóság megkeresésére az erdészeti hatóság hozza meg. Nehézséget okoz az eljárások kezdeményezése során a nem védett, nem Natura2000 területeken található erdők erdőtervi előírásaira, és gazdálkodási viszonyokra vonatkozó adatoknak a korlátozott hozzáférhetősége.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, költségvetési, HEO stb. bontásban

Szervezeti egységek	Főszám	Alsószám
Földvagyon-gazdálkodási Főo.	18	11
Természetmegőrzési Főo.	67	45
Költségvetési Főo.	60	87
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főo.	45	71
Intézményfelügyeleti és Perképviselői Főo.	4	13
Összesen:	194	227

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Ügyiratforgalmunk (4.043 főszám, 25.351 alsószám 2024. évben) több, mint 50 %-át az ügyfelekkel való levelezésünk teszi ki az alábbi leggyakoribb esetkörökben:

- elővásárlási jog gyakorlása tárgyában érkezett megkeresések;
- földvásárlással kapcsolatos megkeresések;
- legeltetési, kaszálási ügyekkel kapcsolatos megkeresések, bejelentések;
- haszonbérleti szerződésekkel, megbízási szerződésekkel kapcsolatos ügyintéзések;
- építési ügyekben, művelési ág változtatásával, területhasználat módosításával kapcsolatos ügyekben előzetes egyeztetés, ügyféli tájékoztatáskérések (ha ezek száma nő, az örömdetes, mert a társadalom környezettudatosságának növekedését jelzi);
- fásítással, fakitermeléssel kapcsolatos egyeztetések;
- védett állatokkal kapcsolatos megkeresés, kártalanítási ügyek;
- támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresés;
- adatszolgáltatások kérése ügyfél által beadandó Natura hatásbecslésekhez, környezeti hatástanulmányokhoz;
- tervezők részéről történő információ-kérések településrendezési, közlekedésfejlesztési, vízpótlási tervek készítéséhez.

9.2. Szabálysértés

Bugacpusztaházán történt falopással kapcsolatban tett szabálysértési feljelentést a KNPI, melynek következtében a rendőrség eljárást indított. Az eljárás alá vont személy kiléte nem volt megállapítható, ezért a hatóság az eljárást megszüntette.

9.3. Természetvédelmi bírság

Kecelen leverték egy lakott molnárfecske fészket, melynek következtében a fészekben lévő fiókák a földre zuhantak. Sérülés nem látszott rajtuk, ezért az igazgatóság a természetvédelmi hatósághoz fordult, ahol eljárás indult a fészkek engedély nélküli eltávolítása és a madarak zavarása miatt. Az eljárás még nem zárult le.

Soltszentimrei Natura 2000 és országosan védett természetvédelmi gyepterületen engedély nélküli vadászati létesítmény (libales) miatt kezdeményezett az igazgatóság eljárást a természetvédelmi hatóságnál. Az eljárás még nem zárult le.

Kunszentmiklósi országosan védett és Natura 2000 gyepterületen engedély nélküli gépjárművel történő közlekedés miatt tett az igazgatóság bejelentést a természetvédelmi hatóságnál két esetben, illetve egy alkalommal kunpeszeri Natura 2000 területen. Mindhárom esetben 50.000 Ft természetvédelmi bírság került kiszabásra.

Páhi Natura 2000 gyepterület károsítása miatt tett az igazgatóság bejelentést a természetvédelmi hatóság felé. A hatóság 125.000 Ft természetvédelmi bírságot szabott ki, továbbá elrendelte az eredeti állapot helyreállítását is.

Fülöpszállási országosan védett és Natura 2000 gyepterület beszántása miatt kezdeményezett az igazgatóság eljárást. A természetvédelmi hatóság 125.000 Ft természetvédelmi bírság kiszabása mellett elrendelte az eredeti állapot helyreállítását.

Szabadszállási engedéllyel nem rendelkező fűrt kutakkal kapcsolatban tett az igazgatóság bejelentést az illetékes hatóságoknál. Az eljárások megindultak, de még nem zárultak le.

Dunatetőtleni Natura 2000 és országosan védett gyepterület engedély nélküli kaszálása miatt tett az igazgatóság bejelentést a természetvédelmi hatóságnál, melynek során 1.000.000 Ft természetvédelmi bírság került kiszabásra.

A természetvédelmi hatóság részéről – természetvédelmi bírság kiszabása helyett - alkalmazott figyelmeztetésekről nincs rendelkezésre álló adata az Igazgatóságnak.

9.4. Büntetőügyek

A tiszalipári Csongrád-bokrosi Sós-tónál mocsári teknősök tetemei kerültek elő. Az elhullások okainak kiderítése érdekében laboratóriumi bevizsgálásra elküldésre kerültek a tetemek, illetve ezzel párhuzamosan természetkárosítás miatt feljelentést is tett az igazgatóság az illetékes rendőrségen.

Falopások, táblalopások és állattartó telepen történt lopások miatt tett az igazgatóság több esetben büntető feljelentést. Az eljárások megindultak, de mivel az elkövetők személye nem volt megállapítható, ezért az eljárásokat felfüggesztették.

2023-ban történt bálalopási feljelentésünk ügyében először megszüntette a rendőrség az eljárást, majd az ügyészség elrendelte az eljárás folytatását, melynek következtében 2024-ben vádemelésről értesítette az igazgatóságot az ügyészség.

9.5. Polgári perek

Az Igazgatóságnak az alábbi, folyamatban lévő perekben II. rendű alperesi érdekelt pozícióban vesz részt:

A Szegedi Törvényszéken környezetvédelmi engedéllyel kapcsolatos 101.K.700.055/2023. számon folyamatban lévő perben az Igazgatóság II. rendű alperesi érdekeltként került perbeállításra. Az ügyben az M8 autópálya környezetvédelmi engedélyét támadták meg helyi önkormányzati és civil szervezeti érdekeltek. Az eljárás új nyomvonalra vonatkozó környezetvédelmi engedély kiadása miatt felfüggesztésre került.

A Szegedi Törvényszéken természetvédelmi ügyben keletkezett közigazgatási határozat tárgyában a 102.K.701.253/2022. számon folyamatban lévő perben az igazgatóság II. rendű alperesi érdekeltként került perbeállításra. Magas természeti értékű vizes élőhelyen tervezett tőzegbányászatot elutasító hatósági döntés miatt került sor a jogvitára. Az eljárás során következő pereseménye az egyesített szakvélemény kiegészítés, illetve a felperes bizonyítási indítványának előterjesztése.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Az év során 30 igazgatói utasítás/szabályzat került felülvizsgálatra. A szabályzatok hatályon kívül helyezésre kerültek, és új szabályzatok/igazgatói utasítások kerültek kiadásra.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálata három tájegységi szervezeti egységben látja el természetvédelmi őri feladatait (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE). A természetvédelmi őrszolgálat vezetője a Területkezelési Osztály vezetését 2024. szeptember 30-ig látta el, 2024. október 1-től a Tiszamenti Tájegység tájegységvezetői feladatait kapta meg feladatul, mindemellett az őrszolgálat irányításáért továbbra is felel. A tájegységekben a természetvédelmi örök közvetlen irányítását, feladatok kiosztását, munkaszervezését a tájegységvezetők végzik az őrszolgálati csoportvezetőkön keresztül. A Dunamenti Tájegységben tájegységvezető váltás történt, valamint természetvédelmi örkerületek között történt természetvédelmi őri átszervezés, továbbá az őrszolgálati csoportvezetők között a DTE-ben ugyancsak váltás történt..

2024-ben 2 fő természetvédelmi őr távozott a KNPI-től, 1 fő természetvédelmi örkerület-vezető év közben a GYED lejártával ismét munkába állt, 1 fő természetvédelmi őrt vettünk fel.

2024. december 31-én 32 fő tartozott a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának kötelékébe; közülük egyes szakemberek nem csak őri feladatokat láttak el. A természetvédelmi örök közé tartozó tájegységvezetők természetvédelmi örkerülettel nem rendelkeznek, miként a tájegységi szervezeti egységek keretén belül működő őrszolgálati csoportvezetők sem. (Ők a természetvédelmi őrszolgálati hierarchiában a természetvédelmi terület-felügyelőknek felelnek meg).

A személyi állomány 2024. december 31. állapot szerinti összetétele:

Természetvédelmi Őrszolgálat	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Alapfokú végzettségű	Összesen
Természetvédelmi őr	31	1	-	32

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja közül 31 fő rendelkezik felsőfokú szakirányú végzettséggel. Természetvédelmi őri és természetvédelmi rendészeti vizsgával valamennyi természetvédelmi őr rendelkezik. Maroklófegyver vizsgával 28 fő természetvédelmi őr rendelkezik, 2 fő vizsgáztatására 2024-ben megtörtént. Egy üzemi vadászterületen és egy Földtulajdonosok Közössége által üzemeltetett vadászterületen 4 fő természetvédelmi őr hivatásos vadász feladatokat is ellát, valamint 2 fő kerületvezető erdész természetvédelmi őri feladatokat is végez. 1 fő a természetvédelmi örök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit, illetve a hatóságoktól érkező megkereséseket intézi. Szolgálati célú kiscgéphajó-vezetői vizsgával 11 fő rendelkezik, ők a KNPI működési területén található Duna folyamszakaszra, illetve Tisza folyószakaszra szakaszvizsgálással rendelkeznek.

A természetvédelmi örkerülettel rendelkező örök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Egy főre eső működési terület, természetvédelmi örkerület (ha)	35 924	5 605	169 666
Egy főre eső védett természeti terület (ha)	2943,6	128	6689

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A Természetvédelmi Őrszolgálat technikai eszközökkel való ellátottsága, a működési feltételei megfelelőek. 2024-ben 31 fő természetvédelmi őr rendelkezett alkalmas minőségű szolgálati távcsővel, a vizes, illetve pusztai területen dolgozó természetvédelmi örök állványos távcsővel. 28 fő rendelkezett

szolgálati maroklőfegyverrel. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai számára a terepi egyenruha kiegészítő és védő elemekkel együtt biztosítva van; társasági egyenruhával 28 fő ellátott. A természetvédelmi őr kollégák egyenruhával történő ellátása folyamatos.

A Természetvédelmi Őrszolgálatnál rendszeresített 10 db EDR kézi rádió adó-vevő készülék használatára 2024-ben sem került sor. Szolgálati telefonszámmal és telefonnal bír minden őrszolgálati munkatárs.

A Pannon Eagle LIFE pályázat keretében végezte a KNPI méreg- és tetemkereső kutyás egysége a működési területen a mérgezéses helyszínek felderítését. A program 2022. december végén lezárult. 2024-ben a pályázat fenntartási időszakában a KNPI működési területén végzett méreg- és tetemkereső tevékenységet. A méreg- és tetemkereső kutyás egységünk a kutya életkorára és terepi munkában tapasztalható teljesítménycsökkenése miatt a jövőben a KNPI működési területén belül segíti mérgezés esetén az esetek terepi felderítését, a kutya vizsgáztatására már nem kerül sor.

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat 2024-ben 30 db szolgálati gépjárművet, 2 db kisgéphajót, 2 db ladikot használt. A régi gépjárművek műszaki állapota jellemzően tovább gyengült, azonban új gépjárművek beszerzése nem történt, több szolgálati gépjármű került leállításra 2024 során szervizelési problémák miatt.

Az Igazgatóság központjában a természetvédelmi őrök által használt munkaállomások más szervezeti egységeknek lettek átadva. A korábban kialakításra került tájegység központokban kaptak helyet a természetvédelmi őrök munkaállomásai is.

10.1.3. Polgári természetőrök

2024-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 78 fő polgári természetőrrel állt kapcsolatban természetvédelmi őrökön keresztül. 2023-ban polgári természetőr képzést és vizsgát is tartottunk, melynek során 12 új polgári természetőr tett sikeres vizsgát. Több polgári természetőrrel ugyanakkor nem hosszabbítottuk meg a megállapodást. A polgári természetőrökkel a kapcsolattartás folyamatos; többségük, mintegy 30 fő, aktívan segíti az őrszolgálat munkáját. Ők tájékoztatják a természetvédelmi őr kollégákat az általuk megfigyeltekről, akár érdekes természeti jelenségekről, ritka fajok észlelt előfordulásáról, akár a természetkárosításokról.

10.2. Feladatellátás

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat hatósági feladatait a vonatkozó jogszabályok szerint végezte 2023-ban. A 2012. évi CXX. törvény 23. szakaszában meghatározottak alapján a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó rendészeti vizsgával 31 fő természetvédelmi őr rendelkezik. 1 fő vizsgáztatására 2025-ben kerül sor. Az éves kötelező lögyakorlatot valamennyi természetvédelmi őr teljesítette. A jogszabályban meghatározott kényszerítő eszközzel 26 fő természetvédelmi őr rendelkezik.

10.2.1. Hatósági feladatellátás

A Természetvédelmi Őrszolgálat által végzett hatósági munka mérőszámai, a jelentési rendnek megfelelően:

Hatósági intézkedések megnevezései	Összesen
Figyelmeztetés	25
Helyszíni bírság	2
Szabálysértési/büntető feljelentés	8
Közig. hatóság felé tett feljelentés	11
Közig. határozatok ellenőrzése	521
Kényszerítő eszköz használat	0
Közös szolgálat ellátás más hatósággal	37
Helyszíni bírság érték (Ft)	25 000
Természetvédelmi őr által intézett ügyirat	228
Természetvédelmi őr közreműködésével intézett ügyirat	1000
Rendkívüli események	3

35 db természetvédelmi őri jelentés (természetkárosítás, fecskéfészek leverése, gyepfeltörés, fakivágás, engedély nélküli kaszálás, mérgezés gyanúja, rongálás, engedély nélküli közlekedés legelő művelési ágú területen, hullámpala lopás, fűrt kút észlelése stb.) érkezett be 2024-ben. Ebből 3 db szólt rendkívüli eseményről.

Az Igazgatóság által intézett államigazgatási ügyek közül – amik többségében a kormányhivatalok környezetvédelmi és természetvédelmi főosztályaival, mint természetvédelmi hatósággal történik az eljárási kapcsolattartás - hozzávetőleg ezres nagyságrendű esetben működtek közre természetvédelmi örök a KNPI természetvédelmi kezelői nyilatkozatának összeállításában.

Összességében a természetvédelmi örök munkaidejének – az örkerület jellegétől, elhelyezkedésétől függően – mintegy 10-50%-át teszi ki a természetvédelmi hatósági úton történő természetvédelmi érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatok ellátása. A természetvédelmi Őrszolgálat saját hatósági fellépése általában a munkaidő 5-15%-át teszi ki. A hatósági úton történő érdekérvényesítéssel együtt járó feladatok mellett végzik a természetvédelmi örök a természetvédelmi kezeléssel kapcsolatos szakmai feladatokat (biotikai adatgyűjtésről, monitorozástól a haszonbérletek szakmai követelményeire tett javaslatokig, a KNPI saját legeltetési, kaszálási, erdőkezelési, stb. terveinek összeállításában történő részvételig), a közvetlen vagyonkezelési (őrzési, ellenőrzési) feladatokat, az ismeretterjesztéssel, ökoturizmussal kapcsolatos feladatokat, a védett állatok mentését, stb.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Rendőrséggel való együttműködés: Több közös járőrnapot teljesítettek a természetvédelmi örök, javarészt a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság illetékes körzeti megbízottjaival, vízi rendőreivel.

A közös ellenőrzések célja: területellenőrzések, általános körű külterületi szolgálatok, vadászati és horgászati ellenőrzések, közös helyszínelés mérgezés- és gyanús esetek kapcsán, tanúkihallgatások korábbi ügyekkel kapcsolatban. Továbbá a közös szolgálatok a természetvédelmi érdekekkel össze nem egyeztethető tevékenységek megakadályozására, visszatartására irányultak védett és fokozottan védett területeken.

Szatymazon a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársaival védett fajok preparátuma és fagyasztott tetemek azonosításánál szakértői közreműködésként vett részt 1 fő, mint helyileg illetékes természetvédelmi őr.

Vízirendészettel való együttműködés: 2024-ben is volt közös szolgálat a Tiszai Vízirendészet kollégáival, több alkalommal kiséphajós szolgálatellátás történt. Az ellenőrzések célja a területellenőrzés, hullámtér ellenőrzés, halászati, horgászati, falopás megelőzési, valamint a vízi közlekedési szabályok betartása.

Katasztrófavédelemmel való együttműködés: 2024-ben 6 db természetvédelmi őri jelentéssel is jelentett tüzeset volt, minden esetben sikeresen eloltották a tüzet a katasztrófavédelem munkatársai. A tűzoltásban a területileg illetékes természetvédelmi örök is részt vettek. Mindkét megyében a Katasztrófavédelmi Igazgatóságokkal hatékonyan működött együtt az Igazgatóság 2024-ben is. A szabadtéri tüzesetek megelőzésével kapcsolatban ugyancsak történt egyeztetés. Június hónapban a Bács-Kiskun Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal terepi tűzoltó gyakorlat volt Kiskunhalas - Harkakötöny határában.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal (NÉBIH) való együttműködés:

Január-február hónapokban a madárinfluenza-járvány miatt folyamatos volt a kapcsolattartás mindkét vármegye Kormányhivatalával, folyamatos kommunikáció és mintaleadás történt az elpusztult darvakkal kapcsolatban. Védő- és fertőtlenítő eszközöket a Kormányhivatalok és Igazgatóságunk egyaránt biztosított.

Ezek az együttműködések azzal is segítik a természetvédelmi érdekérvényesítést, hogy sürgősen intézendő ügyekben, vészhelyzetekben a bejáratott, személyes ismeretségekkel is jellemzett munkakapcsolatoknak köszönhetően gyorsabb, gördülékenyebb, hatékonyabb az ügyintézés, az összefogást igénylő intézkedés.

Tűzgyújtási tilalom egyeztetése történt 2024-ben, a rendkívüli száraz és aszályos évnek köszönhetően szinte folyamatos volt.

Egyéb hatóságok, intézmények, szervek, amelyekkel együttműködési megállapodással nem szabályozott módon tartott fenn szorosabb kapcsolatot és együttműködést a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat:

Bács-Kiskun Megyei és Csongrád Megyei Kormányhivatalok;

Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság;

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága;

Építésügyi hatóságok;

Bányakapitányságok;

DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt., KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.

Települési önkormányzatok;

Szomszédos nemzetipark-igazgatóságok: DINPI, DDNPI, KMNPI, HNPI;

Vadásztársaságok;

Bács-Kiskun megyei Horgászegyesületek Szövetsége

Polgárőri szervezetek;

Palics-Ludas Közvállalat (Szerbia)

Közigazgatási határozatok ellenőrzése: 2024-ben mintegy 500 alkalommal került sor ellenőrzésre, elsősorban kaszálások, legeltetések, téli legeltetések, vadászatok kapcsán, illetve az erdészeti és a természetvédelmi hatóság által kiadott határozatok, vízjogi üzemeltetési engedélyek végrehajtásának kontrolljaként.

Ügyiratforgalom: A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály, majd a Területkezelési Osztály közreműködésével 2024-ben ezres nagyságrendű – az osztályra szignált és/vagy átadott vagy a természetvédelmi örök bevonását igénylő - ügyirat ügyintézése történt.

Agrárgazdálkodási ellenőrzések:

Lásd a 3.4. fejezetben.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Ifjú Kócsagőr Program: A Természetvédelmi Őrszolgálat népszerűsítésére indított országos programban 1 fő országos szervezői feladatokat is ellát. 2024-ben 7 fő jelentkezett Ifjú Kócsagőrnek Igazgatóságunkon, akik közül többen nem teljesítették a terepi programot. Az országos döntőn igazgatóságunk mentor-diák párosa magas színvonalon szerepelt.

A KNPI Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály környezeti neveléssel és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai és közönségszolgálati feladatainak ellátásában a természetvédelmi örök is közreműködnek, valamint az igazgatóság kiadványaihoz is hozzájárultak információval, fényképanyaggal. A KNPI Két Víz Közé című időszakos kiadványában megjelent több cikk elkészítésében közreműködtek örkollégák.

Pályázatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára részt vett az osztály szakterületét érintő pályázatok előkészítési és lebonyolítási szakaszában, a szakmai konzultációkban és véleményezésekben, együttműködve az Igazgatóság más osztályain dolgozó, a pályázattal érintett szakterületen tevékenykedő munkatársakkal. Összesen 10 fő természetvédelmi ör vesz részt különböző pályázatokban.

Jogi és Igazgatási Osztállyal való együttműködés: A KNPI Jogi és Igazgatási Osztályához (JIO), valamint a Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályhoz tartozik a Belügyminisztérium által üzemeltetett Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer. 1 fő természetvédelmi ör, aki jogász végzettséggel is rendelkezik, a JIO-val együttműködve, a természetvédelmi örök által leadott öri jelentések hatósági ügyeit intézi: feljelentéseket, illetve bejelentéseket a rendőrség és az illetékes hatóságok felé.

Monitorozási feladatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára közreműködött az Igazgatóság működési területén a Védett Természeti Területek Törzskönyve és a Védett Természeti Értékek Törzskönyve (Törzskönyvek) adatainak gyűjtésében a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) által meghatározott struktúra szerint. A monitorozási adatok gyűjtése az év elején kiadott terv alapján folyt.

KNPI vagyongazdálkodási feladataiban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatára közreműködött az Igazgatóság természetvédelmi kezelési munkáinak előkészítésében, végrehajtásában. A haszonbérleti pályázatok ellenőrzésére 2024-ben nagy hangsúlyt fektetett mindhárom TE, a területükkel érintett természetvédelmi örök közreműködésével.

Ügyeleti rendszer: A KNPI munkaidő után is elérhető telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi ör és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt heti váltásokban. Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások fogadása, munkaidőben az Igazgatóság központi számán történik, munkaidő után - beleértve a hétvégi és ünnepnapokat is - az ügyeletes természetvédelmi ör fogadja a hívásokat és szervezi meg a bejelentésre szűlető válaszreakciót.

Képzések teljesítése: A KNPI természetvédelmi örei a Nemzeti Közsolgálati Egyetem szervezésében 3 db E-learning képzést teljesítettek. Az Agrárminisztérium és a Magyar Államkincstár által szervezett 2024. évi szakértői ellenőrzésben közreműködő kollégák kötelező képzésén az őrszolgálat teljes létszámmal részt vett Kecskeméten, ahol Igazgatóságunk biztosította a helyszínt. 2024-ben esedékes volt 2 főnek az "Egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek kiegészítő képzése". Az éves kötelező lögyakorlatot mindenki teljesítette.

Elismerések: -

Képviselőt hazai vagy nemzetközi testületekben: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi ör képviseli az igazgatóságot 10 hazai vagy nemzetközi testületben.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2024.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Személyi juttatások	773 375	1 016 940	1 016 940	131
Munkaadókat terhelő járulékok	90 360	148 652	148 652	165
Dologi kiadások	459 501	2 320 254	1 344 128	293
Egyéb működési célú kiadások	0	109 984	109 984	-
Támogatásértékű felhalmozási kiadások	0	0	0	-
Beruházások	115 217	1 069 266	448 740	389
Felújítások	0	22 947	20 950	-
Egyéb felhalmozási célú kiadások	0	0	0	-
Finanszírozási kiadások	0	0	0	-
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	1 438 453	4 688 043	3 089 394	215

A személyi juttatások teljesítési adata 31 %-al magasabb mint az éves alapköltségvetés eredeti előirányzata. Az alultervezettség miatt nem biztosított a költségvetési év foglalkoztatotti létszámának személyi előirányzat igénye, ennek rendezése fedezet lehetne tényleges kifizetésekre a költségvetésünkből. Munkáltatói járulékok előirányzata nem nyújt fedezetet a szükséges kifizetésekre, és évek óta nem sikerült beépíteni a rehabilitációs járulékot, mely közel 20 %-a a rendelkezésre álló eredeti előirányzatnak. Az eredeti dologi előirányzatnak közel háromszorosa a tényleges teljesítési adat, melynek finanszírozását az agrártámogatások teszik lehetővé.

A teljesített kiadások tervezettől történő eltérésének oka elsősorban a LIFE pályázatokban megvalósult beruházások és dologi kiadások időarányos teljesülése. A projektek megvalósítási üteme jelentős mértékben befolyásolja az adott költségvetési év beruházási teljesítési adatait, hisz csak a szakmai, műszaki ellenőr által kiadott teljesítési igazolások megtörténte után van lehetőség az elvégzett munka pénzügyi teljesítésére. A pályázati forrásból megvalósuló felhalmozási kiadások nem jól tervezhetők a közbeszerzési eljárások elhúzódása miatt, és mert az aktuális gazdasági körülmények között nagy a beruházások megvalósulásának bizonytalansága. A módosított előirányzatok teljesítést meghaladó része a maradvány része, amelyek európai uniós pályázatok, és kötelezettségvállalással terheltek.

11.2. Bevételek

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2024.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Működési célú támogatások	249 600	1 891 838	1 891 838	758
Felhalmozási célú támogatások	0	496 187	496 187	-
Működési bevételek	416 503	843 214	843 214	202
Felhalmozási bevételek	0	0	0	-
Működési célú átvett pénzeszközök	0	139 524	139 524	-
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0	83 218	83 218	-
Finanszírozási bevételek	772 350	1 729 752	1 729 752	224
-ebből: Költségvetési támogatás	772 350	931 478	931 478	121
-ebből: Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele	0	798 274	798 274	-
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN:	1 438 453	5 183 733	5 183 733	360

A működési bevételek jelentős része haszonbérbe adásból, földhasználati díjból, állat-, tárgya, és fa értékesítéséből adódott.

A működési célú bevételek többlete elsősorban az agrártámogatások folyósításából származott.

A finanszírozási bevételek módosított előirányzata a költségvetési támogatásból, és az előző év pénzmaradványából tevődik össze. A maradvány összege a KEHOP és LIFE pályázatok folyósított, de még projekt időszakok végéig felhasználható előlegeiből keletkezett.

Intézményi saját bevételeink főbb jogcímenként az alábbiak szerint realizálódtak 2024-ben:

Megnevezése	Összeg E Ft
Tűzifa	6 313
Szarvasmarha trágya értékesítés	18 950
Marha értékesítés	86 126
Hal értékesítés	19 599
Ló értékesítés	4 505
Könyv, póló, kitűző, ajándéktárgy	825
Marhahús értékesítés	7 221
Vadhús értékesítés	4 191
Hulladékfa értékesítés	28
Lábon álló nád	7 491
Lábonálló fa	34 176
Készletértékesítés egyéb bevételei	353
Tárgyi eszköz értékesítés	424
Lábon álló fűtermés értékesítés	5 032
Földhasználati díj	45 052
Terembérlet	145
Egyéb ingatlan hasznosítás	1 948
Szállásdíj	7 845
Egyéb bérlet	156
Lakbér, rezsi, telefondíj	1 374
Magáncélú gk. használat	3 056
Belépőjegy	971
Védett természeti értékek bemutatása	10 375
Egyéb szolgáltatások nyújtása miatti bevételek	5 127
Közvetített szolgáltatás	10 037
Vadászati jog bérbeadásából származó bevételek	3 968
Központi alrendszer haszonbérbe adásból származó bevételei	393 705
Biztosítók által fizetett kártérítési bevételek	218
Egyéb kártérítési bevételek	2 349
Késedelmi kamat, kötbér	21 488
Egyéb működési bevételek	59 282
Egyéb költség-visszatérítések, utólagos egyéb térítések bevételei	7 964
Általános forgalmi adó	42 276
Általános forgalmi adó visszatérülése	30 644
Intézményi működési bevételek összesen:	843 214
Háztartásoktól felhalmozási célú visszatérítendő tám.	224

Intézményi működési és felhalmozási bevételek összesen:

843 438

Támogatás megnevezése	Érték E Ft
KAP ST-DP01 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	404 938
KAP ST-DP12 - Anyatehéntartás támogatása	59 770
KAP ST-DP16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	654
KAP ST-DP17 - Agro-ökológiai program	205 572
KAP ST-NT - Anyatehéntartás támogatása	10 979
KAP ST-NT - Extenzifikációs szarvasmarha támogatás	11 280
KAP ST-RD19 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG) VP	306 825
KAP ST-RD20 - Ökológiai gazdálkodás támogatása VP	302 997
Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatás	39 882
VP-12.1-Natura gyep	306 913
VP-M10.2.1-Őshonos állatok-in situ - 2022	183 235
Agrártámogatások 2024. évben összesen:	1 833 045

11.3. Vagyon

11.3.1. Befektetett eszközök

Nyilvántartás szerinti vagyon		Bruttó érték E Ft	Értécsökkenés E Ft	Nettó érték E Ft
Vagyoni értékű jogok		283 199	202 937	80 262
Szellemi termékek		10 115	10 115	0
Ingatlanok, kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	7 310 076	0	7 310 076
	Telek	47 657	0	47 657
	Épület	1 498 644	478 620	1 020 024
	Építmény	4 977 518	2 216 308	2 761 210
	Erdő	67 917	0	67 917
	Ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok	1 896	884	1 012
Gépek, berendezések, felszerelések	Informatikai	118 436	100 109	18 327
	Egyéb	681 803	491 146	190 657
	Képzőművészeti alkotások	5 803	0	5 803
Járművek		1 031 002	842 358	188 644
Tenyészállatok		268 458	198 985	69 473
Beruházások, felújítások (folyamatban lévő)		1 121 310	0	1 121 310
Kis értékű tárgyi eszközök		321 380	321 380	0
Összesen		17 745 214	4 892 842	12 882 372

Szükséges megemlíteni, hogy a 2023. évről 2024. évre történő befektetett eszköz állomány nettó értékében jelentős mértékű (27 %-os nettó érték) csökkenés történt. Ez szemmel látható befektetett eszköz értékcsökkenést jelent. Kimelkedően magas az értékcsökkenés összege az informatikai eszközöknél, illetve a járműveknél. Az informatika a leggyorsabban fejlődő terület, itt megjelenített eszközök a szokásosnál gyorsabban avulnak el. Az igazgatóság leginkább uniós forrásból tud informatikai eszköz beszerzéseket megvalósítani, mely által a hatékonyabb, gördülékenyebb feladatellátást tudja biztosítani. 2024-ben nem állt rendelkezésre ilyen uniós projekt.

A járművek esetében 82 %-os az amortizációs mérték. Az üzemeltetési, fenntartási, javítási költségek az éves kiadásunk közel 10 %-át teszi ki.

Sajnos az amortizáció visszafizetése lehetetlen jelen gazdasági helyzetben.

11.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	E Ft
Vásárolt készletek	122 437
Növendék, hízó és egyéb állatok	87 052
Késztermékek	128 108
Készletek összesen	337 597

Pénzeszközök	E Ft
Forintszámlák	1 373 549
Idegen pénzeszközök (deviza)	2 097 899
Pénzeszközök összesen:	3 471 448

11.4. Épületek

Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok 2024.12.31-i dátum szerint:

Megnevezés	Bruttó érték E Ft	Értékcsökkenés E Ft	Nettó érték E Ft
Földterület	7 310 076		7 310 076
Telek	47 657		47 657
Műemlék jell. épület	51 632		51 632
Épületek	1 410 124	441 732	968 392
Építmények	3 644 989	883 780	2 761 209
Erdők	67 917	0	67 917
0-ig leírt épület	36 882	36 882	0
0-ig leírt építmény	1 332 529	1 332 529	0
Kis értékű ingatlanok	7	7	0
Ingatlanhoz kaps. vagyoni ért. jogok	1 896	884	1 012
Összesen	13 903 709	2 695 814	11 207 895

11.5. Eszközök

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő épületek:

Épület típusa	Száma (db)	Növekedés 2024-ben (db)
Műemlék jellegű épületek	6	0
Székház	1	0
Természet Háza	1	0
Erdei Iskola	2	0
Tanya	12	0
Szociális épület	2	0
Révház	2	0
Állattartó épület	16	0
Szalmár lőtér	1	0
Szolgálati lakás	6	0
Mázsaház	1	0
Géptelep	1	0
Rákosi Viperaház	1	0
Takarmánytároló	1	0
Gulyásszállás	3	0
Kutatószállás	6	0
Pásztormúzeum	1	0
Látogatóközpont	3	0
Oktatóépület	7	0
Erdésház	1	0
Bioszféra Méréőállomás	1	0
Magtár	1	0
Boncoló	1	0
Juhásszállás	1	0

Az Igazgatóság tulajdonában nyilvántartott eszközök:

Eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés 2024-ben (db)	Forrás	Beszerzés indoka
mezőgazdasági munkagépek, vontatók	89	0		
személygépkocsi (a terepjárókat kivéve)	3	0		
terepjáró	70	0		
kerékpár	64	0		
vízi jármű	17	1	Intézményi költségvetési elemi	
hőkamera	14	1	Intézményi költségvetési elemi	Vadászati tevékenység segítése

digitális fényképezőgép	83		Intézményi költségvetési elemi	Természetmegőrzési tevékenység segítése
projektor	2	1	Intézményi költségvetési elemi	Környezeti nevelői feladatok ellátása.
konténer	2	0		
távcső	173	10	Intézményi költségvetési elemi	Környezeti nevelői feladatok ellátása.
sztereo mikroszkóp	31	14	Intézményi költségvetés elemi	Környezeti nevelői feladatok ellátása
éjjellátó készülék	6	0		
számítógép	131	15	Intézményi költségvetés elemi	Alapfeladatok ellátása (tönkrement, elavulás ellensúlyozása)
munkaállomás	5	0		
notebook	127	20	Intézményi költségvetés elemi	Alapfeladatok ellátása (tönkrement, elavulás ellensúlyozása).
monitor	169	10	Intézményi költségvetés elemi	Alapfeladatok ellátása (tönkrement, elavulás ellensúlyozása).
nyomtató	34	0		
GPS	181	0		
spektív	48	0		
mobiltelefon	223	50	Intézményi költségvetés; elemi	Alap- és természetvédelmi kezelői feladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
fényképezőgéphez csatlakoztatható GPS kiegészítő	1	0		
e-mail küldő vadkamera	2	2	„LIFE18 NAT/HU/000799 "A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban"	Rákosi vipera ragadozóinak monitoringja, ragadozó madarak általi rákosi vipera zsákmányolás és fogyasztás dokumentálása.
GPS jeladó legelő állatokra (fűjelző)	40	0		
NeroSolar átem. szivattyú (napelemes) tartozékokkal	1	1	MVH támogatás	Természetmegőrzési tevékenység segítése
információs projektábra TÚZOK	6	6	LIFE Tűzok EU LIFE15 NAT/AT/000834	Környezeti nevelői feladatok ellátása.

12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok

A KNPI-ben a környezeti nevelés és az ökoturizmus szakmai koordinálója a kecskeméti központban működő Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály (ÖKNO). Az osztály létszáma 2024. december 31-én 8 fő.

A KNPI látogató- és oktatóközpontjai és erdei iskolái a kecskeméti Természet Háza Látogatóközpont kivételével szervezetileg egy-egy tájegységhez tartoznak. Az ÖKNO a tájegységek környezeti nevelési és ökoturisztikai tevékenységét koordinálja, és ellátja a Természet Háza Látogatóközpont ökoturisztikai és környezeti nevelési feladatait. Az ÖKNO üzemelteti a nemzeti park honlapját és közösségi oldalait, online jegyvásárlási rendszerét, koordinálja a tanösvények fenntartási és megújítási feladatait és a

szakvezetéses túrákat, valamint az új bemutatóhelyek kiállítási installációjának elkészülését. ÖKNO szervezi és koordinálja a Nemzeti Park nagy rendezvényeit; beszerzi a KNP logós reklám- és marketingeszközöket, ajándékbolti termékeket, melyeket az igazgatóság látogatóhelyeire kihelyez. A tájegységekben dolgozó környezeti nevelők önállóan szerveznek programokat, és szoros kapcsolatot tartanak fenn az ÖKNO munkatársaival.

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

	Látogatóközpont	Tematikus bemutatóhely	(Idegenforgal mi haszn.) barlang	Arborétum	Tájház	Szálláshely
1	Természet Háza, Kecskemét	Páztormúzeum, Bugac	-	-	-	Kontyvirág Erdei Iskola
2	Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz	Árpád-kori falurekonstrukció, Tiszaalpár				Naprózsa Erdei Iskola
3	Pusztai Kapuja Információs Központ, Bugac	Hét vezér emlékmű, Pusztaszer				
4	Sztyeppék Háza Oktatási Központ, Kunszentmiklós- Böszörménypuszta	Szalakóta Látogatóközpont, Szatymaz				
5	Naprózsa Ház (oktatóközpont), Fülöpháza	Rákossíper-védelmi Központ, Kunadacs				
6	Kunpeszeri Erdei Oktatóközpont (oktatóközpont), Kunpeszer	Varangyó Geológiai Bemutatóhely, Csölyospálos				

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

A KNPI látogatóközpontja a kecskeméti Természet Háza, ezen kívül a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhelyet (Szatymaz, Pusztaszeri TK), a Pusztai Kapuja Információs Központot és a Páztormúzeumot (Bugac), a Naprózsa Házat, mint Natura 2000 oktatóközpontot (Fülöpháza) és a Sztyeppék Háza Oktatóközpontot (Kunszentmiklós-Böszörménypuszta) üzemelteti az igazgatóság. A Szalakóta Látogatóközpontot (a szegedi Fehér-tónál), és a Rákossíper-védelmi Központot a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület üzemelteti a KNPI-vel kötött szerződés alapján. Kunpeszeren, a Peszeri-erdőben erdei oktatóközpontot működtetünk.

A **Természet Házában** minden, a nemzeti park látogatásával kapcsolatos információt megkapnak a látogatók. Állandó és időszaki kiállítások, természetismereti foglalkozások, előadások, konferenciák és természethez kötődő rendezvények helyszíne az épület. A látogatóközpontban az óvodások és iskolások részére változatos, az életkorukhoz és az iskolai tananyaghoz is igazított interaktív foglalkozásokat tartunk. A benti foglalkozásokon túl tematikus szabadtéri programokon keresztül ismerkedhetnek meg a Hankovszky-liget élővilágával. A felnőttek részére ősztől tavaszig az Ötörai Zöldtea előadásorozat keretében tartunk előadásokat, kéthetente pedig a Világjáró Klub Egyesület előadásainak adunk helyet. 2024-ben a látogatóközpont csatlakozott a Múzeumok éjszakája programhoz, valamint két hétfői családi napot is rendeztünk, október 12-én és december 7-én.

Energia- és költségmegtakarítási okokból a Természet Háza 2024. január 1. és március 15. között és 2024. november 15. és december 31. között zárva tartott. Ez időszakban vendégeket nem fogadott. A környezeti nevelők megrendelésre kihelyezett foglalkozásokat tartottak.

A korábban Tisza-völgyi Bemutatóháznak hívott bemutatóhelyet a mellette épült Kurgán Ház megnyitásával **Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhelyé** neveztük át. Ez a Tiszamenti Tájegység környezeti nevelési és ökoturisztikai központja a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a szegedi Fehér-tó

mellett. A Kurgán Házban a síkságok jellegzetes halmaival ismerkedhetnek meg a látogatók, ahol összefonódik a történelem a néphagyománnyal és a természetvédelemmel. Megismerhetik a sztyeppék, gyepek sokszínű világát, őseink életét, valamint betekínhetnek a szegedi Fehér-tó gazdag élővilágába, jellemző élőhelyeibe, amit a Tisza-völgyi Bemutatóház hagyományos kiállítótere mutat be.

Látogatni előre egyeztetett időpontokban, illetve a meghirdetett programok során lehet. Zöld jeles napokon (madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap, múzeumok éjszakája, magyar nemzeti parkok hete stb.) foglalkozásokat, rendezvényeket szervezünk a bemutatóházban.

A **Naprózsa Ház** (a Fülöpházi-buckavidék területén) Natura 2000 bemutatóközpontot a Homokhátsági Tájegység működteti. Elsősorban szervezett gyerek- és felnőttcsoportok számára biztosít programokat. Mivel egy telken áll a Naprózsa Erdei Iskolával, szállást is tud biztosítani a környezeti nevelési és szakmai terepi programokhoz.

A **Pusztá Kapuja Információs Központ** (Bugac) 2024. július 1-jén nyitotta meg kapuit. Szezonális nyitva tartású, 2024-ben október 31-ig tartott folyamatosan nyitva, utána csak előre bejelentkezett csoportokat fogadott. A látogatóközpont segítségével a látogatók bepillantást nyerhetnek a homokpuszták világába, jellegzetes állat- és növényfajaiba, a táj történetébe, változásaiba, a múltban itt élt emberek hétköznapijaiba. Üzemeltetője vállalkozási szerződéssel az AranyLó Önkormányzati Nonprofit Kft., de a szakmai felügyeletet és a környezeti nevelési foglalkozásokat és programokat az igazgatóság munkatársai végzik. A látogatóközpont nagyobb rendezvények tartására is alkalmas, valamint a szakvezetési túrák kiindulópontja.

A **Sztyeppék Háza Oktatóközpont** (Kunszentmiklós) szintén 2024 nyarán kezdte meg működését, a Dunamenti Tájegység működteti. Itt a Felső-Kiskunság szikes élőhelyeivel, különleges növény- és állatfajaival ismerkedhetnek meg a látogatók környezeti nevelési foglalkozások keretében. Előre bejelentkezett csoportokat fogadnak itt munkatársaink, továbbá a szakvezetési túrák kiindulópontja. Az októatóközpont rendezvények tartására is alkalmas.

A **Kunpeszéri Erdei Oktatóközpontban** elsősorban felsőoktatásból érkezett hallgatói csoportokat, hazai és külföldi szakmai gyakorlatosokat fogadunk és oktatunk itt, valamint terepi önkéntes munkára szervezett csoportok oktatási helyszíne. Az épület a Peszéri-erdőben található, a 2022-ben zárult OAKEYLIFE projekt keretében készült. A Dunamenti Tájegység működteti.

2024-ban elkészült bemutatóhely, melynek nyitása 2025-ben várható:

- Kolon-tavi Fürkésző Oktatási Központ, Izsák;

12.1.2. Tanösvények

Az Igazgatóság kezelésében jelenleg 26 látogatható tanösvény van. Nagy részét az elmúlt években sikerült felújítani, de néhányánál az információs táblákat még cserélni szükséges. A tanösvények kategóriájában tartjuk nyilván a nemzeti park geológiai értékeit bemutató helyszíneket, az Érsekhalmi és a Tiszaalpári Földvárat, a Vaskúti Halmokat és a Dunatetőtlen határában levő Csárda-halmot.

Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK) kezdeményezésére a Digitális Vándor mobil alkalmazáson elérhető a Lakitelek-Tőserdőn levő Kontyvirág tanösvény, az izsáki Aqua Colun és a bugaci Boróka tanösvény digitális változata is.

A kunadacsi Kosbor tanösvény és az izsáki Aqua Colun tanösvény saját forrásból történt, 2023-ban megkezdett teljes felújítása 2024. márciusban fejeződött be. 2024-ben ezen kívül szintén saját forrásból felújítottuk a Garmada tanösvényt a Fülöpházi-buckavidéken és a Csodarét tanösvény az Ásotthalmi-lápréten.

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek

Jelentős látogatottságú a bugaci **Pásztormúzeum**. Üzemeltetését 2024-ben is a Bugacpuszta Kft. végezte.

A **Rákosivipera-védelmi Központot** a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) üzemelteti. A Rákosivipera-védelmi Központban a bemutatást a Dunamenti Tájegység természetvédelmi őre, és egy szerződéssel alkalmazott kommunikációs munkatárs, valamint az MME munkatársai biztosítják. Nyílt napokat, túrákat vezetnek, csoportokkal, iskolai osztályokkal ismertetik meg a fajvédelmi programot, hirdetnek meg pályázatokat a környező oktatási intézmények diákjainak.

A **Csölyospálosi Földtani Feltárás (Varangykő Geológiai Bemutatóhely)** szabadon látogatható terepi bemutatóhely. A településről egy tanösvényen közelíthető meg. Évente több alkalommal szakvezetési túrákat is szervez ide az Igazgatóság, a geotóp napi programok (október első hétvégéje) állandó helyszíne.

A tiszalparti **Árpád-kori falurekonstrukció** bemutatóhely üzemeltetését Tiszalpart önkormányzata végzi. Területe szabadon látogatható. A közeli Kontyvirág Erdei Iskola diákjai számára szervezett programokban rendszeresen foglalkozási helyszín.

A Tiszamenti Tájegységben található **Szalakóta Látogatóközpontot** az MME Csongrád-Csanád Megyei Helyi Csoportja működteti. A környezeti nevelési és ökoturisztikai programokat a tájegység környezeti nevelőjével egyeztetve valósítják meg. A látogatóközpont egyik helyszíne a Fehértavi Darvadozás rendezvénynek is.

A pusztaszeri **Hétvezér emlékművet** Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére, Kecskemét város támogatásával a Magyar Országos Diákszövetség emelte 1900-ban. Ma történelmi emlékként a KNPI kezelésében levő természetvédelmi terület, szabadon látogatható.

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két erdei iskolája közül a 30 személy befogadására alkalmas **Naprózsa Erdei Iskola** a KNP Fülöpházi-buckavidék területegységén található. Működtetését a Homokhátság Tájegység látja el. Laboratóriummal, gyógynövénykerttel, szabadtéri foglalkoztatóval, és a terepi vizsgálatoknak helyszínt biztosító tanösvénnyel ellátott.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 6. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 7.

Az erdei iskola területén 2024-re elkészült a gyógy- és fűszernövény kert, megújult a komposztáló, gyümölcsfákat ültettek. Elvégezték a kinti kiülők és a játszótér felújítását, karbantartását. Az udvaron található kistóra egy híd épült, mely a jövőben a vízvizsgálatos programunk helyszínéül szolgál.

Az erdei iskola mellett álló **Naprózsa Ház** Natura 2000 bemutatóhely főleg az egynapos, tematikus, gyakran terepi programok kiinduló helye. Az épületek mellett erdei tornapálya, valamint tanösvények (Báránypirosító tanösvény, Garmada tanösvény) indulnak. A helyszín kedvelt kirándulóhely.

A **Kontyvirág Erdei Iskola** a KNP Szikra és az Alpári-rét nevű területén levő 52 fős, korszerű épület. Saját zárt udvar, foglalkozások megtartására alkalmas külső fedett építmények, és tágas kert áll rendelkezésre. Kenek (6 db, összesen 21 felnőtt) és kerékpárok (20 db) is segítik a környezeti nevelési programok megtartását. Az ottalvós programok mellett egynapos tematikus programok helyszíne is, még óvodás csoportok is érdeklődnek az egynapos programok iránt.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Óvodásoknak szóló minősített modulok száma: 3. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 3. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 5.

Az épületben 2023. novemberben felújítási munkák kezdődtek, melyek 2024. márciusban fejeződtek be: elkészült a teljes belső festés, a szobákban a laminált padló cseréje, ágyak és ágymatracok cseréje, a foglalkoztatóban székek cseréje, gépészet felújítása, a kertben új magashágások és növények telepítése,

madárodúk kihelyezése. A 2024-es erdei iskolai szezont már kívül-belül és gépészetileg is megújulva kezdte az intézmény.

Energia- és költségmegtakarítási okokból, valamint a felújítási- és karbantartási munkálatok miatt a két erdei iskola 2024. januártól-április 15-ig, illetve 2024. október végétől az év hátralévő hónapjaiban ideiglenesen bezárt, vendégeket nem fogadott.

12.1.5. Szálláshelyek

A KNPI nem rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel. A fenti két erdei iskola szabad kapacitását használjuk főleg nyári táborok, csoportok fogadására. A Naprózsa Erdei Iskola nem kereskedelmi szálláshely – „kulcsosház” - engedéllyel, a Kontyvirág Erdei Iskola szintén nem kereskedelmi „B kategóriás ifjúsági szálló” engedéllyel rendelkezik. Mindkét helyen lehetőség van a SZÉP kártya elfogadására.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

Saját forrásból befejeződött a teljes felújítása a 2023-ban kezdett **kunadacsi Kosbor tanösvénynek** és az **izsáki Aqua Colun tanösvénynek**.

2024-ben megnyílt létesítmények:

- Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz;
- Sztieppék Háza Oktatóközpont, Kunszentmiklós-Böszörmény;
- Puszták Kapuja Információs Központ, Bugac.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetési túrák, speciális túrák

Igazgatóságunk 2024-ben 72 szakvezetési túrát szervezett és hirdetett meg az egyéni érdeklődőknek, családoknak. A túrákon online jegyértékesítő rendszeren keresztül megvásárolt jeggyel lehet részt venni. Ingyenes túrák esetén előzetesen kell a honlapon keresztül jelentkezni. A túrák felső létszámát a túravezetővel együtt határozzuk meg, általában 20 vagy 30 fő. Az online jegyértékesítési rendszer hatékonyan működik.

A tavaszi tűzokleső és az őszi daruleső túrák továbbra is nagy népszerűségnek örvendenek. Novemberben megtartottuk az immár XIII. Fehértavi Darvadozás nevű rendezvényünket, melyben partnerünk Sándorfalva Önkormányzata volt. A rendezvényt szakmai nap előzi meg. A programkínálatot minden évben bővítjük és színesítjük az előző évek tapasztalatai alapján.

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

2024. április 26-án Kunszentmiklós-Böszörményen megtartottuk a Tűzoklós elnevezésű rendezvényünket, ami a tűzoklósokhoz kötődik. Az előző évi nagy népszerűségnek köszönhetően idén is rendeztünk futóversenyt, Run4LIFE névvel.

2024. május 11-én tartotta az MME az 50 éves jubileumi rendezvényét Gödöllőn, amin az ÖKNO kollégái is részt vettek KNP standdal, foglalkozással.

2024. május 17-20. között a Magyar Nemzeti Parkok nyitótáborán képviseltük a KNPI-t.

2024. június 22-én a Múzeumok Éjszakáján a látogatókat a Természet Házában is vártuk kézműves foglalkozásokkal, vetítéssel, színes programokkal.

Májusban a Madarak és fák napján a Kecskeméti Arborétumban a Kefag Zrt.-vel közösen vetélkedőt szerveztünk iskolásoknak.

2024. július 2-án ünnepi keretek között megnyitottuk a Pusztai Kapuja Információs Központot Bugacon.

2024. augusztus 8-11. között a Kurultájon képviseltük a KNPI-t Bugacon.

2024. október 19-én a Vadmacska Gálán képviseltük a KNPI-t a Fővárosi Állatkertben. A program rendkívül nagy létszámú, érdeklődő közönséget vonzott.

2024. november 9-én Sándorfalván megtartottuk a XIII. Fehértavi Darvadozás elnevezésű rendezvényünket, ami a madárvonulás dél-alföldi ünnepe. A rendezvény központi helyszíne a sándorfalvi Pallavicini Kastély kertje volt. Ebben az évben MME-vel közös túrákat szerveztünk erre a napra.

Decemberben részt vettünk Kecelen a kétnapos Flóra Fesztiválon.

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Naprózsa Erdei Iskola (Fülöpháza):

2024. április-júniusban 5 turnusban 99 fő gyerek vette igénybe a bentlakásos erdei iskolai programot. További 80 fő (kutatók, terepgyakorlatos hallgató, természetjárók) szállt meg az épületben. Összesen 179 fő 396 vendégéjszakát töltött az erdei iskolában. Ezen kívül egynapos programra 8 alkalommal érkeztek iskolások, összesen 168 fővel.

Természetiskola minősítést egy alsós és egy felsős program kapott.

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: BUCKALAKÓK.

Témája: A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok, a természet tisztelete

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Erdőkerülő - A nyílt homoki gyepek védett növényritkaságai, lágy- és fásszárúak (3x45 perc).
2. Homokszépség - A Kiskunság endemikus faján (tartós szegfű) keresztül a növény élete (2x45 perc).
3. A homok muzsikái - A nyílt homoki gyepekhez kötődő rovarok; rovarok testfelépítése, szaporodása, fejlődése, szerepük az életközösségben, hangadó rovarok (4x45 perc).
4. Sáska Sári egy éve - A rovarok életciklusa, szerepük az életközösségben (2x45 perc).
5. Túlélők - Táplálkozási stratégiák, harc a táplálékért; Élőhely-életmód-táplálék minősége közötti összefüggések (4x45 perc).
6. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: HOMOKTITKOK.

Témája: A buckavidék kialakulása, geomorfológiája. Környezeti tényezők és az élőlények alkalmazkodása. A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok. Táj és az ember, tájtörténet. Tanyasi életforma.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Garmadára fel, szélbarázdába le - Buckavidék kialakulása, tájtörténet, a nyílt homoki gyepek élővilága (4x45 perc).
2. A homok titkai - Külső természeti erők, élőlények "nyoma" a buckavidéken (4x45 perc).
3. Az alkalmazkodás mesterei - A homok élőlényének alkalmazkodása a szélsőséges környezeti tényezőkhöz, ember a tájban (4x45 perc).
4. Túlélőkalauz - Emberi hatások, özönnövények és biodiverzitás (2x45 perc).
5. Homokszemek - Homokvidékek hazánkban; a futóhomok, a kiskunsági homok tulajdonságai (4x45 perc).
6. Ember a tájban - Élet a homokon, tanyasi életforma, fenntarthatóság (4x45 perc).

7. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Kontyvirág Erdei Iskola (Lakitelek):

Az erdei iskola április elejétől október végéig fogadott erdei iskolásokat egy tavaszi és őszi periódusban. A nyári időszakban tematikus táborok zajlottak részben a KNPI szervezésében, részben külsős táborozók révén. Az erdei iskola turnusok száma 10 volt, az egynapos, önálló programot végrehajtó csoportok száma 11, egyéb csoportok és táborozók további 7 turnusban vették igénybe az erdei iskolát. Az egyéb csoportokkal (pl. alkotótábor, KNPI szakmai programjai) együtt összesen 1109 fő kereste fel az erdei iskolát és 2336 vendégéjszakát töltöttek ott.

Ezen kívül egynapos, nem ottalvós csoportból (általános iskolások, felnőtt szervezett programon való résztvevők) 8 csoport, 169 fő látogatta meg az intézményt.

Természetiskola minősítést egy óvodás, egy alsós és egy felsős program kapott.

Óvodásoknak szóló minősített program címe: A TŐSERDŐ MESÉJE APRÓKNAK.

Témája: Madarak, fák, rovarok, erdei életközösség.

Korosztály: óvoda, középső- és nagycsoport.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág, gombák; fenntarthatóság.

Modulok:

1. Madarak a Tőserdőben (120 perc).
2. Rovarok a Tőserdőben (150 perc).
3. Látó emberek a Tőserdőben – erdei életközösség (150 perc).

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: KONTYVIRÁG ROVARTANODA.

Témája: rovarok testfelépítése, életmódja, táplálkozása, életciklusa.

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, ökológia.

Modulok:

1. Bogárgyár - rovarok testfelépítése, felismerése, elkülönítése (120-150 perc).
2. Túlélőlecek - A rovarok táplálkozása, mozgása, védekezése (mimikri) (150 perc).
3. Vizes lecek - rovarok egyedfejlődése, vízhez alkalmazkodó rovarok (180 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: A TISZA KRÓNIKÁJA.

Témája: a Tiszához kötődő élővilág és a tájban élő ember.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Tájhasználat, tájtörténet; helyszínhez kapcsolódó táji, természeti adottságok bemutatása.

Modulok:

1. Ráhangoló Kontyvirág túra - Ráhangolódás az erdei iskolára, ismerkedés az ártéri tájjal, életközösségekkel (180 perc).
2. Munkálkodó - 5-6 kiscsoportos feladat megoldásán vagy játékon keresztül ismerkednek a tanulók a természetes folyóval és a fogszállal (6x45 perc).
3. Bemutató - Az eddig tanultak kreatív feldolgozása - minden csapat egy előadást készít (2x60 perc).
4. Problémázó - Tisza-szabályozás, vízszennyezés és következményeik (180 perc).
5. Kitekintő - A Tisza történetének megjelenítése, majd a folyóhoz, ártérhez való jelenlegi viszonyaink megvizsgálása (150 perc).

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Kiállítások: Novemberben Sándorfalván kiállítottuk a Fehértavi Darvadozás alkalmából kiírt fotópályázat díjazott képeit.

A kecskeméti Természet Háza időszaki kiállításai 2024-ben:

- Február: A pillanat varázsa címmel Szokolczai Krisztina természetfotós kiállítása
- Április: Rákosi Vipera Rajzverseny díjazottjainak kiállítása
- Szeptember: Tovaszálló pillanat című természetfotó kiállítás
- Október: Kecsskeméti Művészeti Szakkör kiállítása.

Környezeti nevelés, szemléletformálás:

2024-ben is részt vettünk a Fenntarthatósági Témahétben: egy csoportot fogadtunk a kecskeméti Hunyadi János Általános Iskolából a Természet Házában. Két alkalommal kihelyezett foglalkozást tartottunk a kecskeméti Rákóczi Ferenc Általános Iskolában.

A középiskolások közösségi szolgálatának keretében 2024-ben 32 diák dolgozott az Igazgatóságon. 42 oktatási intézménnyel van együttműködési megállapodásunk, 2024-ben ezek közül 18 iskolából érkeztek diákok.

Felsőoktatási intézményekből 19 hallgató töltötte az Igazgatóságon a szakmai gyakorlatát (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem; Szegedi Tudományegyetem GTK, TIK; Debreceni Egyetem MÉK; valamint 14 fő külföldi hallgató)

Pályázati tevékenység:

A Bugacon KEHOP forrásból megvalósuló „Puszták kapuja” bemutató épület kivitelezése 2021. decemberben elkezdődött, az építkezés 2023-ban befejeződött. 2023-ban elkészült a külső és belső installáció, a kiállítási elemek és információs táblák, valamint a bútorzat nagy része. Az épületet 2024. július 3-án adtuk át a nagyközönségnek, megkezdte működését.

„Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” c. pályázat több helyszínen valósul meg (szegedi Fehér-tó, izsáki Kolon-tó, Császártöltési Vörös-mocsár TT és a mórakalmi Nagyszéksós-tó). Ennek részeként megkezdődött és 2023-ban befejeződött a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely és a Nagyszéksós-tói Natura 2000 információs pont létesítése. Megépült a Kolon-tavi Fürkésző Oktatási Központ, melynek átadása 2025. tavaszán várható, valamint a császártöltési Vörös-mocsárnál pihenőhely és tanösvény készült.

KNP könyvtár: 25 folyóirat, és több mint 5800 dokumentum áll az Igazgatóság dolgozói rendelkezésére. A könyvtári állomány gyarapítására 2024-ben 80 ezer Ft-ot fordítottunk, ebből 30 ezer Ft-ot havilap és egyéb periodika (Erdészeti lapok, Botanikai és Állattani közlemények), 50 ezer Ft-ot könyv beszerzésre. Magánszemélyektől és egyéb szervezetektől 100 ezer Ft értékben kaptunk térítésmentesen könyvet könyvtári használatra. 2024-ben 60 db könyvvel gyarapodott a könyvtári állomány.

Könyvtári szolgáltatásaink: helyben olvasás, kölcsönzés (dolgozók részére), könyvtárközi kölcsönzés. Saját kiadványaink esetén kapcsolattartás az OSZK ISBN Irodájával. Kötelempéldányokat az Országos Széchényi Könyvtár részére küldjük.

Könyvtári kapcsolatok a következő intézményekkel állnak fenn: Mátra Múzeum, Kecsskeméti Katona József Megyei Könyvtár, a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárai, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, kecskeméti Katona József Múzeum, szegedi Móra Ferenc Múzeum (és kisebb volumenben más múzeumok is), MTA Regionális Kutatások Központja, egyetemi tanszékek könyvtárai, Országos Mezőgazdasági Könyvtár, Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár.

Vetélkedők, versenyek

	Jellege	KNPI szerepe	Résztevők 2024-ben
Tavaszköszöntő természetismereti verseny	elektronikusan beküldött három forduló, a döntő jelenléti	saját szervezés	360 csapat, 1080 fő
IV. Rákosi vipera rajzpályázat	regionális	saját szervezés	164 rajz
XIII. Fehértavi Darvadozás természetfotó pályázat	regionális	saját szervezés	77 fotó

12.2.5. Kiadványok

A KNPI nyomtatott hírleveléből (Két víz köze) 2024-ben nem készült új lapszám.

2024-ben megjelent egyéb kiadványaink:

- rendezvényeinket beharangozó plakátok: daruleső túrák, Fehértavi Darvadozás, Kié a legdarusabb őszi GRU-ND? felhívás;
- „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” - LIFE15 NAT/AT/00834 projekt keretében“ elkészült Természetközeli Gazdálkodási Gyakorlatok Útmutatója II. Gazdálkodás tűzokos területeken és Természetközeli Gazdálkodási Gyakorlatok Útmutatója III. Vadazdálkodás tűzokos területeken című kiadványok
 - „Élőhely-rekonstrukciók lehetőségei és tapasztalatai Magyarország síkvidéki területein” - „LIFE18 NAT/HU/000799 A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” projekt keretében elkészült tanulmánykötet
 - „Jógyakorlat gyep- és vizes élőhely-rekonstrukciókban” - „LIFE18 NAT/HU/000799 A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” projekt keretében elkészült útmutató füzet

12.2.6. Látogatóstatisztika

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek 2024-ben regisztrált látogatói:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
Bemutatóhely neve		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
1	Természet Háza	2 484	1 672	4 156	200 - 950	
2	Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely (korábban Tisza-völgyi Bemutatóház)	120	74	194	600 - 900	A látogatóközpont csak előre bejelentkezett csoportoknak van nyitva.
3	Bugac Pásztormúzeum	6 296	1 358	7 654	0 - 900	Szezonális nyitva tartás áprilistól októberig.
4	Árpád kori falurekonstrukció Tiszaalpár		1 510	1 510	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes látogatóhely
5	Csölyospálosi Varangykő bemutatóhely		1 241	1 241	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes látogatóhely.
6	Pusztai Kapuja Információs Központ	711	147	858	300 - 800	Szezonális nyitva tartás áprilistól októberig. Nyitás: 2024.07.01.
	Regisztrált látogatók összesen:	9 611	6 002	15 613		

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői 2024-ben:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői					
<i>Szolgáltatástípus</i>	<i>Fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Nem fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>	<i>Szolgáltatás ára (től-ig; Ft)</i>	<i>Megjegyzés</i>
Szakvezetési túra, nyílt túra	1 111	172	1 283	1300 - 2000	
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	64	4 577	4 641		
Erdei iskolai program	554	0	554	1000 - 4750	
Természetvédelmi táborok	149	35	184	5 250	
Barlangi kalandtúra	-	-	-	-	
Csónak- és kenu-túra	27	0	27	2000 - 4000	
Kerékpáros túra	0	20	20	0	
Fotótúrák	-	-	-	-	
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)	-	-	-	-	
Egyéb: kiállítás	50	100	150	200 - 750	
Egyéb: vetélkedő, rajzverseny	77	3 203	3 280	2 000	
Egyéb: külsős rendezvényeken való részvétel	100	1 945	2 045		
Regisztrált igénybevevők összesen:	2 132	10 052	10 901		

A látogatókat a kecskeméti Természet Házában, Bugacon (Pásztormúzeumba sétálójegyet váltók), valamint szervezett csoportok, szakvezetési túrák esetén tudjuk regisztrálni. Mivel a tanösvényeink szabadon látogathatók, azok forgalmát csak becsülni lehet. A tanösvények becsült látogatóit nem tüntetjük fel a látogatói statisztikában.

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	Létszám összes 2024 (év/fő)
szakvezetési túra	1330
barlangi program, túravezetés	nem releváns
erdei iskola/óvoda	623
saját szervezésű szakmai napok	5 624
természetvédelmi táborok	184
osztálykirándulás	235
egyéb tematikus program	6 335
regisztrált igénybevevők összesen:	21 478

A teljes statisztika mellékletben található.

Egyre több, speciális nevelési igényű gyermekeket oktató csoport keres meg minket. 2024-ben a kecskeméti EGYMI Autizmus Centrum csoportjai, valamint beszédjavító osztályok rendszeresen vettek részt foglalkozásainkon.

A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.

A korábbi évekhez képest jelentősen növekedett a Természet Háza látogatottsága a nyári szünetben. Külsős szervezők nyári táboros csoportjai egyre nagyobb számban veszik igénybe szolgáltatásainkat. Ebben az évben öt alkalommal adtunk fél napos programot a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatalnál dolgozó szülők gyermekei számára szervezett tábor résztvevőinek.

Továbbra is jó az együttműködés a Hunyadvárosi Községi Házzal és a Kecskeméti Rajzfilmstúdióval. Jellemzően osztálykiránduláson résztvevő csoportok veszik igénybe szolgáltatásainkat megosztva, így akár egy teljes napot el tudnak tölteni ebben a városrészben.

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés az alábbiak szerint valósult meg:

- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Turisztikai és Marketing Nonprofit Kft.-vel: idegenforgalmi fejlesztési tervek egyeztetése, koordinálása; túra szervezése és lebonyolítása a dolgozóknak.
- Kecskeméti ÉDOSZ Kinizsi Természetbarát Sportegyesület: az egyesülettel új együttműködési megállapodást kötöttünk három évre, amely alapján a védett területeket érintő korábbi útvonalak jelzéseit karbantartják, a turistautak nyomvonalait, esetleges változtatásokat a nemzeti parkkal egyeztetik. Éves rendezvényüknek helyet adunk a Természet Házában.
- Kecskeméti Világjáró Klub: havonta két foglalkozást tartanak a Természet Házában, kivéve a téli szünetet. Átlagban 50-70 fő közötti létszám szokott megjelenni a távoli tájakat bemutató eseményeken.
- Kecskeméti Művészeti Szakkör: a Természet Házában helyet adunk a hetenkénti szakkörnek. Ősszel közös kiállítást szerveztünk, ahol a kiállított képek egy része megvásárolható volt. A befolyt bevétel 10%-át a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítványnak ajánlják fel.
- A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.
- A Kék Bolygó Alapítvány által szervezett fenntarthatósági témahét, mint külső látogatható helyszín jelentünk meg.
- A környezeti nevelés területén állandó partnereink foglalkozások, szakkörök, terepi akciók szervezésében, zöld jeles napok megünneplésében: szegedi Szent-Györgyi Albert Agóra, Kecskeméti Hírös Agóra - Ifjúsági Otthon, KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt, Porta Egyesület (Kecskemét), CSEMETE Egyesület (Szeged), Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Szakmai kapcsolatban állunk erdei iskola szolgáltatókkal, ökoturizmussal foglalkozó vállalkozókkal, önkormányzatokkal, civil szervezetekkel.
- Programjaink népszerűsítése érdekében együttműködünk a térség Tourinform irodáival. A kecskeméti Tourinform szervezte első térségi turisztikai fórumon részt vettünk és előadást tartottunk.
- Az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ munkatársaival: szakmai kapcsolattartás, programok egyeztetése, nemzeti parki ökoturisztikai programok népszerűsítése, „Digitális Vándor” tanösvények fejlesztése.
- Mórahalom város önkormányzatával: a Nagyszéksós-tóra tervezett ökoturisztikai fejlesztésének előkészítésében közreműködés.
- Sándorfalva Önkormányzat és a Művelődési Ház közreműködésével szerveztük a XIII. Fehértavi Darvadozás rendezvényt.
- Szatymaz Önkormányzatával közösen szervezzük a Fehértavi Darvadozás egyik programelemét, a Veterán autók felvonulását.
- Bugac Önkormányzata és az AranyLó Bugac Önkormányzati Kft. (és az általa üzemeltetett Aranymonostor Látogatóközpont) közreműködik a Puszta Kapuja Információs Központ népszerűsítésében, közös rendezvények szervezésében.

- Folyamatos kapcsolatunk van a Falugondnokok Duna–Tisza közti Egyesületével (falugondnok képzése), valamint az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesülettel (nemzeti parki termék védjegy).
- A Porta Egyesület (Kecskemét) által szervezett „Szegények akadémiáján” megállapodás alapján kéthavonta előadást tartunk a hátrányos helyzetű embereknek. Zöld jeles napok alkalmával együtt szervezünk ökoprogramokat.
- A NATURART Magyar Természetfotósok Szövetsége és a kecskeméti Világjáró Klub rendezvényeinek helyet adunk, velük együttműködve szervezünk közös programokat.
- A kecskeméti Hunyadivárosi Részönkormányzattal együttműködve közös környezeti nevelési programok.
- Csongrád megye több településének önkormányzatával együttműködési megállapodást kötöttünk az iskolai környezeti nevelési programok megvalósításának segítésére (Szeged, Algyő, Baks, Balástya, Szatymaz, Sándorfalva).
- Támogatjuk a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatát.
- A Magyar Természetbarát Szövetség tagjai részére kedvezményes belépést biztosítunk a nemzeti park által szervezett terepi programokra, illetve a szálláshelyeinket kedvezményrel vehetik igénybe.
- Természetvédő civil szervezetek közül a következő regionális szervezetekkel van szorosabb szakmai együttműködési kapcsolatunk: Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, Tegyük Izsákért Egyesület, Tegyük Fülöpszállásért Egyesület, Futóhomok Természetvédelmi Egyesület, Diána Vadászholgy Klub, Kecskeméti és Szegedi Vadaspark, Duna-Tisza Magyar Pásztorkutyás Hagyományörző és Sport Egyesület, Órjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület, Soltszentimre Ma Egyesület, Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület.
- A WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvánnyal 2022 végén kötöttünk együttműködési megállapodást erdőtelepítésre és gyeprekonstrukciókra, amikhez a természetvédő egyesület szervez finanszírozó harmadik felet, a KNPI pedig területet biztosít.
- A kulturális és régészeti értékek őrzése érdekében rendszeres a kapcsolat a Kecskeméti Katona József Múzeummal, a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeummal, a dunapataji helytörténeti gyűjteménnyel és az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkkal.

A **társadalmi partnerségi kapcsolatrendszer** fejlesztése céljából a természetvédő civil szervezetek közül elsősorban a regionális szervezetekkel (Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület stb.) van kapcsolatunk.

Konferenciák, szakmai programok:

- A Természet Házában helyszínt biztosítottunk az Erdőállapot értékelő megbeszélésnek (AM-KNPI-DINPI-KMNP);
- Szakmai napot szerveztünk a KNPI aktív és nyugdíjas kollégáinak Bugacon, ahol bemutattuk a Pusztai Kapuja Információs Központot;
- Novemberben a Természet Házában került megrendezésre az Agrárminisztérium szakmai rendezvénye az EU természethelyreállítási-rendelettel kapcsolatban.

Kapcsolat az oktatási intézményekkel:

Középiskolai, egyetemi terepgyakorlatok megtartásához segítséget nyújtott a KNPI a következő intézményeknek: Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar; Debreceni Egyetem; Szegedi Tudományegyetem; Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar; Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Georgikon Campus; Neumann János Egyetem (Kecskemét); Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus; ELTE Savaria Egyetemi Központ; Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola (Ásotthalom); Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola (Csongrád); Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola (Szeged); Baksay Gimnázium (Kunszentmiklós); Vargha Domokos Általános Művelődési Központ (Kunszentmiklós); továbbá Bócsa, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma, Kunpeszér, Kunadacs, Kunszentmiklós, Szabadszállás, Tatárszentgyörgy általános iskolái.

12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer

2024-ben 29 termelő 126 terméke rendelkezik védjeggyel.

2024-ben az Igazgatóság nem írt ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. A 2024-ben lejáró szerződéseket meghosszabbítottuk. A védjegyes honlap tartalmát folyamatosan frissítjük.

Védjegy-koordinátorunk tapasztalatai szerint a termelők nagy része a távolság, a sok nem halasztható szezonális munka, valamint a munkaerőhiány miatt kénytelen visszamondani a rendezvényeinkre való meghívást. A legtöbb kistermelő nem rendelkezik olyan munkavállalóval, aki egy-egy alkalommal ki tudna települni és árulni termékeit a főszezonban. Szezonon kívül viszont ezen termékek jó része nem elérhető – készlethiány miatt, vagy mert nem tartható a termék szavatossága, minősége hosszú távon. Ennek ellenére a törekvés és az igény továbbra is megvan részükről a programjainkon való részvételle, esetenként a KNPI segítséget ad a helyszínre jutásban.

Programokon való részvételek:

- A Magyar Nemzeti Parkok Hete 2024 nyitó hétvégéjén, Vajdahunyadvárban közösen vettünk részt Juhász Ágnes méhészt termelőnkkel. Különböző termelői mézkülönlegességekkel készültek, melyeket nagy örömmel fogyasztottak és vásároltak meg a standunkhoz látogatók.
- A Tűzokünnep rendezvényükön a Görög Méhészet, Molnár Kata, Rendek Tanya vett részt a termékeivel.
- A Helyi Termék Ünnepen, Kecskeméten Juhász Ágnes méhészt termelőnk képviselte a védjegyes termékeket, Molnár Kata, Rendek Tanya.
- Júniusban a Múzeumok éjszakáján a Természet Házában Csáki Ildikó szalmafonó védjegyes termelőnk ingyenes workshopot tartott a látogatóinknak.
- XIII. Fehértavi Darvadozás 2024: A Sándorfalvai Önkormányzattal közösen megrendezett eseményre két védjegyes termelőnk fogadta el a meghívásunkat. Az egész évben nagyon aktív Juhász Méhészet mellett, Soós László emelte a program színvonalát, aki különleges fűszerezésű tehénsajt-válogatással és szappanokkal érkezett.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A KNPI működési területén 2 natúrpark található: a Felső-Bácska-Homokhát Natúrpark, valamint az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark. Mindkettővel egymás célkitűzéseinek megvalósítását kölcsönösen segítő kapcsolatban áll az Igazgatóság, a védett természeti területekkel és Natura 2000 területekkel való jelentősebb átfedése miatt különösen az utóbbival szorosabb az együttműködés. Ez közös erővel szervezett természetismereti programokban, élőhelyek állapotát javító akciókban (szemétszedés, stb.), területkezelésben (legeltetés) adatgyűjtésekben, közös pályázati elképzelések kidolgozásában valósul meg.

A KNPI egyik szakembere az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark működtetésében is érdemi szerepet tölt be, így a legtöbb együttműködés itt valósult meg.

Az Igazgatóság előzetes közbeszerzési, állattartó telepek üzemeltetésére vonatkozó pályáztatásának eredményeképpen 50 példányos magyar házi bivaly állomány legeltetését, a gulya és legeltetés infrastruktúrájának őrzését és karbantartását, valamint a legelőnyomás biztosítását május elejétől november végéig a Hajósi kaszálók és löszpartok természetvédelmi területen natúrparki egyesület végezte el maradéktalanul. Az év elején natúrparki önkéntes munka segítette a Hét-völgy természetvédelmi terület löszgyepterületeinek elengedhetetlen karbantartását, valamint év során 5 alkalommal segítette a császártöltési Vörös-mocsár tanösvényének karbantartását is.

2024-ben az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület és az Igazgatóság között több alkalommal történt együttműködés, rendezvényeken való közös megjelenés, közös szervezés formájában. Május végén a nagysikerű Natúrparki Családi Nap az Őrjegen nevezett rendezvényt néhány hetes előkészítő szervezői munka előzte meg, ebben is természetvédelmi őr kolléga közreműködött, szakmai felügyeletével vett részt. Továbbá több rendezvényen közös bemutatósátorral vettünk részt különböző

események kapcsán (falunapok, majális, helyi horgász- és vadásznapi, fesztiválok), Homokmégyen, Miskén, Nemesnáadudvaron és a népszerű keceli Flóra Virágfesztiválon is. Homokmégyen településfásítási program keretében vettünk részt környezeti nevelési programban az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület és Gemenc Zrt munkatársaival. 2024 év őszén a Kéktúrázás Napján, mint szakaszfelelős szintén közreműködésben zajlott a natúrparki egyesülettel és MTSZ-szel.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

A KNPI nem áll szerződésben fizetett médiafigyelő szolgálattal, így a médiában történő megjelenéseink számát csak becsülni tudjuk, illetve lehetőségeinkhez mérten az elektronikus megjelenéseinket figyelemmel követjük. A média mai természetéből fakadóan az elektronikus felületeken való megjelenés túlsúlyban van a nyomtatott és a televíziós megjelenésekhez képest. A média átveszi híreinket a weboldalunkról, közösségi média felületeinkről.

2024-ben 4 sajtóközleményt adtunk ki, nem tartottunk sajtótájékoztatót.

2024-ben a saját médiafigyelésünk alapján 645 esetben jelentek meg a regionális és országos online sajtóban cikkek a nemzeti park eseményeiről. Ezeket általában a weboldalunkra és a közösségi oldalunkra kirakott híreink generálták. A weboldalunkon 117 hírt és cikket osztottunk meg.

A programturizmus.hu és a Délmagyarország írott és online felületén rendszeresen megjelentek a KNPI aktuális programjai. A Kecskeméti TV havonta sugárzott magazinműsort „Hírek a természetből” címmel a KNPI tevékenységéről, híreiről, programjairól (háromszori ismétlésben). A Természetvédelmi Őrszolgálat, az Ökoturisztikai Osztály és a Természetmegőrzési Osztály kollégái rendszeresen adnak riportokat a települési, kistérségi írott és elektronikus médiában a területüket érintő, vagy közérdeklődésre számot tartó kérdésekben.

A regionális médiumok közül a Kecskeméti Televízió, a Petőfi Népe, a baon.hu, hiros.hu, keol.hu, bacsmegye.hu, delmagyar.hu, vasarhely24.hu, a Sirius Rádió, Gong Rádió tudósított legtöbbször a KNPI eseményeiről, az országos médiumok közül az M1 Híradó, az MTV Kék bolygó című műsora, az M2 Petőfi TV, a Kossuth Rádió, sokszinuvidek.hu, turistamagazin.hu, vm-magazin.hu és a greenfo.hu. Programjainkról hírlevelet küldünk havonta az érdeklődőknek.

Online kommunikáció

A KNPI működteti az alábbi honlapokat:

- www.knp.hu;
- www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark (18 700 követő 2024.12.31-én);
- <https://www.facebook.com/TermeszetiHazaOktatoEsLatogatoKozpont> közösségi portál;
- az Igazgatóság Instagram oldala (1690 követő).

Közreműködünk a www.magyar nemzetiparkok.hu honlap és közösségi oldal, illetve a www.nemzetiparkkitermek.hu folyamatos frissítésében.

Elektronikus hírlevélre feliratkozók száma: 971.

A www.knp.hu honlap megújítására készül az Igazgatóság. Egy, az Agrárminisztérium által koordinált pályázat keretében elkezdődött az új weboldal fejlesztése, ami egyelőre tervezési szakaszban van. Elkészült egy drótváz, ami az új oldal funkcióit és menürendszerét tartalmazza, valamint ehhez elkészült egy látványterv is.

A KNPI közösségi oldalainak látogatottsága folyamatosan növekszik, látszik a rájuk mutató igény. A Facebook oldalunkat mind több média használja forrásként. Egyre intenzívebben használjuk a Youtube csatornánkat, mivel igény van a videós tartalmakra (<https://www.youtube.com/channel/UCEV6Ns903Nb7KIEQlwjxYQ>).

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projekt keretében közreműködünk a www.rakosivipera.hu weboldal, a Hungarian meadow viper project című facebook oldal, valamint a projekt YouTube csatornájának frissítésében.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében hozzájárulunk a www.tuzok.hu weboldal folyamatos frissítéséhez.

A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” című pályázat keretén belül közreműködünk a www.grasslandlifeip.hu weboldal szakmai tartalmakkal történő frissítéséhez.

A LIFE12 NAT/HU/001188 projekt célterülete, a Böddi-szék az időszakosan kiszáradó magyarországi szikes tavak között igen jelentős, a nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki. A LIFE Nature projekt célja a Böddi-széken, a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes taván és vízgyűjtő területén az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítása. A projekt fejlesztésének és nyomon követésének, valamint a tó helyreállítási információinak elérhetővé tételére kettő honlapot hoztunk létre és üzemeltetünk: magyar nyelvű tartalom a www.boddi.hu oldalon érhető el, az angol nyelvű tartalom a www.sodicwetlands.com honlapon.

12.4. Tervezett fejlesztések 2025-ben

- Nemzeti Parki Termék védjegy pályázati felhívás;
- KEHOP pályázat keretében a Natura 2000 területekhez kapcsolódó tematikus bemutatóhelyek közül a Kolon-tavi Fürkésző átadása az izsáki Kolon-tónál;
- A Természet Háza állandó kiállítása egy részét felújítjuk, átadás 2025. május 10.
- A KNPI 50 éves jubileuma alkalmából kiállítás nyílik rólunk a magyar Mezőgazdasági Múzeumban 2025. május 16. - július 31. között;
- Aktív részvétel a Fenntarthatósági témahétben;
- Tavaszköszöntő verseny folytatása;
- Tűzökünnep és Fehértavi Darvadozás rendezvények megszervezése.

12.5. Együttműködési megállapodások

Az iskolai közösségi szolgálat KNP Igazgatóságnál történő letölthetőségéről 42 középiskolával van szerződéses kapcsolatunk. Együttműködésben állunk a Pusztaszeri Homoktaposók Természetvédelmi Egyesülettel közös teljesítménytúra szervezésére, illetve a Pusztaszeri TK-ban levő tanösvények karbantartására. A kecskeméti ÉDOSz Kinizsi Természetbarát Sportegyesülettel a kiskunsági túraútvonalak gondozásában működünk együtt.

A Csólyospálos, Dunapataj, Tiszaalpár és Vaskút településeken levő – földtani értékeket, kunhalmokat, földvárakat és egykori környezetet, életmódot bemutató – tanösvényeink, bemutatóhelyeink karbantartása az érintett önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján történik.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a “Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” projektben partnerségi megállapodást kötöttünk a Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvánnyal és a Kiskunsági Madárvédelmi Egyesülettel. Az együttműködésünk folyamatos a projekt teljes végrehajtása során, nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki szakembereink között.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projektben a 2020-ban megkötött együttműködési megállapodások keretében 2021-ben folyamatosan zajlott a térségi szintű ragadozógazdálkodás (ragadozó gyérítés) a Budapesti Erdőgazdaság Zrt., a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészete, a Kunpeszéri Vadásztársaság, valamint a SAE Sarlópuszta Agrár-Erdész Kft. közreműködésével.

A LIFE20 NAT/HU/001404 számú, “Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében” című projektben a 2022-ben megkötött együttműködési megállapodások keretében az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal együttműködésben 2024-ben folyamatosan zajlott a nem kívánt dűvadak gyérítése.

A **külső szervezetekkel** történő kapcsolattartás és együttműködés kapcsán további információk találhatóak a 12.3. pont alatt.

12.6. Fontosabb események

Megvalósult, kiemelt események:

- **Tavaszi nagytakarítás** (KNPI részvételével) – március 21. Izsák, Kolon-tó
- **„Tavaszköszöntő”** címmel 3 fordulós természetismereti vetélkedőt szerveztünk általános iskolás korú gyermekek részére (KNPI szervezés, nevezett 360 csapat, 3 fős csapatok) – döntő április 19., Kecskemét, Természet Háza,
- **Fenntarthatósági témahét** (KNPI részvételével) – április 24-25. Kecskemét,
- **Tűzökünnep** (KNPI szervezés) – április 27., Böszörfpuszta – Nagyállás,
- **Májális Homokmégyen** (KNPI részvételével) – május 1. Homokmégy,
- **Madarak és fák napja** (KNPI részvételével) – május 4. Császártöltés;
- **Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitóhétvégéje** (KNPI részvételével) - május 17-20., Vajdahunyadvár,
- **Natúrparki Családi Nap az Őrjegben** (KNPI részvételével) – május 25. Hajós,
- **Gólya Road Show** (KNPI szervezés) – június 10-11. Bácsalmás és környéke,
- **Múzeumok éjszakája** (KNPI szervezés) – június 22. Kecskemét, Természet Háza,
- **Kurultaj** (KNPI részvételével) – augusztus 9-11. Bugac,
- **Polgárőr Családi Nap Ágasegyháza** (KNPI részvételével) – augusztus 17. Ágasegyháza,
- **Szarvasbőgés az Őrjegben** (KNPI részvételével) – szeptember 13. Hajós,
- **Sárféher Napok** (KNPI részvételével) – szeptember 27-29. Izsák,
- **Pusztá Kapuja Információs Központ nyílt napja helyi lakosok részére** (KNPI részvételével) – szeptember 28. Bugac,
- **Önkéntes napok** (KNPI szervezés) – szeptember 18. és október 27. között Kunpeszér,
- **Madármegfigyelő napok az Őrjegben, Bácsborsódon, Baján** (KNPI szervezés) – október 5-6.
- **Családi nap** (KNPI szervezés) – október 12. Kecskemét, Természet Háza,
- **Vadmacska Gála** (KNPI részvételével) – október 19. Budapest, Fővárosi Állatkert,
- **Kéktúrázás Napja** (KNPI részvételével) – október 12. Érsekhalma,
- **Állatvédelmi Témahét** (KNPI részvételével) – október 14. Baja,
- **Geotop Nap** (KNPI részvételével) – október 12. Csólyospálos,
- **Darvadozás** (KNPI szervezés) – november 9. Sándorfalva,
- **Tűzök LIFE zárórendezvény** (KNPI szervezés) – november 27. Kunszentmiklós,
- **Keceli Virágfesztivál** (KNPI részvételével) – december 6-8. Kecel,
- **Családi nap** (KNPI szervezés) – október 12., december 7. Kecskemét, Természet Háza,

13. Közfoglalkoztatás

2024-ben az Országos Közfoglalkoztatási programunk 2024. március 1. - 2024. augusztus 31. közötti, majd a Hatósági szerződés 1. számú módosításával 2025. február 28.-ig meghosszabbított időszakban tartott. A programunk sikeresen zárult. Igazgatóságunk 17 fő foglalkoztatását kérelmezte három tájegységében és a kecskeméti központban. A program legfontosabb célcsoportját azok az állásukra váró emberek képezték, akik számára a munkakeresés nehéz, vagy más módon nem lehetséges. A szakképzettség hiányában elsősorban segédmunkás munkakörben tudtuk őket alkalmazni.

13.2. Elvégzett feladatok, eredmények

A közfoglalkoztatottak feladata elsősorban a tájidegen növények irtása, parlagfümentesítés, természetvédelmi bemutatóhelyek, tanösvények, túraútvonalak karbantartása, látogatóhelyek épületek karbantartása, takarítása volt, továbbá a KNPI vagyonkezelésében lévő erdőterületek művelése, erdőápolási munkák ellátása. A parlagfű irtását olyan területeken is el tudták végezni, ahol gépeket erre

nem lehetett bevetni, az invazív fásszárúak irtása pedig csak kézi erővel lehetséges, így ebben is nagyon fontos szerepük volt a nemzeti park egész területén. Az Igazgatóság adminisztrációs feladatainak ellátását is segítette közfoglalkoztatott, beleértve a közmunkaprogramból fakadó adminisztrációt. A kérelmében megjelölt feladatokat időarányosan teljesítettük. Rendkívüli munkavégzést nem rendeltünk el, jelentős eltérés a tervezet és a megvalósított munka mennyisége között nem volt.

13.3. Tapasztalatok

A munkához szükséges feltételeket kis értékű munkaeszközökkel, valamint megfelelő munkaruházattal és védőeszközökkel biztosítottuk a programban kapott forrásból.

Közfoglalkoztatottak átcsoportosítására nem volt szükség.

13.4. Javaslatok

A közfoglalkoztatottak újbóli alkalmazási lehetősége segítette természetvédelmi feladataink ellátását, és egyes vidéki kistelepüléseken ismét pozitív kapcsolatot jelentett a természetvédelmi államigazgatás és a helyi lakosság között. A közfoglalkoztatási programban résztvevő személyek fizikai, egészségi állapota, terhelhetősége tapasztalataink szerint a ma jellemző munkaerőpiaci elvárásokhoz képest általában gyenge, ezért munkavégzésük üteme is ehhez igazodik (lassúbb, kisebb hatékonyságú).

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Az állami természetvédelem nemzetközi együttműködése kapcsán az Európai Unió természetvédelmi tárgyú joganyagának, valamint a Magyarország által aláírt nemzetközi természetvédelmi egyezmények (különösen a Ramszari, a Berni egyezmény, a CMS – azon belül pedig a közép-európai tűzok védelméről szóló együttműködési megállapodás – és a CITES végrehajtásában vesz részt az igazgatóság, továbbá közvetlenül is tagja az *Europarc Federation*nek. A Kiskunsági Bioszféra Rezervátum révén az igazgatóság részt vesz az UNESCO Man and Biosphere programjában is.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt főkezdvezményezettje az Österreichische Gesellschaft Grosstrappenschutz (Ausztria), további társkezdvezményezett az Amt der Burgenlandischen Landesregierung (Ausztria), Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung (Ausztria).

A KNPI folyamatos kapcsolatot tart fenn szakmai együttműködés és közös programszervezés céljából a Felső-Bácska – Homokhát Natúrpark munkaszervezetével, a Felső-Bácskai és Homokhádi Értékmegőrző Natúrpark Egyesülettel.

Régóta tartó, folyamatos együttműködés történik a KNPI és a szerbiai Palics-Ludas Közvállalat természetvédelmi szakemberei, őrszolgálat között a határmenti régió természeti értékeinek felmérése és megvédése érdekében. Az együttműködés a két intézmény szakembereinek közös terepi felmérési akcióit, és a természetvédelmi kezelésekre vonatkozó információk, a kidolgozott jó gyakorlatok rendszeres megosztását egyaránt magában foglalja.

A KNPI 2024-ben közel 20 önkormányzatnak nyújtott segítséget a helyi jelentőségű védett természeti területek és természeti emlékek fenntartásával, védetté nyilvánításával és a kezelési tervek véleményezésével kapcsolatban

15. Ellenőrzés

Belső ellenőrzések

Tárgy	Cél	Módszer
Belső kontroll rendszer kontrollja	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok beépülése megtörtént.	tételes kontroll, 2023-2024.
Belső panaszkezelési rendszer bevezetésének ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályi átvezetés megtörtént.	mintavételes kontroll, 2024. I. félév
A számlakiállítás rendjének ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok alapján történt.	mintavételes kontroll, 2023-2024.
Éves beszámoló analitikai kontrollja	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok alapján történt.	mintavételes kontroll, 2023.
Gépjármű használat ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a a belső eljárásrend alapján végzik.	mintavételes kontroll, 2023-2024.
Készletgazdálkodás ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a belső szabályok betartása megtörténik.	mintavételes kontroll, 2023-2024.
Teljesítés igazolások helyességének ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a szabályzatok és az ÁHT előírásai nem sérülnek.	mintavételes kontroll, 2023.

A belső ellenőrzés a jóváhagyott ellenőrzési terv szerint történt, a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a hatályos Belső Ellenőrzési Kézikönyv betartásával. Az ellenőrzési eljárások tervszerűen, szabályozottan és szabályszerűen valósultak meg. Az ellenőrzött szervezeti egységek az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapításokat, javaslatokat elfogadták. A tervezés megalapozottságát igazolja, hogy a tervezett ellenőrzésekre az ellenőri kapacitás és időszükséglet elegendőnek bizonyult. Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési-, kártérítési illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó esemény megállapítására nem került sor

A belső ellenőri jelentéssel kapcsolatos intézkedési tervekről és azok végrehajtásáról a belső ellenőrzés nyilvántartást vezet, amit a tárgyévéről készült ellenőrzési jelentés keretében értékel. Az ellenőri megállapítások, javaslatok hasznosulására 2024. évben 5 db intézkedést igénylő megállapítás került jóváhagyásra, amelynek teljesítéséhez két alkalommal határidő módosítást kértünk.

Külső ellenőrzések

Igazgatóságunk esetében 2023. évben pénzügyi, gazdasági, szabályossági tárgyú, külső ellenőrző szervek általi ellenőrzés nem történt.

2024-ben a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Kibervédelmi Intézetének Hatósági Főosztálya átfogó ellenőrzés keretében ellenőrizte az Igazgatóság informatikai biztonsági helyzetét. Az ellenőrzés során a Hatóság munkatársai megállapították, hogy az Igazgatóság elkészítette és kiadta a szükséges belső alapszabályozókat, továbbá kialakította az alapvető kontrollfolyamatokat. Az ellenőrzés során észlelt, a jogszabályi előírásokba nem ütköző, de az általánosan elfogadott legjobb gyakorlattól eltérő megvalósítással kapcsolatban a Hatóság javaslatokat fogalmazott meg, amelyek teljesítése folyamatban van.

2024-ben a Területkezelési Osztályon 2 külső ellenőrzés zajlott le. A Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. egy alkalommal, a Magyar Államkincstár Kifizető Ügynöksége (volt MVH) megbízásából a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály, Helyszíni Ellenőrzési Osztály több alkalommal, Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelmények (JFGK2,3), és VP-ÖKO jogcímet ellenőrzött.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú, „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt esetében 202.02.29-n záró helyszíni ellenőrzés

lefolytatására került sor a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú, „A puszták kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt esetében 2024.02.22-én záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú, „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projekt esetében 2024.02.28-án (online) záró ellenőrzés lefolytatására került sor a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 azonosítószámú, „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén” című projekt kapcsán 2024.09.19. napján fenntartási helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Nemzeti Fejlesztési Központ Közös Szolgáltatási Igazgatósága által, amely ellenőrzéshez nem kapcsolódott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A LIFE20 NAT/HU/001404 számú, „Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyeppek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében” című projekt esetében 2024.06.12-13-án látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú, „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című projekt esetében 2024.10.08-09-én helyszíni ellenőrzésre került sor a projekt külső ellenőre és külső monitora részvételével.

16. Éves munka összefoglalása

Az igen kiterjedt feladatkörhöz mérten alacsony szakemberlétszám jelentős leterheltség mellett látta el 2024-ben a feladatokat; kevesen tudják, hogy a nemzeti park igazgatóságok sok éve a legszélesebb feladatkörű államigazgatási szervek. A KNPI teljes foglalkoztatotti létszáma, minden szellemi és fizikai munkakörrel együtt, 2024 végén 127 fő volt, ami az előző évi létszámhoz képest ismét csökkent, 4 fővel.

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságnak, mint természetvédelmi kezelőnek 2024-ben egyebek között a következőket kellett ellátnia:

- Bács-Kiskun és Csongrád vármegye legnagyobb állami földvagyon-kezelőjeként 58 930,55 hektár terület kezelését, ebből 28 268,31 hektárnyi ingatlant haszonbérbe adva (annak szervezési és ellenőrzési feladataival), 30 662,23 hektárnyi ingatlanát pedig saját hasznosításban, tehát saját eszközeivel és munkaerőjével.

- 6 állattartó telepen gondozott 629 magyar szürkemarkarhával, 124 magyartarka szarvasmarhával, 865 házi bivallyal, 57 Furioso-North Star lóval végzett élőhelykezelést és génmegőrzést.

- Több mint egymillió hektáros működési területén, az ország tizedén a természeti környezet állapotára vonatkozó folyamatos helyszíni adatgyűjtést, amire alapozott természetvédelmi kezelői nyilatkozataival támogatást nyújt különösen a természetvédelmi hatóságoknak, de ezen túl a környezetvédelmi, erdészeti, bányászati és egyéb hatóságoknak eljárásaik lefolytatásához, az önkormányzatoknak a településrendezési eszközökkel kapcsolatos eljárásaikhoz, a külterületi nagyberuházások, területfejlesztések tervezőinek, hatásvizsgálat-készítőinek, továbbá a természeti környezethez fűződő legkülönbözőbb kérdésekben a magánembereknek, területtulajdonosoknak, kutatóknak,

pedagógusoknak, diákoknak, stb. A természetvédelmi hatóságok érdemi működése döntően annak függvénye, hogy kapnak-e, és milyen területi információkat a nemzeti park igazgatóságtól. A kormányhivatalok keretében működő elsőfokú természetvédelmi hatóság számára egyedi adatszolgáltatást és a hatósági döntés tartalmi részére vonatkozó érdemi kezelői nyilatkozatot ad a KNPI, az általa gondozott természeti érték adatbázisok megosztásán, rendelkezésre bocsátásán túlmenően.

- Mindennemű megkeresést, így a tájékoztatást kérő állampolgárok, ingatlantulajdonosok, gazdálkodók, legkülönbözőbb hatóságok, rendőrségi és bírósági intézmények, területi államigazgatási társszervek, központi államigazgatási szervek, önkormányzatok megkereséseit figyelembe véve, 4043 db főszámos és 25371 db alszámos irattal foglalkozott a KNPI, ez a korábbi évhez képest ismét növekedést jelentett, főszámok tekintetében 6,2%-os, alszámok tekintetében 8,4%-os mértékben. Ezekben az ügyekben írásbeli tájékoztatásokat, kezelői nyilatkozatokat, szakvéleményeket küldött az igazgatóság, és ehhez adódott hozzá szakembereinek nem iktatott személyes kommunikációja (utóbbi főleg a természetvédelmi őrszolgálat munkájának a része). Az ügyiratforgalommal legerősebben érintett szervezeti egység a KNPI 9 fős Természetmegőrzési Osztálya, aminek emellett széleskörű egyéb szakmai feladatokat is el kell látnia, hiszen a természetvédelmi kutatások, adatgyűjtések, monitorozások, kezeléstervezések és -ellenőrzések szakmai irányításáért is felel.

- A korábbi években gyűjtött adatokat tartalmazó TIR Biotika Modulban több, mint 190 ezer adatot validáltak az Igazgatóság szakemberei. Új biotikai adatból 90192 db-ot rögzítettek az OpenBioMaps adatbázisban. A két különböző felületen gyűjtött adatbázis egységesítése szerepel a KNPI közeljövőbeli célkitűzései között.

- 2024-ben egyidejűleg futó 10 pályázati projektben - beleértve azokat, amelyekben társkezdve működött a KNPI - folytatott természetvédelmi kezelői tevékenységet az Igazgatóság, amit a projektmenedzseri feladatot ellátó szakemberek korábban tervezetthez képest kisebb foglalkoztatható létszáma is nehezített.

- Több tucat természetvédelmi kutatási és monitorozási projektet valósított meg, illetve koordinált.

- 6 látogató-, illetve oktatóközpontot, 6 tematikus bemutatóhelyet, 2 erdei iskolát (természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínt) és 26 látogatható tanösvényt gondozott (utóbbiakból három digitális változatban is elérhető). 2024-ben 3 újabb bemutatóhely nyílt meg: Kurgán Természetvédelmi bemutatóhely (Szatymaz); Sztieppék Háza (Kunszentmiklós-Böszörmény), Pusztai Kapuja Információs Központ (Bugac). 2024-ben elkészült, és 2025-ben nyílik meg a Kolon-tavi Fürkésző Oktatási Központ (Izsák).

Az Igazgatóság költségvetési támogatáson kívüli bevételi forrásai egyrészt állattartásból, agrártámogatásokból, illetve haszonbérleti díjakból, másrészt költségvetési támogatásból, sikeresen elnyert pályázati forrásokból, kisebb részben az igazgatóság egyéb tevékenységéből (ellenőrzési szakértői tevékenység, idegenforgalom, környezeti nevelés stb.) származnak.

Az előző évhez képest a KNPI kiadásai 2,5%-al csökkentek, elsősorban a beruházási kiadások csökkenése miatt (a kiadáscsökkenést az enyhe téli időszak is segítette). Az előző évhez képest a bevételek - egyszeri körülményekből adóan - 30,7%-al nőttek. A működési célú bevételek többsége elsősorban az agrártámogatások folyósításából származott. A finanszírozási bevételek módosított előirányzata a költségvetési támogatásból, és az előző év pénzmaradványából tevődött össze. A maradvány összege a KEHOP és LIFE pályázatok folyósított, de még projekt időszakok végéig felhasználható előlegeiből keletkezett.

A nyilvántartás szerinti, befektetett eszközökként nyilvántartott vagyon nettó értéke elsősorban az amortizálódás miatt 2,2%-al csökkent, 12 882 372 Ft-ra.

Különösen fontos természetvédelmi kezelői eredmények tartjuk:

- „A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című, LIFE18 NAT/HU/000799 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, a rákosi vipera védelmében tett, pályázati forrásból finanszírozott további előrelépéseket a predátorok visszaszorításában és az élőhelykezelésben, illetve élőhely-rekonstrukciókban (korábban izolált pusztai élőhelyek összekötése visszagyepesítéssel, lápréti élőhelyek helyreállítása), továbbá az új felmérési módszerein alapuló, igen jelentős

tudásgyarapodást a duna-tisza közti állományok – korábbi időszakokhoz képest jelenleg jóval nagyobbra becsült - méretére, természetvédelmi helyzetére, ökológiai jellegzetességeire vonatkozóan, nemkülönben a faj életközösségi kapcsolatait, táplálékszervezeteit és fogyasztóit illetően.

- "A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című, LIFE17 IPE/HU/000018 azonosítójú pályázat keretében megvalósított gypvédelmi tevékenységet, a gyepi élőhelyek természeti értékeinek intenzív feltárásától kezdve a gazdálkodók szemléletét, ökológiai tudását fejlesztő gypvédelmi tanácsadói működésen keresztül a közel 200, gypvédelmi témájú ismeretterjesztő előadásig.

- Az őshonos állatfajok génmegőrzésében, és ezzel párhuzamosan a szikes puszták és homoki legelők életközösségeinek fenntartásában folytatott tevékenységünket, amelynek keretében Magyarország legnagyobbak közé tartozó házi bivaly állományát is gondozza a KNPI (élőhelykezelési feladatokat ellátva).

- A KNPI 10.498 hektáron, döntően gyenge termőhelyi adottságú erdőterületeken folyó, erdősítési hátralék nélküli erdőgazdálkodási tevékenységét, ami jelentős hangsúlyt fektet az idegenhonos faállományok szerkezetváltására és a Homokhátság természetes erdőssztyeppi jellegű erdőállományainak minél nagyobb területen történő helyreállítására.

- A KNPI vizes élőhelyek fenntartásáért folytatott erőfeszítéseit, így különösen:

- saját forrásból finanszírozott vízpótlásokat, amik közül legnagyobb volumenű a KNPI vagyonkezelésében lévő Tömörkényi-halastavakon (Csaj-tavon) végzett, több millió m³-es nagyságrendű vízbetöltés (e törendszer több fészkelő vízimadár faj fenntartásában is országos jelentőségű);

- saját forrásból finanszírozott vízmegőrző műtárgyak (jellemzően beállított küszöbszintű bukók) létesítését és karbantartását;

- pályázati forrásokból finanszírozott vízmegőrzési intézkedéseket, belvízelvezető csatornák káros vízelvezető hatásának megszüntetését, a medrek részleges betemetését, vízmegőrző műtárgyak létesítését;

- a vízmegőrzésekért folytatott, intenzív, kezdeményező jellegű, elkötelezett államigazgatási tevékenységet; a vizek hasznosításával, állapotának befolyásolásával kapcsolatban folyó hatósági engedélyezési eljárásokban történő részvételt, aminek keretében számos előremutató, újdonságerejű szabályozási, illetve megvalósítási javaslatot dolgoztunk ki;

- a Homokhátság vízpótlásának szakmai segítségét, az aktív részvételt a „A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását, helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt II. ütem” tárgyú projekt tervezésében, a részletes műszaki, illetve ökológiai, természetvédelmi koncepciók kidolgozásában.

- A Kiskunsági Nemzeti Park teljes területére vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervezetének kidolgozását, amit 2022-ben felterjesztettünk az Agrárminisztérium számára.

- A Duna-Tisza köze természeti értékeinek bemutatásában, a környezeti nevelésben folytatott intenzív szakmai munkát és az ehhez társuló, 2024. évi fejlesztéseket, így egyebek mellett 3 újabb bemutatóhely megnyitását 2024-ben.

A 2024. évi főbb célkitűzések teljesülésének értékelése

A Belső Kontroll Kézikönyvről szóló ÁLT/6-81/2024. számú Igazgatói utasítás 10. § (4) bekezdése alapján a vezetők január 15-ig értékelik az előző évben vállalt célkitűzéseiket.

I. Több szervezeti egységet érintő célkitűzés

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	1.
A kitűzött cél megnevezése:	2010-2015. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2023. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek külső irattárba történő elhelyezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO, valamennyi szervezeti egység
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	2.
A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájégségközpont kialakítása, pályázati forrásból
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	PKO, DTE, PSZO, ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A szükséges beszerzések megtörténtek, az épületegyüttes használatbavételi engedélyt kapott.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	3.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartó-képességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gypes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TMO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A 2024. évi hasznosításokkal kapcsolatban a terepi bejárások szervezése megtörtént, amikre január-február hónapban kerül sor, illetve ez után fog elkészülni a kiértékelés.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	4.
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE; TMO; TKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2024-ben Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyére vonatkozóan adtunk be intézkedési tervet, a forrást a Kormányhivatal használja fel (szerződő fél), a KNPI szakmai javaslatot ad; a forrás felhasználásra került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	5.
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022-2024. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE, TKO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	6.
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz a Kelebiai ETK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Adatgyűjtés megtörtént, jelentések beérkeztek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen, Ásotthalmi, Közép-Dunai ETK-ra vonatkozóan.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	7.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízellátási-művek vízgazdálkodási engedélyezési rendjeinek folytatása, új buktatók létesítése és engedélyeztetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	44 esetben került sor állami vagy magáncélú vízellátási-művek vízgazdálkodási engedélyezése során a vízmegőrzési lehetőségek mérlegelésére, szükség esetén a hatékonyság fokozására.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	8.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A Duna-völgyben 10 új helyszínen került kijelölésre potenciális vízmegőrzési vagy árasztási terület, amelyből 3 helyszín került kiválasztásra, és ezek tervezéshez szükséges felmérését az OVF megkezdte. A helyszínek bővítése, valamint a további tervezési feladatok a következő években várhatók
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	9.
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek, valamint a regionálisan védett és fokozottan védett fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytakaságok, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnú közösségek, denevéreközösségek, kisméltók, közönséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelyterképezés), két országos NBmR projekt szervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Az NBmR aktuális programjaiban 2024. évben aktuális felmérései megvalósultak. A természetvédelmi állapot-felmérési terv vonatkozó részei teljes körűen megvalósultak, vagy KNPI szakemberei által, vagy külső kutatókkal kötött kutatási és felhasználási szerződés által.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	10.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, prioritizált (természetvédelmi) érték leltár elkészítése örkerületenként, amit minden őr maga készít el
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	11.
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért). Az automatizálhatóság függvényében végzendő feladat.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO, BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem történt meg humán erőforrás hiány miatt
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	12.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása oly módon, hogy tájegységenként meghatározandóak azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és azoknak az inváziós fertőzőittségének változását kell nyomon követni.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben teljesült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	13.
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem volt
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	14.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem volt pályázat
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	15.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlok ellenőrzése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	16.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi kezelő kijelölés feltételeinek megfelelő haszonbérlok kiértékelése, a kijelölés elfogadása esetén szerződéskötés.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A természetvédelmi kezelő kijelöléssel történő haszonbérleti szerződések megkötésre kerültek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	17.
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	18.
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	19.
A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat formaruha mellékleteinek kiadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; ÖKNO; gigh.; ig.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	20.
A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; gigh.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	21.
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	22.
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási rendszer működtetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	23.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisléptékű kertészeti rendezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO; ÜCS

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	folyamatosan történik
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	24.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XIII. Fehértavi Darvadozás megszervezése és lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	25.
A kitűzött cél megnevezése:	Tavaszköszöntő 2024 verseny megszervezése, lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE, TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	26.
A kitűzött cél megnevezése:	Túzokünnep szervezése Kunszentmiklós-Böszörményen
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	27.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó turisztikai bemutatási koncepció készítése pályázati forrás rendelkezésre állása esetén
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg pályázati forrás hiánya miatt
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	28.
A kitűzött cél megnevezése:	Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés: • Állattenyésztéssel kapcsolatos szerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása.

	Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO; TE; TMO; BO; JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	29.
A kitűzött cél megnevezése:	Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés: - TE által ügyintézett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. - TKO által ügyintézett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. - Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. - Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. - Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. - A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. - A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. - Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, TMO, BO, JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	30.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés - beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, - jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, - statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, - hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, - erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), - erdőterület igénybevételek.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	31.
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi őrszolgálatokkal kapcsolatos alcélok: - természetvédelmi őrzés, - feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, - hatósági feladatellátás,

	együttműködés más szakterületekkel.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	32.
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	33.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A szükséges erőforrások és munkaerő-kapacitás nem álltak rendelkezésre, ezért nem történt előrelépés.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	34.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területéről származó védett természeti értékek adatait nyilvántartó biotikai adatbázis tartalmának validálása, a korábbi AgyMind adatbázis elemeinek betöltése a 2022. óta bevezetett OpenBioMaps adatbázisba, ezt követően az egységesített adatbázis adatainak világhálón történő ki publikálása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Folyamatban van, várhatóan 2025-ben befejeződik. A validálás kb. 80%-ban elkészült, az adatok 50%-a betöltésre került az OBM adatbázisba, közben fejlesztési feladatok is felmerültek az OBM adatbázist illetően. A ki publikálásra a maradék 50 % adatbetöltést követően kerülhet sor.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	35.
A kitűzött cél megnevezése:	A védett természeti értékek adatkezelési szabályzatának elkészítése (adatgyűjtés, validálás, jogosultságok, karbantartás, biztonsági mentés, rendszeres és eseti adatszolgáltatások, külső adatgyűjtők, ki publikálás).
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO, JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Folyamatban van, várhatóan 2025-ben befejeződik.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	36.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területén megjelenő idegenhonos inváziós kaktusz állományok felmérése, kisebb állományok kiirtása.

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Állományok felmérése megtörtént, kisebb állományok kiirtásra kerültek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	37.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI központi épületének madárütőközés elleni védelmének megtervezése, kiépítése/kiépítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult (2024-ben nem volt előrelépés)
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	38.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés: fahasználatok és az ahhoz kapcsolódó eladások, beszerzések erdőművelési tevékenységek (ültetések, ápolások) és az ahhoz kapcsolódó beszerzések hatósági ügyintézés erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás) erdőterület igénybevételek anyagi jellegű beszerzések (csemete, kerítésanyag, vegyszer) szolgáltatás beszerzések (lőszermentesítés, vegyszerezés, kerítésépítés)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	39.
A kitűzött cél megnevezése:	Munkatársak intézményhez kötődését erősítő intézkedések koncepciójának kidolgozása. Lehetséges tartalmi elemek pl.: belső rendezvénynaptár kidolgozása; munkatársaknak szánt, jelenlegi és volt dolgozókat is bemutató, méltató hírlap rendszeres készítése (egyszer már terveztük, elmaradt); tájegységenként 2 db túravezetés csak munkatársaknak; kötetlenebb témákkal bombázható belső B-levelezőlista indítása; stb.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	minden szervezeti egység, JIO (HR) koordinál
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	40.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdőssztyepek sztyepprétfoltjainak élőhely-rekonstrukciós módszereit 5-50 m ² -es mintaterületeken tesztelő terepi kísérletek végzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	41.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképének elkészítése a tüzmegelőzési terv kiegészítésére
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TKO, BO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	HTE: részben teljesült; TKO: folyamatosan készül, a tűzmelegelőzési terv elkészült
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	42.
A kitűzött cél megnevezése:	A Puszta Kapuja működtetéséhez szükséges saját forrásos beruházások elvégzése, az információs központ megnyitása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem

II. Egy szervezeti egységet érintő célkitűzések, a szervezeti egységek önállóan vállalt célkitűzései

Birtokügyi Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	43.
A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyongazdálkodási szerződésbe kerülése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg, 2025. évi kérelembe kerülnek bele
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	44.
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

Természetmegőrzési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	45.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: Apaj, Fülöpháza, Bugac védett külterületén recens Scarabaeoidea (lemezcsepű bogarak) fajlista készítése gyakorisági adatokkal, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, más taxonokkal
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	46.
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	47.

A kitűzött cél megnevezése:	Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	48.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiskőrös település közigazgatási területén az ex lege oltalom alatt álló védett természeti területek felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben megvalósult, folytatás szükséges
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	49.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 országjelentéshez jelölő fajok adatlapjainak elkészítése, Agrárminisztérium adatkéréseinek teljesítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem

Jogi és Igazgatási Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	50.
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	JIO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	51.
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	52.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása pályázati forrásból (GRASSLAND LIFE)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg, más módon történt meg a tájékoztatás
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	53.
A kitűzött cél megnevezése:	2 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	54.
A kitűzött cél megnevezése:	Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	55.
A kitűzött cél megnevezése:	Nemzeti parki védjegy pályázat kiírása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	56.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI turisztikai létesítmények helyzetelemzése, fejlesztési terv készítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	57.
A kitűzött cél megnevezése:	Legalább egy tanösvény teljes felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	

Pénzügyi és Számviteli Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	58.
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO-GIGH
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult: A Bizonylati szabályzat és a Pénz- és értékkezelési szabályzat aktualizálásra került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	59.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett és 2024. január 1-jétől a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelése tételes bejelentési kötelezettségével bővített Központi Költségvetés végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Igen, megvalósult. Kétféle módszert alkalmaztunk: a könnyített fájlfeltöltő rendszert illetve a „hagyományos” excel export import táblázat használatának segítségével.

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	60.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-ben előreláthatóan 2024. évben (pontos időpontot nem tudunk) történő változásoknak való megfelelés biztosítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Igen megvalósult. Az új Számlavezető Rendszer (SZR) bevezetése során a Kincstár ügyfeleire háruló többletfeladatokra, valamint az XML formátumra történő áttérés fejlesztési igényére, a TXT állományok kivezetése nem az SZR bevezetésével egy időben történt meg. 2024. évben a korszerű, XML formátumú állományok alkalmazása, valamint a régi, TXT formátumú állományok kivezetése megvalósult, ami általános irány volt pénzforgalom területén.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	61.
A kitűzött cél megnevezése:	Magyar Államkincstár Költségvetési moduljához történő elektronikus úton megvalósuló csatlakoztatás legkésőbb a Digitális Kormányzati Ügynökség és a GriffSoft Informatikai Zrt. között a „Forrás rendszer kapcsolódó szolgáltatások (KGR21)” tárgyában létrejött hatályos Keretmegállapodás végén, 2025. március 17-ével valósul meg. Amennyiben a Magyar Államkincstár lehetőséget biztosít az évközi online csatlakozásra, akkor a Griffsoft Zrt. fenntartja az előteljesítés jogát. A csatlakoztatás feltétele az előzetes felmérés és adattisztítás.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem volt lehetőség az évközi online csatlakozásra, így nem valósult meg az intézkedés.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen

Homokhátság Tájégség

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	62.
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése külső vállalkozó bevonása nélkül a tájegységi fizikai brigáddal.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	63.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtűz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	64.

A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárállományok felmérése a Fülöpházi-buckavidék területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. Az elemző anyag összeállításához már csak az adatok ellenőrzése hiányzik.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	65.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: 2006-os kételtűfelmérés megismétlése a Fülöpházi-buckavidék mintaterületein (Kondor-tó, Szappanos-szék).
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült. Nem voltak kételtű adatok a nevezett helyszíneken.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem

Tiszamenti Tájegység

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	66.
A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A legeltetés kb. 90 bivallyal megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	67.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 10-es tőegységek üzemi vízszinten tartása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	2-es, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 9-es, 10-es üzemi vízszinten tartása teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	68.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárfauna felmérése Szikra és az Alpári-rét területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	69.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: emlősfajta ismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásainak jellemzése a Mártélyi TK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Hód, vidra felmérések történtek, adatok leadva
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

Dunamenti Tájegység

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	70.
A kitűzött cél megnevezése:	Probléma kataszter aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	71.
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	nem valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	72.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölésnek és számozásának (legelő, szántó) fenntartása, folyamatos aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	73.
A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüsthás erdő művelési ágból való kivonása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	74.
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	75.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: tűzok és kék vércse hosszú távú állományváltozásainak elemzése a Felső-Kiskunsági szikes puszta területét illetően.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben (tűzok esetében) valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	76.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: szikes tavak fészkelő madárközösségének megismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásaik elemzése a Felső-Kiskunsági szikes tavak területén.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Tűzok esetében megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

Üzemeltetési Csoport

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	77.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységkötség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységkötség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	részben valósult meg
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	78.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységkötség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) foglalt adatok alapján a selejtezésre javasolt teher- és személygépjárművek meghatározása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	79.
A kitűzött cél megnevezése:	Mezőgazdasági erő- és munkagépek éves javítási költségének meghatározásához kapcsolódó nyilvántartás létrehozása, adattal történő feltöltése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen (adattal való feltöltés miatt)

Pályázatkezelési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	80.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult, a projekt fenntartási időszaka véget ért.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	81.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalparti Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	82.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	83.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	84.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	85.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	86.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	87.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	88.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	89.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	90.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	91.
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	92.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című

	LIFE+ Természet pályázatban a csatornaáthelyezés kivitelezésének befejezése, a projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg, a régészeti munkálatok elhúzódása miatt a kivitelezés részben akadályoztatva volt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	93.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	94.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	95.
A kitűzött cél megnevezése:	
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című a kutyával végzett őri feladatok erőforrásainkhoz mérten való folytatása 2024.03.31-ig, a projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	96.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	97.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül a gyepterületi tanácsadási tevékenység és a gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	98.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül élőhelyrekonstrukciós tevékenységek folytatása, majd a projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben megvalósult, a projekt fizikai befejezése 2026.03.31-re került módosításra.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	99.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	nem
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	100.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP Plusz éves fejlesztési keretében nevesített projektek pályázati dokumentációjának benyújtása, a támogatási szerződések megkötése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben valósult meg (Mórahalmi projekt esetében igen, Csaj-tavi és Állattartó telepek fejlesztésére irányuló esetben nem)
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	101.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül a növénymonitoring és a ragadozó gazdálkodás folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	megvalósult
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	igen

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása

I. Több szervezeti egységet érintő célkitűzés

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	1.
A kitűzött cél megnevezése:	2010-2011. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2024. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek külső irattárba történő elhelyezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO, valamennyi szervezeti egység
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen

Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	2.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása. (A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gyepek élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	Folyamatos. A kezelés-optimalizálási folyamat lezártnak akkor lesz tekinthető, ha legalább három éven keresztül egyetlen saját vagyonkezelésben lévő legelőn sem merülnek fel túl- vagy alulkezeltségből fakadó ökológiai problémák.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	3.
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE; TMO; TKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	4.
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022-2025. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE, TKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	5.
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz az Ásotthalmi és Közép Dunai ETK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	6.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízellátási-művek vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukóműtárgyak létesítése és engedélyeztetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	7.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmelegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	8.
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek, valamint a regionálisan védett és fokozottan védett fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnú közösségek, denevérközösségek, kisméltók, közösséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelyterképezés), két országos NBmR projekt szervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Folyamatos, 8-12 évenként ismétlődő
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	9.
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket tartalmazó fedvény elkészítésével kapcsolatos előkészítő tanulmány készítése a megvalósíthatóságra vonatkozóan
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	10.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása oly módon, hogy tájegységenként meghatározandóak azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és azoknak az inváziós fertőzőittségének változását kell nyomon követni.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	11.
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	12.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	13.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlok ellenőrzése

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	BO; TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	14.
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	15.
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	16.
A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	JIO; gigh.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	17.
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	18.
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási rendszer működtetése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen, minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	19.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisléptékű kertészeti rendezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO; ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	20.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XIV. Fehértavi Darvadozás megszervezése és lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	21.

A kitűzött cél megnevezése:	Tavaszköszöntő 2025 verseny megszervezése, lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, HTE, TTE, DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális
Határidő:	2025. április 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	22.
A kitűzött cél megnevezése:	Tűzokünnep szervezése Kunszentmiklós-Böszörményen
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO, DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális
Határidő:	2025. május 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	23.
A kitűzött cél megnevezése:	Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés: • Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO; TE; TMO; BO; JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	24.
A kitűzött cél megnevezése:	Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés: • TE által ügyintéztetett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. • TKO által ügyintéztetett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása.

	Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, TMO, BO, JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	25.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés - beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, - jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, - statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, - hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, - erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), - erdőterület igénybevételek.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	26.
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi őrszolgálatokkal kapcsolatos alcélok: - természetvédelmi őrzés, - feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, - hatósági feladatellátás, együttműködés más szakterületekkel.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	27.
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE, PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	részben
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	28.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	29.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területéről származó védett természeti értékek adatait nyilvántartó biotikai adatbázis tartalmának validálása, a korábbi AgyMind adatbázis elemeinek betöltése a 2022. óta bevezetett OpenBioMaps adatbázisba, ezt követően az egységesített adatbázis adatainak világhálón történő közzétételének kiadása.

A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	30.
A kitűzött cél megnevezése:	A védett természeti értékek adatkezelési szabályzatának elkészítése (adatgyűjtés, validálás, jogosultságok, karbantartás, biztonsági mentés, rendszeres és eseti adatszolgáltatások, külső adatgyűjtők, ki publikálás).
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, BO, JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	31.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területén megjelenő idegenhonos inváziós kaktusz állományok felmérése, kisebb állományok kiirtása, az előző évben történt irtások ellenőrzése, szükség szerint utókezelés.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	32.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI központi épületének madárütkezés elleni védelmének megtervezése, kiépítése/kiépítetése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	33.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés: fahasználatok és az ahhoz kapcsolódó eladások, beszerzések erdőművelési tevékenységek (ültetések, ápolások) és az ahhoz kapcsolódó beszerzések hatósági ügyintézés erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás) erdőterület igénybevételek anyagi jellegű beszerzések (csemete, kerítésanyag, vegyszer) szolgáltatás beszerzések (lőszermentesítés, vegyszerezés, kerítésépítés)
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TKO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	34.
A kitűzött cél megnevezése:	Munkatársak intézményhez kötődését erősítő intézkedések koncepciójának kidolgozása. Lehetséges tartalmi elemek pl.: belső rendezvénynaptár kidolgozása; munkatársaknak szánt, jelenlegi és volt dolgozókat is bemutató, méltató hírlap rendszeres készítése; tájegységenként 2 db túravezetés csak munkatársaknak; kötetlenebb témákkal bombázható belső B-levelezőlista indítása; stb.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	minden szervezeti egység, JIO (HR) koordinál
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.

Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	35.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdőssztyepek sztyepprétfoltjainak élőhely-rekonstrukciós módszereit 5-50 m ² -es mintaterületeken tesztelő terepi kísérletek végzése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, TE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	36.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképének elkészítése a tüzmegelőzési terv kiegészítésére
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TE, TKO, BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. június 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	37.
A kitűzött cél megnevezése:	A veszélyes inváziós növényfaj <i>Sporobolus cryptandrus</i> fertőzésétől mentesen tartandó élőhelyfoltok terepi kijelölése és monitorozásának megkezdése, szükség esetén a mentesítés lefolytatása a védett és Natura 2000 területeken.
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TE, TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31. (a továbbiakban folyamatos lesz)
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	38.
A kitűzött cél megnevezése:	A Bajai Földikutya-rezervátum TT védetté nyilvánítás óta bekövetkezett élőhelyi állapotváltozásának felmérése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, ÁIGH
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	39.
A kitűzött cél megnevezése:	A Bajai Földikutya-rezervátum TT védetté nyilvánítás óta bekövetkezett élőhelyi állapotváltozásának felmérése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TMO, ÁIGH
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	40.
A kitűzött cél megnevezése:	A Gátéri Fehér-tó Tvt. 24. (1) bekezdés b) pontja szerinti eljárásban történő védetté nyilvánítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TTE, TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	41.

A kitűzött cél megnevezése:	Kontyvirág Erdei Iskola régi szárny felújításának tervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TTE, ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	42.
A kitűzött cél megnevezése:	Kontyvirág Erdei Iskola napelem, légkondicionáló berendezések kialakítása az erdei iskola épületében
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TTE, ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	43.
A kitűzött cél megnevezése:	Szász tanya állagmegőrző munkálatai
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TTE, ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	44.
A kitűzött cél megnevezése:	Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely népszerűsítés
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	TTE, ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.

III. Egy szervezeti egységet érintő célkitűzések, a szervezeti egységek önállóan vállalt célkitűzései

Birtokügyi Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	45.
A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyonkezelési szerződésbe kerülése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	46.
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	BO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.

Természetmegőrzési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	47.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: Hangyák, futóbogarak, egyenesszárnnyúak, kabócák, popoloskák

	felmérése Bugacon az 50 évvel ezelőtti publikációban szereplő módszerekkel.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	48.
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	49.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	50.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiskőrös település közigazgatási területén az ex lege oltalom alatt álló védett természeti területek felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TMO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. június 30.

Jogi és Igazgatási Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	51.
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	JIO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.

Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	52.
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	53.
A kitűzött cél megnevezése:	2 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	54.

A kitűzött cél megnevezése:	Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	55.
A kitűzött cél megnevezése:	Nemzeti parki védjegy pályázat kiírása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	56.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI turisztikai létesítmények helyzetelemzése, fejlesztési terv készítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 01.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	57.
A kitűzött cél megnevezése:	Legalább egy tanösvény teljes felújítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 01.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	58.
A kitűzött cél megnevezése:	Pusztai Kapuja Információs Központ üzemeltetése, programok szervezése
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	59.
A kitűzött cél megnevezése:	Videópályázat lebonyolítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős és a megvalósításában részt vevő szervezeti egységek:	ÖKNO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.

Pénzügyi és Számviteli Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	60.
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO-GIGH
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	61.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022 januárjától bevezetett és 2025. január 1-jétől a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelése tételes bejelentési kötelezettségével bővített Központi Költségvetés végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása. A bejelentési kötelezettség módszere 2025. évben megváltozik.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	62.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end felületén keresztül történő belépési és hitelesítési folyamat 2025. évben történő megváltozásához (eID hitelesítés) a feltételek megteremtése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részben
Határidő:	folyamatos
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	63.
A kitűzött cél megnevezése:	Magyar Államkincstár Költségvetési moduljához történő elektronikus úton megvalósuló csatlakoztatás legkésőbb a Digitális Kormányzati Ügynökség és a GriffSoft Informatikai Zrt. között a „Forrás rendszer kapcsolódó szolgáltatások (KGR21)” tárgyában létrejött hatályos Keretmegállapodás végén, 2025. március 17-ével valósul meg. A Magyar Államkincstár nem biztosított lehetőséget a 2024. évközi KM online csatlakozásra, így 2025. évre húzódik át.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	folyamatos, de legkésőbb 2025.03.17
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	64.
A kitűzött cél megnevezése:	Szobaletár kialakítása az Igazgatóság összes szervezeti egységére vonatkozóan
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. szeptember 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	65.
A kitűzött cél megnevezése:	A beszerzett és a számlával együtt megküldött átadás-átvételi bizonylatok alapján bevételezett eszközök esetében az analitikus nyilvántartó a Forrás programban generált eszköz azonosítókat megküldi az érintett szervezeti egységek felé, mely általuk felrögzítésre kerül az érintett az eszközökre.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PSZO + tárgyi eszköz beszerzésben érintett szervezeti egységek
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	folyamatos

Homokhátság Tájéegység

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	66.
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése külső vállalkozó bevonása nélkül a tájegységi fizikai brigáddal.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben
Határidő:	2025.12.31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	67.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtüz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	68.
A kitűzött cél megnevezése:	Intenzív adatgyűjtés előre meghatározott protokoll szerint előre meghatározott fajoknál, fajcsoportoknál évenkénti váltásban. (2025-ben: harkályfajok felmérése a HTE saját vagyonkezelt erdőterületeiben).
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	69.
A kitűzött cél megnevezése:	Izsák-Páhi állattartó telepünkön a jelenlegi karámrendszer lebontása, új létesítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025. november 15.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	70.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI 50 évfordulója alkalmából ingyenes szakmai nyílt napok szervezése pedagógusok részére a Naprózsa Erdei Iskolában és a Kolon-tavi Fürkészőben, a HTE környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységének bemutatásának céljából.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	HTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem
Határidő:	2025.12.31.

Tiszamenti Tájegység

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	71.
A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. november 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	72.
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó halas-tavi vizes élőhely fenntartása, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 10-es tőegységek üzemi vízszinten tartása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben aktuális
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	73.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárfauna felmérése Szikra és az Alpári-rét területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	74.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: emlősfaluna ismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásainak jellemzése a Mártélyi TK területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	75.
A kitűzött cél megnevezése:	Tőserdő rehabilitációs erdőtervezés, terv elkészítése erdők állapotának felmérése, hosszú távú erdőtervezés az erdők természetességi állapotának fenntartása, javítása érdekében)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	76.
A kitűzött cél megnevezése:	Kontyvirág Erdei Iskola gyökérszén szennyvíztisztító rendszer tervezése és kiépítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. április 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	77.
A kitűzött cél megnevezése:	Kontyvirág Erdei Iskola kültéri zuhanyzóinak kiépítése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. március 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	78.
A kitűzött cél megnevezése:	Kontyvirág Erdei Iskola belső helyiségeinek festése, mázolósa
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 10.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	79.
A kitűzött cél megnevezése:	Fehér-tavi Kutatóház állagmegóvási munkáinak folytatása, tisztítófestés, nagytakarítás
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	TTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.

Dunamenti Tájegység

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	80.
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	81.
A kitűzött cél megnevezése:	Zab-szék mellett lévő ezüsfás erdő művelési ágból való kivonása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	82.
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	83.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: tűzok és kék vérese hosszú távú állományváltozásainak elemzése a Felső-Kiskunsági szikes puszta területét illetően.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	84.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: szikes tavak fészkelő madárközösségének megismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásaik elemzése a Felső-Kiskunsági szikes tavak területén.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	85.
A kitűzött cél megnevezése:	DTE központ tárolási feltételeinek biztosítása, illetve vagyonvédelmének fejlesztése. (raktárépület felújítása, géptároló kerítésének és vagyonvédelmének kiépítése.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	86.
A kitűzött cél megnevezése:	Állattartás feltételeinek fejlesztés (pl. abrakolás lehetőségének megteremtése, állattartáshoz szükséges eszközállomány megújítása)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	87.
A kitűzött cél megnevezése:	DTE közlekedő útjainak fejlesztése (állattartó telepeken, DTE központ)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	88.
A kitűzött cél megnevezése:	Szolgálati lakások lakhatási feltételeinek fejlesztése (utak, internet, stb.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	89.
A kitűzött cél megnevezése:	DTE információs eszközrendszerének fejlesztése (pl. útbaigazító- és információs táblák, oktatási anyagok bemutatása – Sztyeppék Háza, tanösvények, stb.)
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	DTE
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.

Üzemeltetési Csoport

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	90.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	91.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) foglalt adatok alapján a selejtezésre javasolt teher- és személygépjárművek meghatározása
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. szeptember 30.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	92.
A kitűzött cél megnevezése:	Mezőgazdasági erő- és munkagépek éves javítási költségének meghatározásához kapcsolódó nyilvántartás létrehozása, adattal történő feltöltése
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	ÜCS
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.

Pályázatkezelési Osztály

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	93.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszaaipári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális a fenntartási időszak végéig
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	94.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális a fenntartási időszak végéig
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	95.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájédegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális a fenntartási időszak végéig
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	96.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem, minden évben aktuális a fenntartási időszak végéig
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	97.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	98.

A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	99.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	100.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	101.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	102.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	103.
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.

A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	104.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatornaáthelyezés kivitelezésének befejezése, a projekt fizikai zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	105.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	106.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projekt pénzügyi zárása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	107.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című a kutyával végzett őri feladatok erőforrásainkhoz mérten való folytatása 2025.03.31-ig, a projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	108.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	109.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül a gyepterületi tanácsadási tevékenység és a gyepterületek védelmével

	kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a projekt fizikai befejezéséig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	110.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül megvalósult élőhelyfejlesztési eredmények fenntartása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	111.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP Plusz éves fejlesztési keretében nevesített projektek pályázati dokumentációjának benyújtása, a támogatási szerződések megkötése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	igen
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	112.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül a növénymonitoring és a ragadozó gazdálkodás folytatása.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, az akciók teljesüléséig.
Határidő:	2025. december 31.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	113.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP PLUSZ-3.2.1-24-2024-00001 számú „A mórakalmi Nagyszéksós-tó ökoturisztikai fejlesztése” c. projekt elemeinek min. 30%-os teljesülése.
A célkitűzés megvalósításáért felelős szervezeti egység:	PKO
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2025. december 31.